

Jarocin

Raport otwarcia kadencji

Poznań, 11 października 2024 r.
© Fundacja Miasto

SPIS TREŚCI

WPROWADZENIE	4
OGÓLNA SYTUACJA MIASTA W LATACH 2019-2023	4
WSKAŹNIK ROZWOJU MIASTA	4
SYTUACJA MIASTA W WYBRANYCH OBSZARACH	5
PODSUMOWANIE	7
ANALIZA STANU OŚWIATY	60
WPROWADZENIE	60
EDUKACJA PRZEDSZKOLNA	60
✓ <i>Skala usługi</i>	60
✓ <i>Standard usługi</i>	63
✓ <i>Edukacja w szkołach podstawowych</i>	65
✓ <i>Skala usługi</i>	65
✓ <i>Standard usługi</i>	65
✓ <i>Wyniki egzaminu ósmoklasisty</i>	69
NAUCZYCIELE	71
KOSZT JEDNOSTKOWY EDUKACJI	72
✓ <i>Międzygminne dojazdy uczniów do szkół</i>	75
WYDATKI	76
✓ <i>Wprowadzenie</i>	76
✓ <i>Edukacja w budżecie gminy</i>	77
✓ <i>Wybrane usługi/zadania w wydatkach na edukację</i>	78
ANALIZA STANU FINANSÓW	83
WYSOKOŚĆ I STRUKTURA DOCHODÓW	83
WYSOKOŚĆ I STRUKTURA WYDATKÓW	91
WIELKOŚĆ ZADŁUŻENIA I POTENCJAŁ INWESTYCYJNY	99
GOSPODARKA KOMUNALNA	105
GOSPODARKA WODNO-ŚCIEKOWA	106
GOSPODARKA ODPADAMI KOMUNALNYMI	108
GOSPODARKA ZAOPATRZENIA W NOŚNIKI ENERGII	111
GOSPODARKA TRANSPORTOWA	113
GOSPODARKA OBIEKTAMI UŻYTECZNOŚCI PUBLICZNEJ	116
GOSPODARKA MIESZKANIOWA	118
PODSUMOWANIE	122
ANALIZA ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO	123
PLANOWANIE STRATEGICZNE, GOSPODARKA PRZESTRZENNA ORAZ ARCHITEKTURA	
JAROCINA	123
✓ <i>Organizacja Urzędu Miasta i Gminy</i>	123
PODSTAWOWE DOKUMENTY KREUJĄCE ROZWÓJ MIASTA I GMINY JAROCIN	125
PROGRAM ROZWÓJ LOKALNY	130
WNIOSKI I REKOMENDACJE	132
✓ <i>Wnioski generalne</i>	132
✓ <i>Działania w zakresie strategii – wnioski szczegółowe</i>	134
✓ <i>Działania w zakresie urbanistyki – wnioski szczegółowe:</i>	134
✓ <i>Działania w zakresie architektury – wnioski szczegółowe:</i>	135

✓ Działania w zakresie wyposażenia miasta:	136
✓ Działania w zakresie marketingu:	136
✓ Działania w zakresie budowy społeczności lokalnej:	136
REALIZOWANE POLITYKI, PROGRAMY I STRATEGIE - GŁÓWNE	
DOKUMENTY STRATEGICZNE W LATACH 2019 - 2024	138
PROGRAMY O CHARAKTERZE OGÓLNYM	138
✓ Strategia Rozwoju Gminy Jarocin na lata 2011-2025	138
✓ Strategia Rozwoju Gminy Jarocin na lata 2023-2030	138
PROGRAMY Z OBSZARU POMOCY SPOŁECZNEJ	139
✓ Jarocińska Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych do roku 2030	139
✓ Program Usług Społecznych na lata 2023-2026	140
✓ Gminny program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie na lata 2021–2024	141
PODSTAWA PRAWNA:	141
PROGRAMY Z OBSZARU OCHRONY ZDROWIA	143
✓ Program Ochrony Zdrowia Psychicznego dla Gminy Jarocin na lata 2021-2024	143
✓ Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii na lata 2022-2024	144
✓ Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Jarocin	145
✓ Wieloletni program gospodarowania mieszkaniowym zasobem gminy Jarocin na lata 2020–2024	145
✓ Program Ochrony Środowiska dla Gminy Jarocin na lata 2022-2025 z perspektywą na lata 2026-2029	146
✓ Miejski Plan Adaptacji do zmian klimatu dla gminy Jarocin	148
✓ Program walki ze smogiem (PWS) w Gminie Jarocin	149
✓ Założenia do planu zaopatrzenia w ciepło, energię elektryczną i paliwa gazowe dla Gminy Jarocin	150
✓ Strategia Rozwoju Elektromobilności dla Gminy Jarocin na lata 2020-2037	151
✓ Wieloletni Plan Rozwoju i Modernizacji Urzędzeń Wodociągowych i Urzędzeń Kanalizacyjnych PWiK Sp. z o.o. w Jarocinie na lata 2022-2026 z perspektywą na lata 2027-2031	152
✓ Gminny Program Rewitalizacji dla Gminy Jarocin	153
BUDŻET OBYWATELSKI	156
KLUCZOWE WNIOSKI I REKOMENDACJE	156
OGÓLNA SYTUACJA W JAROCINIE	156
ANALIZA STANU OŚWIATY	158
ANALIZA STANU FINANSÓW	158
GOSPODARKA KOMUNALNA	159
REALIZOWANE POLITYKI, PROGRAMY I STRATEGIE	160
SPIS TABEL	161
SPIS WYKRESÓW	162
INFORMACJA O WYKONAWCY	169

WPROWADZENIE

Raport otwarcia kadencji został przygotowany na zlecenie Urzędu Miejskiego w Jarocinie przez Fundację Miasto i składa się z części ogólnej oraz pogłębionych analiz. Dokument ten ma na celu dostarczenie kompleksowego obrazu stanu gminy Jarocin na początku nowej kadencji samorządowej. Jego celem jest ułatwienie podejmowania decyzji strategicznych oraz wyznaczenie priorytetów działań na kolejne lata.

Część ogólna oparta jest na danych z systemu Monitor Rozwoju Lokalnego (prowadzonym przez Związek Miast Polskich). Zgodnie z zamówieniem, w raporcie zawarto również szczegółowe analizy dotyczące oświaty, stanu finansów, gospodarki komunalnej oraz ładu przestrzennego. Dodatkowym rozdziałem jest zestawienie najważniejszych dokumentów strategicznych kadencji 2018-2023. Analizy i zestawienia przygotowane przez Zespół Fundacji Miasto, powstały na podstawie materiałów udostępnionych przez Urząd Miejski w Jarocinie oraz danych statystycznych pochodzących z Głównego Urzędu Statystycznego (GUS), Banku Danych Lokalnych (BDL), Systemu Informacji Oświatowej (SIO), Systemu Monitorowania Usług Publicznych (SMUP), Ministerstwa Finansów, dokumentów zamieszczonych w BIP-ie oraz na stronie Urzędu Miejskiego w Jarocinie.

OGÓLNA SYTUACJA MIASTA W LATACH 2019-2023

WSKAŹNIK ROZWOJU MIASTA

Ocena syntetyczna potencjału rozwoju Jarocina została przeprowadzona w oparciu o wartość ogólnego wskaźnika rozwoju gminy oraz wskaźniki dla trzech wymiarów rozwoju: gospodarczego, społecznego i środowiskowego. Każdy wymiar obejmuje od 3 do 5 obszarów mających kluczowy wpływ na sytuację w wymiarze. Łącznie wyodrębniono 12 obszarów charakteryzujących główne sfery funkcjonowania społeczności lokalnej:

1. *Potencjał i konkurencyjność lokalnej gospodarki*
2. *Rynek pracy i kwalifikacje siły roboczej*
3. *Sytuacja materialna mieszkańców*
4. *Stan finansów lokalnych (zdolność finansowania rozwoju)*
5. *Dostępność i jakość usług oraz infrastruktury*
6. *Dostępność i jakość zasobów mieszkaniowych w gminie*
7. *Zasoby instytucjonalne, integracja i kapitał społeczny gminy*
8. *Poziom bezpieczeństwa*
9. *Sytuacja demograficzna*
10. *Dostępność komunikacyjna (zewnętrzna i wewnętrzna)*
11. *Ład i struktura przestrzenna obszaru*
12. *Lokalne środowisko przyrodnicze*

Wśród wskaźników opisujących poszczególne obszary części z nich zgodnie z metodologią MRL przypisano funkcję wskaźników diagnostycznych. W **ogólnym wskaźniku rozwoju gminy** uwzględnione są wskaźniki diagnostyczne ze wszystkich 12 obszarów. **Wskaźniki syntetyczne wymiaru gospodarczego** obejmują obszary 1, 2, 3 i 4, **wymiaru społecznego** – obszary 5, 6, 7, 8 i 9, natomiast **wymiaru środowiskowego** – obszar 10, 11 i 12.

W opracowaniu przedstawiono pozycję Jarocina na tle jego grupy porównawczej: GMW: Ośrodki wielofunkcyjne.

Wskaźniki syntetyczne wskazują na to, jak dana sfera prezentuje się w stosunku do średniego poziomu grupy porównawczej. Wartości dodatnie oznaczają „lepszą” sytuację (przewagę) niż w grupie porównawczej, a wartości ujemne „gorszą” sytuację (stratę) niż w grupie porównawczej. Zmiana wartości wskaźnika syntetycznego

pokazuje tendencję rozwojową w ostatnich 5 latach. Wartości dodatnie oznaczają polepszenie sytuacji na tle grupy porównawczej, a wartości ujemne – jej pogorszenie.

Szczegółowe informacje dotyczące metodologii Monitora Rozwoju Lokalnego znajdują się na stronie <https://monitorrozwoju.pl/> (dane przygotowane wg stanu na wrzesień 2024).

Komentarz:

W pierwszej kolejności warto zwrócić uwagę na **Ogólny Wskaźnik Rozwoju Jarocina**, który w latach 2018 – 2022 jest dodatni, ma tendencję wzrostową (tendencja ta utrzymuje się od roku 2013) (wykres 1) i plasuje się na dobrej pozycji w swojej grupie porównawczej (wykresy 2,3).

Pozycja Jarocina w tej grupie wynika z korzystnej sytuacji w poszczególnych wymiarach: gospodarczym, społecznym oraz środowiskowym (wykresy 4 – 9). We wszystkich wymiarach syntetyczny wskaźnik jest dodatni. W ramach wymiarów są obszary wypadające słabiej na tle grupy porównawczej. Natomiast ogólny przegląd 12 obszarów (wykres.10) wskazuje, że Jarocin statystycznie wypada korzystnie w porównaniu z innymi samorządami z tej grupy w większości obszarów, bo aż w 10 z nich. Wartości syntetyczne wskaźnika w poszczególnych obszarach wynoszą:

- Obszar 10. Dostępność komunikacyjna (zewnątrzna i wewnętrzna) : 0,8
- Obszar 2. Rynek pracy i kwalifikacje siły roboczej: 0,56
- Obszar 1. Potencjał i konkurencyjność lokalnej gospodarki : 0,56
- Obszar 9. Sytuacja demograficzna: 0,46
- Obszar 4. Stan finansów lokalnych (zdolność finansowania rozwoju) : 0,43
- Obszar 6. Dostępność i jakość zasobów mieszkaniowych w gminie : 0,4
- Obszar 12. Lokalne środowisko przyrodnicze: 0,19
- Obszar 5. Dostępność i jakość usług oraz infrastruktury: 0,17
- Obszar 8. Poziom bezpieczeństwa: 0,17
- Obszar 7. Zasoby instytucjonalne, integracja i kapitał społeczny gminy: 0,07

Tylko w 2 obszarach sytuacja Jarocina jest relatywnie słabsza – część lub wszystkie wartości w latach ujemne - choć w obu tych przypadkach sytuacja ulega poprawie:

- Obszar 3. Sytuacja materialna mieszkańców: 0,14
- Obszar 11: Ład i struktura przestrzenna obszaru: -0,19.

SYTUACJA MIASTA W WYBRANYCH OBSZARACH

Wymiar gospodarczy (Wykres 11)

W ramach wymiaru gospodarczego wyróżnia się następujące obszary:

Obszar 1 – Potencjał i konkurencyjność lokalnej gospodarki,

Obszar 2 – Rynek pracy i kwalifikacja siły roboczej,

Obszar 3 – Sytuacja materialna mieszkańców,

Obszar 4 – Stan finansów lokalnych (zdolność do finansowania rozwoju).

Wartość wskaźnika syntetycznego Jarocina w wymiarze gospodarczym wynosi **0,42** i jest korzystna na tle wartości wskaźników w swojej grupie porównawczej. W trzech obszarach: Rynek pracy i kwalifikacje siły roboczej, Potencjał i konkurencyjność gospodarki sytuacja jest dobra. W obszarze Stan finansów lokalnych (zdolność finansowania rozwoju) sytuacja jest korzystna tylko w części wskaźników. Gorzej kształtuje się sytuacja w obszarze Sytuacja materialna mieszkańców, jednak w ciągu pięciu lat uległa poprawie.

Analiza wskaźników w poszczególnych obszarach wskazuje, że sytuacja na rynku pracy jest dobra, niższa jest liczba osób długotrwale bezrobotnych a na rynku pracy jest więcej ofert pracy na 1000 mieszkańców niż w miastach z tej grupy porównawczej. Rynek pracy charakteryzuje się wyższą liczbą absolwentów szkół zawodowych oraz niższą liczbą osób bezrobotnych do 25 roku życia – w odniesieniu do wartości dla grupy porównawczej. W zakresie przedsiębiorczości pozytywna jest tendencja wzrostowa – liczba podmiotów gospodarczych zarejestrowanych w systemie REGON, jest tylko minimalnie niższa niż wartości dla grupy porównawczej, a liczba podmiotów gospodarczych prowadzących działalność w sektorze usług finansowych na 1000 zarejestrowanych podmiotów gospodarczych jest dużo wyższa niż w grupie porównawczej. Zdecydowanie jest też korzystniejsza sytuacja niż w grupie w zakresie liczby mieszkańców w wieku 10-24 i 50-64 lat na 1000 mieszkańców gminy. Jest to element korzystnie wpływający na lokalny rynek pracy.

Stan finansów lokalnych - korzystnie kształtuje się zarówno wysokość dochodów jak i wydatków na tle grupy, natomiast bardzo niekorzystnie wygląda sytuacja w zakresie zadłużenia (wykresy 11-38).

Wymiar społeczny (Wykres 39)

W ramach wymiaru społecznego wyróżnia się następujące obszary:

- Obszar 5 – Dostępność i jakość infrastruktury,
- Obszar 6 – Dostępność i jakość zasobów mieszkaniowych w gminie,
- Obszar 7 – Zasoby instytucjonalne, integracja i kapitał społeczny gminy,
- Obszar 8 – Poziom bezpieczeństwa,
- Obszar 9 – Sytuacja demograficzna.

Sytuacja Jarocina w wymiarze społecznym również wypada korzystnie na tle grupy porównawczej - wartość wskaźnika syntetycznego wynosi **0,26 i ma sytuację stabilną w okresie 2018-2022**.

Analiza obszaru **dostępność i jakość usług oraz infrastruktury (0,17)** pokazuje, że dobra jest sytuacja edukacji – Jarocin jest ośrodkiem przyciągającym z innych gmin uczniów do swoich placówek oświatowych, zarówno do przedszkoli jak i szkół podstawowych. Mniej atrakcyjna wydaje się być oferta związana z kulturą, sportem i rekreacją, usług ale już lepiej wygląda oferta zarówno w zakresie usług zdrowotnych jak i pomocy społecznej. (Wykresy 40-46).

W obszarze **dostępność i jakość zasobów mieszkaniowych w gminie (0,4)** (Wykres 47) szczególną uwagę zwraca korzystna sytuacja na rynku nieruchomości, choć zdecydowanie marginalną rolę odgrywa zasób mieszkań komunalnych - Liczba mieszkań komunalnych na 1000 osób a liczba mieszkań oddanych do użytkowania na 1000 mieszkańców. Korzystnie kształtuje się także sytuacja w zakresie podaży mieszkań (powierzchnia nowych mieszkań na osobę w wieku 25-34 lata) oraz sytuacja na rynku nieruchomości (liczba lokali mieszkalnych sprzedanych w ramach transakcji rynkowych w przeliczeniu na 1000 mieszkańców) (Wykresy 47-55).

W obszarze **zasoby instytucjonalne, integracja i kapitał społeczny gminy (0,07)** zauważalna jest wysoka liczba organizacji pozarządowych na 1000 mieszkańców, dużo powyżej średniej w grupie oraz kilkakrotnie wyższy udział wydatków przekazywanych organizacjom pożytku publicznego w wydatkach ogółem. Mniej korzystne wartości wskaźników zauważalne są w obszarze dotyczącym kondycji rodziny - rosnąca liczba rozwodów na 100 zawartych małżeństw oraz rosnący w ciągu pięciu lat odsetek dzieci urodzonych poza związkami małżeńskimi – wartości wskaźników wyższe niż średnia w grupie porównawczej. Zauważalne jest także, iż mniejsza

liczba mieszkańców Jarocina korzysta ze środowiskowej pomocy społecznej oraz dodatków mieszkaniowych (wykresy 56-63).

Obszar **poziom bezpieczeństwa (0,17)** (wykres 64) charakteryzuje się w miarę korzystną sytuacją w zakresie bezpieczeństwa osobistego, natomiast gorszą w zakresie bezpieczeństwa zdrowotnego, co odzwierciedlają wskaźniki dotyczące przestępstw, zgonów oraz zachorowań na choroby nowotworowe (wykresy 64-70).

Na tle grupy porównawczej korzystnie kształtują się wskaźniki w obszarze **demografii (0,46)** (wykres 71) - Zmiana liczby ludności w ostatnich 5 latach, odsetek ludności w wieku nieprodukcyjnym na 100 osób w wieku produkcyjnym, liczba mieszkańców w wieku 25-34 lat na 1000 mieszkańców oraz przyrost naturalny w ostatnich 3 latach na 1000 mieszkańców – wartości tych wszystkich wskaźników mają korzystniejsze wartości niż wartości dla całej grupy porównawczej (wykresy 71 – 77).

Wymiar środowiskowy (Wykres 78)

W ramach wymiaru środowiskowego wyróżnia się następujące obszary:

Obszar 10 – Dostępność komunikacyjna (wewnętrzna i zewnętrzna),

Obszar 11 – Ład i struktura przestrzenna obszaru,

Obszar 12 – Lokalne środowisko przyrodnicze.

Także korzystnie jak w dwóch poprzednich wymiarach kształtuje się **sytuacja Jarocina w wymiarze środowiskowym - wskaźnik syntetyczny dla wymiaru środowiskowego** jest powyżej średniej w grupie porównawczej **(+0,31)**. **Z trzech obszarów zastanowienia wymaga obszar Ład i struktura przestrzenna obszaru, natomiast dwa pozostałe Dostępność komunikacyjna (zewnętrzna i wewnętrzna) oraz Lokalne środowisko przyrodnicze: mają wartości dodatnie.** Należy pamiętać, że ten obszar w MRL jest niezbyt dobrze opomiarowany, więc trudniej jest przeprowadzić kompleksową analizę.

Wartości wskaźników w zakresie długości dróg oraz jakości dróg, są lepsze niż dla grupy porównawczej, niższy jest niż w całej grupie porównawczej poziom wypadków drogowych. Wskaźnik syntetyczny dot. rozwoju alternatywnych rozwiązań komunikacyjnych jest dodatni - dużo wyższy niż w grupie porównawczej jest wskaźnik ścieżek rowerowych na 10 tysięcy km² powierzchni gminy.

Zarówno dostępność walorów przyrodniczych jest na dobrym poziomie (wskaźnik Lesistość: Udział powierzchni lasów w ogólnej powierzchni JST oraz Udział powierzchni parków, zieleńców i terenów zieleni osiedlowej w powierzchni gminy) jak i sposób gospodarowania zasobami środowiska (emisja zanieczyszczeń, ścieki wymagające oczyszczenia) na tle innych miast wypadają korzystnie. Jarocin jest również miastem zwartym - Liczba mieszkańców w przeliczeniu na km² powierzchni gminy jest wyższa niż dla miast w grupie stanowiącej punkt odniesienia.

Natomiast wskaźnik Udział powierzchni gminy objętej obowiązującymi miejscowymi planami zagospodarowania przestrzennego w powierzchni gminy ogółem (%) jest dużo niższy niż dla innych miast z grupy porównawczej (wykresy 79-92).

PODSUMOWANIE

Ogólna sytuacja w Jarocinie

Na podstawie wskaźnika ogólnego rozwoju Jarocina w latach 2018-2022 można zauważyć pozytywny trend. Wskaźnik wzrósł z 0,26 w 2018 r. do 0,32 w 2022 r., co wskazuje na stabilny rozwój miasta. **Jarocin wypada korzystnie na tle swojej**

grupy porównawczej (GMW: ośrodki wielofunkcyjne) w większości analizowanych obszarów.

Wymiar gospodarczy

Jarocin wykazuje mocne strony w gospodarce:

Potencjał i konkurencyjność lokalnej gospodarki – Wartość wskaźnika w 2022 r. wyniosła 0,46, co pokazuje wzrost w porównaniu do 0,21 w 2018 r. Ten wzrost potwierdza pozytywne zmiany, szczególnie w zakresie przedsiębiorczości oraz zdwersyfikowanej struktury podmiotów gospodarczych

Rynek pracy – Wskaźnik wzrósł z 0,50 w 2018 r. do 0,56 w 2022 r., co oznacza stabilną sytuację na rynku pracy. Liczba ofert pracy na 1000 mieszkańców jest wyższa niż w grupie porównawczej.

Sytuacja materialna mieszkańców – Choć wciąż jest niższa w porównaniu do innych wskaźników, poprawa jest widoczna. W 2022 r. wartość wskaźnika wyniosła 0,14, co oznacza znaczną poprawę w stosunku do lat poprzednich, kiedy wskaźniki były ujemne.

Stan finansów lokalnych

Wskaźnik zdolności finansowania rozwoju utrzymuje się na stabilnym poziomie 0,43 w latach 2021 i 2022, co oznacza, że Jarocin ma odpowiednie środki do realizacji swoich celów rozwojowych. Warto jednak zauważyć kilka niepokojących trendów:

Zadłużenie miasta znacząco wzrosło. Kwota długu przypadająca na jednego mieszkańca wzrosła z 2145 zł w 2018 r. do 4254 zł w 2022 r., co jest wyraźnie wyższe niż średnia dla grupy porównawczej (1566 zł na mieszkańca w 2022 r.) Tak wysoki poziom zadłużenia może ograniczać przyszłe możliwości inwestycyjne.

Nadwyżka operacyjna pomniejszona o spłatę długu na 1 mieszkańca, choć wzrosła z 348 zł w 2020 r. do 462 zł w 2022 r., wciąż jest niższa od niektórych miast w grupie porównawczej, co wskazuje na potencjalnie trudną sytuację budżetową w przyszłości, jeżeli zadłużenie będzie dalej rosnąć.

Rekomendacje w zakresie wymiaru gospodarczego:

- **Konieczne działania naprawcze w zakresie zadłużenia**
- **Wzmocnienie polityki równoważenia budżetu**

Sytuacja budżetu, mimo pozytywnych aspektów, wymaga więc pilnych działań w celu zmniejszenia zadłużenia i zapewnienia stabilnych finansów w przyszłości.

Wymiar społeczny

Dostępność i jakość usług oraz infrastruktury: Wskaźnik wynosi 0,17 w 2022 r., co jest stabilnym wynikiem, ale istnieją wyraźne różnice między poszczególnymi sektorami. Na przykład edukacja jest mocną stroną Jarocina – miasto przyciąga uczniów z sąsiednich gmin. Jednak oferta związana z kulturą, sportem i rekreacją jest mniej atrakcyjna, co można poprawić.

Dostępność i jakość zasobów mieszkaniowych: Ten wskaźnik wzrósł do 0,4 w 2022 r., co świadczy o poprawie sytuacji mieszkaniowej, jednak liczba mieszkań komunalnych pozostaje niewielka. Mieszkania na wynajem w sektorze publicznym są zbyt mało dostępne, co wymaga działań, szczególnie w kontekście osób o niższych dochodach.

Poziom bezpieczeństwa: Jarocin wykazuje umiarkowane wskaźniki w zakresie bezpieczeństwa osobistego, natomiast bezpieczeństwo zdrowotne (np. zachorowalność na choroby nowotworowe) wypada gorzej niż w grupie porównawczej. To może świadczyć o potrzebie większego wsparcia w zakresie profilaktyki zdrowotnej i opieki zdrowotnej

Rekomendacje w zakresie wymiaru społecznego:

- **Rozbudowa oferty kulturalnej, sportowej i rekreacyjnej** – Mimo że edukacja w Jarocinie jest dobrze rozwinięta, warto zainwestować w dalszy rozwój infrastruktury kulturalnej i sportowej.
- **Zwiększenie zasobów mieszkań komunalnych** – Obecnie liczba mieszkań komunalnych w Jarocinie jest niewielka, co ogranicza możliwości mieszkańców o niższych dochodach.
- **Poprawa profilaktyki zdrowotnej i bezpieczeństwa zdrowotnego**
- **Wzmocnienie zasobów instytucjonalnych** – Wskaźnik integracji społecznej (0,07 w 2022 r.) jest jednym z najniższych w Jarocinie. Dlatego warto rozwijać lokalne organizacje społeczne, wspierać integrację społeczną poprzez programy społeczne i działania angażujące

Wymiar środowiskowy

Wskaźnik dla wymiaru środowiskowego wyniósł 0,31 w 2022 r., co również wskazuje na przewagę nad innymi miastami w grupie porównawczej. Szczególnie wyróżnia się:

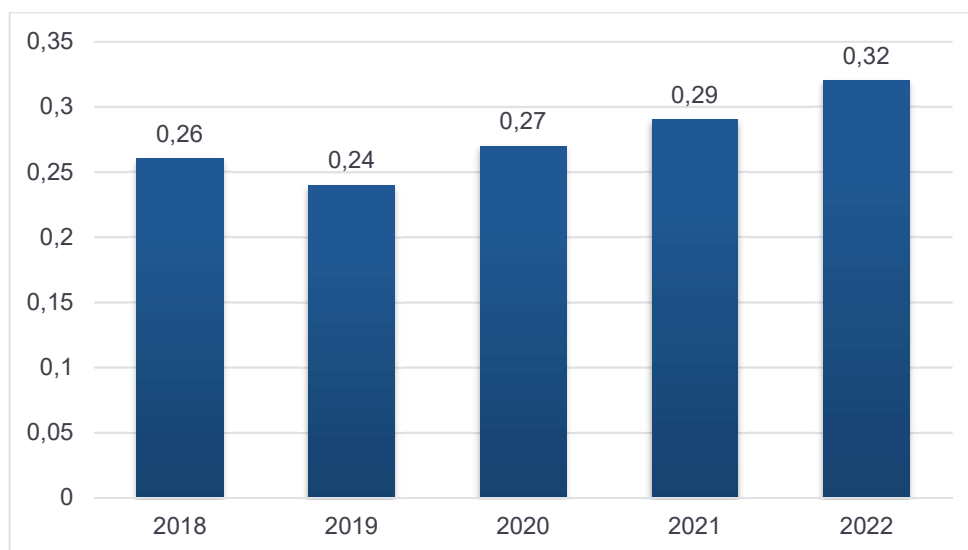
Dostępność komunikacyjna – Wskaźnik utrzymuje się na wysokim poziomie 0,8 w 2022 r. Jarocin wypada dobrze pod względem infrastruktury drogowej oraz alternatywnych środków transportu, jak ścieżki rowerowe.

Ład przestrzenny – To jeden z najsłabszych obszarów z wartością wskaźnika: -0,19 w 2022 r. Wskazuje na potrzebę dalszych działań w zakresie planowania przestrzennego.

Rekomendacje w zakresie wymiaru środowiskowego:

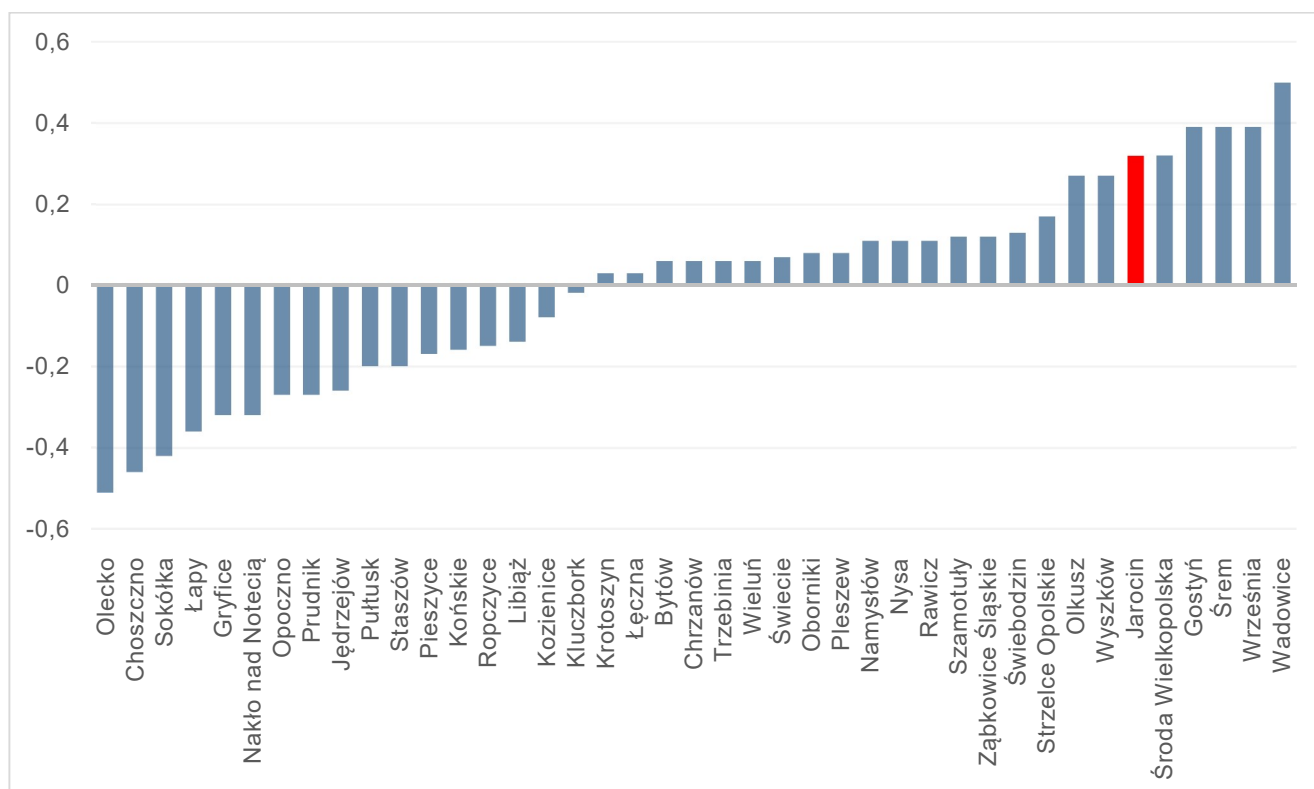
- **Ład przestrzenny** – analiza wskazuje na potrzebę dalszych działań w zakresie planowania przestrzennego.

Wykres 1. Ogólny wskaźnik rozwoju gminy Jarocin

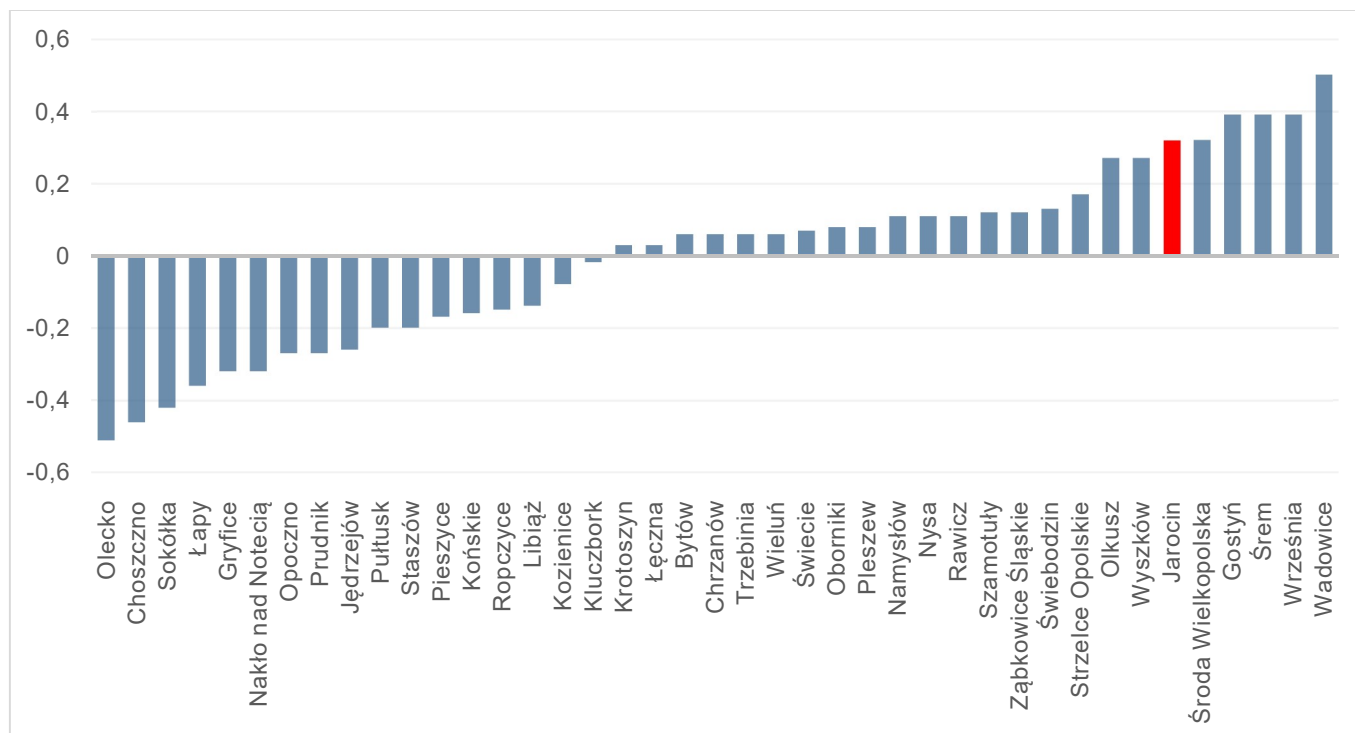
Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Monitora Rozwoju Lokalnego

Wykres 2. Ogólny wskaźnik rozwoju gminy dla 2022 roku w grupie porównawczej

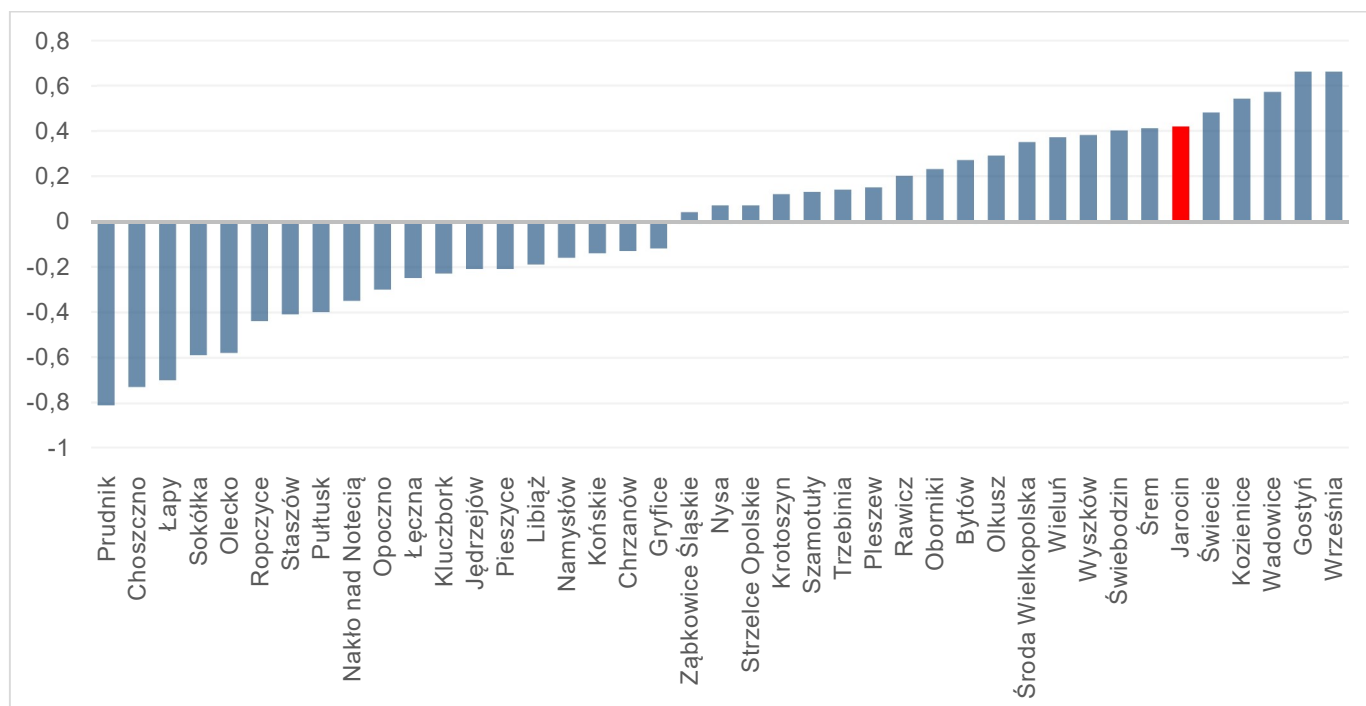
Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Monitora Rozwoju Lokalnego

Wykres 3. Zmiana wartości ogólnego wskaźnika rozwoju gminy w latach 2018-2022 w grupie porównawczej

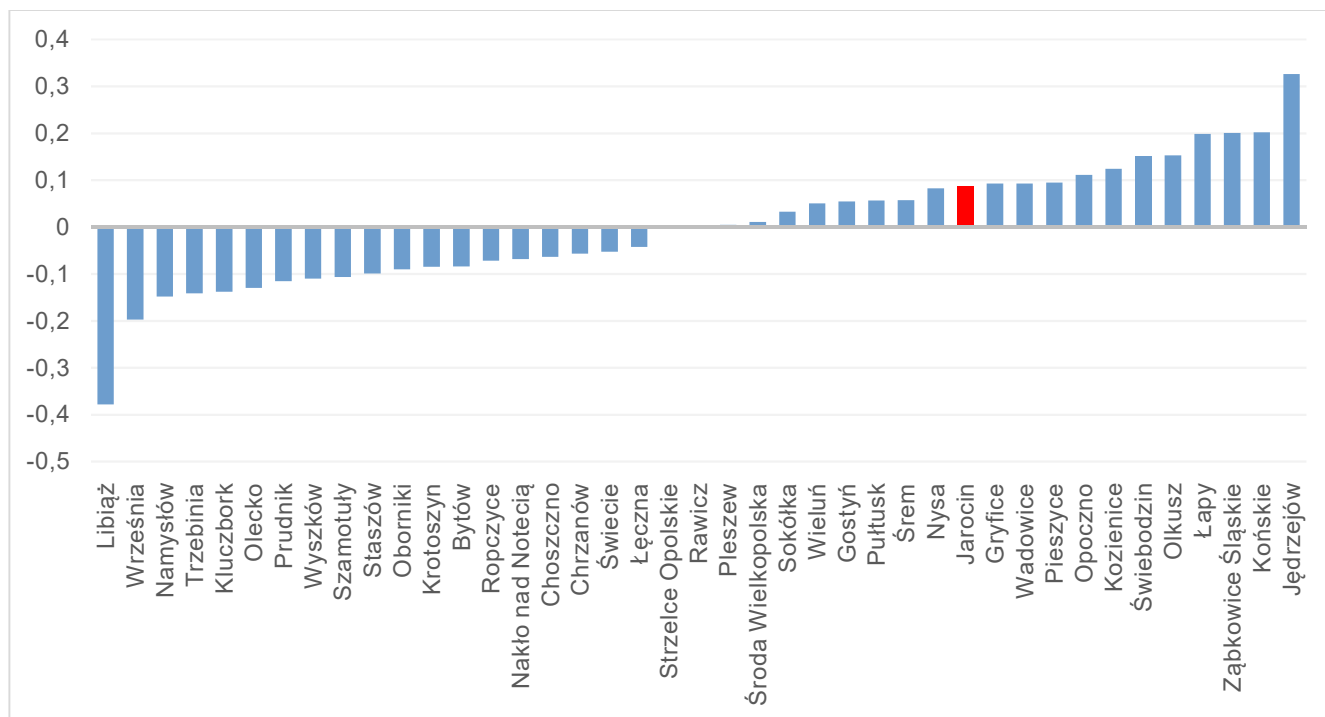
Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Monitora Rozwoju Lokalnego

Wykres 4. Syntetyczny wskaźnik rozwoju w wymiarze gospodarczym gminy dla 2022 roku

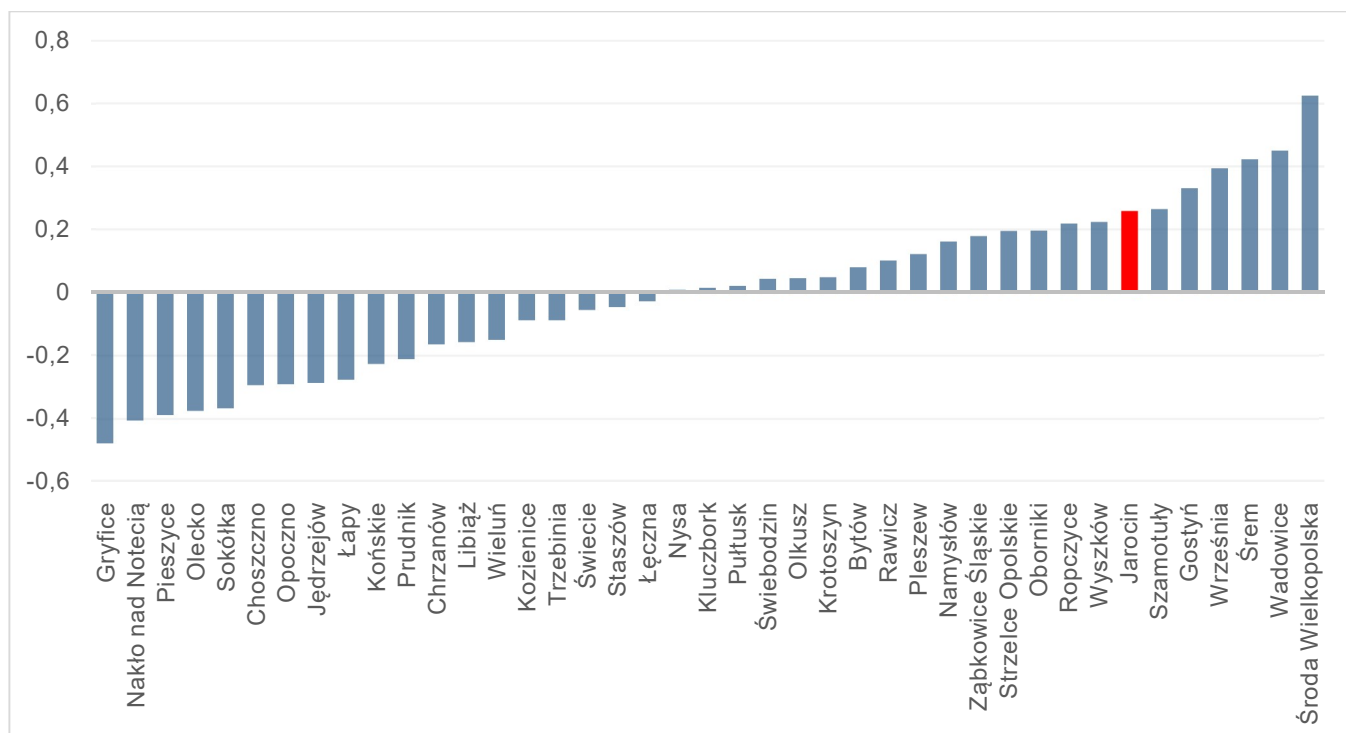
Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Monitora Rozwoju Lokalnego

Wykres 5. Zmiana wartości syntetycznego wskaźnika rozwoju w wymiarze gospodarczym gminy w latach 2018-2022 roku w grupie porównawczej

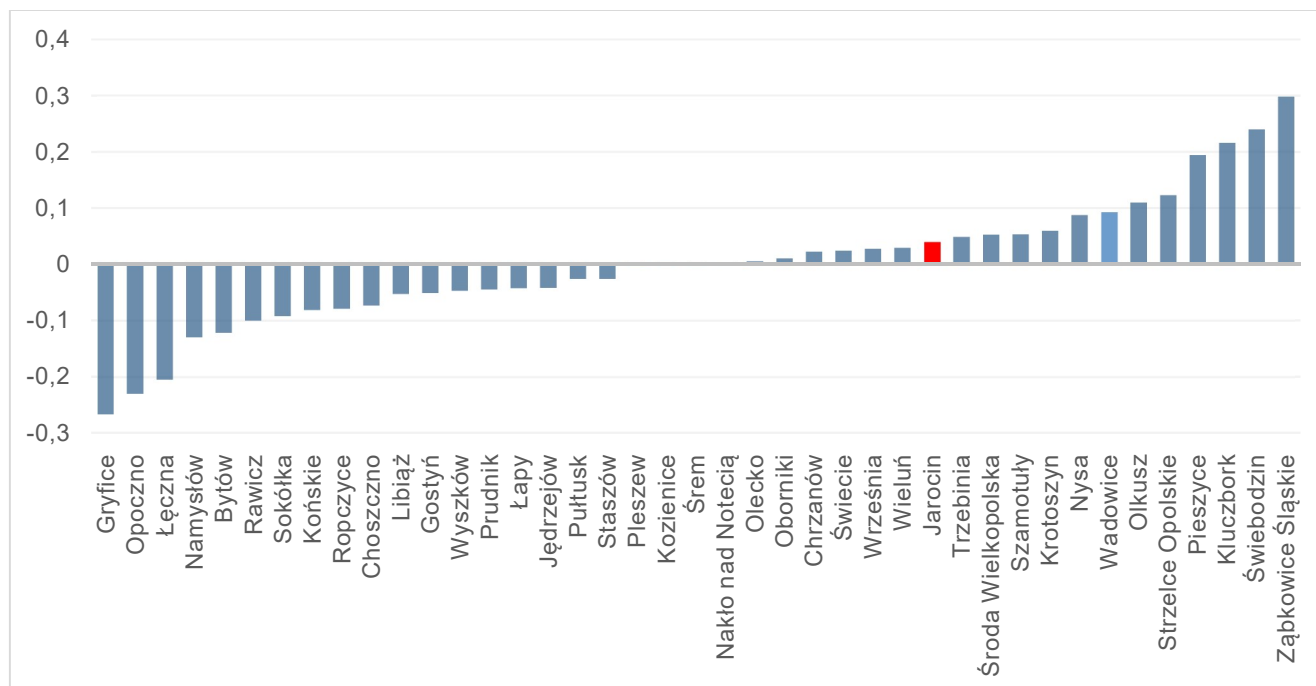
Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Monitora Rozwoju Lokalnego

Wykres 6. Syntetyczny wskaźnik rozwoju w wymiarze społecznym gminy dla 2022 roku w grupie porównawczej

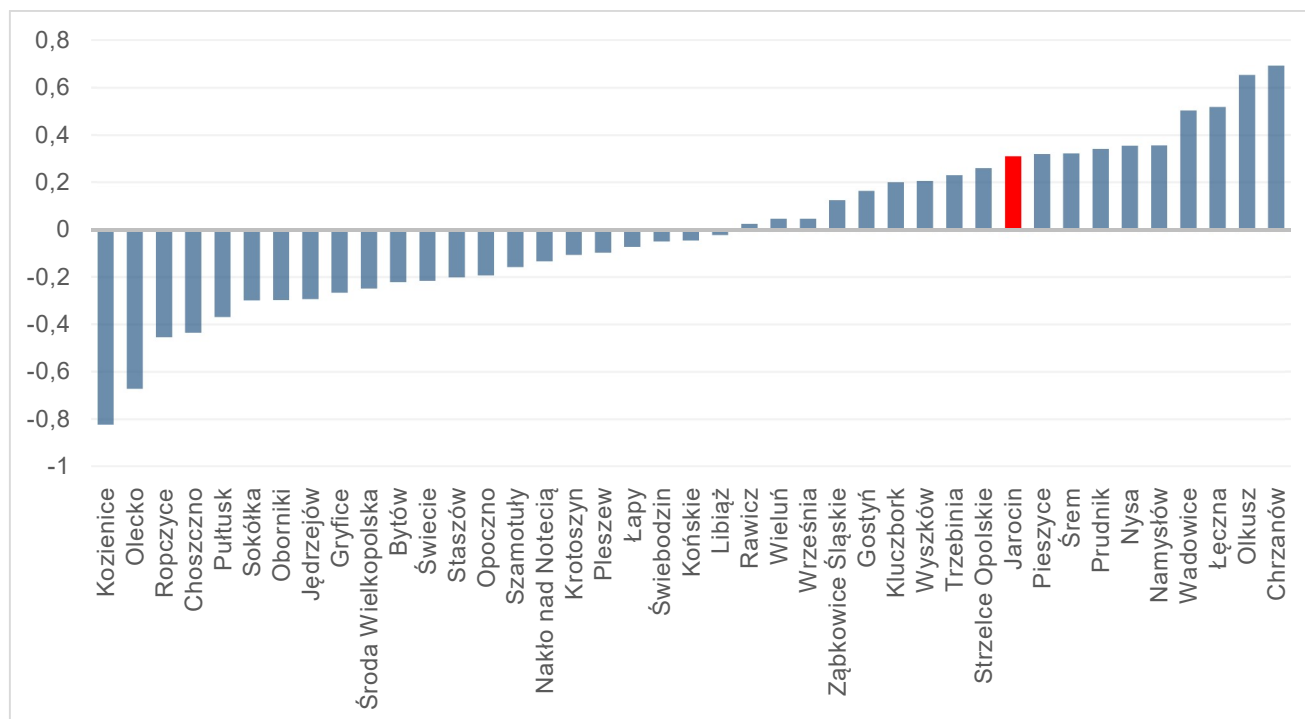
Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Monitora Rozwoju Lokalnego

Wykres 7. Zmiana wartości syntetycznego wskaźnika rozwoju w wymiarze społecznym gminy w latach 2018-2022 roku w grupie porównawczej

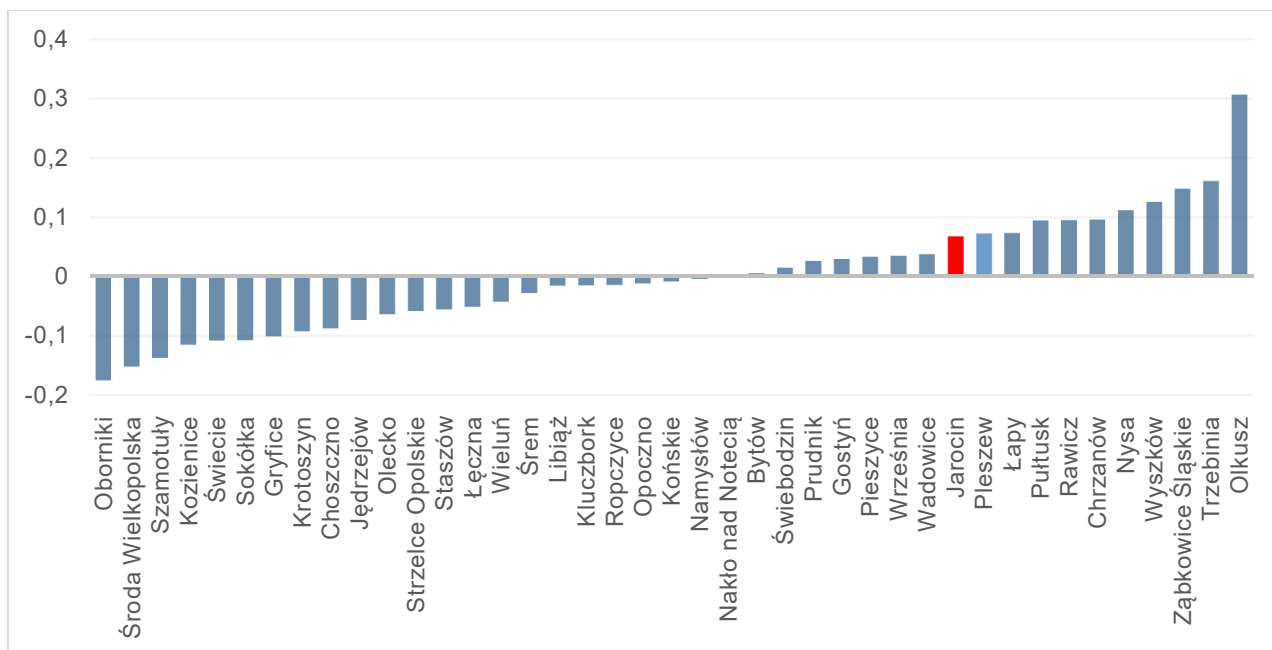
Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Monitora Rozwoju Lokalnego

Wykres 8. Syntetyczny wskaźnik rozwoju w wymiarze środowiskowym gminy dla 2022 roku w grupie porównawczej

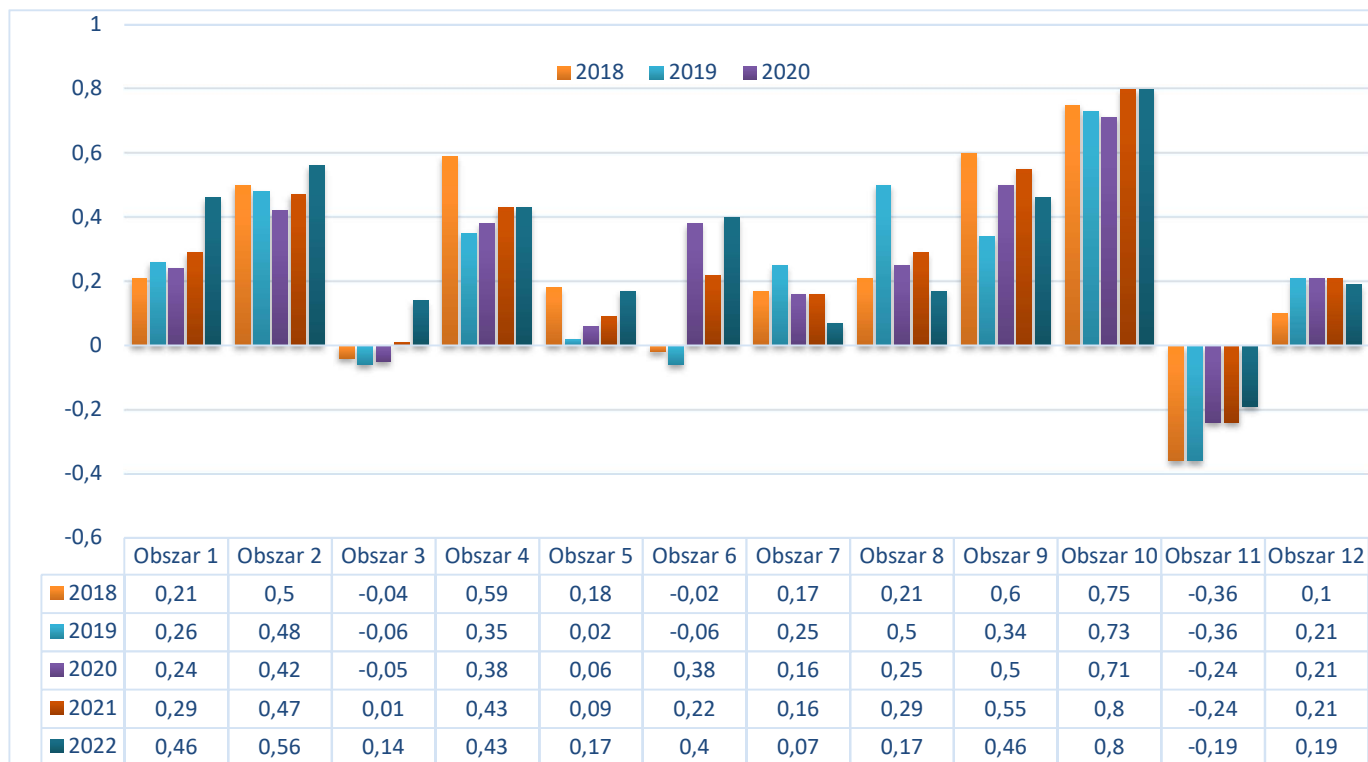
Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Monitora Rozwoju Lokalnego

Wykres 9. Zmiana wartości syntetycznego wskaźnika rozwoju w wymiarze środowiskowym gminy w latach 2018-2022 roku w grupie porównawczej

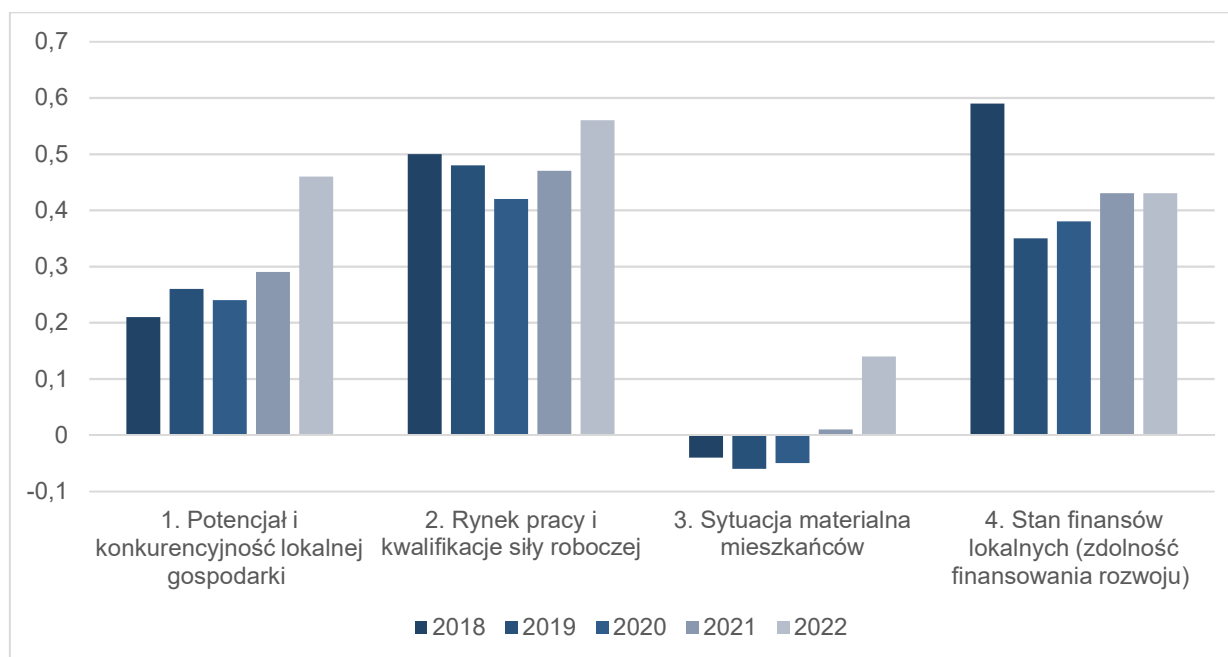
Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Monitora Rozwoju Lokalnego

Wykres 10. Wskaźnik rozwoju w latach (obszary) dla Jarocina

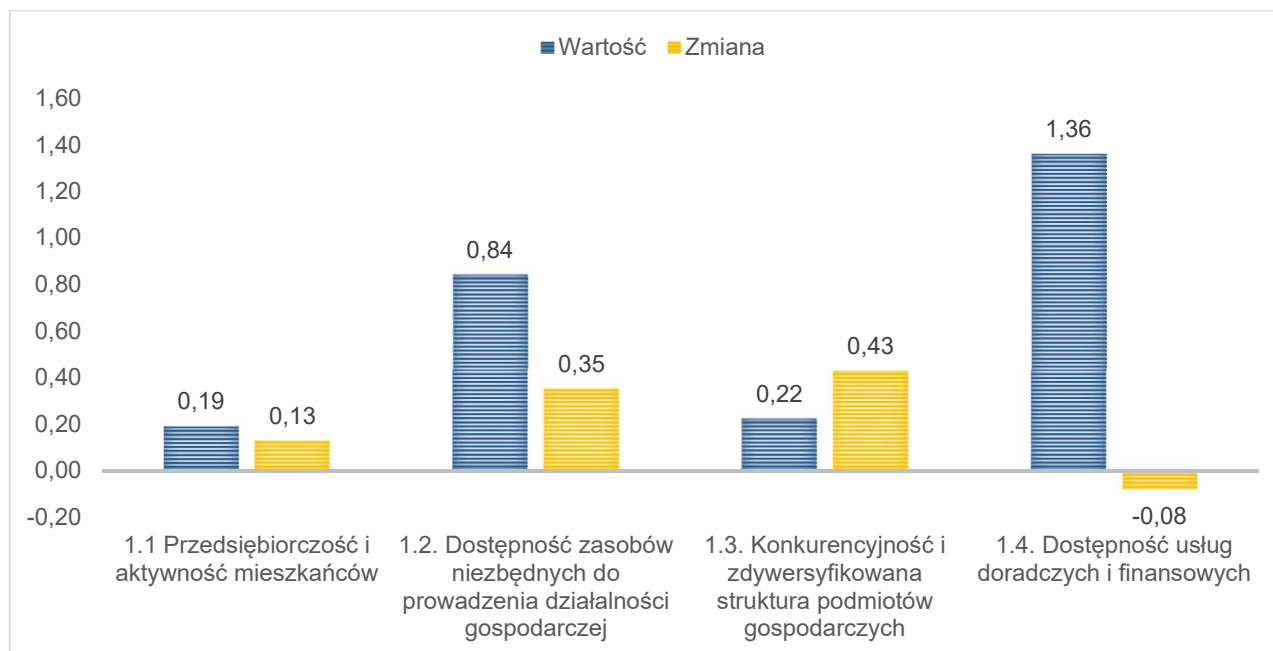
Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Monitora Rozwoju Lokalnego

Wykres 11. Wskaźnik rozwoju w latach – wymiar gospodarczy

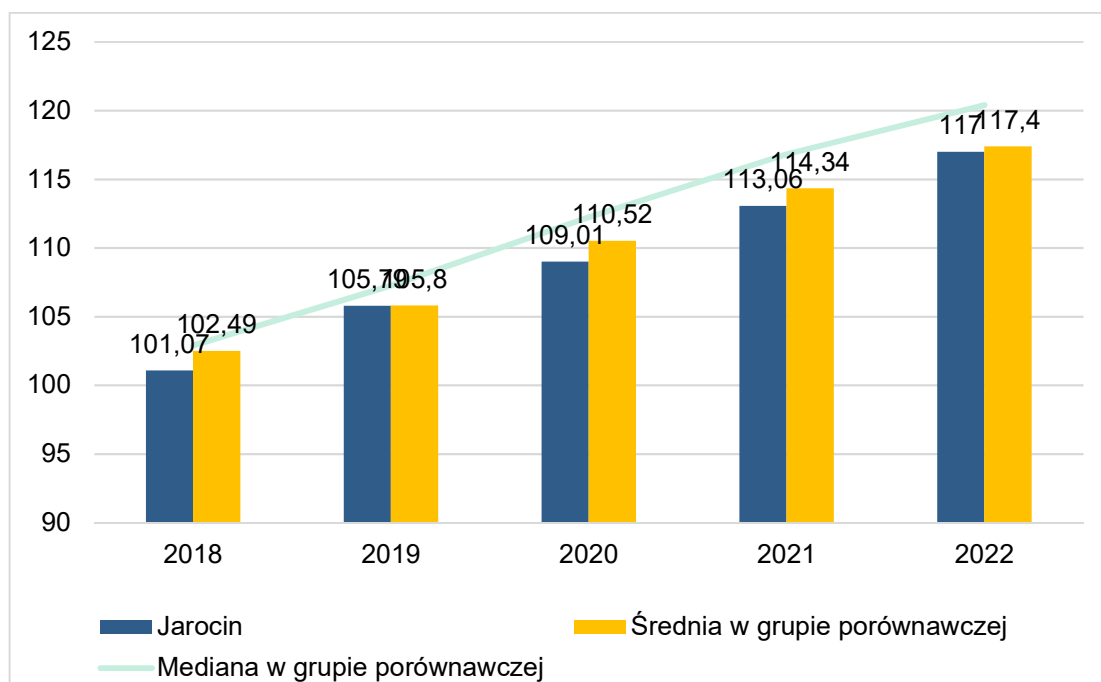
Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Monitora Rozwoju Lokalnego

Wykres 12. Obszar 1: rozkład wartości dla wskaźników w podobszarach

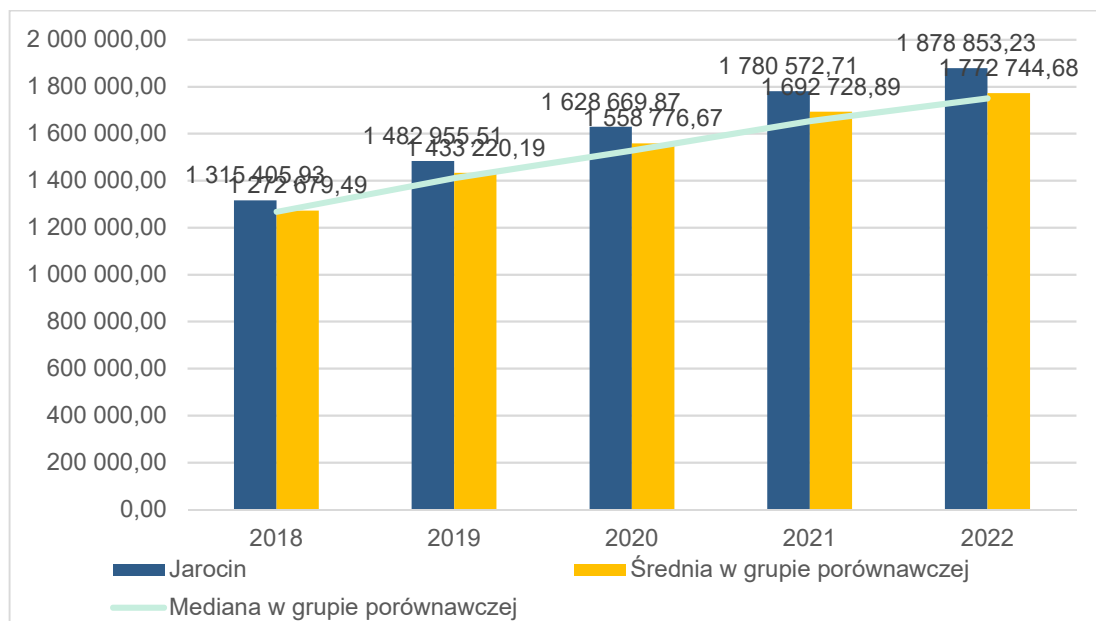
Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Monitora Rozwoju Lokalnego

Wykres 13. Liczba podmiotów gospodarczych zarejestrowanych w REGON na 1000 mieszkańców (wsk. MRL: 1.1.1)

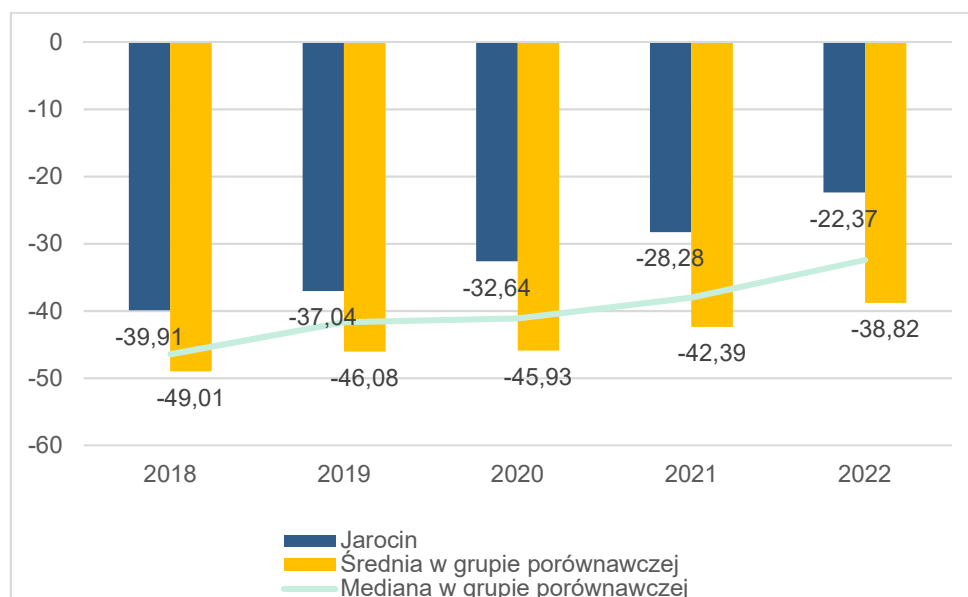
Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Monitora Rozwoju Lokalnego

Wykres 14. Dochody budżetu JST z tytułu udziału w PIT na 1000 osób w wieku produkcyjnym (średnia 3letnia, wsk. MRL: 1.1.3)

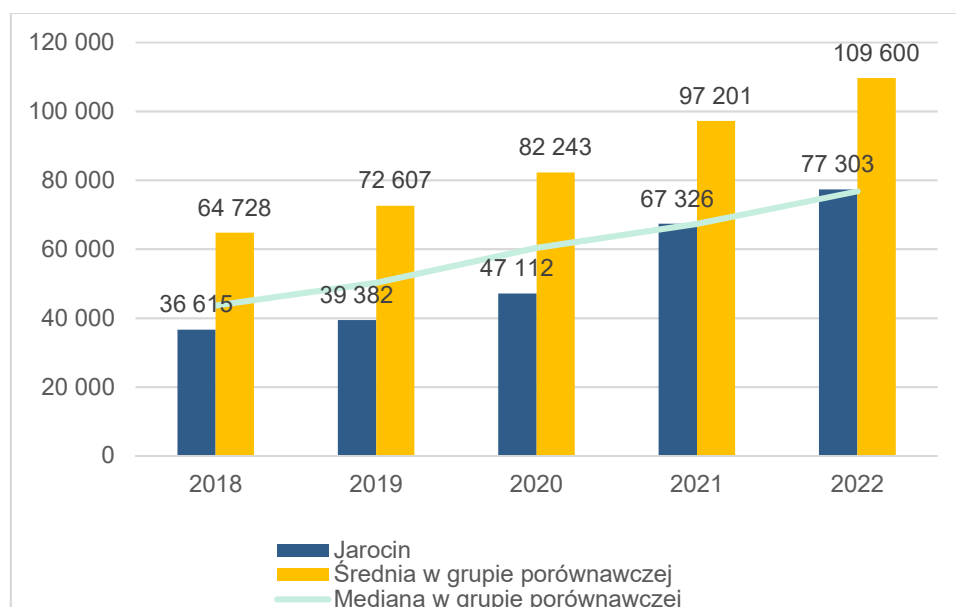
Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Monitora Rozwoju Lokalnego

Wykres 15. Różnica liczby mieszkańców w wieku 10-24 i 50-64 lat na 1000 mieszkańców gminy (wsk. MRL: 1.2.1)

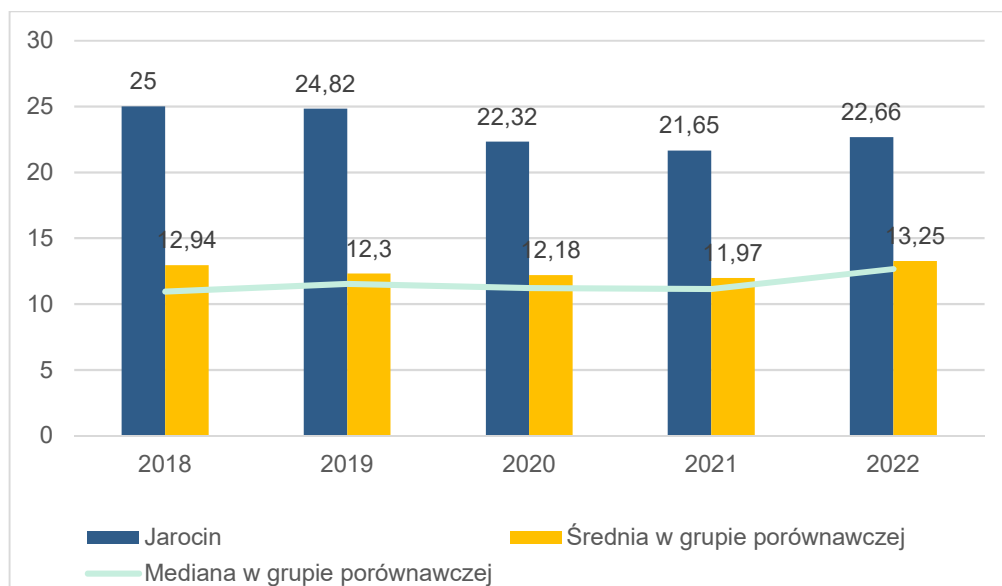
Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Monitora Rozwoju Lokalnego

Wykres 16. Dochody budżetu JST z tytułu udziału w CIT na 1000 osób w wieku od 18 lat (średnia 3letnia; wsk. MRL: 1.3.1)

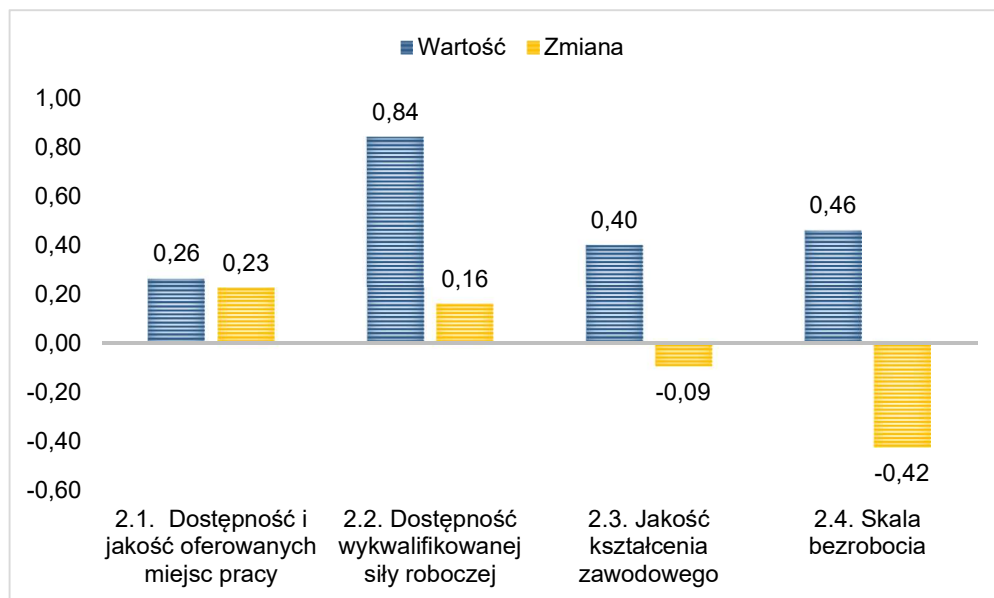
Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Monitora Rozwoju Lokalnego

Wykres 17. Liczba podmiotów gospodarczych prowadzących działalność w sektorze usług finansowych na 1000 zarejestrowanych podmiotów gospodarczych (wsk. MRL: 1.4.1)

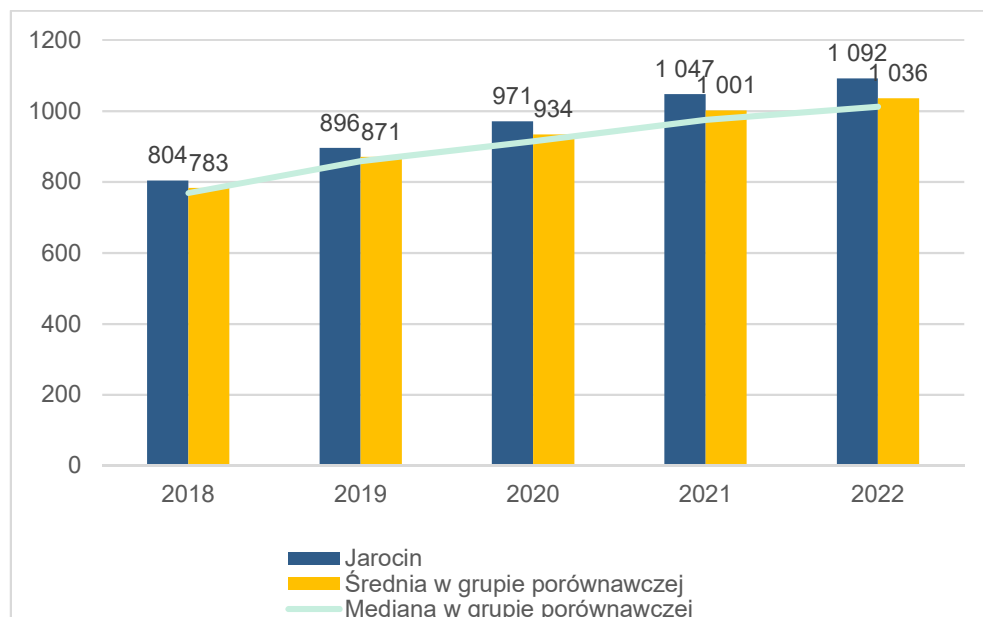
Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Monitora Rozwoju Lokalnego

Wykres 18. Obszar 2: rozkład wartości dla wskaźników w podobszarach

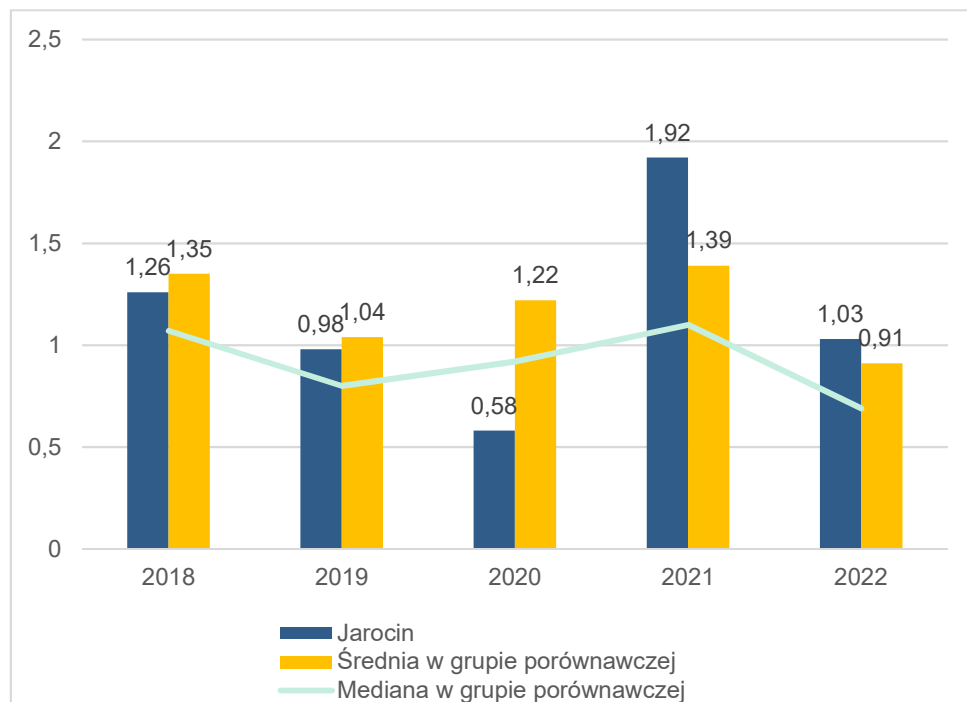
Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Monitora Rozwoju Lokalnego

Wykres 19. Dochody budżetu JST z tytułu udziału w PIT na 1 mieszkańca (średnia 3letnia, wsk. MRL: 2.1.1)

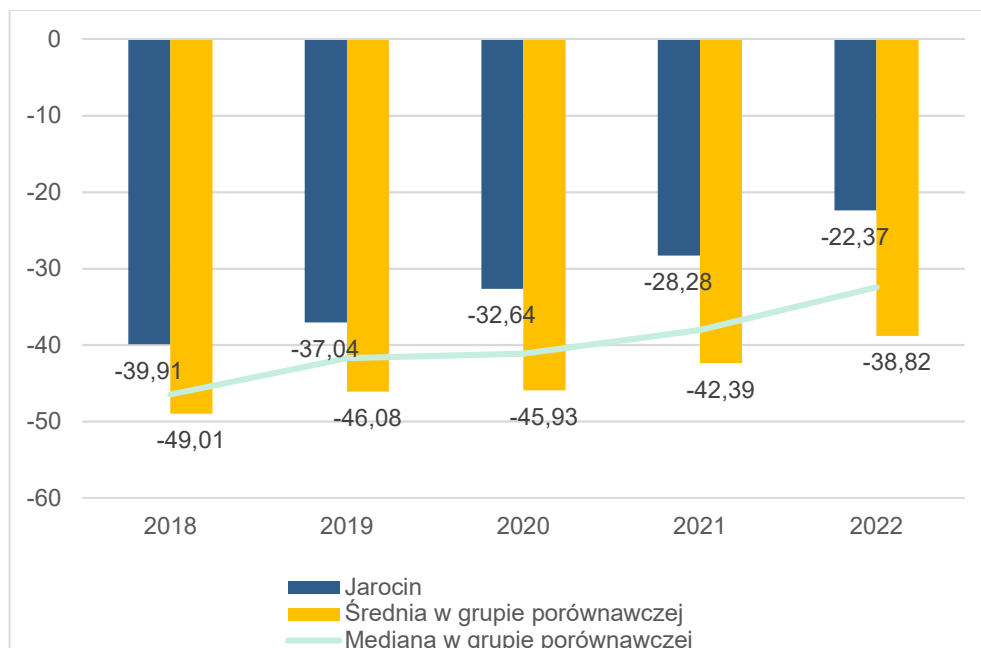
Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Monitora Rozwoju Lokalnego

Wykres 20. Oferty pracy (stan na koniec roku) na 1000 mieszkańców (wska. MRL: 2.1.4)

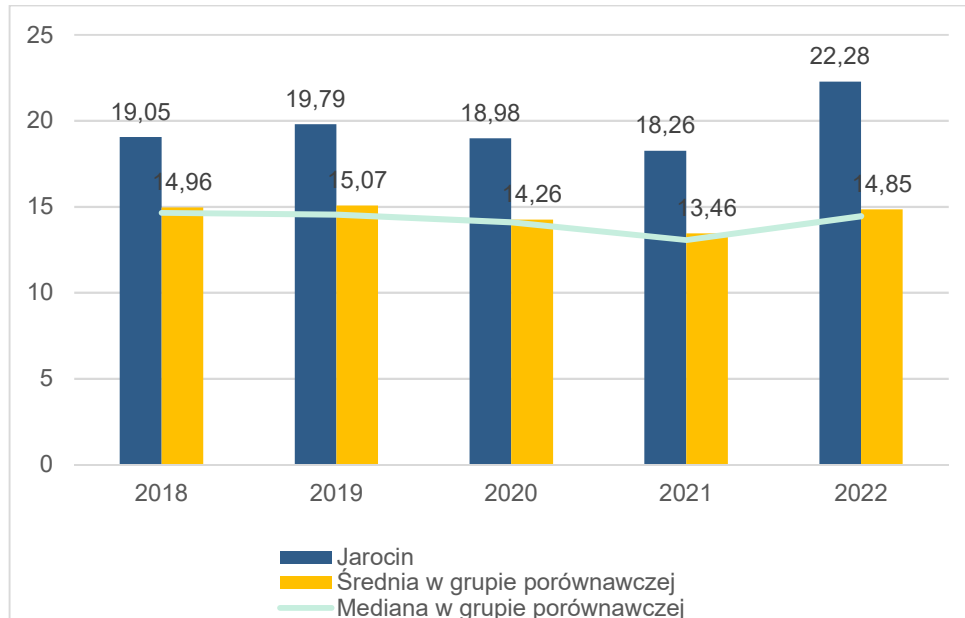
Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Monitora Rozwoju Lokalnego

Wykres 21. Różnica liczby mieszkańców w wieku 10-24 i 50-64 lat na 1000 mieszkańców gminy (wsk. MRL 2.2.1)

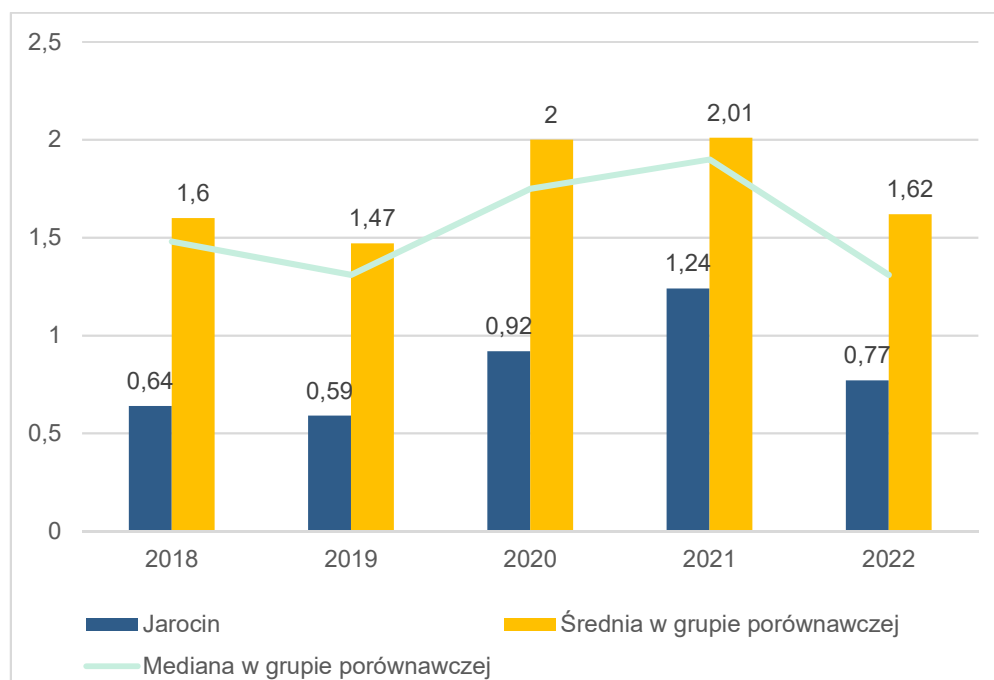
Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Monitora Rozwoju Lokalnego

Wykres 22. Liczba absolwentów szkół zawodowych i branżowych I stopnia w ostatnich pięciu latach w przeliczeniu na 1000 mieszkańców (w badanym roku; wsk. MRL 2.2.3.a)

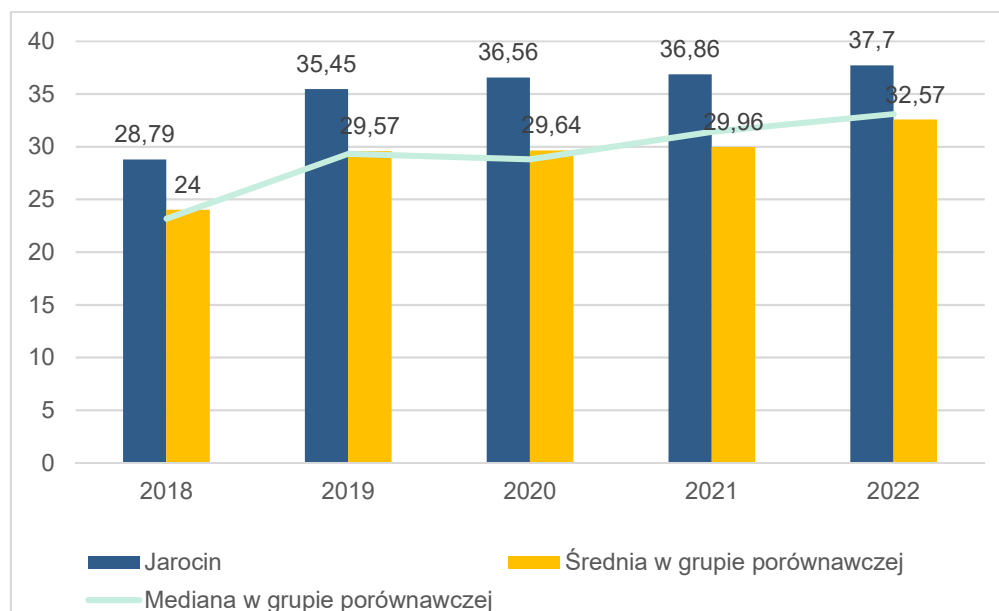
Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Monitora Rozwoju Lokalnego

Wykres 23. Udział bezrobotnych zarejestrowanych powyżej roku w ogólnej liczbie mieszkańców w wieku produkcyjnym (wsk. MRL 2.2.6)

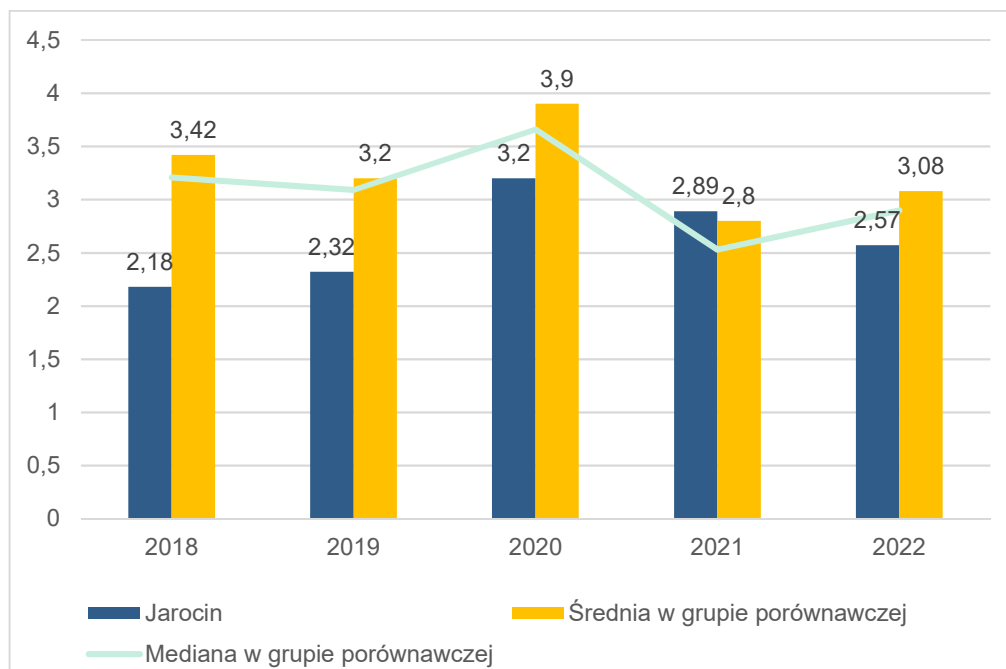
Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Monitora Rozwoju Lokalnego

Wykres 24. Liczba uczniów w średnich szkołach zawodowych na 1000 mieszkańców gminy (wsk. MRL 2.3.1)

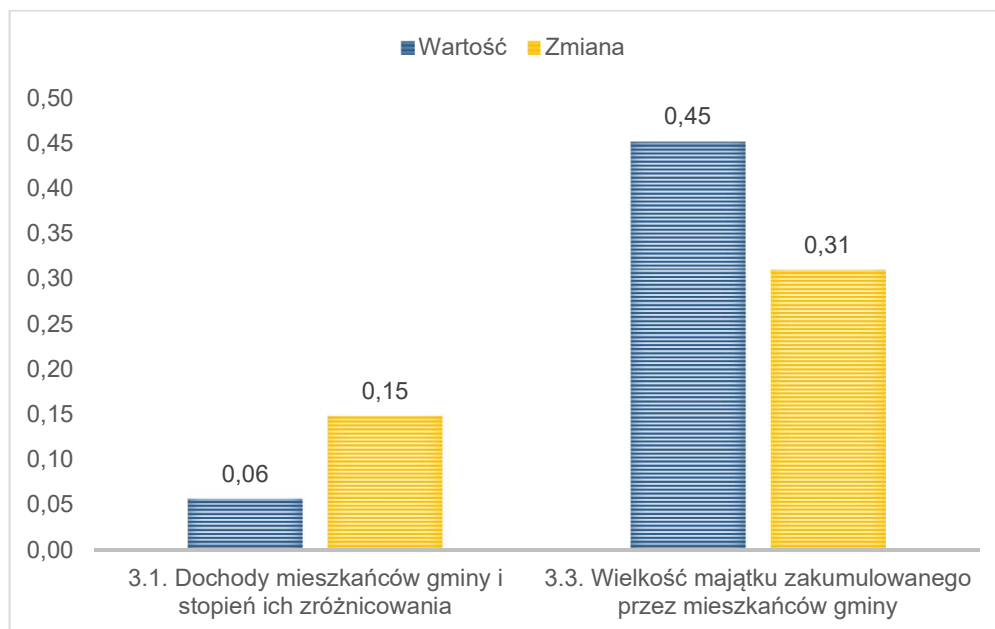
Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Monitora Rozwoju Lokalnego

Wykres 25. Liczba bezrobotnych zarejestrowanych do 25 roku życia na 1000 mieszkańców gminy (wsk. MRL 2.4.2)

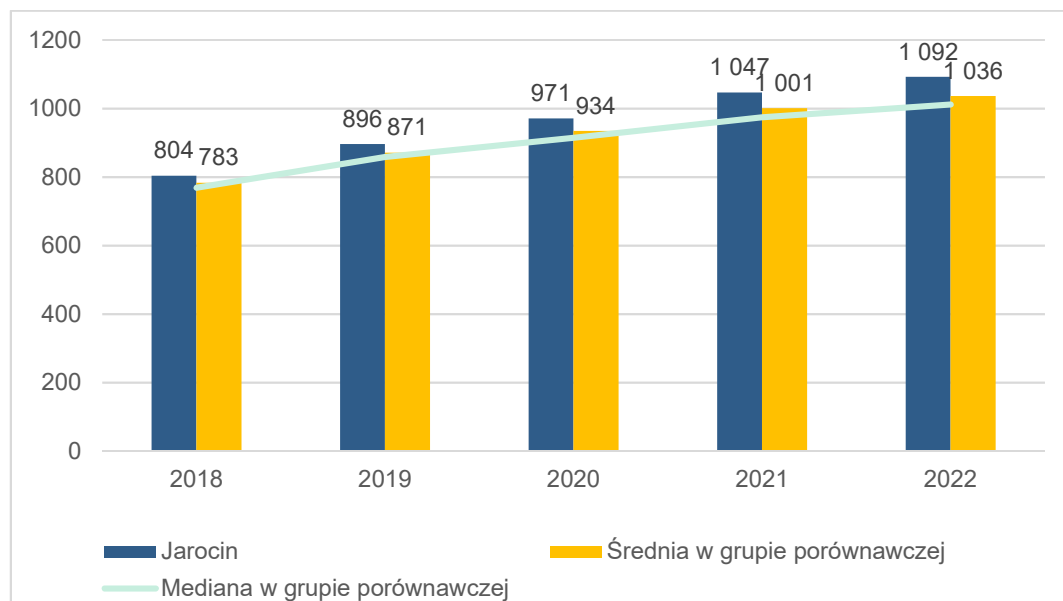
Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Monitora Rozwoju Lokalnego

Wykres 26. Rozkład wartości wskaźników w obszarze 3

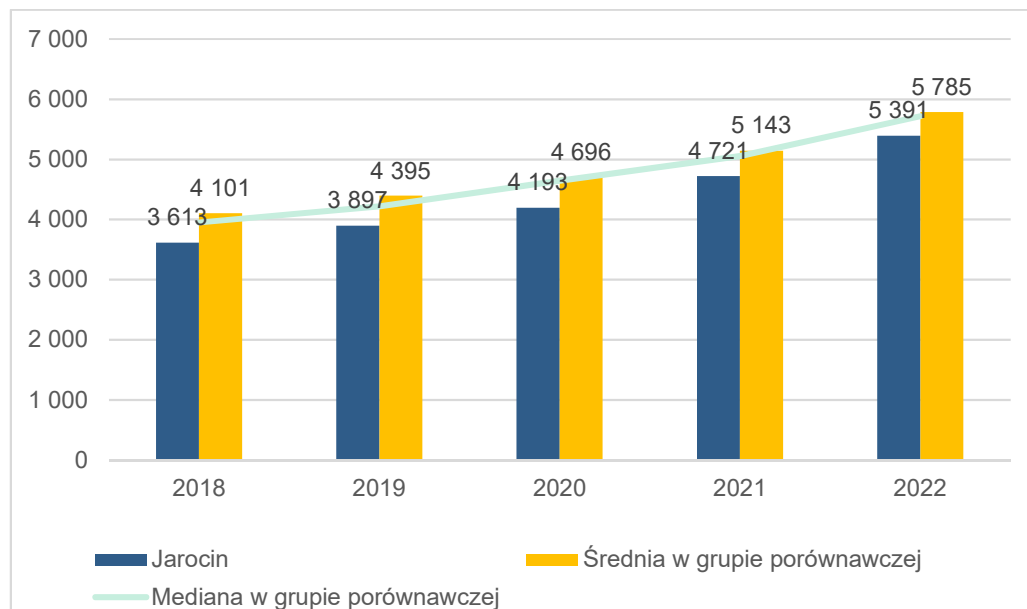
Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Monitora Rozwoju Lokalnego

Wykres 27. Dochody budżetu JST z tytułu udziału w PIT na 1 mieszkańca (średnia 3 letnia; wsk. MRL 3.1.1)

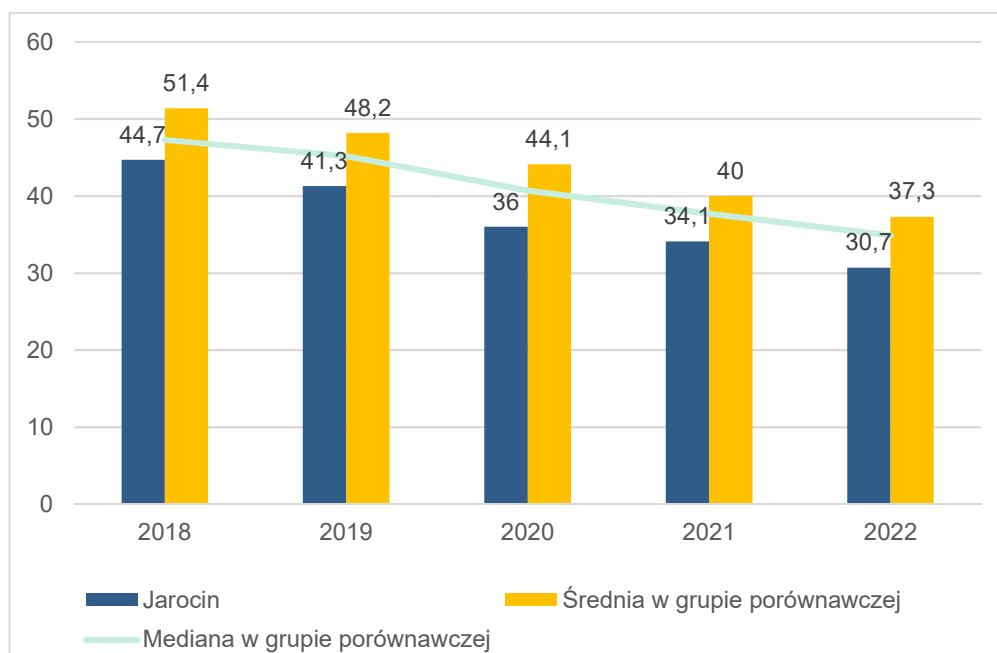
Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Monitora Rozwoju Lokalnego

Wykres 28. Przeciętne miesięczne wynagrodzenie brutto (dane powiatowe, wsk. MRL 3.1.2)

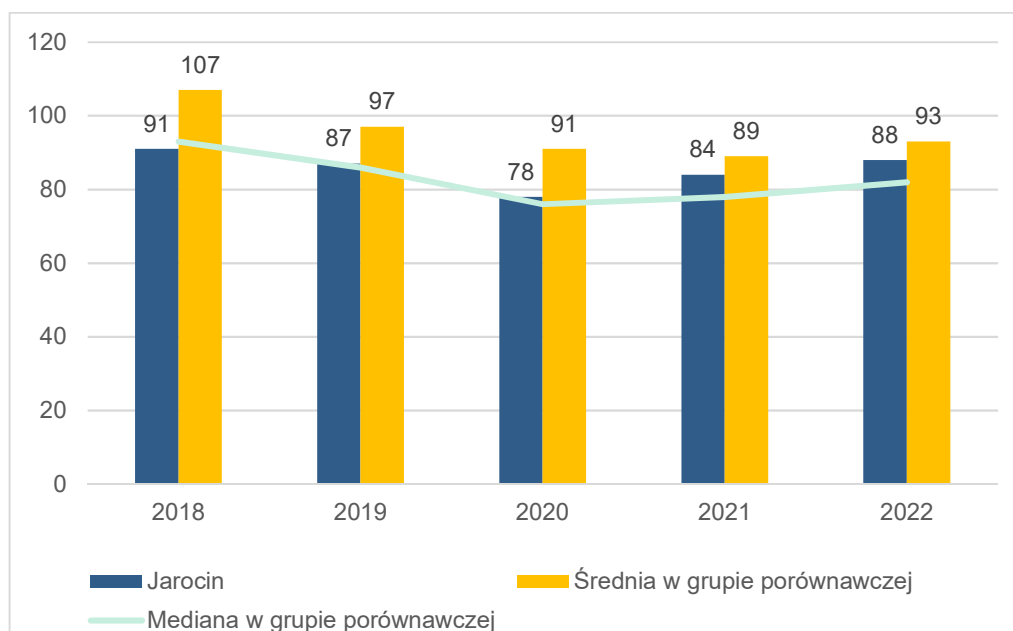
Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Monitora Rozwoju Lokalnego

Wykres 29. Osoby korzystające ze środowiskowej pomocy społecznej (ogółem) na 1000 mieszkańców (wsk. MRL 3.1.3)

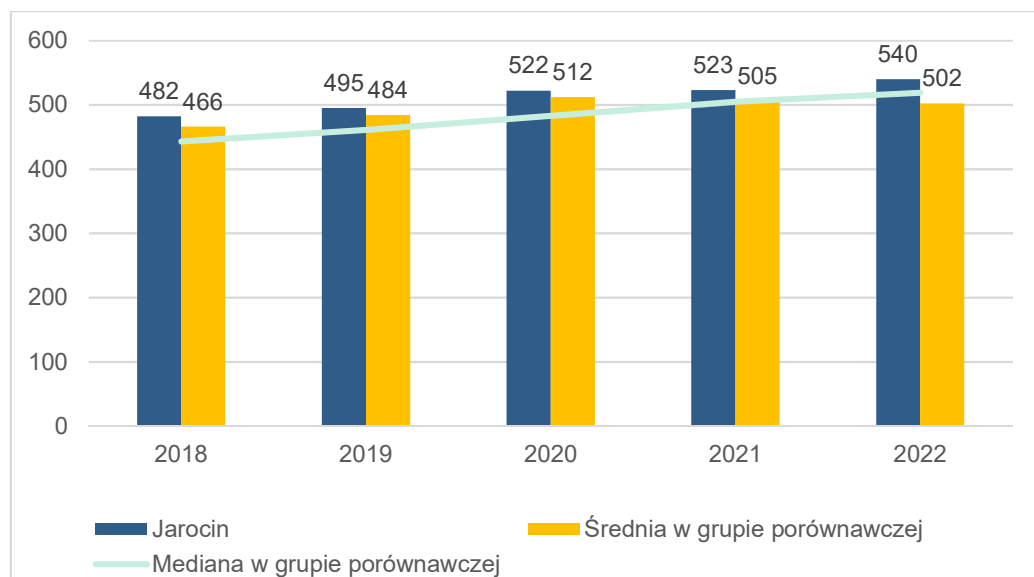
Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Monitora Rozwoju Lokalnego

Wykres 30. Liczba przyznanych dodatków mieszkaniowych na 1000 mieszkańców (wsk. MRL 3.1.4)

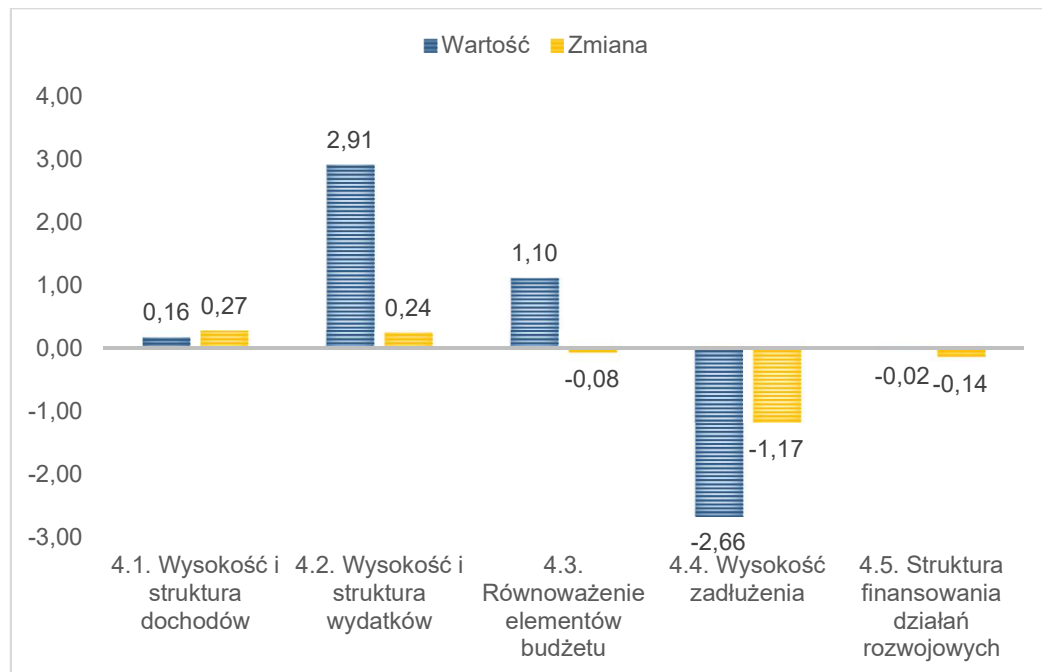
Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Monitora Rozwoju Lokalnego

Wykres 31. Potencjalne dochody od osób fizycznych z podatku od nieruchomości, rolnego i leśnego na 1 mieszkańca w wieku produkcyjnym (średnia 3letnia; wsk. MRL 3.3.1)

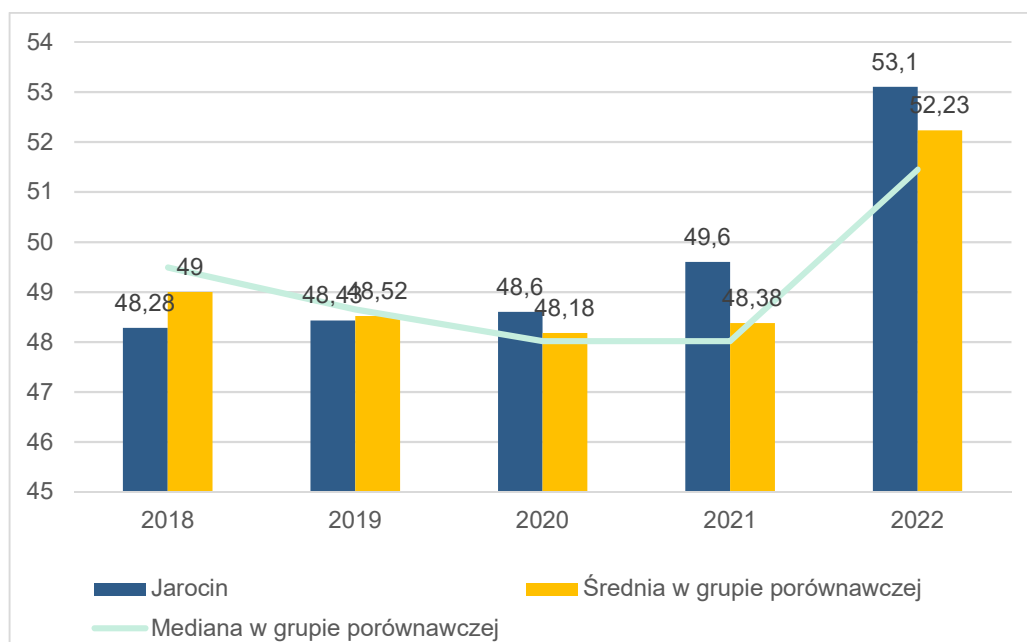
Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Monitora Rozwoju Lokalnego

Wykres 32. Rozkład wartości dla wskaźników w obszarze 4

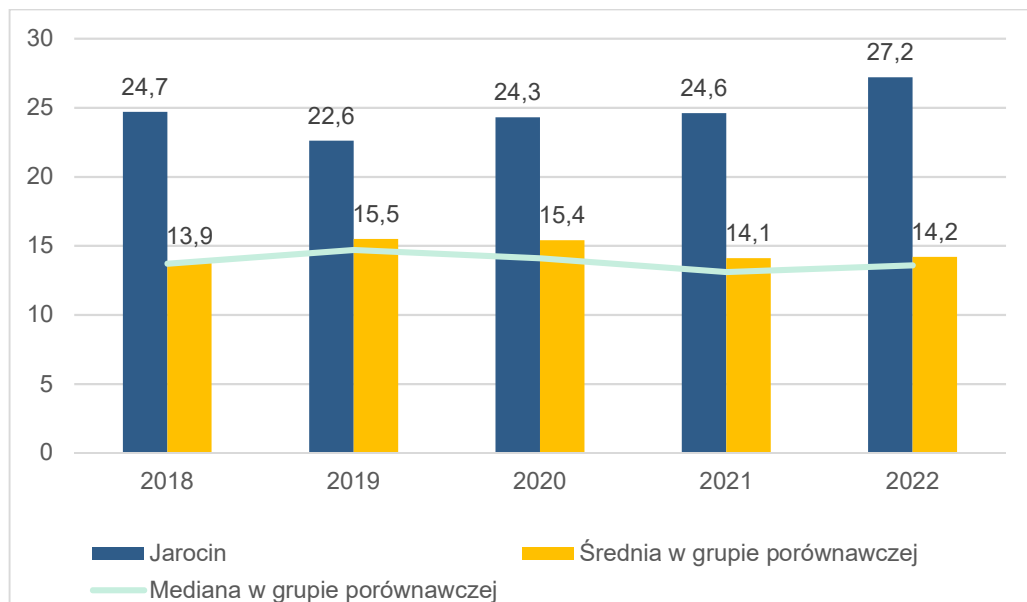
Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Monitora Rozwoju Lokalnego

Wykres 33. Udział dochodów własnych w dochodach ogółem (średnia 3 letnia; wsk. MRL 4.1.2)

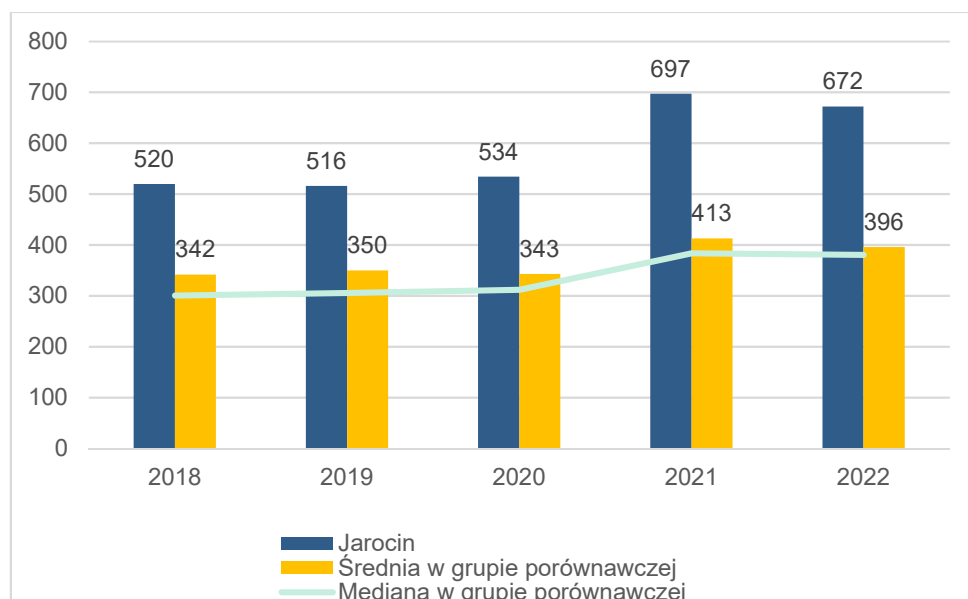
Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Monitora Rozwoju Lokalnego

Wykres 34. Udział wydatków majątkowych w wydatkach ogółem (średnia 3letnia; wsk. MRL 4.2.2)

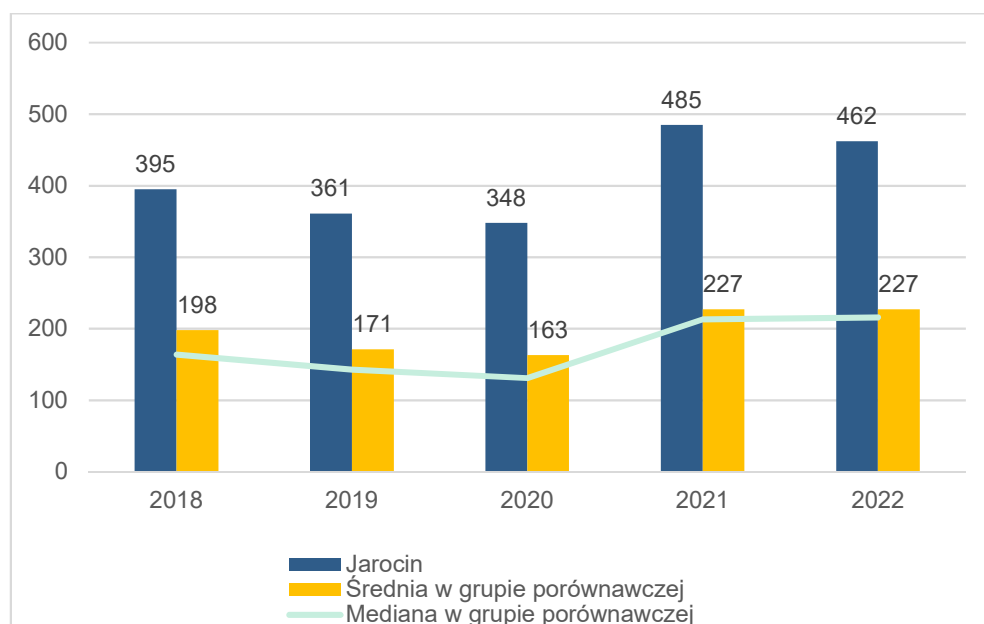
Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Monitora Rozwoju Lokalnego

Wykres 35. Nadwyżka operacyjna na 1 mieszkańca (średnia 3letnia; wsk. MRL 4.3.3.)

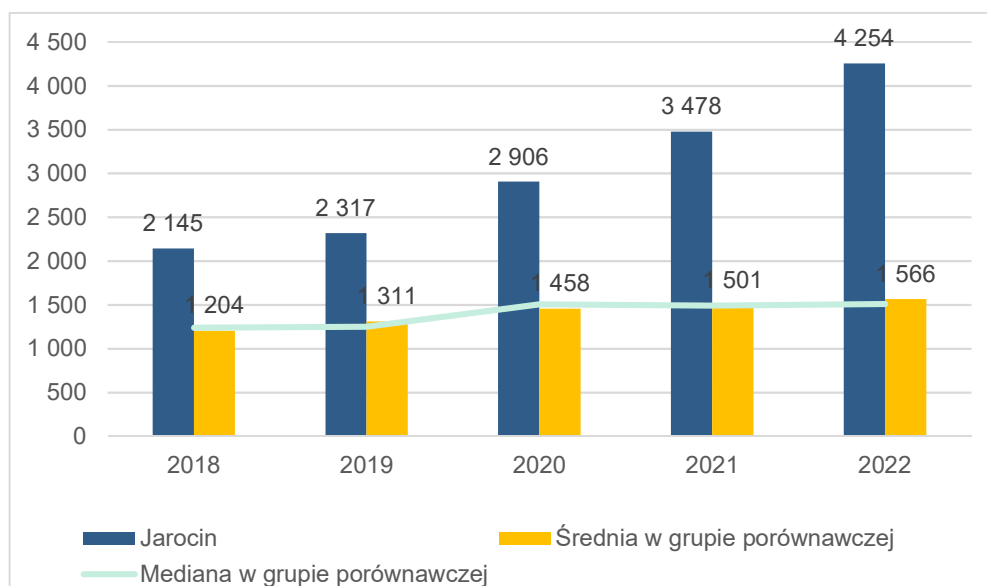
Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Monitora Rozwoju Lokalnego

Wykres 36. Nadwyżka operacyjna pomniejszona o spłatę długu na 1 mieszkańca (średnia 3letnia; wsk. MRL 4.3.4)

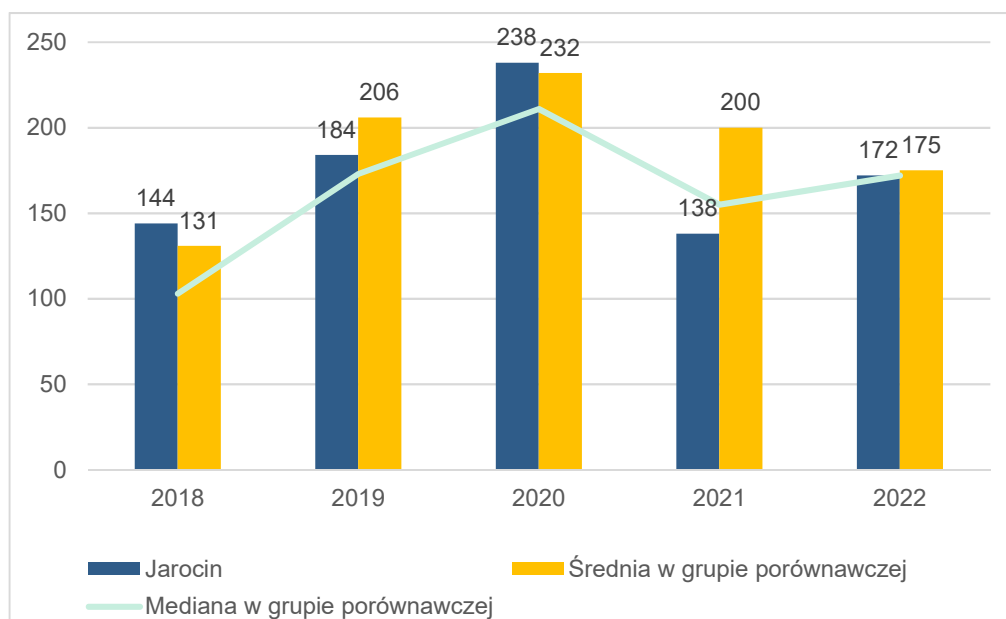
Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Monitora Rozwoju Lokalnego

Wykres 37. Kwota długu JST na koniec roku przypadająca na 1 mieszkańca (wsk. MRL 4.4.2)

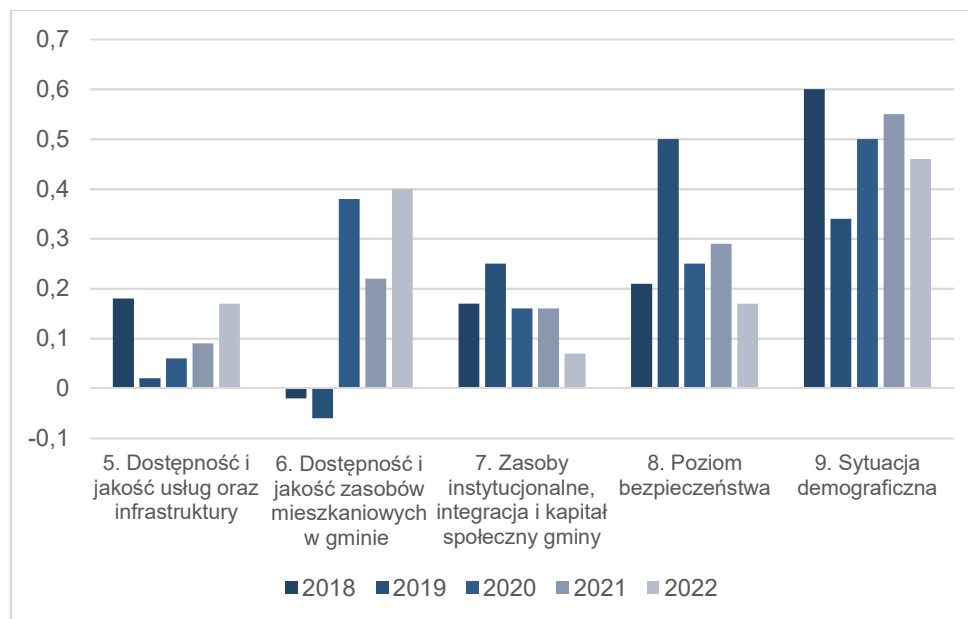
Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Monitora Rozwoju Lokalnego

Wykres 38. Wydatki majątkowe na projekty z UE w przeliczeniu na mieszkańca (średnia 3 letnia; wsk. MRL 4.5.2)

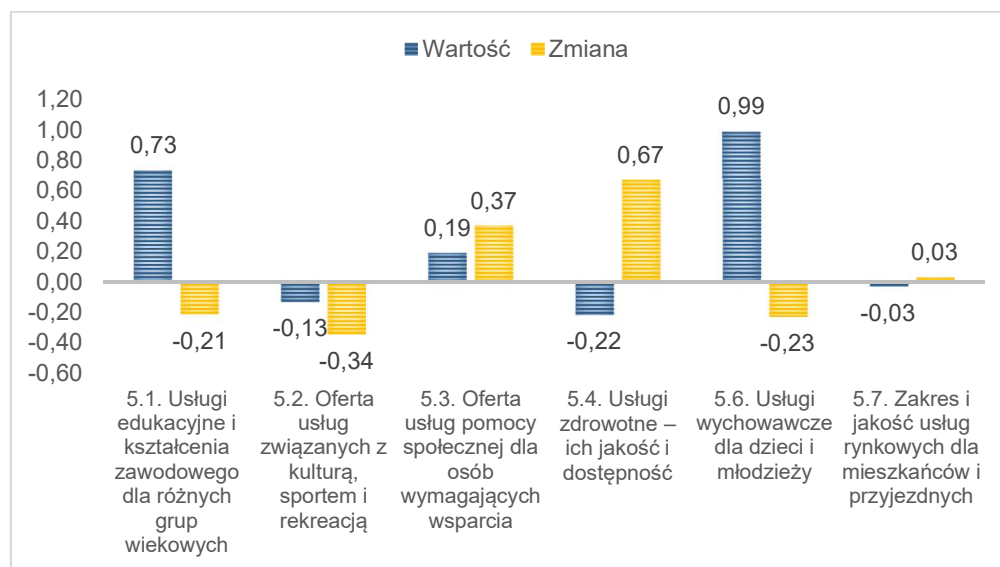
Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Monitora Rozwoju Lokalnego

Wykres 39. Wartość wskaźnika syntetycznego w latach – wymiar społeczny

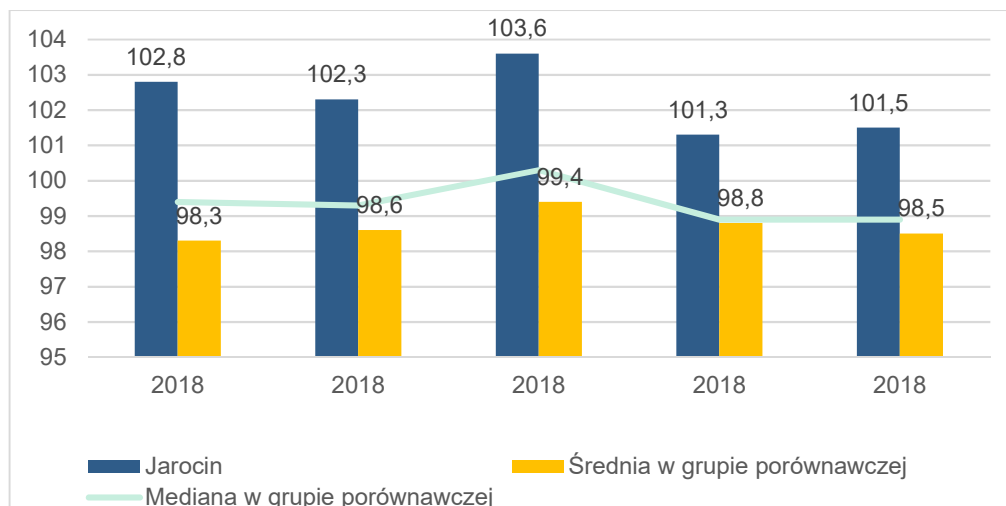
Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Monitora Rozwoju Lokalnego

Wykres 40. Rozkład wartości dla wskaźników w obszarze 5

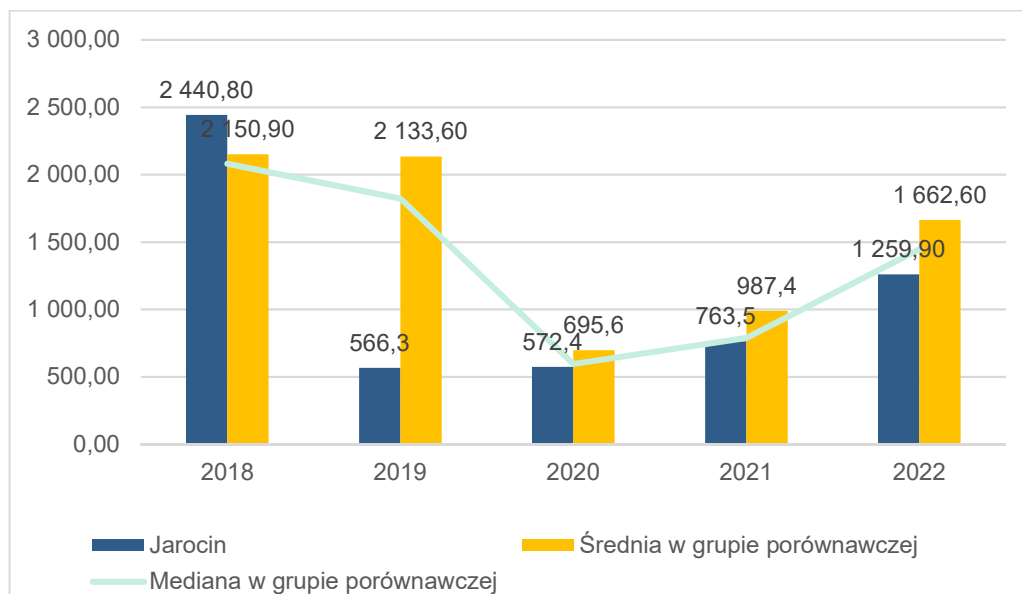
Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Monitora Rozwoju Lokalnego

Wykres 41. Współczynnik skolaryzacji brutto dla szkół podstawowych (wsk. MRL 5.1.1)

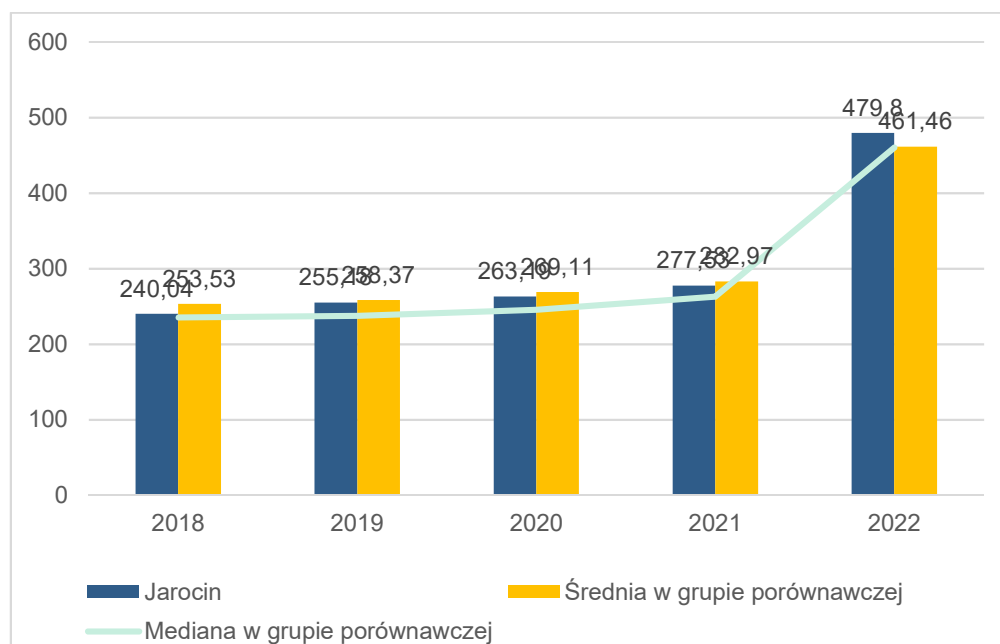
Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Monitora Rozwoju Lokalnego

Wykres 42. Liczba osób odwiedzających filharmonie, muzea, wystawy, koncerty na 1000 mieszkańców Wsk. MRL 5.2.1)

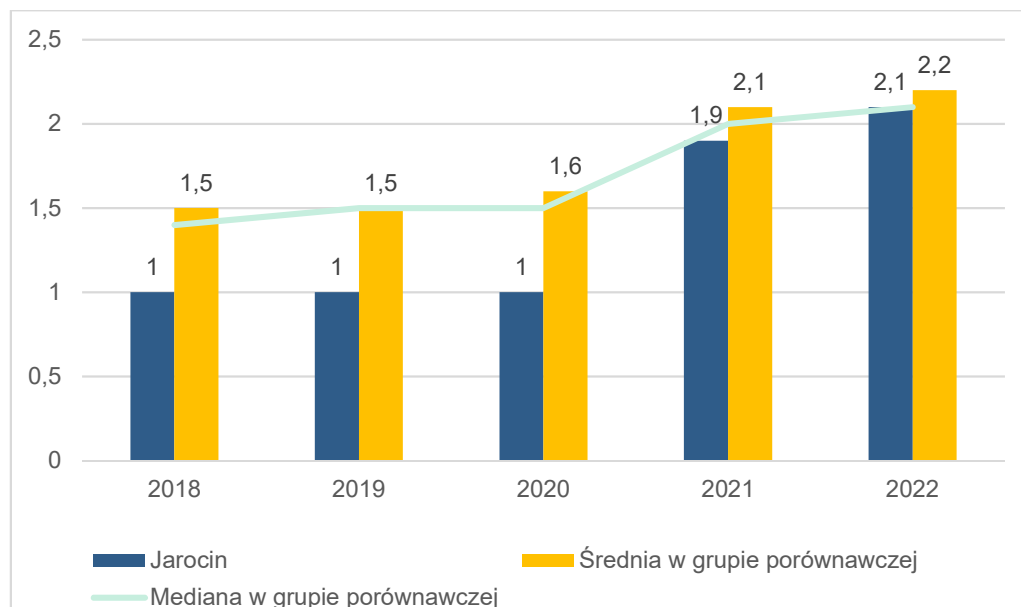
Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Monitora Rozwoju Lokalnego

Wykres 43. Wydatki ogółem z budżetu JST na zadania własne z zakresu pomocy społecznej na 1 mieszkańca (średnia 3letnia; wsk. MRL 5.3.4)

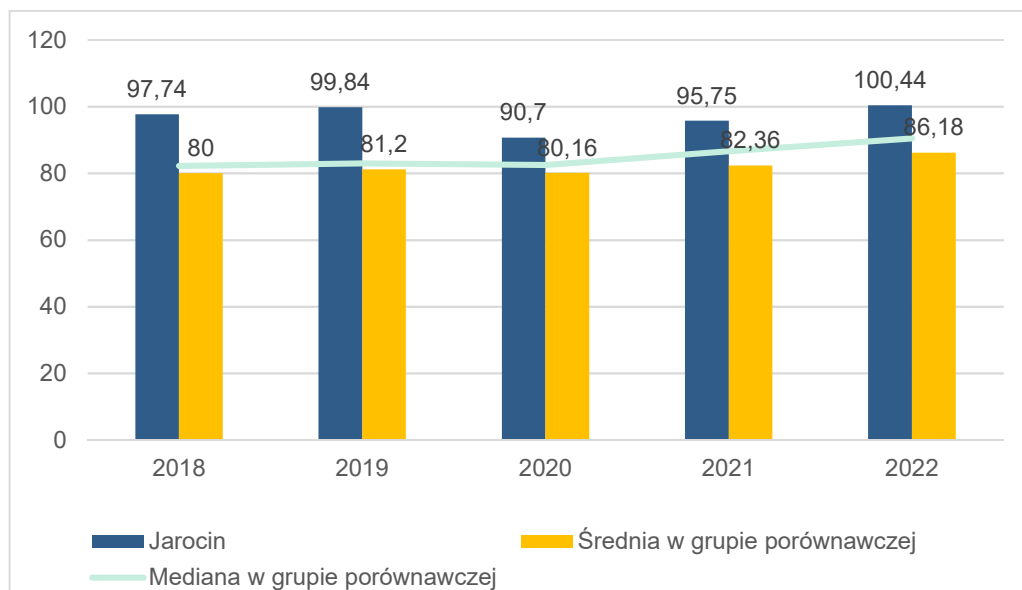
Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Monitora Rozwoju Lokalnego

Wykres 44. Liczba lekarzy i dentystów pracujących wg podstawowego miejsca pracy na 1000 mieszkańców (dane powiatowe, wsk. MRL 5.4.2)

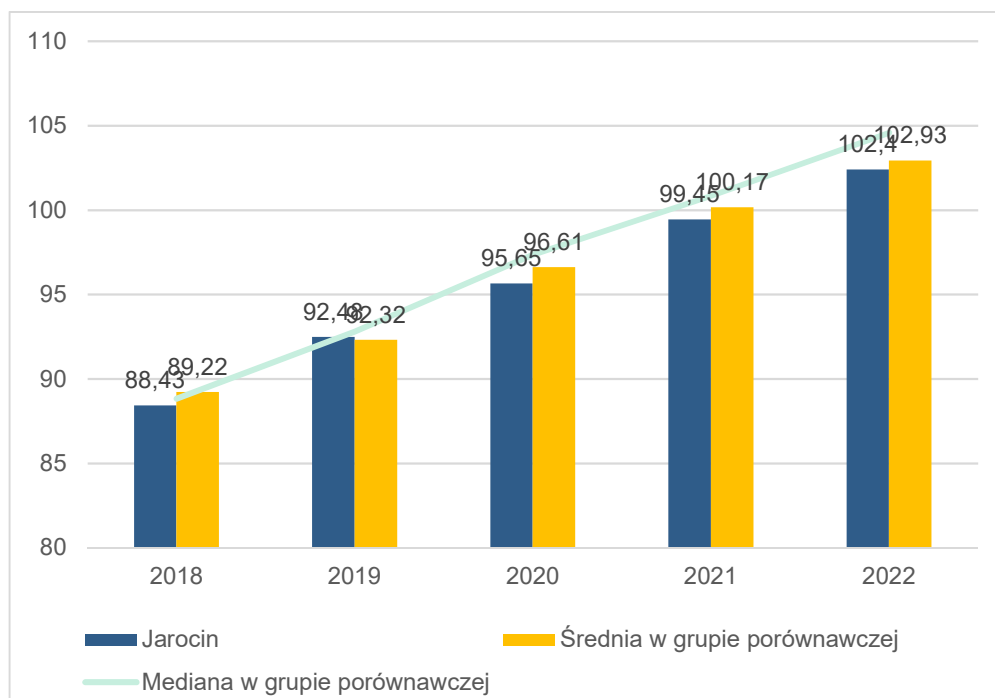
Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Monitora Rozwoju Lokalnego

Wykres 45. Stosunek liczby dzieci w przedszkolach (bez specjalnych) do liczby dzieci w wieku 3-6 lat (%); (wsk MRL 5.6.2)

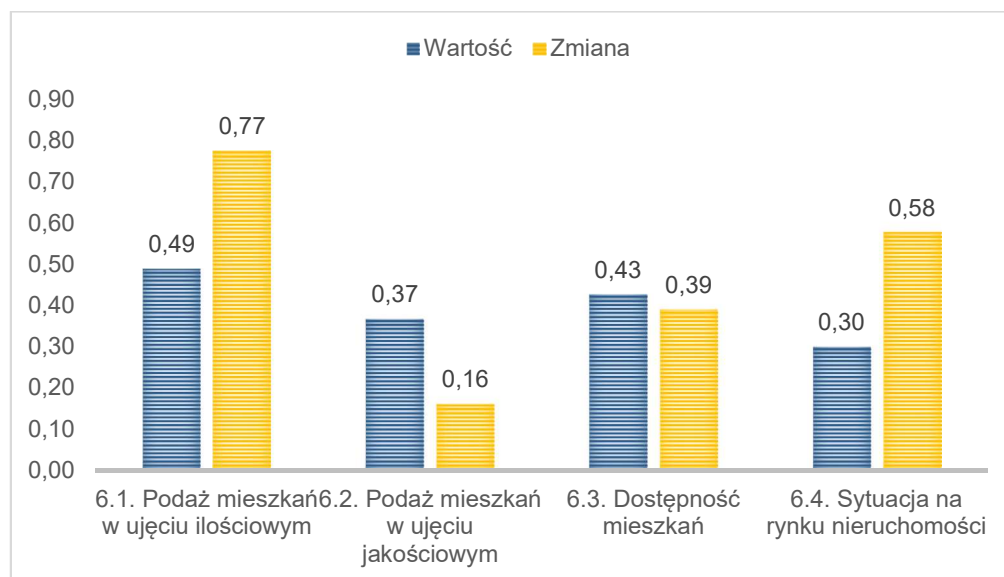
Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Monitora Rozwoju Lokalnego

Wykres 46. Liczba podmiotów gospodarczych świadczących usługi na 1000 mieszkańców (wsk. MRL 5.7.1)

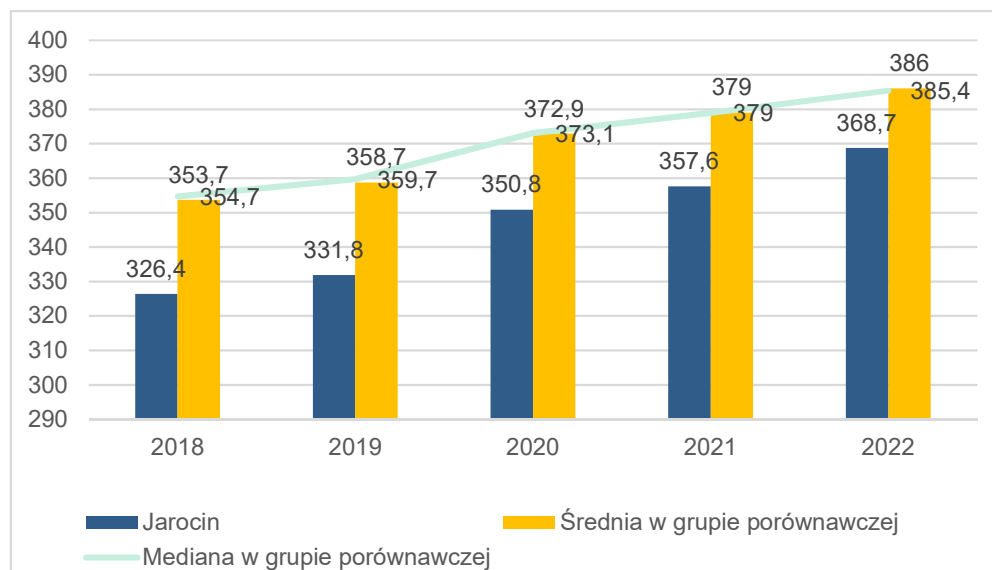
Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Monitora Rozwoju Lokalnego

Wykres 47. Rozkład wartości dla wskaźników w obszarze 6

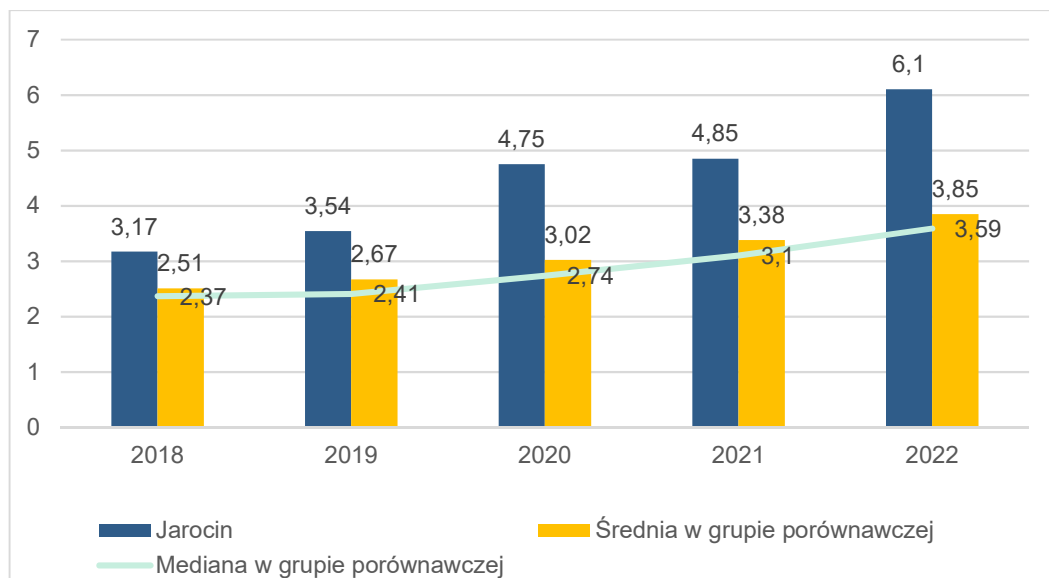
Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Monitora Rozwoju Lokalnego

Wykres 48. Liczba mieszkań na 1000 mieszkańców (wsk. MRL 6.1.1)

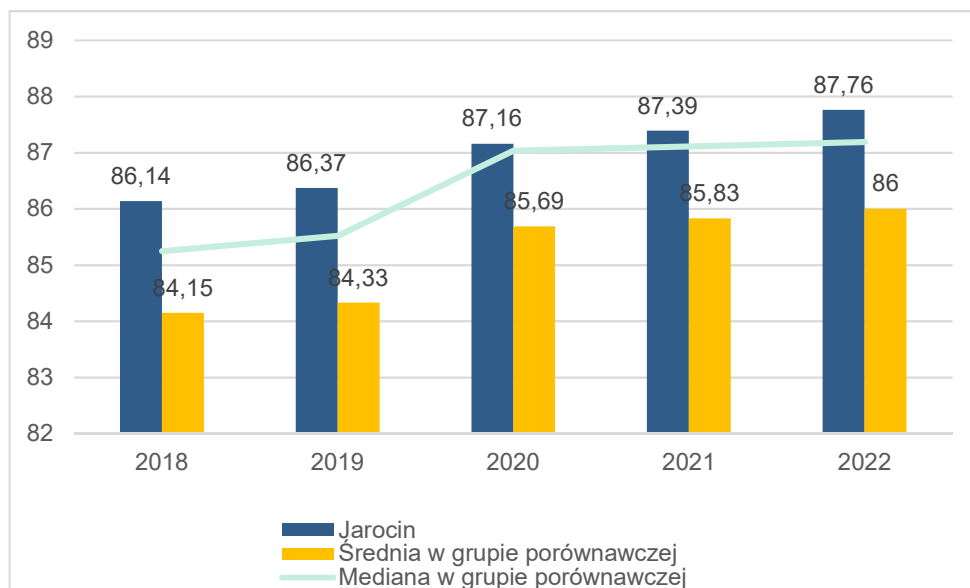
Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Monitora Rozwoju Lokalnego

Wykres 49. Powierzchnia nowych mieszkań na osobę w wieku 25-34 lata (średnia trzy-letnia; wsk. MRL 6.1.4)

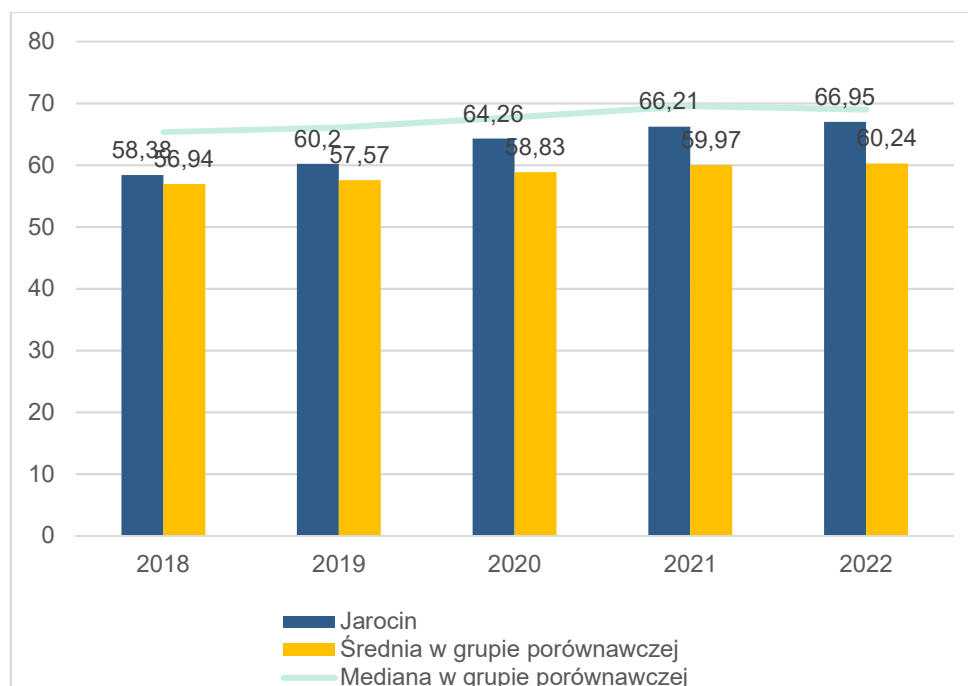
Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Monitora Rozwoju Lokalnego

Wykres 50. Odsetek mieszkań z centralnym ogrzewaniem (wsk. MRL 6.2.1.d)

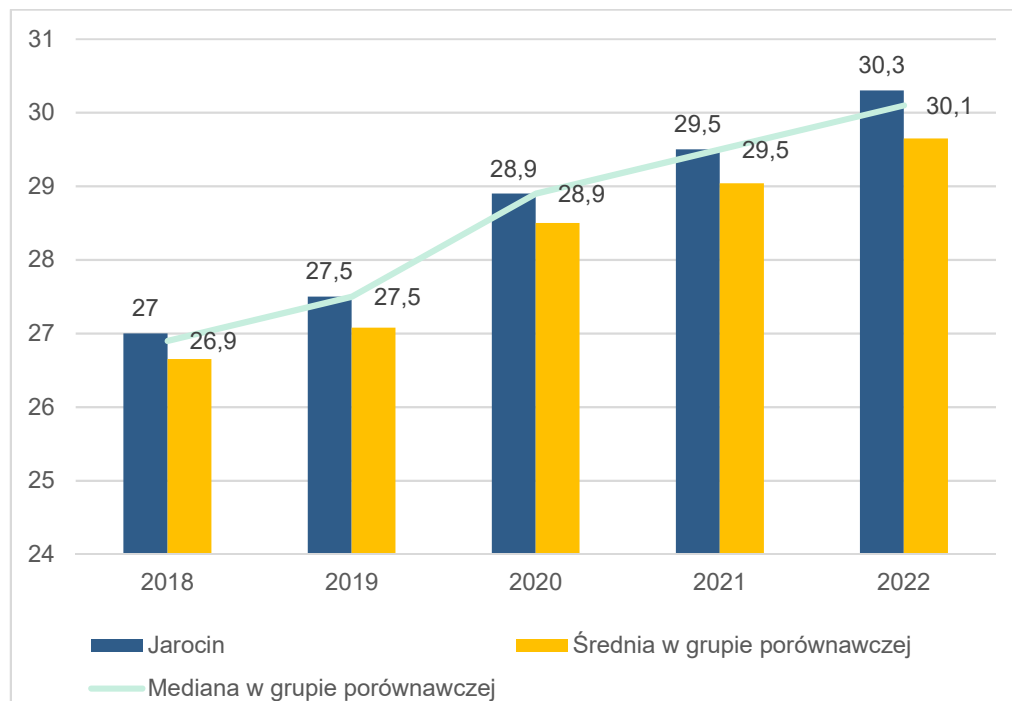
Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Monitora Rozwoju Lokalnego

Wykres 51. Odsetek mieszkań z gazem sieciowym (wsk. MRL 6.2.1.e)

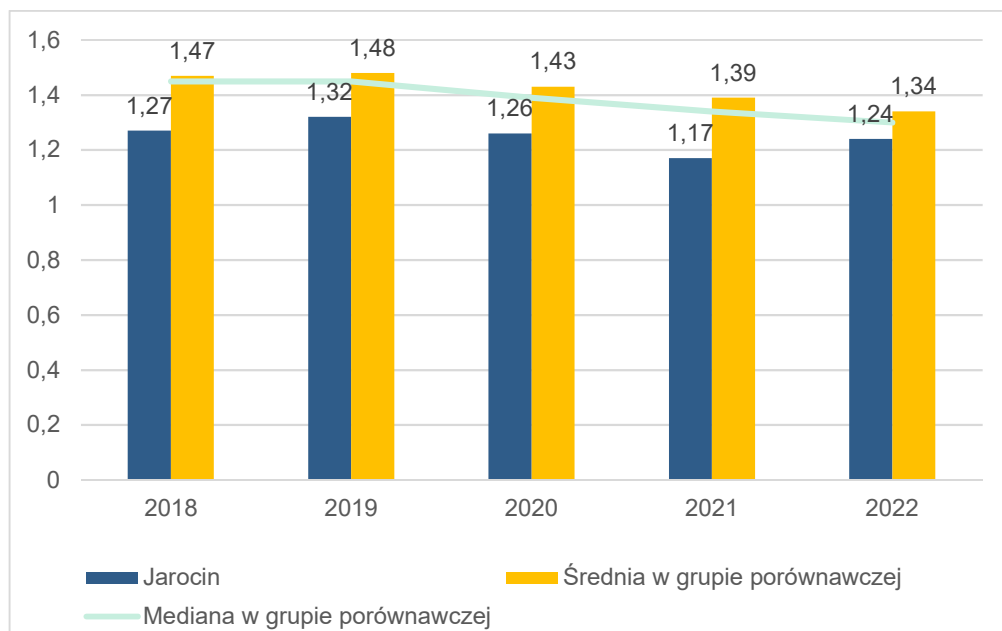
Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Monitora Rozwoju Lokalnego

Wykres 52. Przeciętna powierzchnia mieszkania (wsk. MRL 6.2.2)

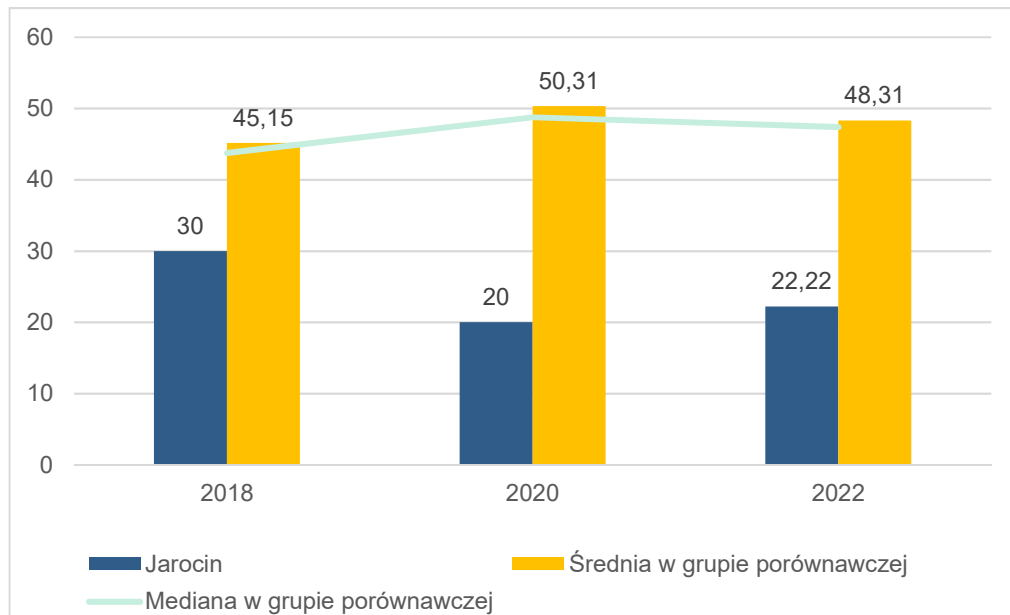
Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Monitora Rozwoju Lokalnego

Wykres 53. Powierzchnia mieszkania, jaka można kupić za przeciętne miesięczne wynagrodzenie brutto (dane powiatowe; wsk. MRL 6.3.1)

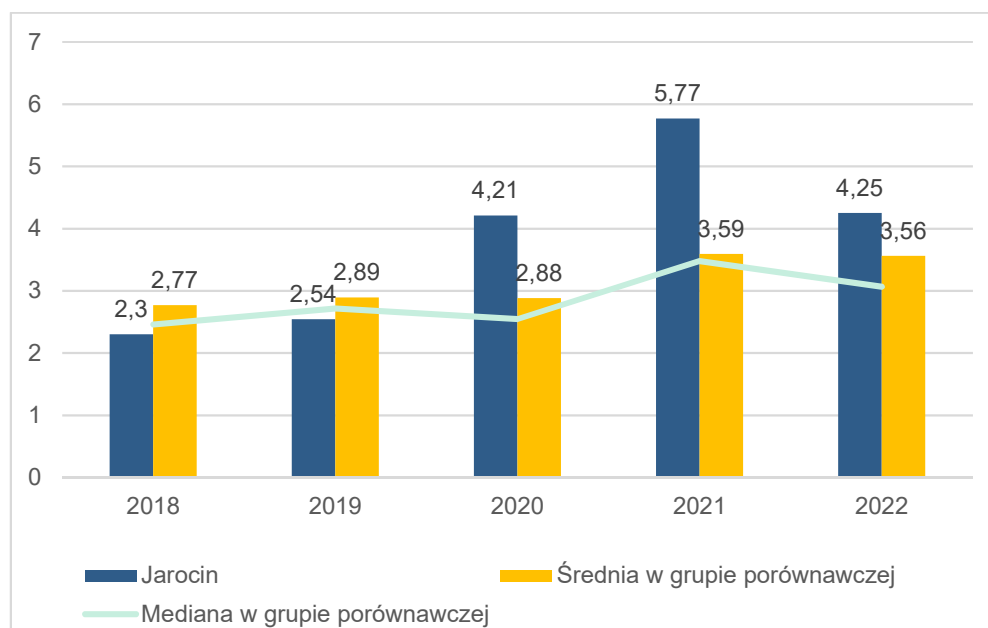
Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Monitora Rozwoju Lokalnego

Wykres 54. Odsetek zadłużonych lokali będących w dyspozycji gminy (komunalnych; wsk. MRL 6.3.3)

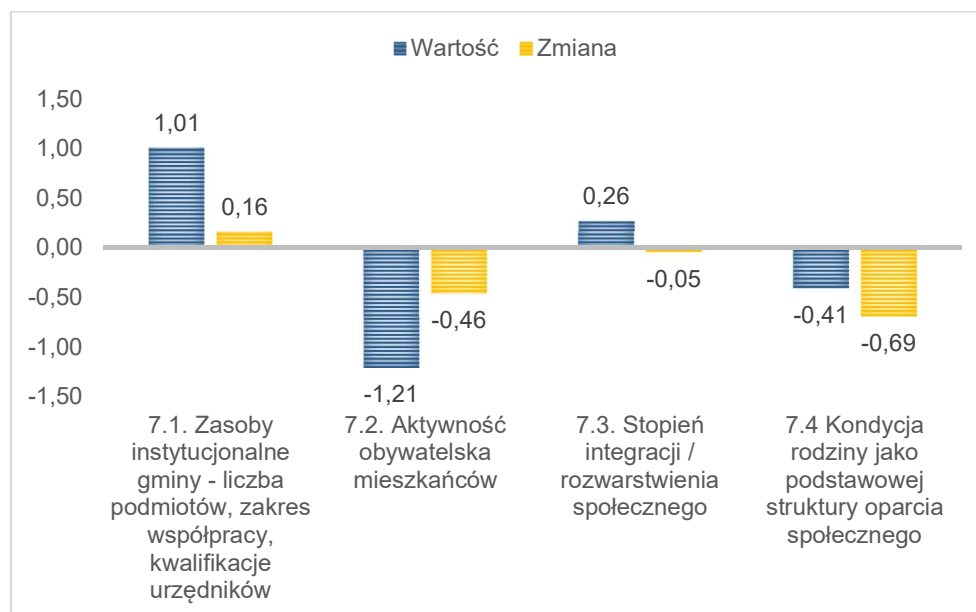
Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Monitora Rozwoju Lokalnego

Wykres 55. Liczba lokali mieszkalnych sprzedanych w ramach transakcji rynkowych w przeliczeniu na 1000 mieszkańców (dane powiatowe, wsk MRL 6.4.1)

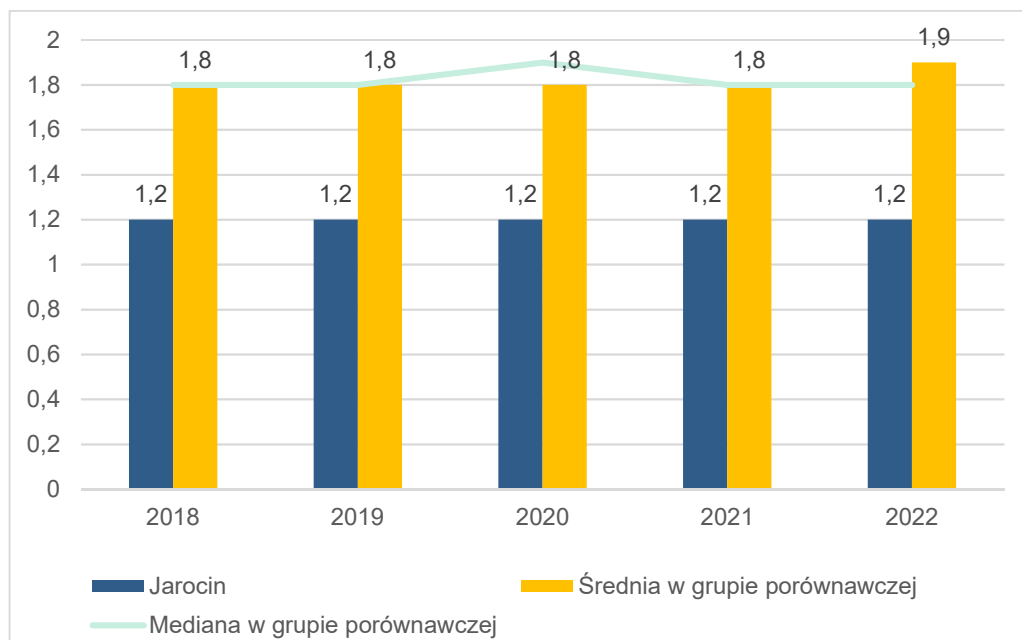
Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Monitora Rozwoju Lokalnego

Wykres 56. Rozkład wartości dla wskaźników w obszarze 7

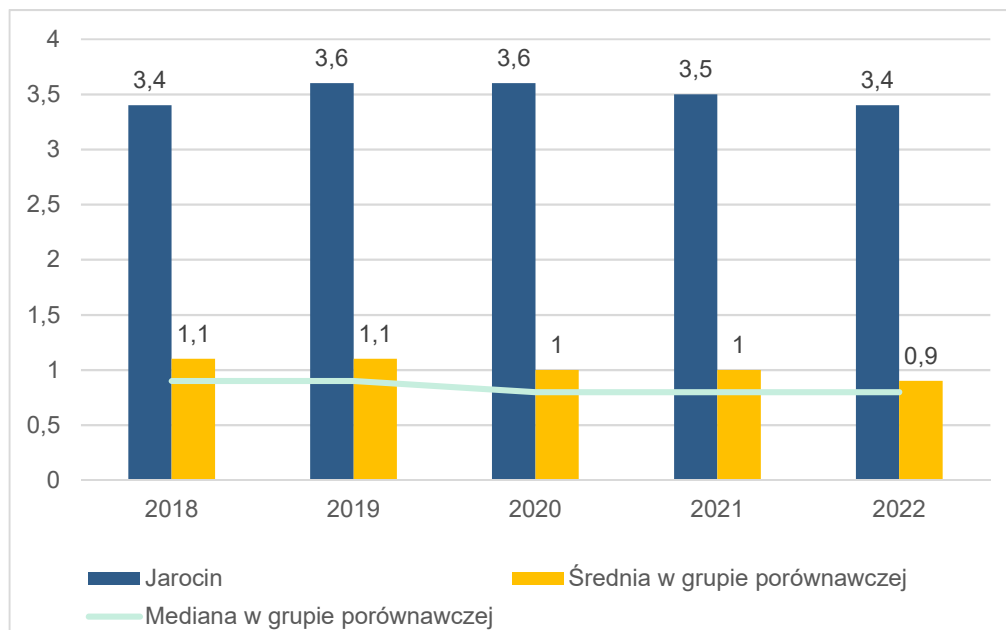
Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Monitora Rozwoju Lokalnego

Wykres 57. Państwowe i samorządowe jednostki prawa budżetowego na 1000 mieszkańców (wsk. MRL 7.1.1)

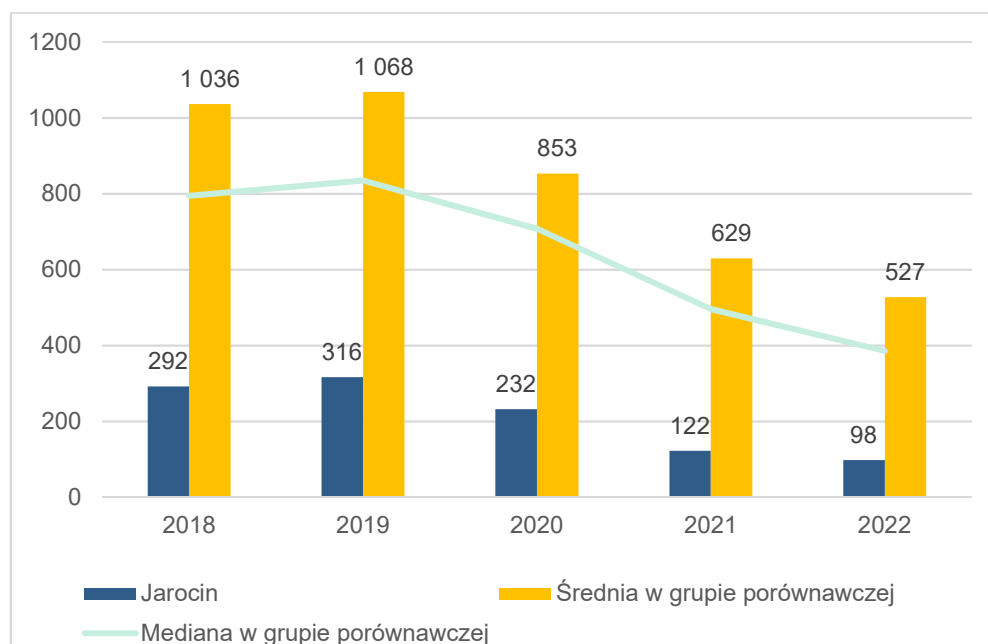
Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Monitora Rozwoju Lokalnego

Wykres 58. Udział wydatków na dotacje dla organizacji pożytku publicznego w wydatkach bieżących (średnia 3letnia, wsk. MRL 7.1.3)

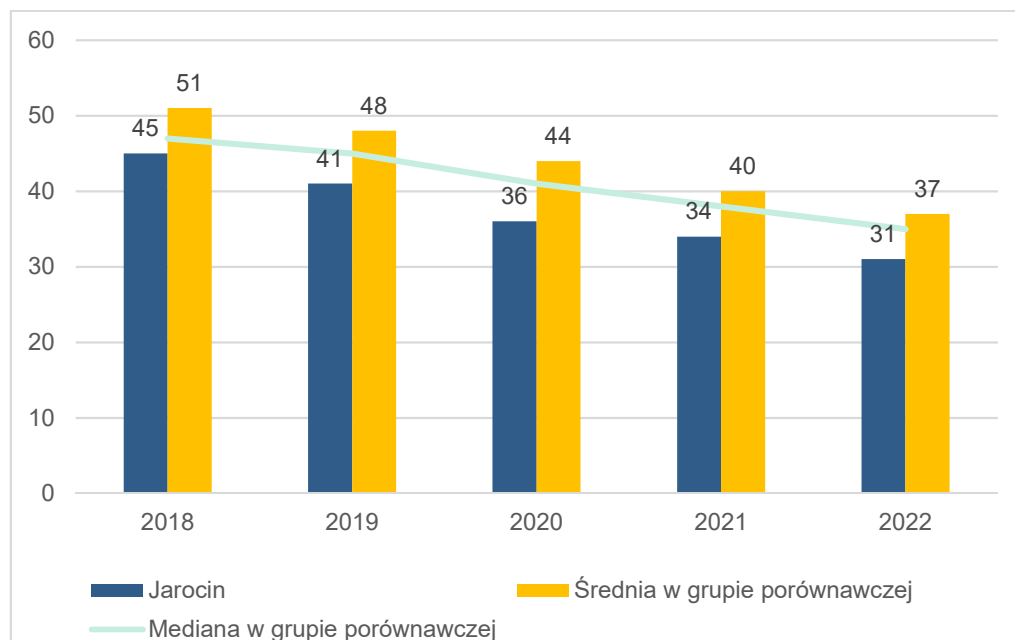
Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Monitora Rozwoju Lokalnego

Wykres 59. Liczba uczestników imprez kulturalnych na 1000 mieszkańców (średnia 3 letnia; wsk. MRL 7.2.3)

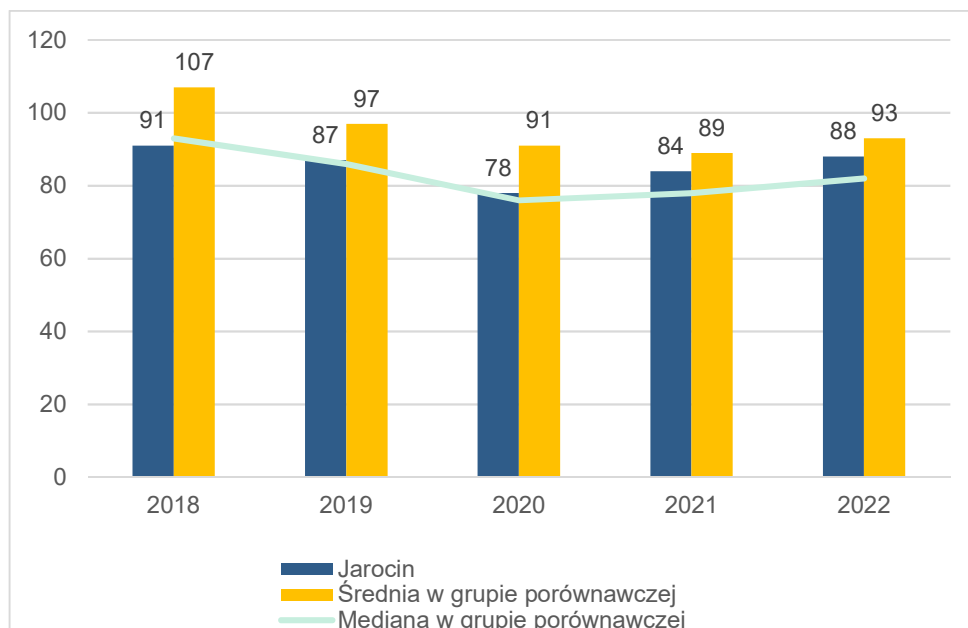
Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Monitora Rozwoju Lokalnego

Wykres 60. Osoby korzystające ze środowiskowej pomocy społecznej na 1000 mieszkańców (wsk. MRL 7.3.1)

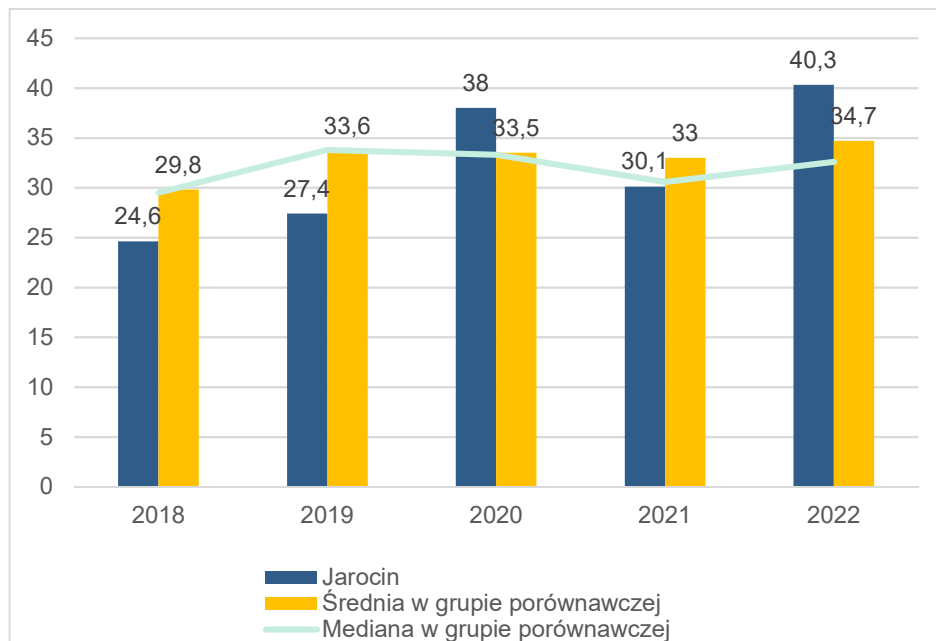
Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Monitora Rozwoju Lokalnego

Wykres 61. Liczba przyznanych dodatków mieszkaniowych na 1000 mieszkańców (wsk. MRL 7.3.2)

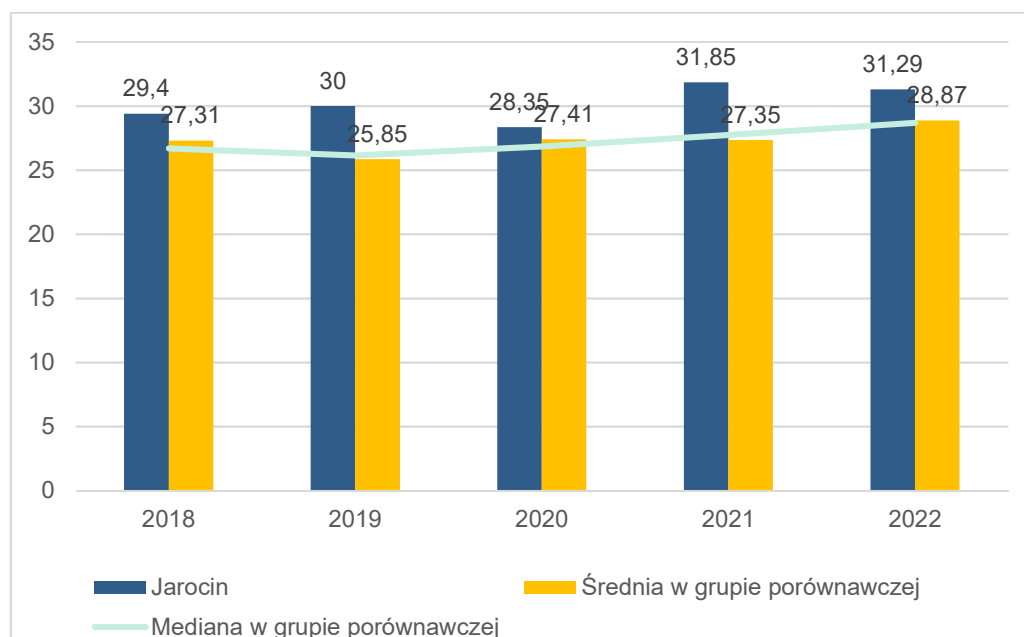
Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Monitora Rozwoju Lokalnego

Wykres 62. Liczba rozwodów na 100 zawartych małżeństw (dane powiatowe; wsk. MRL 7.4.1)

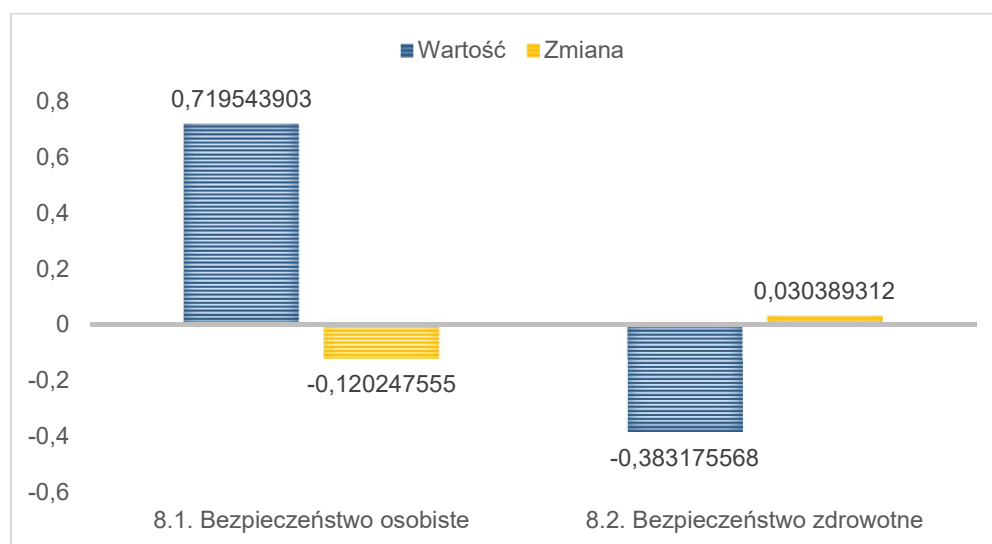
Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Monitora Rozwoju Lokalnego

Wykres 63. Odsetek dzieci urodzonych poza związkami małżeńskimi (dane powiatowe; wsk. MRL 7.4.2)

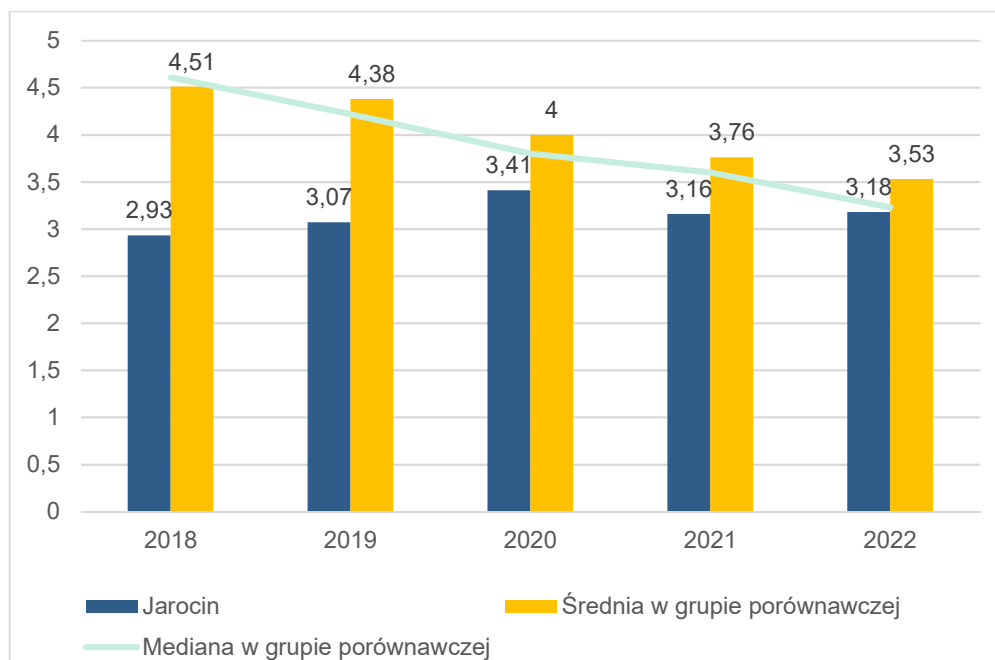
Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Monitora Rozwoju Lokalnego

Wykres 64. Rozkład wartości dla wskaźników w obszarze 8

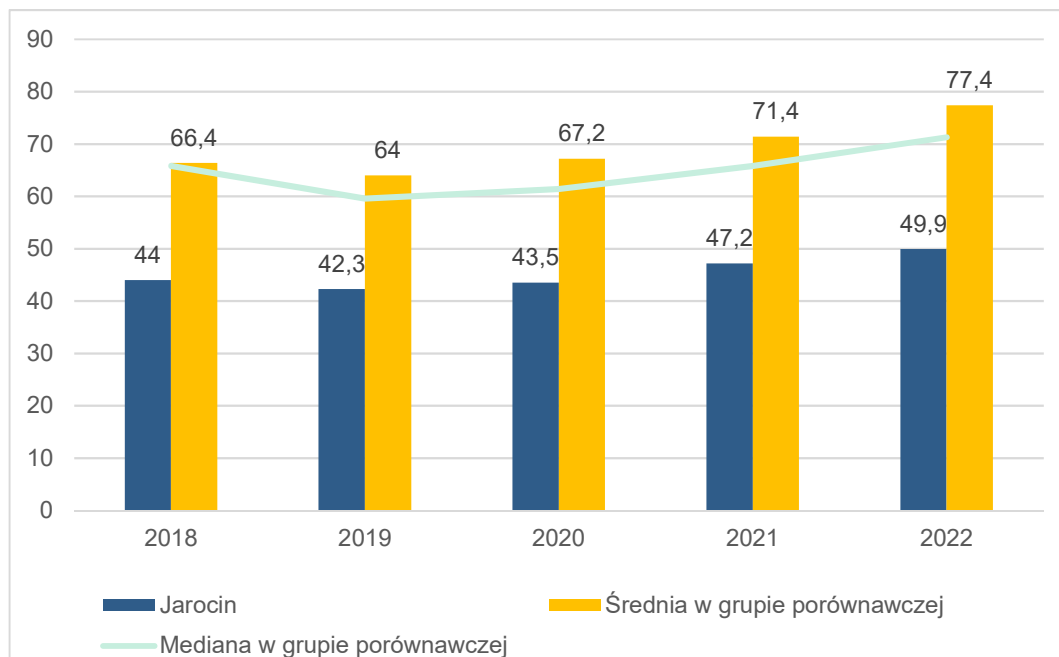
Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Monitora Rozwoju Lokalnego

Wykres 65. Przestępstwa stwierdzone przez policję w zakończonych postępowaniach przygotowawczych przeciwko życiu i zdrowiu na 10. tys. mieszkańców (średnia 3 letnia, dane powiatowe; wsk. MRL . 8.1.1)

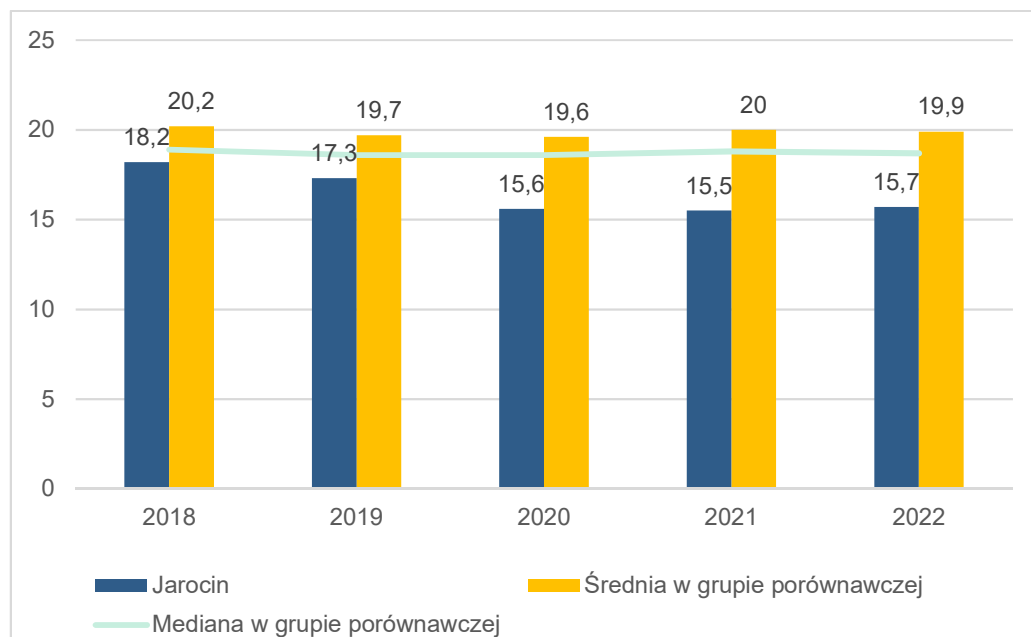
Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Monitora Rozwoju Lokalnego

Wykres 66. Przestępstwa stwierdzone przez policję w zakończonych postępowaniach przygotowawczych przeciwko mieniu na 10. tys. mieszkańców (średnia 3 letnia, dane powiatowe, wsk MRL. 8.1.2))

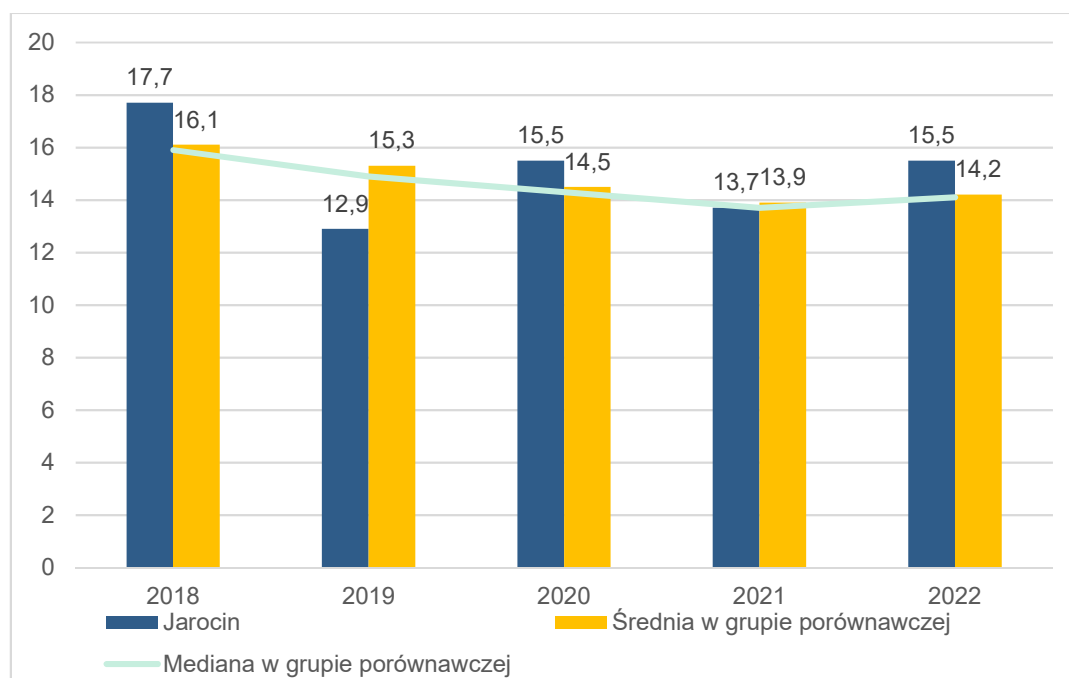

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Monitora Rozwoju Lokalnego

Wykres 67. Przestępstwa drogowe stwierdzone przez policję w zakończonych postępowaniach przygotowawczych na 10. tys. mieszkańców (średnia 3 letnia, dane powiatowe); wsk. MRL 8.1.3)

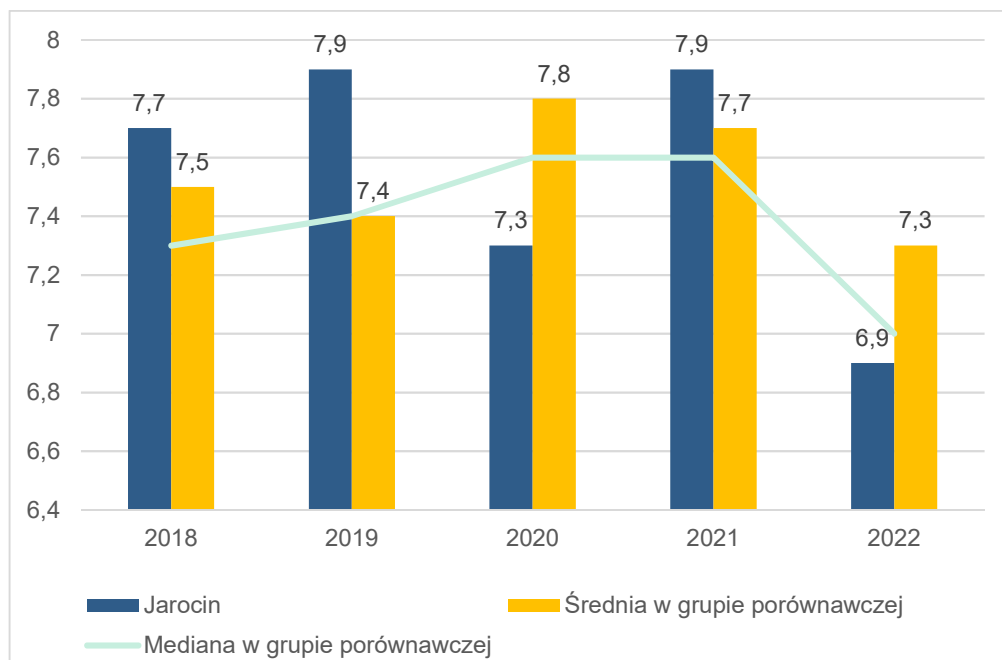

Wykres 68. Odsetek zgonów wśród osób poniżej 60 roku życia (dane powiatowe, wsk MRL 8.2.1)

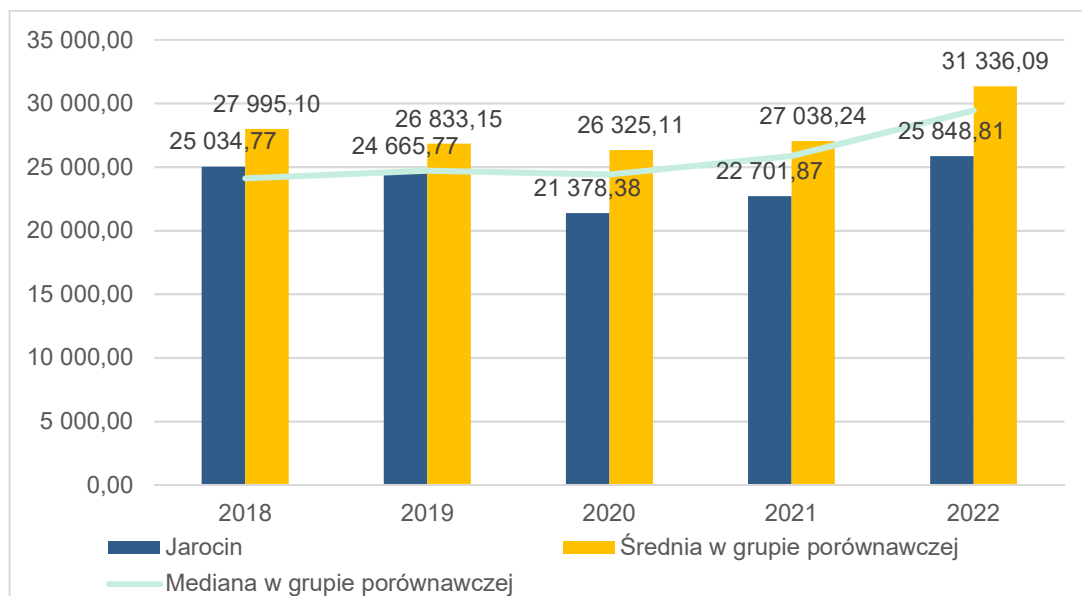
Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Monitora Rozwoju Lokalnego

Wykres 69. Zgony z powodu zachorowania na nowotwory i choroby krążenia na 1000 mieszkańców (dane powiatowe, wsk MRL 8.2.2))

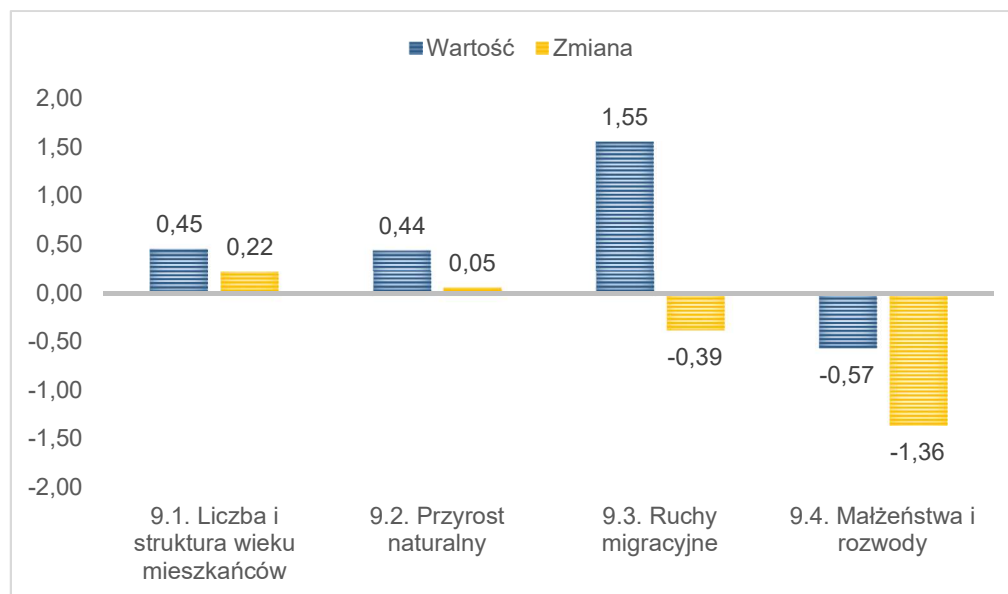
Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Monitora Rozwoju Lokalnego

Wykres 70. Wydatki ogółem z budżetu JST na ochronę zdrowia na 1000 mieszkańców (średnia 3letnia, wsk. MRL 8.2.6)

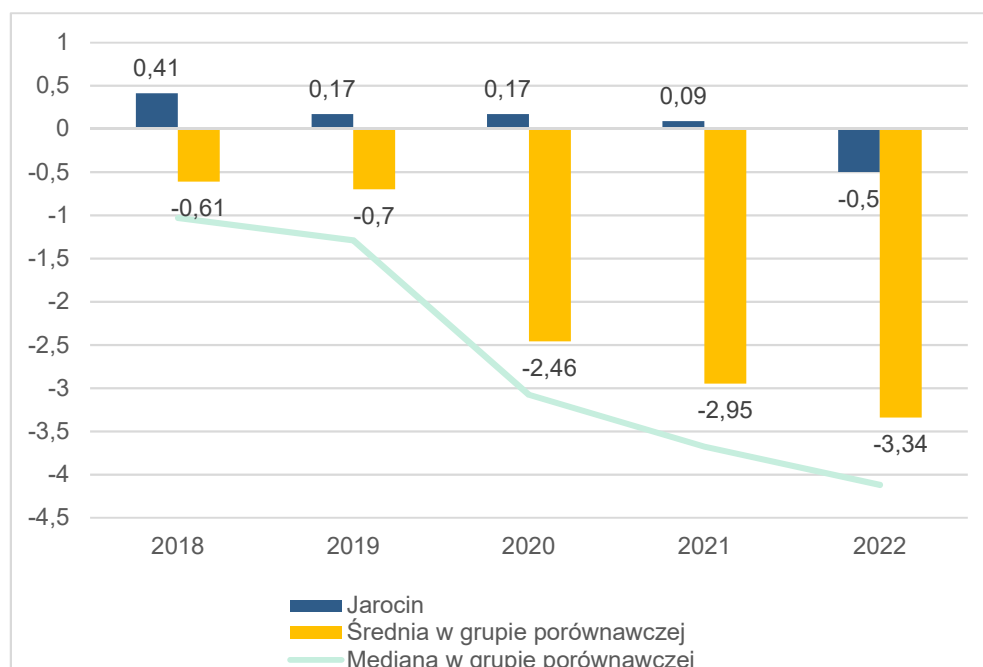
Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Monitora Rozwoju Lokalnego

Wykres 71. Rozkład wartości dla wskaźników w obszarze 9

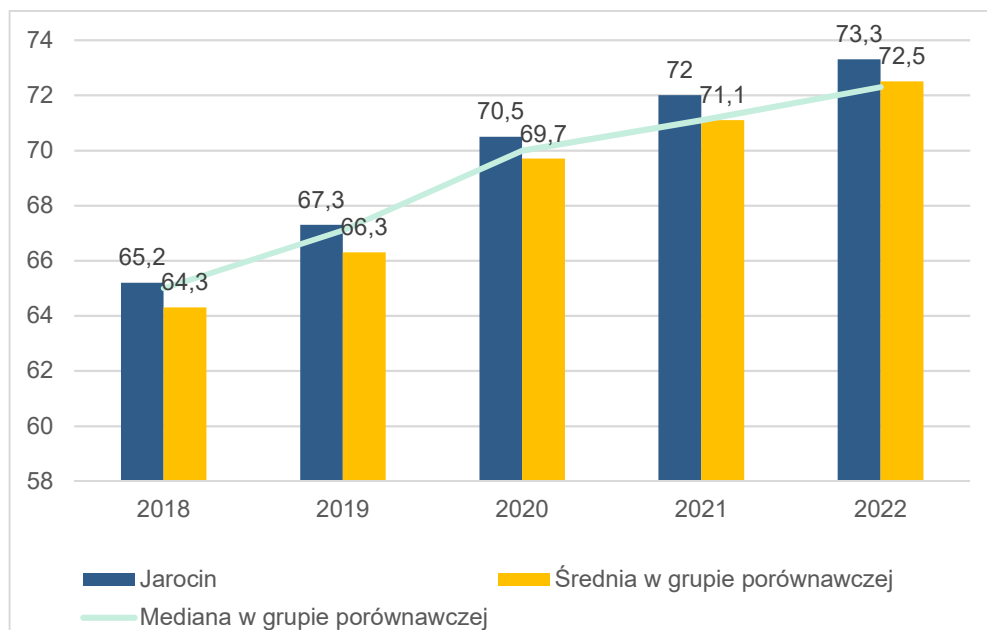
Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Monitora Rozwoju Lokalnego

Wykres 72. Zmiana liczby ludności w ostatnich 5 latach jako % ludności w roku bazowym (wsk. MRL 9.1.1)

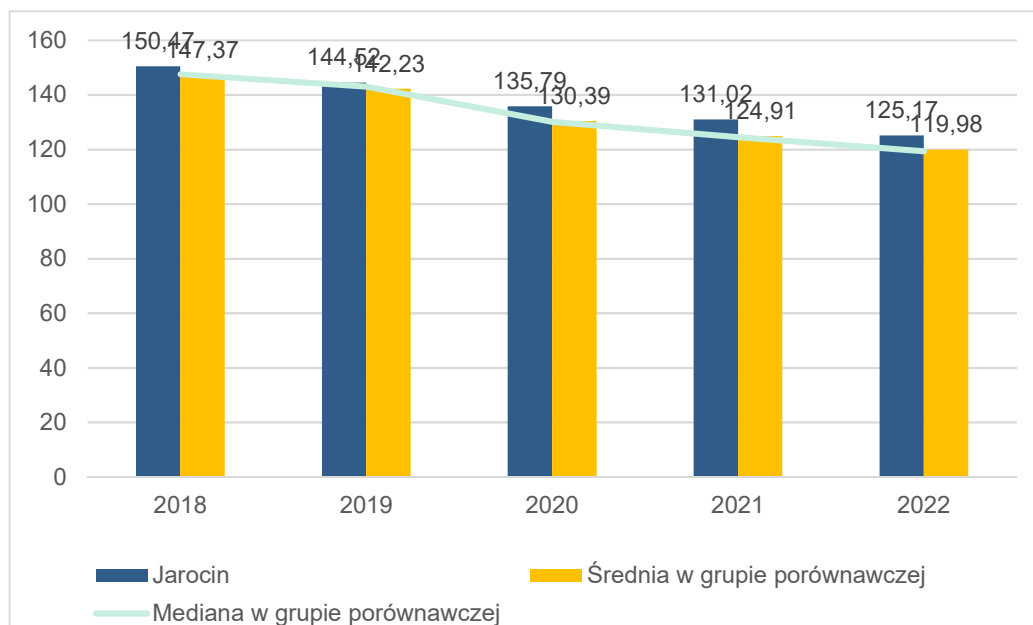
Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Monitora Rozwoju Lokalnego

Wykres 73. Ludność w wieku nieprodukcyjnym na 100 osób w wieku produkcyjnym (wsk. MRL 9.1.2a)

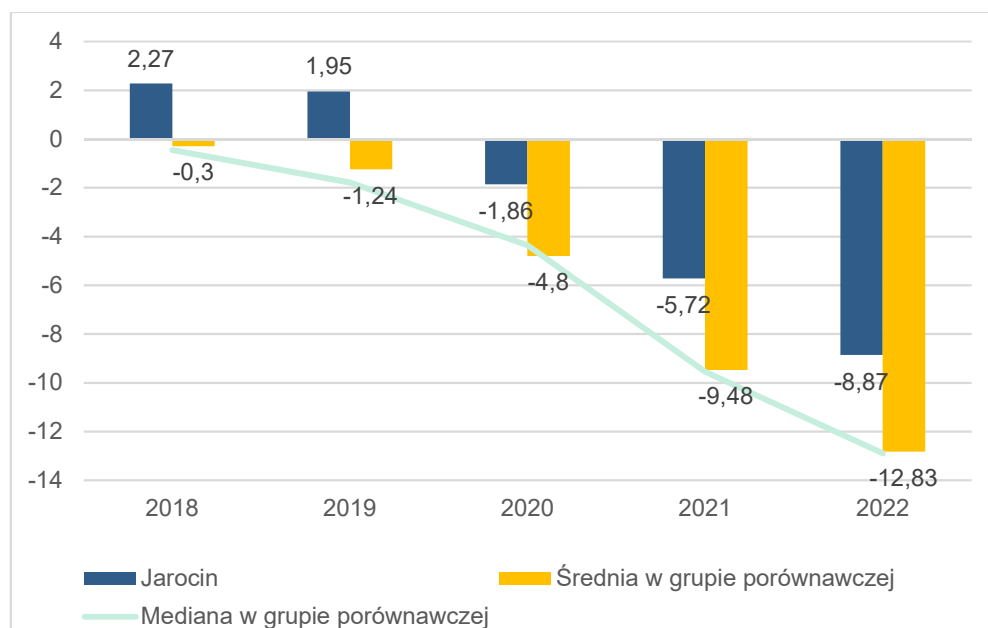
Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Monitora Rozwoju Lokalnego

Wykres 74. Liczba mieszkańców w wieku 25-34 lat na 1000 mieszkańców (wsk. MRL 9.1.3)

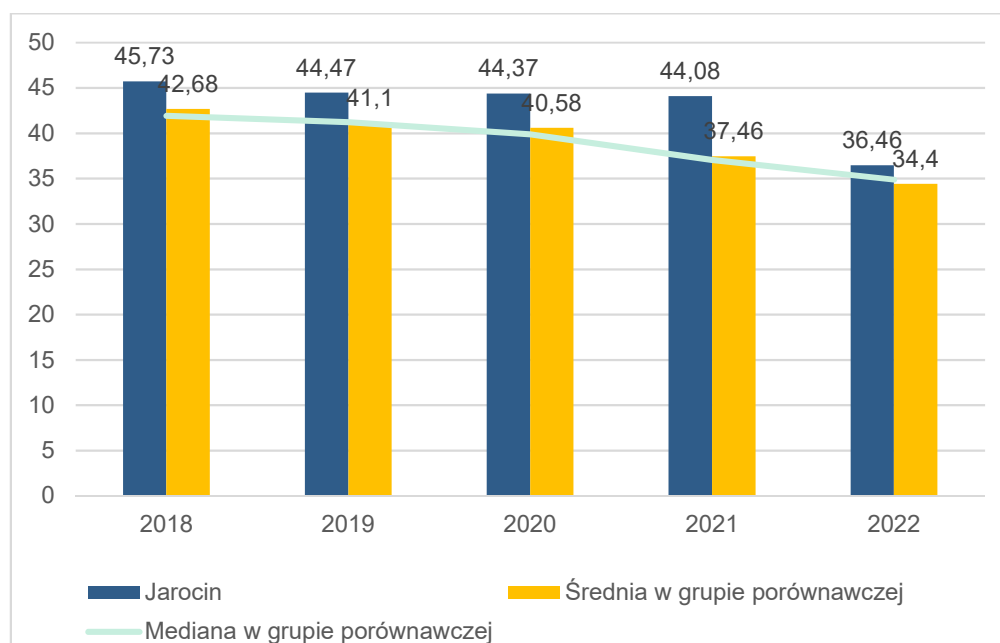
Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Monitora Rozwoju Lokalnego

Wykres 75. Przyrost naturalny w ostatnich 3 latach na 1000 ludności (wsk. MRL 9.2.1)

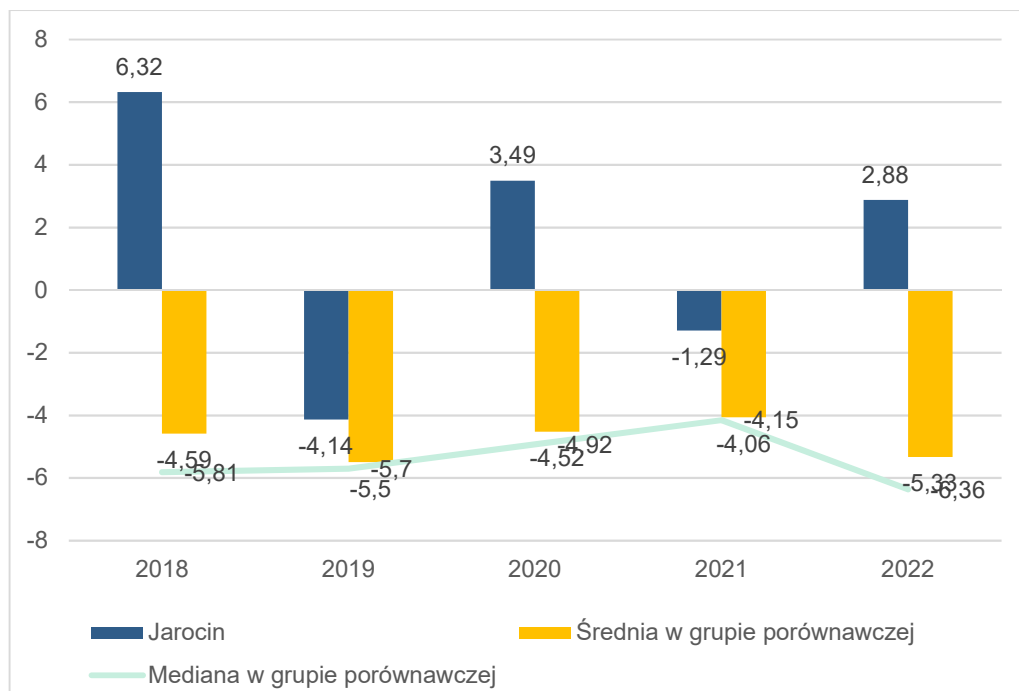
Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Monitora Rozwoju Lokalnego

Wykres 76. Współczynnik płodności - urodzenia żywe na 1000 kobiet w wieku 15-49 lat (wsk. MRL 9.23)

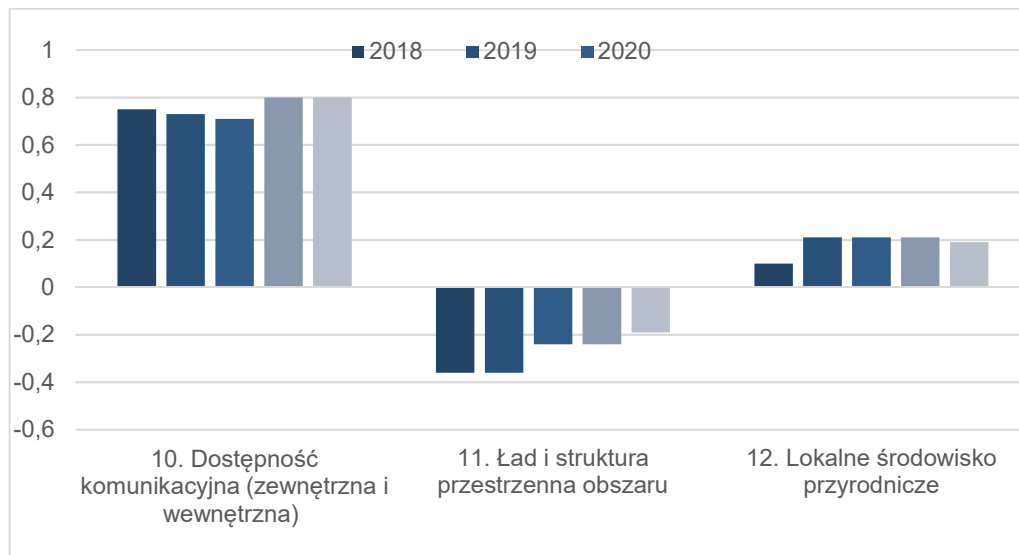
Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Monitora Rozwoju Lokalnego

Wykres 77. Saldo migracji osób w wieku 15-39 lat na 1000 osób (wsk. MRL 9.3.2)

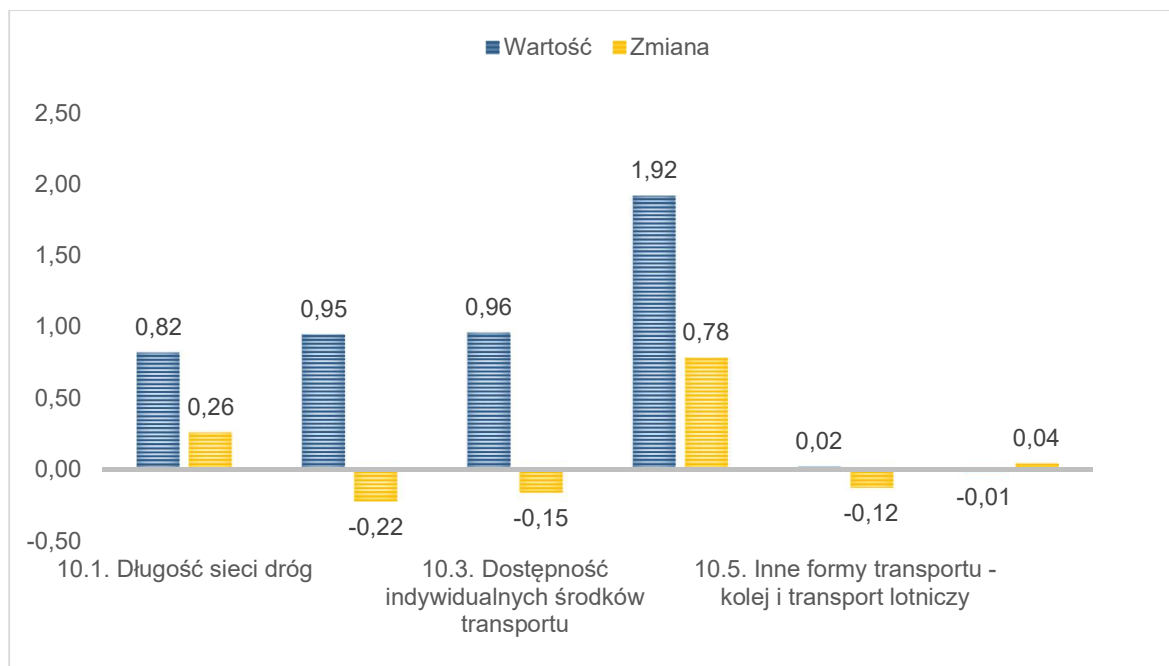
Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Monitora Rozwoju Lokalnego

Wykres 78. Wskaźnik syntetyczny w latach – wymiar środowiskowy

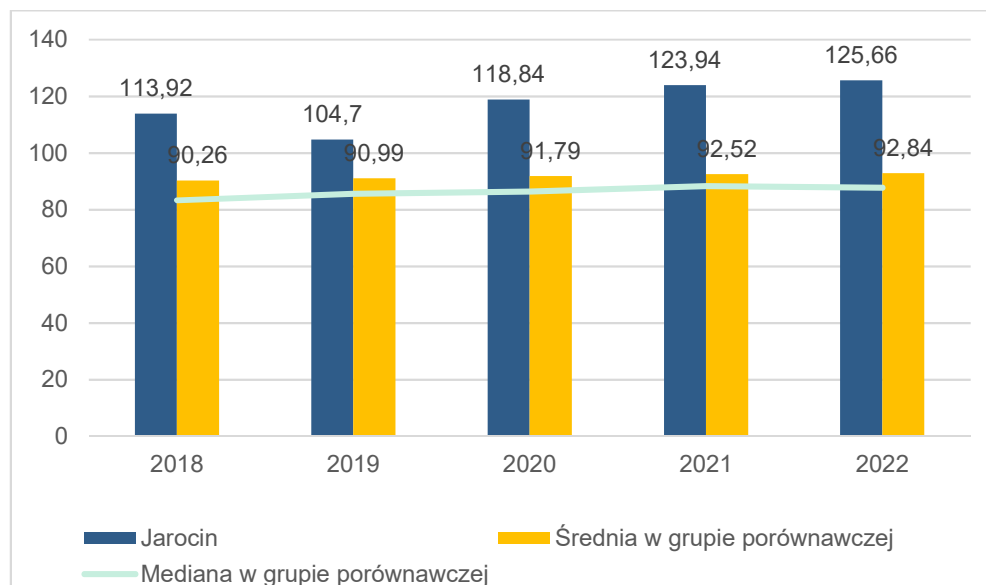
Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Monitora Rozwoju Lokalnego

Wykres 79. Rozkład wartości dla wskaźników w obszarze 10

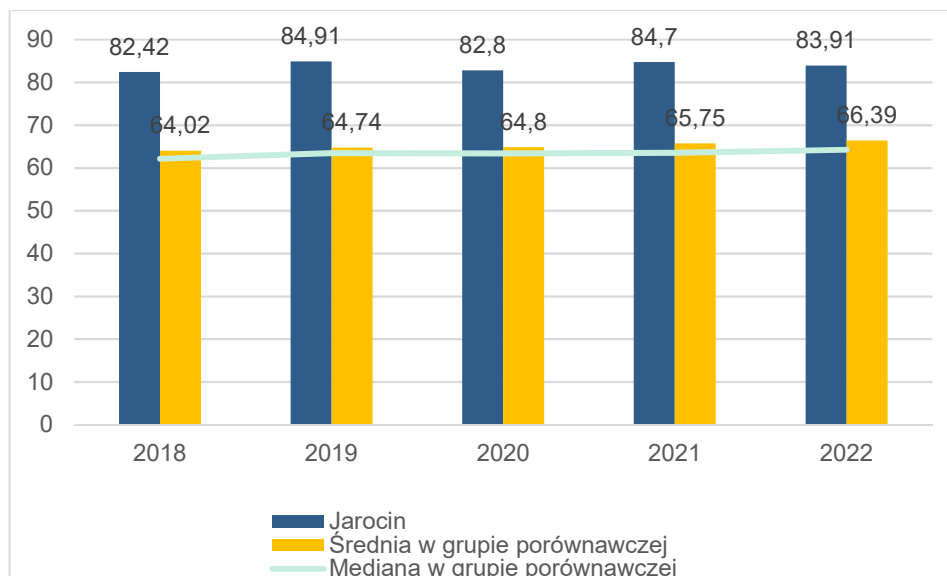
Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Monitora Rozwoju Lokalnego

Wykres 80. Drogi gminne i powiatowe o twardej nawierzchni na 100 km² powierzchni (dane powiatowe) (km/km²; wsk. MRL 10.1.2)

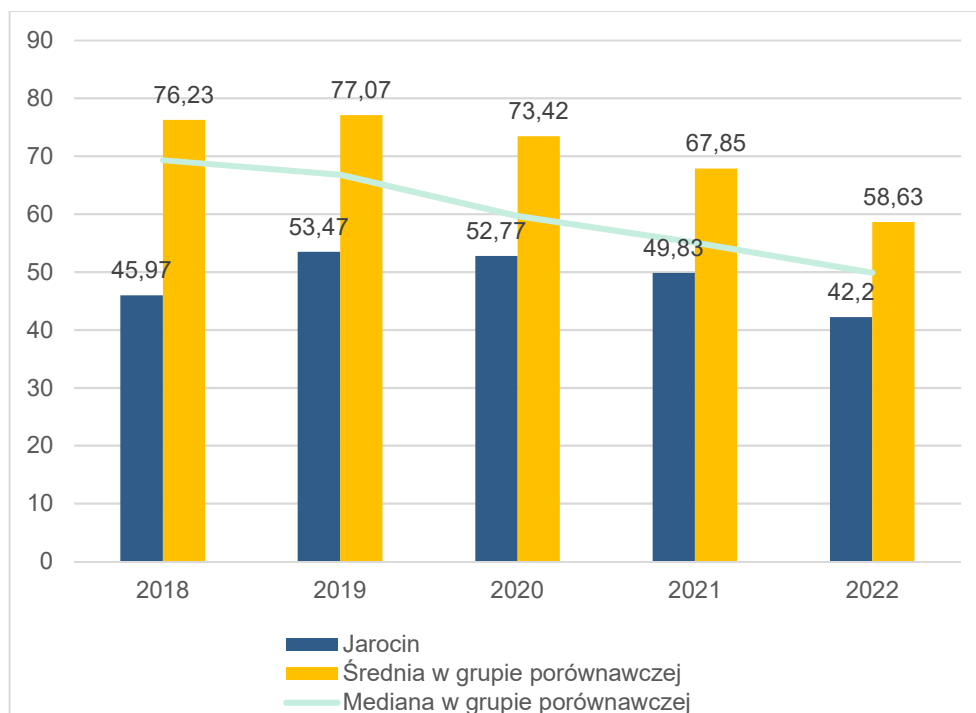
Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Monitora Rozwoju Lokalnego

Wykres 81. Udział dróg o nawierzchni twardej ulepszonej w łącznej długości dróg gminnych i powiatowych (%) (dane powiatowe), wsk MRL 10.2.1

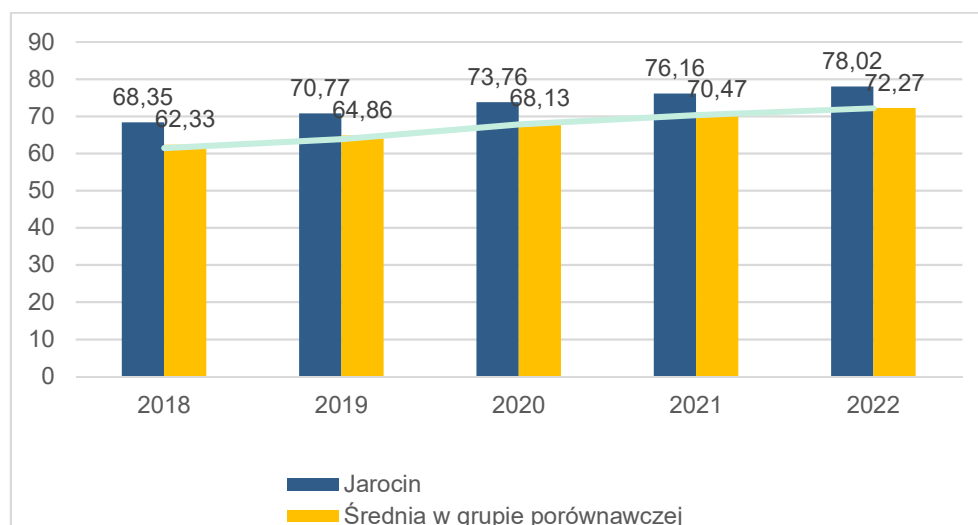
Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Monitora Rozwoju Lokalnego

Wykres 82. 10.2.4 Wypadki drogowe na 100 tysięcy ludności (średnia 3-letnia, dane powiatowe)

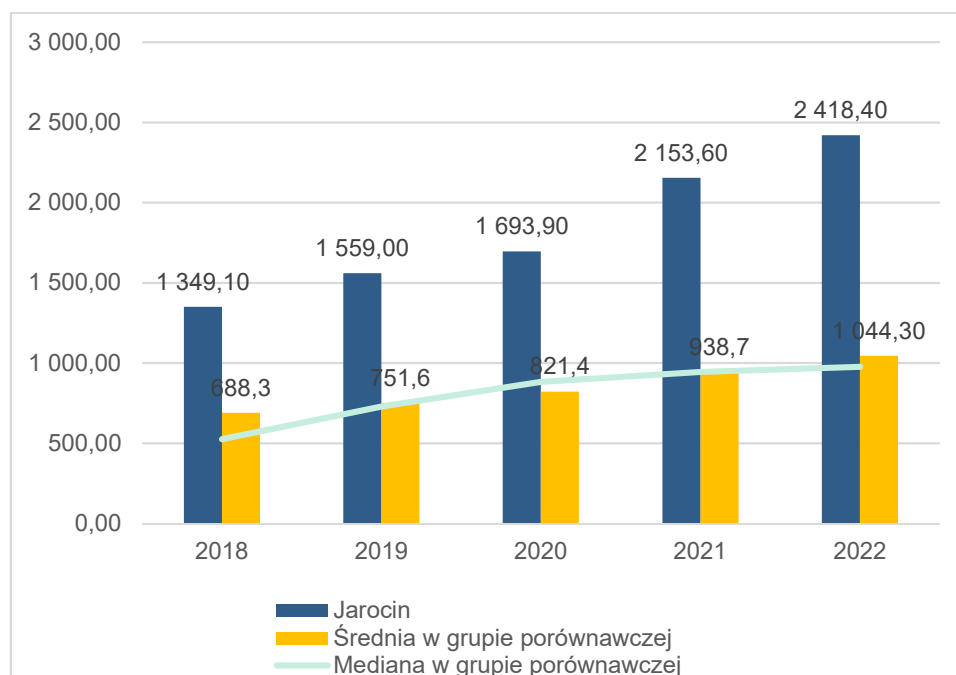
Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Monitora Rozwoju Lokalnego

Wykres 83. Liczba samochodów osobowych na 100 mieszkańców (dane powiatowe), wsk. MRL 10.3.1

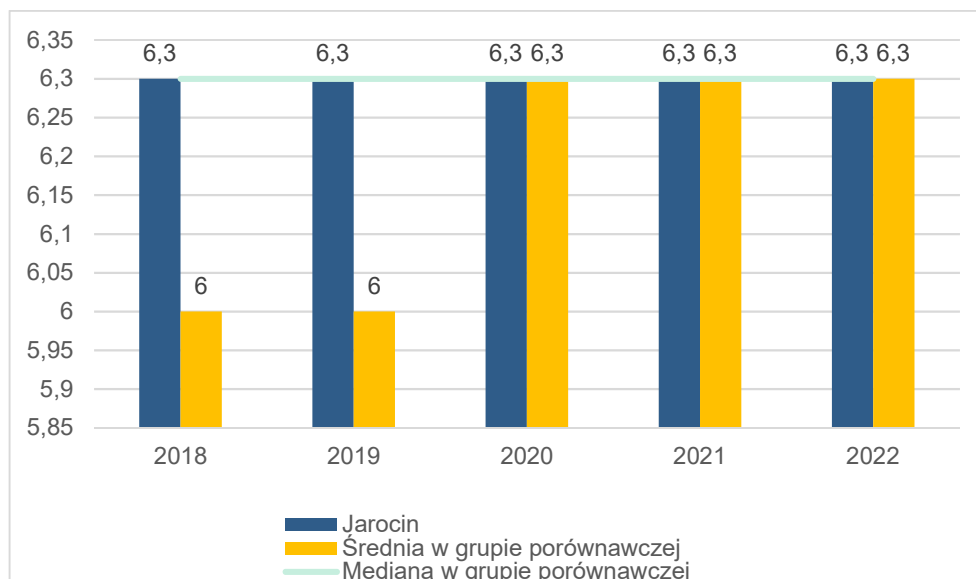
Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Monitora Rozwoju Lokalnego

Wykres 84. Ścieżki rowerowe (km) na 10 tysięcy km2 powierzchni gminy; wsk. MRL 10.4.1

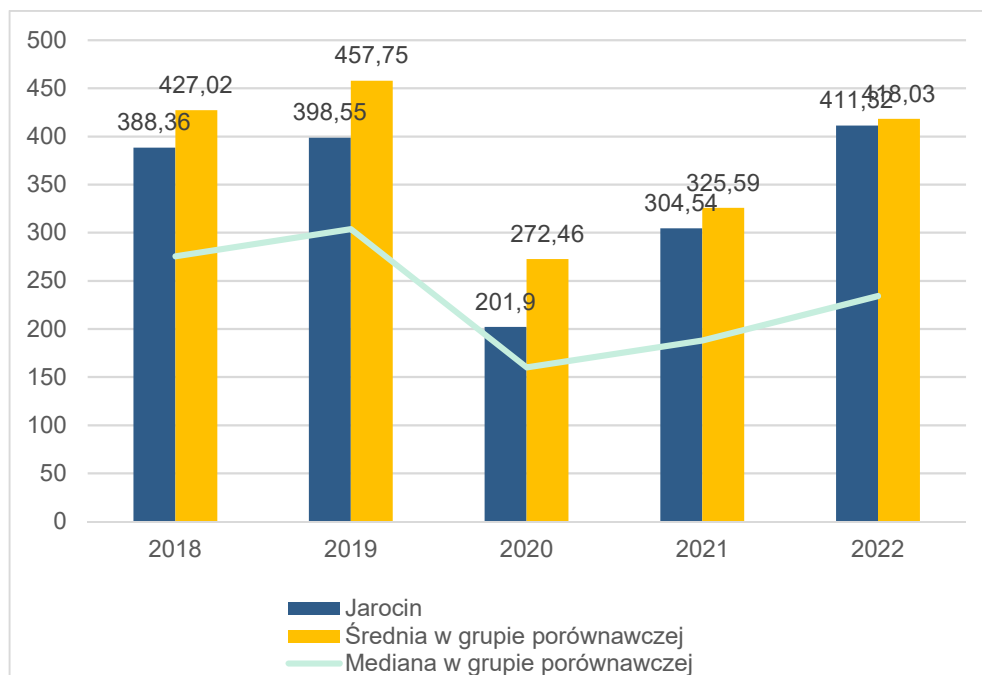
Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Monitora Rozwoju Lokalnego

Wykres 85. Długość linii kolejowych na 100 km² powierzchni (dane wojewódzkie) (km/km²), wsk. MRL 10.5.1

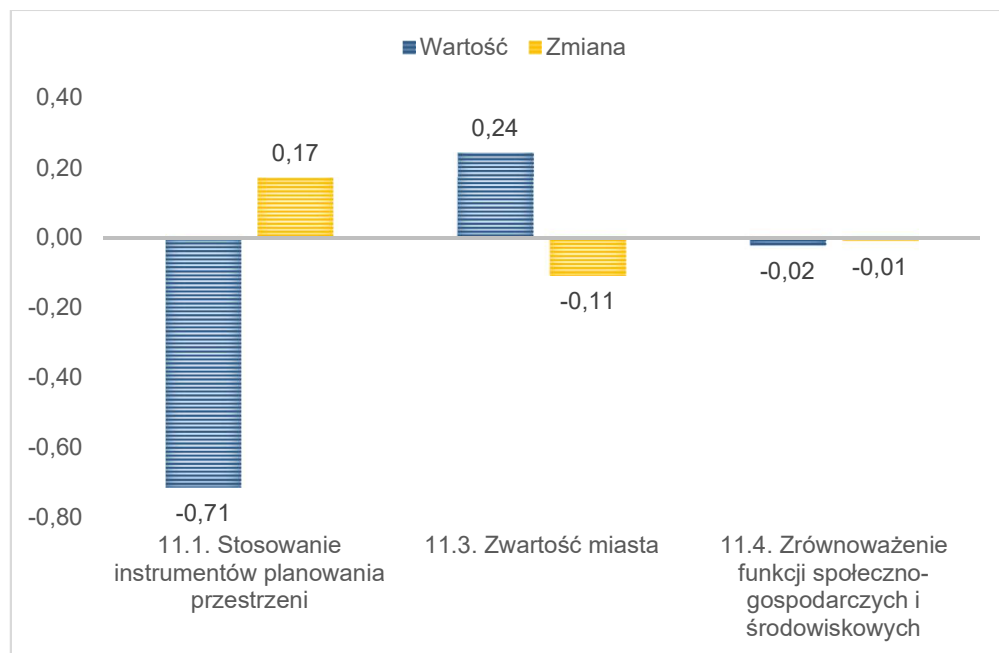
Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Monitora Rozwoju Lokalnego

Wykres 86. Turyści korzystający z noclegów na 1000 ludności (dane powiatowe), wsk. MRL 10.6.1

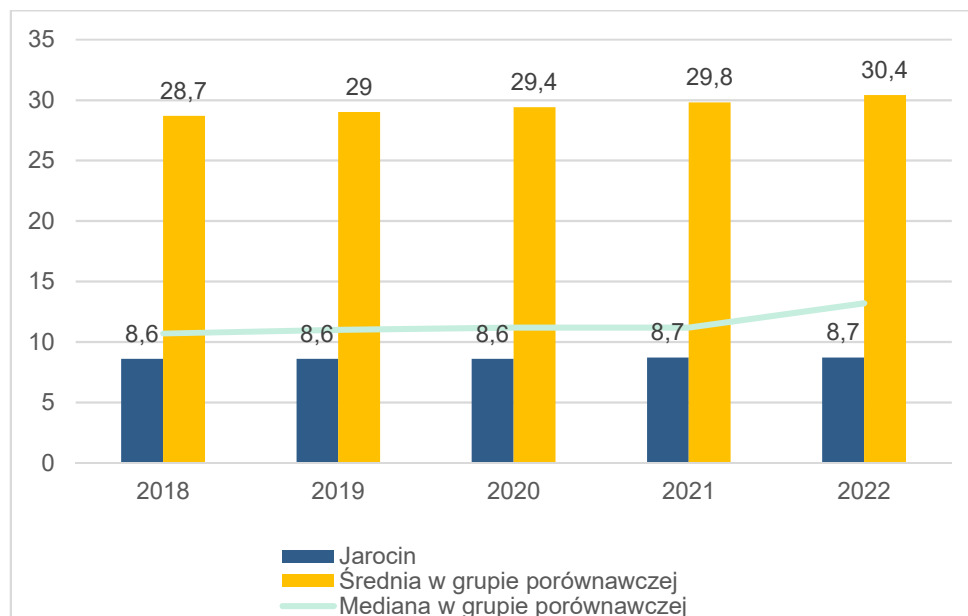
Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Monitora Rozwoju Lokalnego

Wykres 87. Rozkład wartości dla wskaźników w obszarze 11

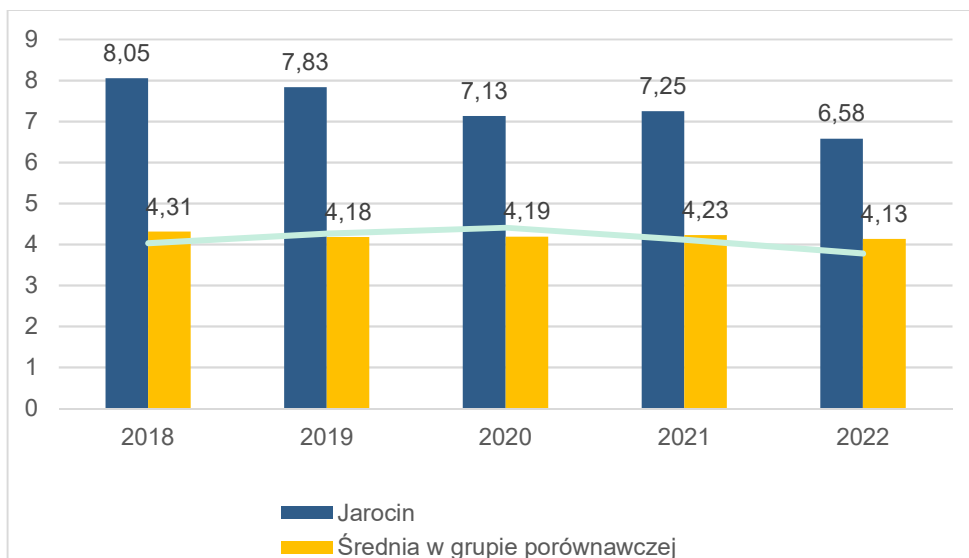
Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Monitora Rozwoju Lokalnego

Wykres 88. Udział powierzchni gminy objętej obowiązującymi miejscowymi planami zagospodarowania przestrzennego w powierzchni gminy ogółem (%), wsk. MRL 11.1.1

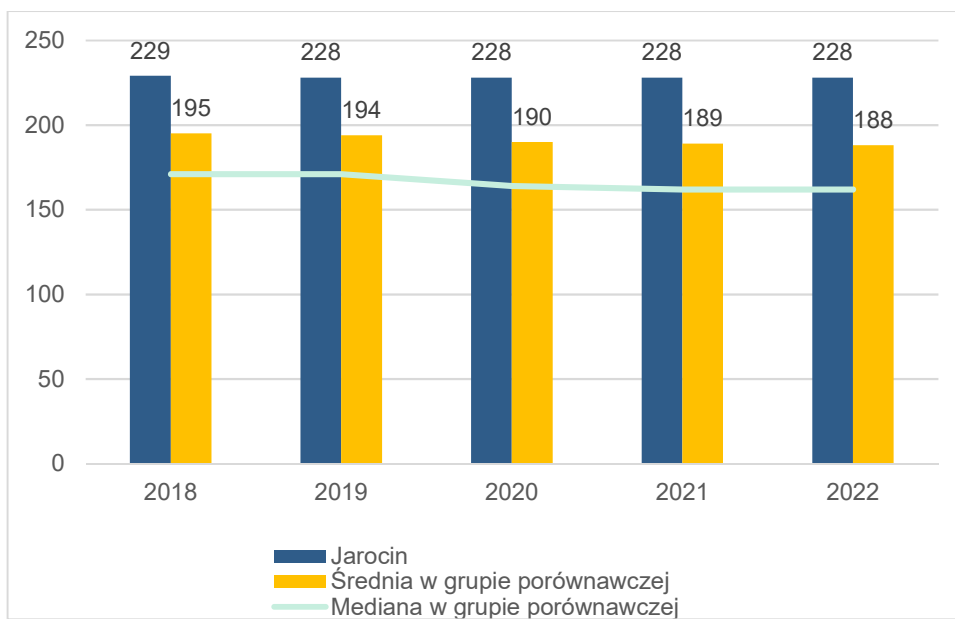
Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Monitora Rozwoju Lokalnego

Wykres 89. Liczba inwestycji realizowanych na podstawie WZ w przeliczeniu na 1000 mieszkańców (średnia 3-letnia), wsk. MRL 11.1.2

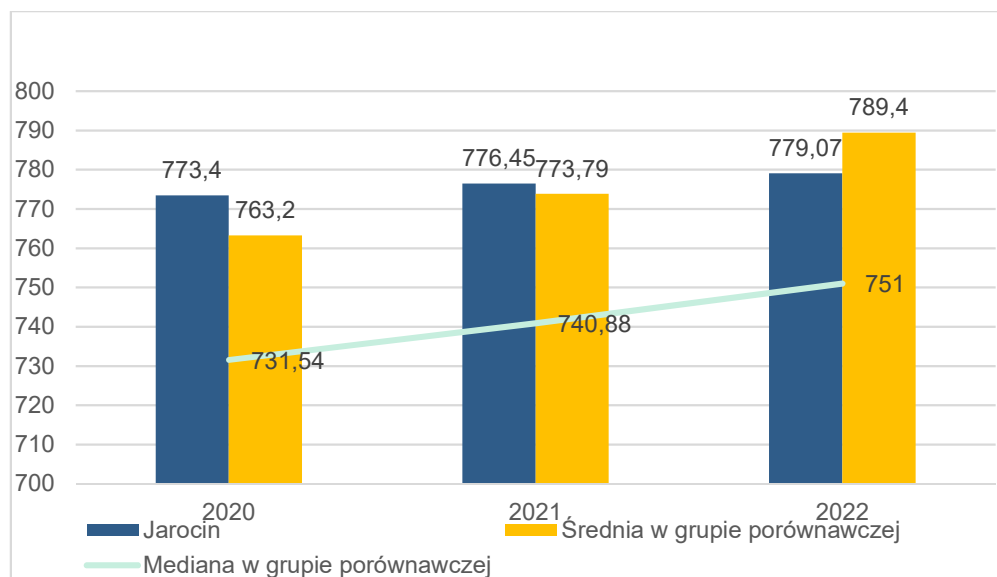
Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Monitora Rozwoju Lokalnego

Wykres 90. Liczba mieszkańców w przeliczeniu na km2 powierzchni gminy, wsk. MRL 11.3.1

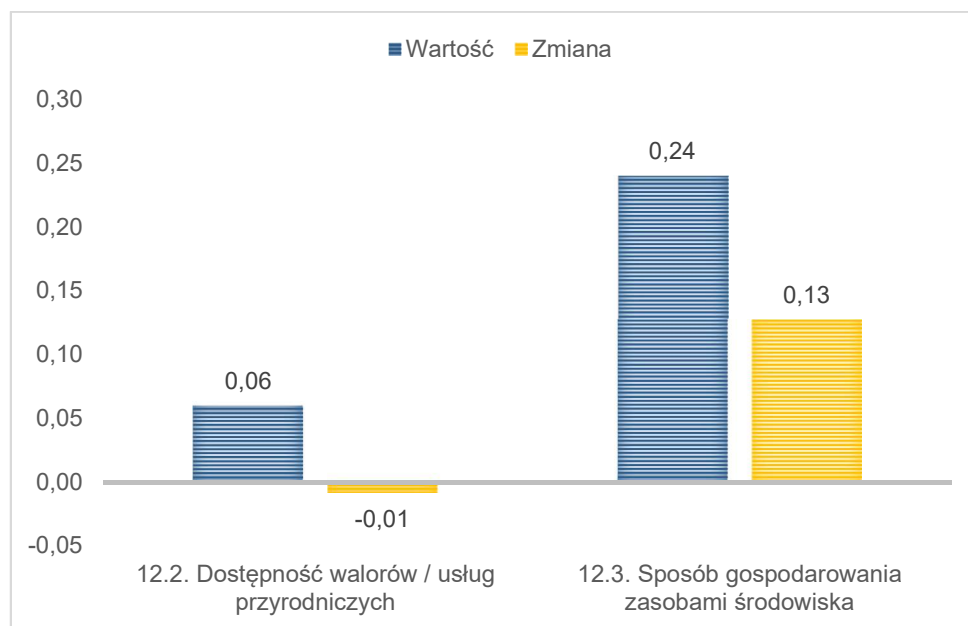
Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Monitora Rozwoju Lokalnego

Wykres 91. Długość eksploatowanej sieci wodociągowej (rozdzielczej i przesyłowej) przypadająca na 100 osób korzystających z sieci (m/osoba) (dane od 2020 roku), wsk. MRL 11.3.3a

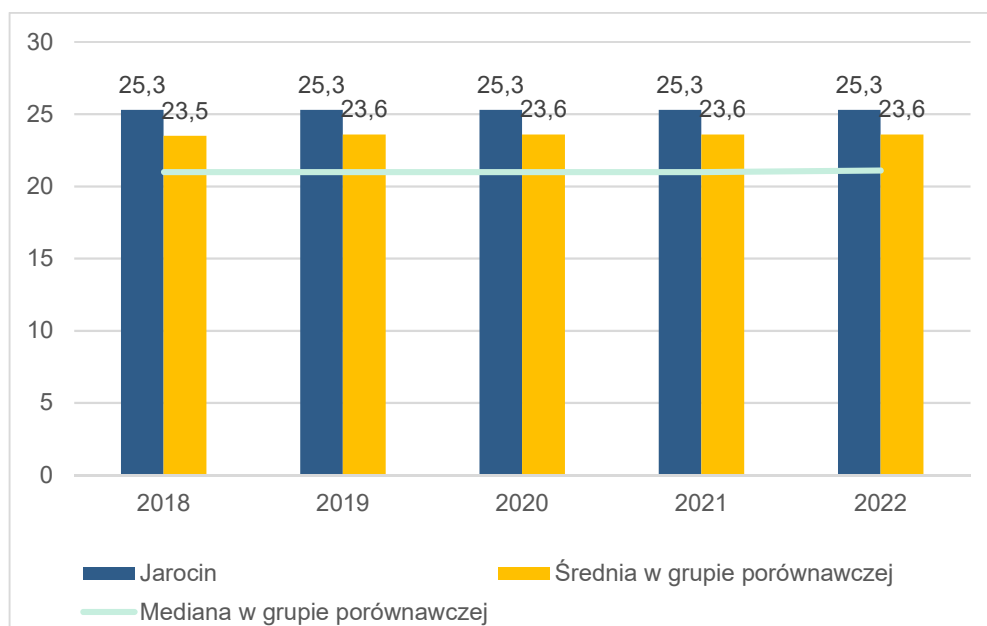
Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Monitora Rozwoju Lokalnego

Wykres 92. Rozkład wartości dla wskaźników w obszarze 12

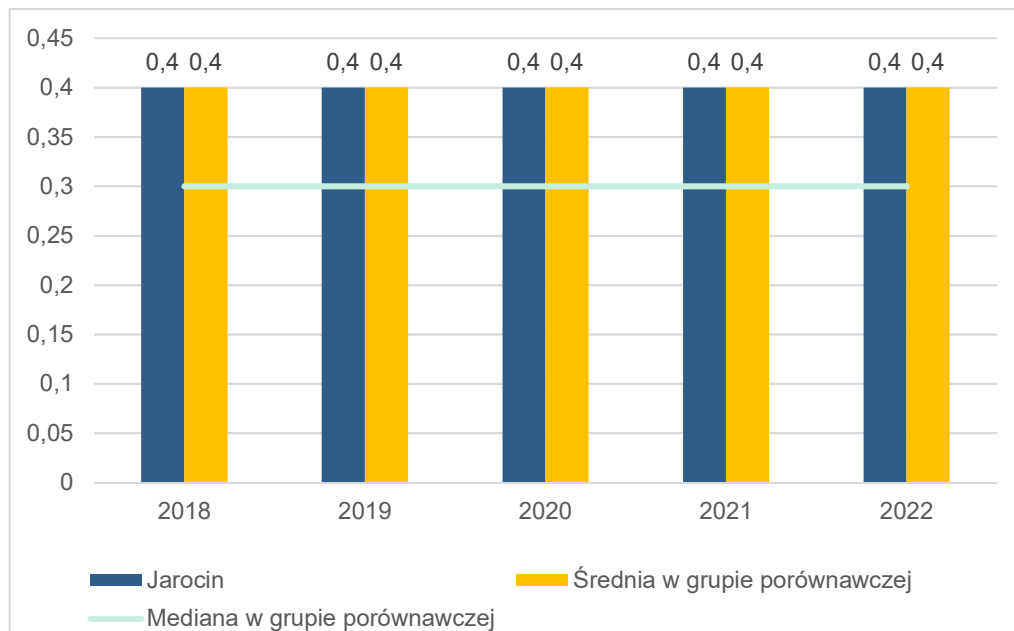
Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Monitora Rozwoju Lokalnego

Wykres 93. Lesistość: Udział powierzchni lasów w ogólnej powierzchni JST (wsk. MRL 12.2.2)

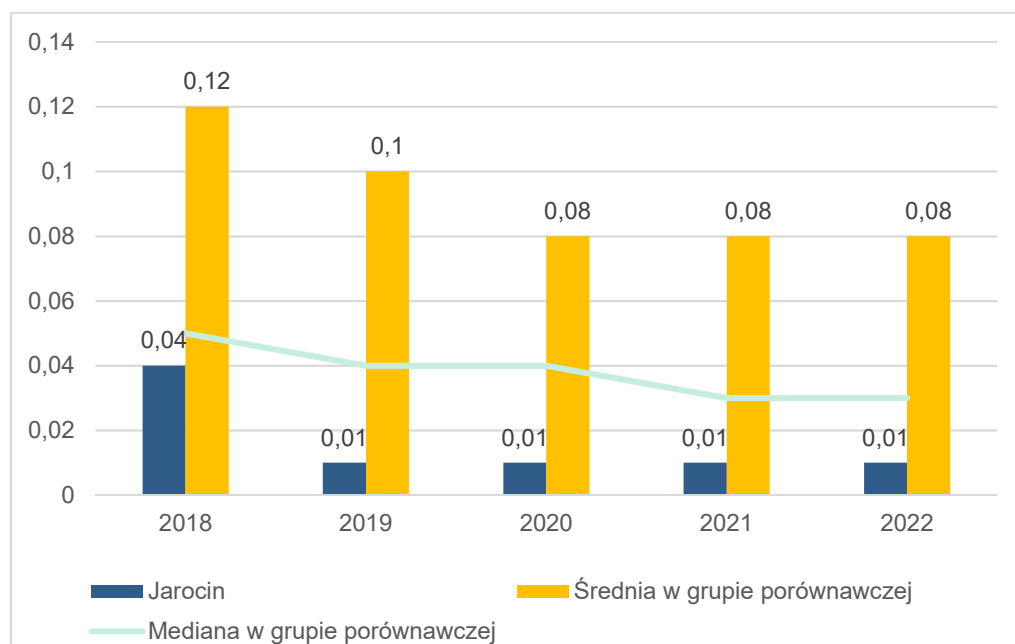
Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Monitora Rozwoju Lokalnego

Wykres 94. Udział powierzchni parków, zieleńców i terenów zieleni osiedlowej w powierzchni gminy (wsk. MRL 12.2.3)

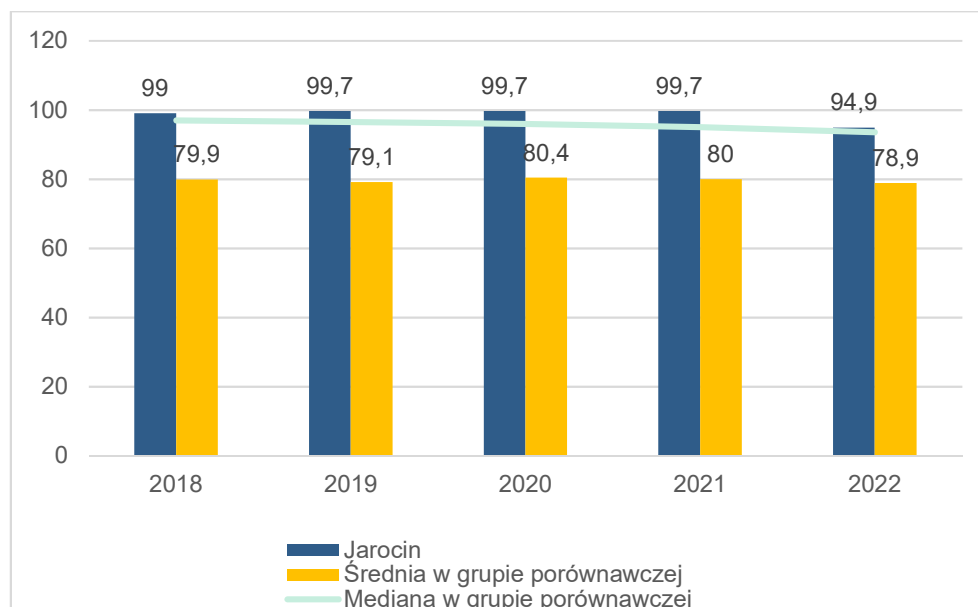
Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Monitora Rozwoju Lokalnego

Wykres 95. Emisja zanieczyszczeń pyłowych z zakładów szczególnie uciążliwych na 1 km² powierzchni JST w ciągu roku (dane powiatowe, wsk. MRL 12.3.1)

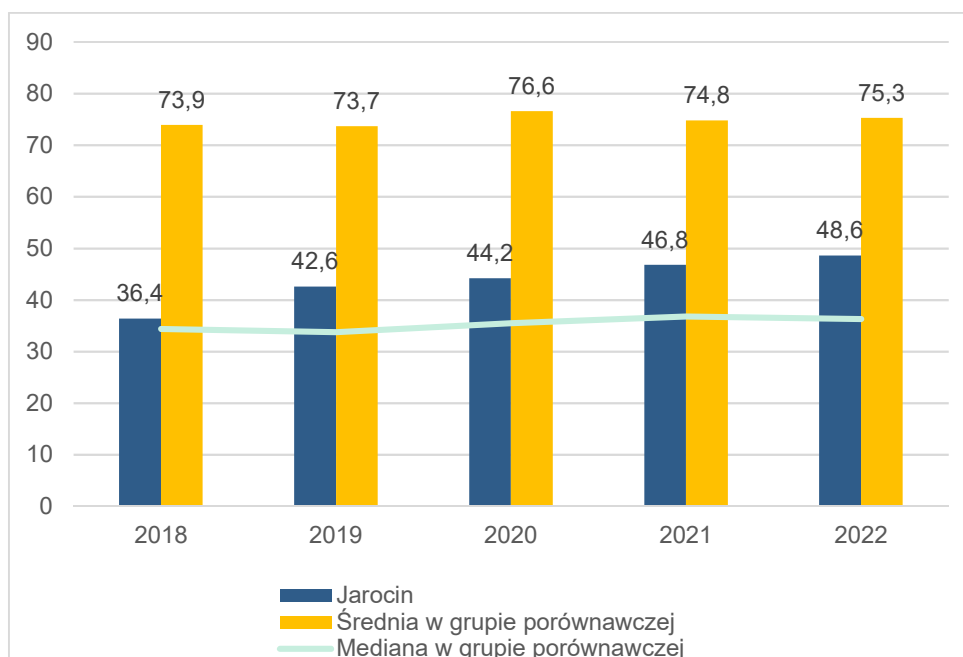
Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Monitora Rozwoju Lokalnego

Wykres 96. Zanieczyszczenia pyłowe zatrzymane lub zneutralizowane w urządzeniach do redukcji zanieczyszczeń w % zanieczyszczeń wytworzonych (dane powiatowe, wsk. MRL 12.3.2)

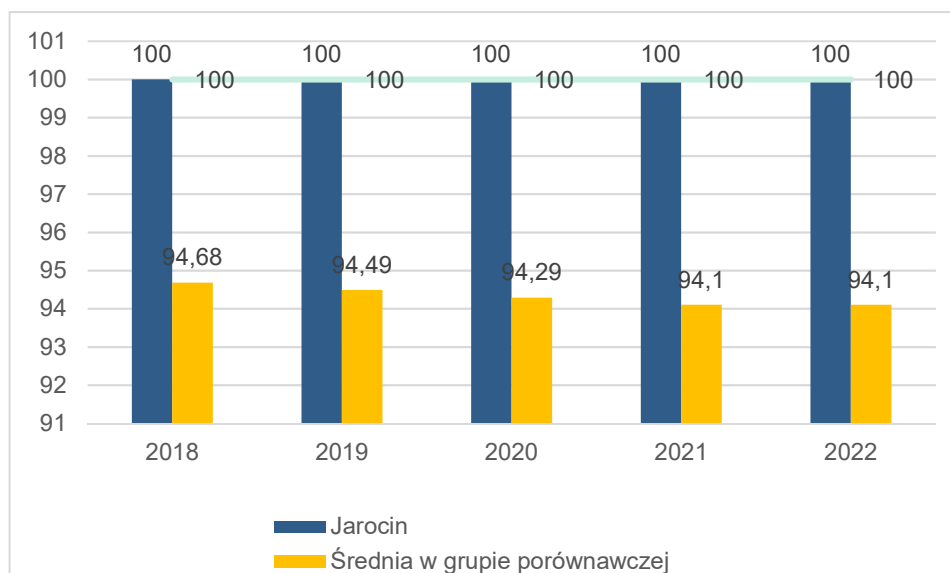
Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Monitora Rozwoju Lokalnego

Wykres 97. Ścieki przemysłowe i komunalne wymagające oczyszczania odprowadzone do wód lub do ziemi w ciągu roku na 1 mieszkańca (wsk. MRL 12.3.4)

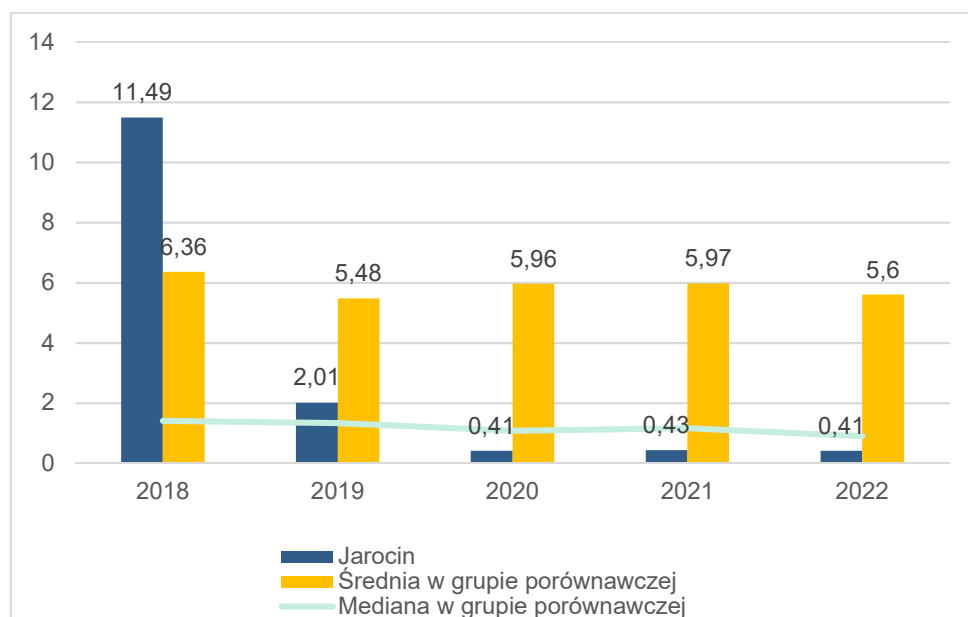
Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Monitora Rozwoju Lokalnego

Wykres 98. Ścieki oczyszczane biologicznie, chemicznie i z podwyższonym usuwaniem biogenów w % ścieków wymagających oczyszczania (wsk. 12.3.5)

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Monitora Rozwoju Lokalnego

Wykres 99. Odpady wytworzone w ciągu roku (z wyłączeniem komunalnych) w tonach na 1 ha powierzchni gminy (średnia 3 letnia, wsk. MRL 12.3.7)

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Monitora Rozwoju Lokalnego.

ANALIZA STANU OŚWIATY

WPROWADZENIE

Analiza oświaty została przeprowadzona w oparciu o:

- dane zgromadzone w *Systemie Monitorowania Usług Publicznych* (smup.gov.pl) opublikowane przez Główny Urząd Statystyczny,
- *Sprawozdania z wykonania planu wydatków budżetowych jednostki samorządu terytorialnego Rb-28S* opublikowane przez Ministra Finansów,
- statystyki wyników *Egzaminu ósmoklasisty* (mapa.wyniki.edu.pl) opublikowane przez Ministra Edukacji Narodowej
- dane o uczniach i oddziałach w przedszkolach i szkołach podstawowych, zebrane w *Systemie Informacji Oświatowej* i udostępnione przez Ministra Edukacji Narodowej w serwisie dane.gov.pl
- wyniki badania *Dojazdy uczniów do szkół podstawowych i ponadpodstawowych w roku szkolnym 2022/2023* opublikowane przez Główny Urząd Statystyczny.

Wskaźniki wyliczone dla Miasta i Gminy Jarocin zostały zaprezentowane na tle gmin powiatu oraz grupy porównawczej obejmującej 41 miejsko-wiejskich gmin będących ośrodkami wielofunkcyjnymi.

W grupie porównawczej (E3) oprócz Jarocina znajdują się: Bytów, Choszczno, Chrzanów, Gostyń, Gryfice, Jędrzejów, Kluczbork, Końskie, Kozienice, Krotoszyn, Libiąż, Łapy, Łęczna, Nakło nad Notecią, Namysłów, Nysa, Oborniki, Olecko, Olkusz, Opoczno, Pieszyce, Pleszew, Prudnik, Pułtusk, Rawicz, Ropczyce, Sokółka, Staszów, Strzelce Opolskie, Szamotuły, Śrem, Środa Wielkopolska, Świebodzin, Świecie, Trzebinia, Wadowice, Wieluń, Września, Wyszów oraz Ząbkowice Śląskie.

EDUKACJA PRZEDSZKOLNA

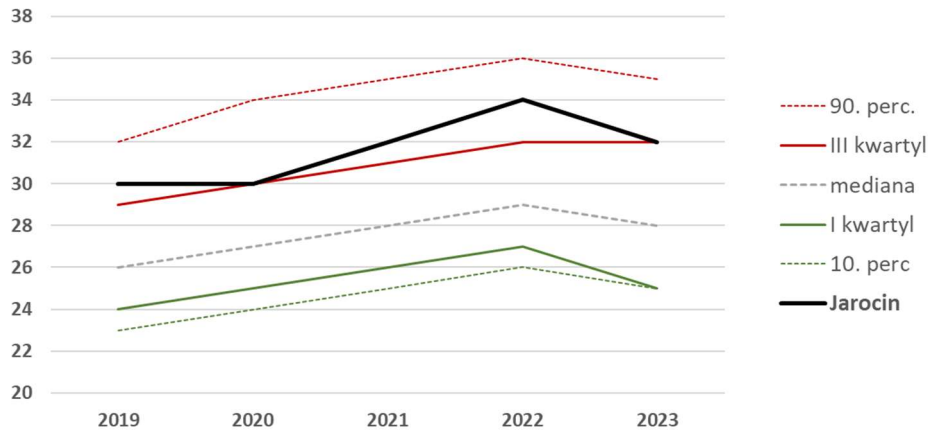
✓ SKALA USŁUGI

Tabela 1. Dzieci w wieku 3-5 lat objęte edukacją przedszkolną na 1000 ludności na tle gmin powiatu

Gmina	2019	2020	2021	2022	2023
Jarocin (gm. m.-w.)	30	30	32	34	32
Jaraczewo (gm. m.-w.)	25	25	27	26	27
Kotlin (gm. w.)	26	26	29	30	32
Żerków (gm. m.-w.)	23	22	25	28	29

Źródło: System Monitorowania Usług Publicznych (smup.gov.pl).

Wykres 100. Dzieci w wieku 3-5 lat objęte edukacją przedszkolną na 1000 ludności na tle grupy porównawczej

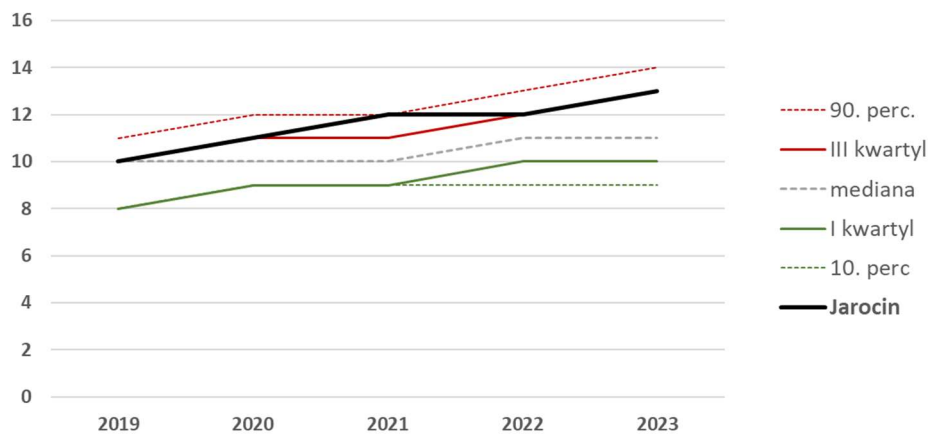
Źródło: System Monitorowania Usług Publicznych (smup.gov.pl).

Tabela 2. Dzieci w wieku 6 lat objęte edukacją przedszkolną na 1000 ludności na tle gmin powiatu.

Gmina	2019	2020	2021	2022	2023
Jarocin (gm. m.-w.)	10	11	12	12	13
Jaraczewo (gm. m.-w.)	10	10	9	10	11
Kotlin (gm. w.)	11	11	10	13	11
Żerków (gm. m.-w.)	10	11	9	8	10

Źródło: System Monitorowania Usług Publicznych (smup.gov.pl).

Wykres 101. Dzieci w wieku 6 lat objęte edukacją przedszkolną na 1000 ludności na tle grupy porównawczej

Źródło: System Monitorowania Usług Publicznych (smup.gov.pl).

Komentarz. Liczba dzieci objętych edukacją przedszkolną w Mieście jest znacząca. W roku 2023 było to 32 dzieci w wieku 3-5 lat oraz 13 sześciolatków. To łącznie 45 dzieci na każde 1000 ludności Miasta. Wartości te: są największe wśród gmin powiatu a także są większe od trzech czwartych miast z grupy porównawczej – miejskich ośrodków wielofunkcyjnych. Jarocin jest więc znaczącym lokalnym centrum edukacji przedszkolnej.

Tabela 3. Dzieci i oddziały w jednostkach wychowania przedszkolnego prowadzonych przez Gminę w gminie w roku szkolnym 2023/24

Typ podmiotu	Nazwa placówki	Liczba dzieci	Liczba oddziałów
Oddział przedszkolny	SZKOŁA PODSTAWOWA W GOLINIE	23	1
Przedszkole	PUBLICZNE PRZEDSZKOLE NR 2 "BA-JECZKA" W JAROCINIE	229	9
	PUBLICZNE PRZEDSZKOLE W MIESZKOWIE	100	5
	PUBLICZNE PRZEDSZKOLE W WITASZY-CACH	143	6
Ogółem		495	21

Źródło: System Informacji Oświatowej.

Tabela 4. Dzieci w jednostkach wychowania przedszkolnego prowadzonych przez inne podmioty w gminie w roku szkolnym 2023/24

Miejscowość	Nazwa placówki	Liczba dzieci
Oddział przedszkolny w szkole podstawowej		
Jarocin	SPOŁECZNA SZKOŁA PODSTAWOWA Z ODDZIAŁAMI PRZEDSZKOLNYMI W JAROCINIE	16
	SZKOŁA PODSTAWOWA AKADEMIA DOBREJ EDUKACJI Z ODDZIAŁEM PRZEDSZKOLNYM W JAROCINIE	3
Roszków	NIEPUBLICZNA SZKOŁA PODSTAWOWA Z ODDZIAŁEM PRZEDSZKOLNYM W ROSZKOWIE	53
Przedszkole		
Bachorzew	NIEPUBLICZNE PRZEDSZKOLE W BACHORZEWIE	33
Golina	NIEPUBLICZNE PRZEDSZKOLE "PUCHATEK" W GOLINIE	77
Jarocin	NIEPUBLICZNE PRZEDSZKOLE "AKADEMIA KRASNAŁI" W JAROCINIE	50
	NIEPUBLICZNE PRZEDSZKOLE "JARZĘBINKA" W JAROCINIE	156
	NIEPUBLICZNE PRZEDSZKOLE "JAŚ I MAŁGOSIA" W JAROCINIE	97
	NIEPUBLICZNE PRZEDSZKOLE "KRAINA BAŚNI" W JAROCINIE	49
	NIEPUBLICZNE PRZEDSZKOLE "POZIOMKA" W JAROCINIE	86
	NIEPUBLICZNE PRZEDSZKOLE "PROMYCZEK" W JAROCINIE	111
	NIEPUBLICZNE PRZEDSZKOLE "STOKROTKA" W JAROCINIE	151
	NIEPUBLICZNE PRZEDSZKOLE GEOMETRYCZNY ŚWIAT W JAROCINIE	98
	NIEPUBLICZNE PRZEDSZKOLE HAPPY-KIDS W JAROCINIE	66
	NIEPUBLICZNE PRZEDSZKOLE Z ODDZIAŁAMI INTEGRACYJNYMI MARCINEK W JAROCINIE	124
	PADDINGTON.DWUJĘZYCZNE PRZEDSZKOLE NIEPUBLICZNE MONTESSORI	55
Łuszczanów	NIEPUBLICZNE PRZEDSZKOLE W ŁUSZCZANOWIE	50
Potarzyca	NIEPUBLICZNE PRZEDSZKOLE IM. JANA HEWELIUSZA W POTARZYCY	39

Miejscowość	Nazwa placówki	Liczba dzieci
Prusy	NIEPUBLICZNE PRZEDSZKOLE W PRUSACH	41
Radlin	NIEPUBLICZNE PRZEDSZKOLE "TĘCZA" IM. MACIEJA KOSTKI W RADLINIE	78
Siedlemin	NIEPUBLICZNE PRZEDSZKOLE W SIEDLEMINIE	74
Wilkowyja	NIEPUBLICZNE PRZEDSZKOLE ARTYSTYCZNO-TEATRALNE ŻARADNI ODWAŻNI ORYGINALNI W WILKOWYI	114
Ogółem		1621

Źródło: System Informacji Oświatowej.

Komentarz. W Mieście dominują przedszkola niepubliczne. Do miejskich przedszkoli i oddziałów przedszkolnych uczęszcza tylko 23 proc. dzieci objętych edukacją przedszkolną a większość dzieci objętych jest edukacją w licznych przedszkolach i oddziałach przedszkolnych zlokalizowanych w Jarocinie i innych miejscowościach w gminie. Duże zróżnicowanie jednostek pozwala rodzicom wybrać miejsce edukacji swojego dziecka.

Przewaga jednostek niepublicznych ma też znaczący wpływ na finanse Miasta – dotacja udzielana organowi prowadzącemu przedszkole niepubliczne jest bowiem niższa od kosztu pobytu dziecka w przedszkolu prowadzonym przez gminę.

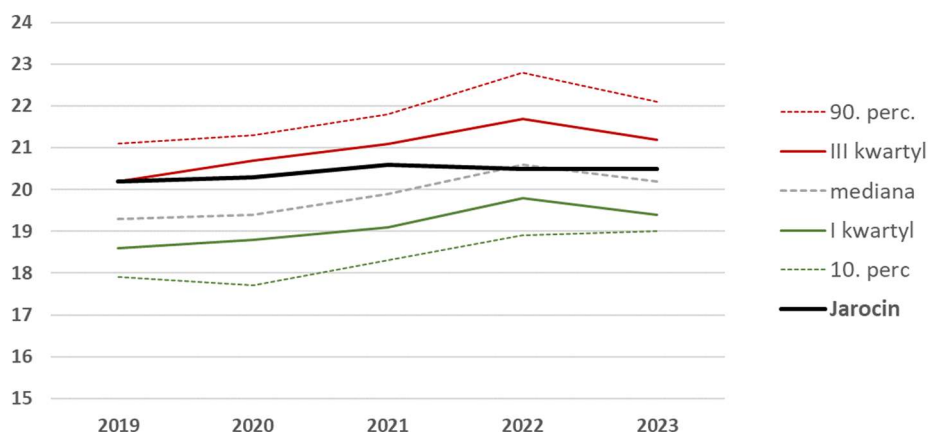
✓ STANDARD USŁUGI

Tabela 5. Średnia wielkość oddziału w placówkach wychowania przedszkolnego na tle gmin powiatu

Gmina	2019	2020	2021	2022	2023
Jarocin (gm. m.-w.)	20,2	20,3	20,6	20,5	20,5
Jaraczewo (gm. m.-w.)	22,5	21,4	21,1	20,9	21,1
Kotlin (gm. w.)	17,7	16,7	20,6	20,2	19,5
Żerków (gm. m.-w.)	20,4	21	21,4	22,6	22,8

Źródło: System Monitorowania Usług Publicznych (smup.gov.pl).

Wykres 102. Średnia wielkość oddziału w placówkach wychowania przedszkolnego na tle grupy porównawczej

Źródło: System Monitorowania Usług Publicznych (smup.gov.pl).

Komentarz. Średnia wielkość oddziału w Gminie jest względnie stała, większa od przeciętnej. W przeciwieństwie do innych gmin nie zwiększyła się znacząco w roku

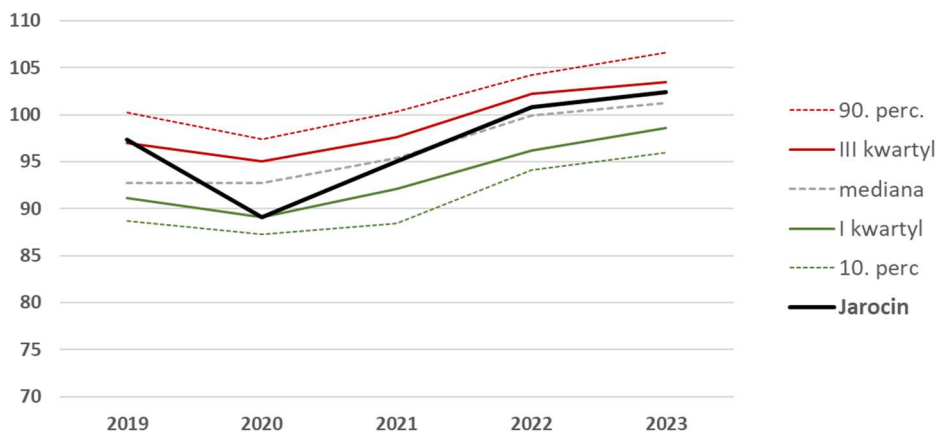
2023. Należy jednak zauważyć, że na tę wielkość składa się zarówno organizacja przedszkoli gminnych, jak i tych, które są prowadzone przez inne podmioty. Średnia wielkość oddziału w jednostkach gminnych jest wysoka i wynosi 23,6 przy maksymalnej, dopuszczalnej prawnie wielkości oddziału równej 25 dzieci. Wskaźnik ten świadczy o dobrej organizacji gminnych przedszkoli.

Tabela 6. Współczynnik skolaryzacji netto dla edukacji przedszkolnej na tle gmin powiatu

Gmina	2019	2020	2021	2022	2023
Jarocin (gm. m.-w.)	97,3	89,1	95	100,8	102,4
Jaraczewo (gm. m.-w.)	78,1	76,3	79,9	77,8	83,9
Kotlin (gm. w.)	75	80,2	85	86,1	95,2
Żerków (gm. m.-w.)	77,3	77,9	82,3	83,9	89,5

Źródło: System Monitorowania Usług Publicznych (smup.gov.pl).

Wykres 103. Współczynnik skolaryzacji netto dla edukacji przedszkolnej na tle grupy porównawczej

Źródło: System Monitorowania Usług Publicznych (smup.gov.pl).

Komentarz. Skolaryzacja przedszkolna to stosunek ludności w wieku przedszkolnym do liczby przedszkolaków. W Jarocinie jest ona większa niż 100, czyli do przedszkoli na terenie gminy uczęszcza więcej dzieci niż w niej mieszka. Jest to związane z dowożeniem dzieci do takich placówek również z gmin ościennych. To kolejny wskaźnik ukazujący znaczenie Jarocina dla edukacji przedszkolnej w okolicy. Stan taki jest dla gminy korzystny – ułatwia choćby dobrą organizację przedszkoli. Wymaga jednak sprawnego systemu rozliczeń się z sąsiednimi gminami za pobyt ich mieszkańców w przedszkolach. Prowadzenie przedszkoli jest zadaniem własnym gminy, a dzieci poniżej 6. roku życia nie są objęte subwencją oświatową. Jeśli dziecko uczęszcza do przedszkola poza terenem gminy, samorząd właściwy wg miejsca zamieszkania obciążany jest przez gminę, na terenie której dziecko uczęszcza do przedszkola kosztami jego edukacji.

EDUKACJA W SZKOŁACH PODSTAWOWYCH

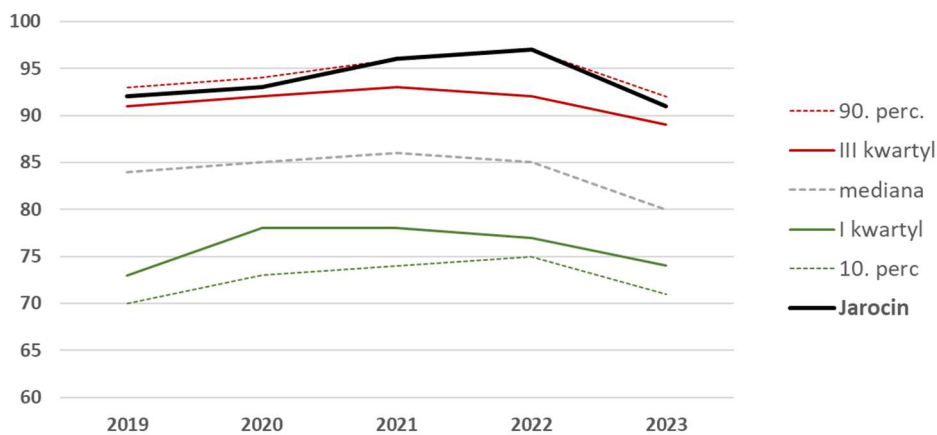
✓ SKALA USŁUGI

Tabela 7. Uczniowie szkół podstawowych dla dzieci i młodzieży na 1000 ludności na tle gmin powiatu

Gmina	2019	2020	2021	2022	2023
Jarocin (gm. m.-w.)	92	93	96	97	91
Jaraczewo (gm. m.-w.)	89	92	92	83	82
Kotlin (gm. w.)	86	91	88	84	80
Żerków (gm. m.-w.)	80	86	84	83	77

Źródło: System Monitorowania Usług Publicznych (smup.gov.pl).

Wykres 104. Uczniowie szkół podstawowych dla dzieci i młodzieży na 1000 ludności grupy porównawczej

Źródło: System Monitorowania Usług Publicznych (smup.gov.pl).

Komentarz. Skala edukacji w szkołach podstawowych jest duża. Uczniowie szkół podstawowych stanowią ponad 9 proc. ludności gminy. Wartości wskaźnika dla miasta są większe, niż standard dla podobnych miast a widoczny na wykresie spadek ich wartości w roku 2023 związany z opuszczeniem szkół podstawowych przez podwójny rocznik dzieci, które zaczęły naukę w wieku 6 lat.

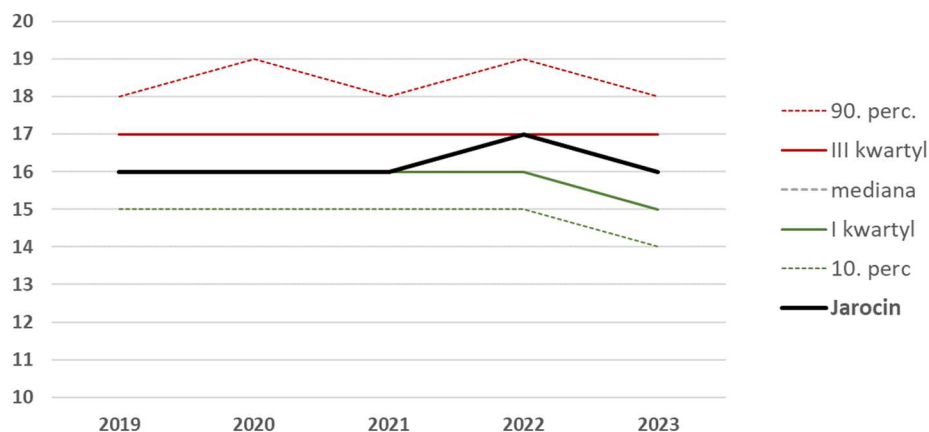
✓ STANDARD USŁUGI

Tabela 8. Średnia wielkość oddziału w szkołach podstawowych na tle gmin powiatu

Gmina	2019	2020	2021	2022	2023
Jarocin (gm. m.-w.)	16	16	16	17	16
Jaraczewo (gm. m.-w.)	15	15	15	15	14
Kotlin (gm. w.)	16	17	17	16	16
Żerków (gm. m.-w.)	14	14	14	18	16

Źródło: System Monitorowania Usług Publicznych (smup.gov.pl).

Wykres 105. Średnia wielkość oddziału w szkołach podstawowych na tle grupy porównawczej

Źródło: System Monitorowania Usług Publicznych (smup.gov.pl).

Tabela 9. Średnia liczba uczniów przypadająca na etat nauczyciela w szkole podstawowej na tle gmin powiatu.

Gmina	2019	2020	2021	2022	2023
Jarocin (gm. m.-w.)	8	8	8	8	7
Jaraczewo (gm. m.-w.)	7	7	7	6	6
Kotlin (gm. w.)	8	7	7	7	7
Żerków (gm. m.-w.)	8	7	7	7	7

Źródło: System Monitorowania Usług Publicznych (smup.gov.pl).

Komentarz. Średnia wielkość oddziału w szkołach podstawowych jest równa medianie dla grupy. Jest więc typowa.

Tabela 10. Uczniowie w szkołach podstawowych prowadzonych przez Gminę w roku szkolnym 2023/24 w podziale na klasy

Nazwa placówki	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	Ogółem
SZKOŁA PODSTAWOWA NR 2 W JAROCINIE	61	39	57	56	49	39	56	29	386
SZKOŁA PODSTAWOWA NR 3 W JAROCINIE	45	39	36	47	39	49	54	23	332
SZKOŁA PODSTAWOWA NR 4 W JAROCINIE	75	94	96	93	110	87	104	18	677
SZKOŁA PODSTAWOWA NR 5 Z ODDZIAŁAMI INTEGRACYJNYMI W JAROCINIE	49	71	58	84	80	72	77	27	518
SZKOŁA PODSTAWOWA W CIELCZY	17	30	27	21	32	25	27	14	193
SZKOŁA PODSTAWOWA W GOLINIE	19	18	30	25	32	25	22	9	180
SZKOŁA PODSTAWOWA W MIESZKOWIE	24	25	36	25	23	36	29	0	198
SZKOŁA PODSTAWOWA W WITASZYCACH	39	42	42	33	38	34	36	23	287
Ogółem	329	358	382	384	403	367	405	143	2771

Źródło: System Informacji Oświatowej.

Tabela 11. Oddziały w szkołach podstawowych prowadzonych przez Gminę w roku szkolnym 2023/24 w podziale na klasy

Nazwa placówki	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	Ogółem
SZKOŁA PODSTAWOWA NR 2 W JAROCINIE	3	2	3	2	2	2	2	1	17
SZKOŁA PODSTAWOWA NR 3 W JAROCINIE	2	2	2	2	2	2	2	1	15
SZKOŁA PODSTAWOWA NR 4 W JAROCINIE	3	4	4	4	4	3	3	1	26
SZKOŁA PODSTAWOWA NR 5 Z ODDZIAŁAMI INTEGRACYJNYMI W JAROCINIE	2	4	3	4	4	3	3	2	25
SZKOŁA PODSTAWOWA W CIELCZY	1	2	1	1	2	1	1	1	10
SZKOŁA PODSTAWOWA W GOLINIE	1	1	2	1	2	1	1	1	10
SZKOŁA PODSTAWOWA W MIESZKOWIE	1	1	2	1	1	2	1	0	9
SZKOŁA PODSTAWOWA W WITASZYCACH	2	2	2	2	2	2	2	1	15
Ogółem	15	18	19	17	19	16	15	8	127

Źródło: System Informacji Oświatowej.

Tabela 12. Uczniowie w szkołach podstawowych prowadzonych przez inne podmioty w roku szkolnym 2023/24 w podziale na klasy

Nazwa placówki	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	Ogółem
NIEPUBLICZNA SZKOŁA PODSTAWOWA Z ODDZIAŁEM PRZEDSZKOLNYM W ROSZKOWIE	10	11	11	12	12	10	4	0	70
NIEPUBLICZNA SZKOŁA PODSTAWOWA ZARADNI ODWAŻNI ORYGINALNI W WILKOWYI	24	41	22	26	26	26	16	0	181
SPOŁECZNA SZKOŁA PODSTAWOWA Z ODDZIAŁAMI PRZEDSZKOLNYMI W JAROCINIE	20	20	31	9	10	18	7	9	124
NIEPUBLICZNA SZKOŁA PODSTAWOWA W POTARZICY	12	11	12	12	9	9	7	4	76
SZKOŁA PODSTAWOWA SPECJALNA W JAROCINIE	8	13	11	14	21	16	14	14	111
SZKOŁA PODSTAWOWA AKADEMIA DOBREJ EDUKACJI Z ODDZIAŁEM PRZEDSZKOLNYM W JAROCINIE	15	16	9	11	8	12	11	13	95
NIEPUBLICZNA SZKOŁA PODSTAWOWA W JAROCINIE	46	46	47	47	50	52	39	0	327
NIEPUBLICZNA SZKOŁA PODSTAWOWA W BACHORZEWIE	14	13	5	11	11	10	9	6	79
NIEPUBLICZNA SZKOŁA PODSTAWOWA W ŁUSZCZANOWIE	15	6	10	7	10	15	11	0	74
NIEPUBLICZNA SZKOŁA PODSTAWOWA W PRUSACH	19	16	12	13	16	10	20	0	106

Nazwa placówki	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	Ogółem
NIEPUBLICZNA SZKOŁA PODSTAWOWA W SIEDLEMINIE	20	18	14	13	14	19	20	8	126
Ogółem	532	569	566	559	590	564	563	197	1369

Źródło: System Informacji Oświatowej

Komentarz. Do szkół podstawowych prowadzonych przez Gminę Jarocin uczęszcza dokładnie 2/3 uczniów jarocińskich szkół podstawowych. Liczba uczniów szkół niepublicznych jest więc, podobnie jak w przypadku przedszkoli, znacząca.

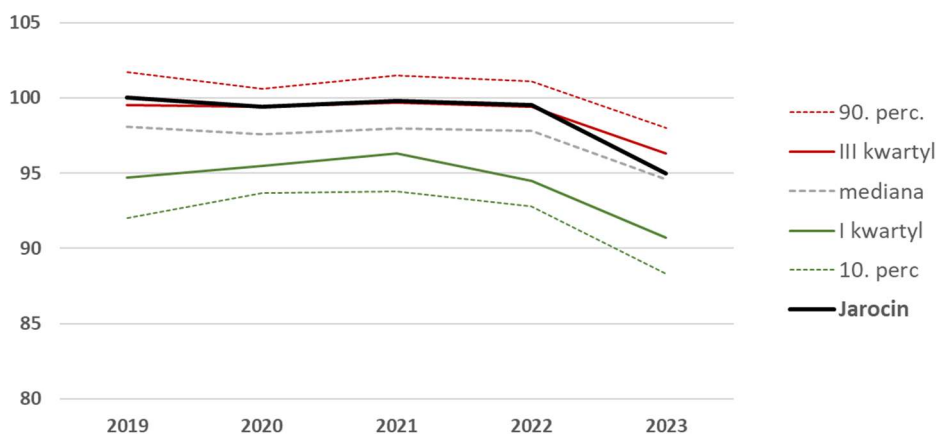
Szkoły prowadzone przez gminę są zarówno duże, łatwe w organizacji jak i małe, mogące sprawiać w tym zakresie kłopoty. W małych, jednociągowych szkołach nie tylko trudniej jest zorganizować oddziały optymalnej wielkości, ale również zapewnić odpowiednie wyposażenie i nauczycieli wszystkich przedmiotów. Za ilustrację może posłużyć fakt, że w całej szkole jednociągowej tygodniowo są 4 godziny fizyki i chemii. Nauczyciele zazwyczaj uczą więc wielu przedmiotów, a zakup wysokiej jakości pomocy jest utrudniony.

Tabela 13. Współczynnik skolaryzacji netto w szkołach podstawowych na tle gmin powiatu

Gmina	2019	2020	2021	2022	2023
Jarocin (gm. m.-w.)	100	99,4	99,8	99,5	95
Jaraczewo (gm. m.-w.)	90	94,9	93,8	85,1	85,7
Kotlin (gm. w.)	85,5	90,9	87,9	85,7	82,4
Żerków (gm. m.-w.)	91,5	91	88,7	87,2	83,7

Źródło: System Monitorowania Usług Publicznych (smup.gov.pl).

Wykres 106. Współczynnik skolaryzacji netto w szkołach podstawowych na tle grupy porównawczej

Źródło: System Monitorowania Usług Publicznych (smup.gov.pl).

Komentarz. Współczynnik skolaryzacji netto w szkołach podstawowych gminy do roku 2022 utrzymywał się na poziomie ok. 100, czyli liczba uczniów w szkołach była zbliżona do liczby ludności w wieku szkoły podstawowej. Spadek wartości w ostatnim roku wywołany jest zmianami ustroju szkolnego sprzed ośmiu lat. W kolejnych latach należy go monitorować.

WYNIKI EGZAMINU ÓSMOKLASISTY

Centralna Komisja Egzaminacyjna corocznie podaje do publicznej wiadomości statystyczne wyniki Egzaminu ósmoklasisty. Statystyki obejmują pojedyncze szkoły a także gminy, powiaty i województwa. Publikowane informacje zawierają w szczególności średni wynik uzyskany przez uczniów na poszczególnych częściach egzaminu.

Podawane są wyniki wyłącznie dla arkuszy standardowych. Wyniki obejmują laureatów i finalistów konkursów przedmiotowych, którzy z mocy prawa otrzymują maksymalny wynik z danej części egzaminu. Średnie wyliczane są tylko 5 i więcej zdających dany egzamin. Jeśli więc do egzaminu przystąpiło w szkole pięciu uczniów a tylko czterech zdało egzamin z języka angielskiego na arkuszach standardowych, wówczas podany będzie wyłącznie średni wynik z języka polskiego i matematyki.

Publikowane dane nie uwzględniają zdających, którzy są obywatelami Ukrainy i przyjechali do Polski po 24 lutym 2022 r.

Wyniki dla gminy obejmują wszystkich uczniów na jej terenie (z powyższymi ograniczeniami). Uczniowie szkół prowadzonych przez podmioty inne niż jednostka samorządu terytorialnego są włączeni do statystyk.

Tabela 14. Średni wynik egzaminu ósmoklasisty w szkołach podstawowych w gminie w roku szkolnym 2023/24

Nazwa szkoły	Język polski	Matematyka	Język angielski
PUBLICZNA SZKOŁA PODSTAWOWA W JAROCINIE	59,18	40,71	56,53
SPOŁECZNA SZKOŁA PODSTAWOWA Z ODDZIAŁAMI PRZEDSZKOLNYMI W JAROCINIE	62,38	64	80,38
SZKOŁA PODSTAWOWA AKADEMIA DOBREJ EDUKACJI Z ODDZIAŁEM PRZEDSZKOLNYM W JAROCINIE	46,4	30,4	59,6
SZKOŁA PODSTAWOWA NR 2 W JAROCINIE	58,41	48	67,8
SZKOŁA PODSTAWOWA NR 3 W JAROCINIE	59,53	32,47	52,11
SZKOŁA PODSTAWOWA NR 4 W JAROCINIE	64,25	65	77,25
SZKOŁA PODSTAWOWA NR 5 Z ODDZIAŁAMI INTEGRACYJNYMI W JAROCINIE	58,07	45,87	44,33
NIEPUBLICZNA SZKOŁA PODSTAWOWA W BACHORZEWIE	58,4	44	
SZKOŁA PODSTAWOWA W CIELCZY	54,08	46,15	61,23
PUBLICZNA SZKOŁA PODSTAWOWA W DOMOSTAWIE	65,79	52,29	56,07
SZKOŁA PODSTAWOWA W GOLINIE	41,33	36,67	46,86
NIEPUBLICZNA SZKOŁA PODSTAWOWA W SIEDLEMINIE			49,2
SZKOŁA PODSTAWOWA W WITASZYCACH	56	46	47,94

Źródło: Ministerstwo Edukacji Narodowej (<https://mapa.wyniki.edu.pl/MapaEgzaminow/>).

Tabela 15. Średni wynik egzaminu ósmoklasisty w gminie na tle gmin powiatu

Gmina - nazwa	Typ gminy	Język polski	Matematyka	Język angielski
Jarocin	Miasto	58,63	47,18	62,63
Jarocin	Obszar wiejski	54,88	44,67	51,85
Jaraczewo	Miasto	58,38	39,38	64,27
Jaraczewo	Obszar wiejski	54,81	35,35	52,14
Kotlin	Gmina wiejska	56,96	38,24	48,80
Żerków	Miasto	39,96	33,91	41,22
Żerków	Obszar wiejski	56,54	39,69	52,90

Źródło: Ministerstwo Edukacji Narodowej (<https://mapa.wyniki.edu.pl/MapaEgzaminow/>).

Tabela 16. Średni wynik egzaminu ósmoklasisty z języka polskiego w szkołach podstawowych dla dzieci i młodzieży na tle grupy porównawczej

Nazwa szkoły	Język polski wynik średni (%)	Matematyka wynik średni (%)	Język angielski wynik średni (%)
SZKOŁA PODSTAWOWA NR 2 W JAROCINIE	58,41	48	67,8
SZKOŁA PODSTAWOWA NR 3 W JAROCINIE	59,53	32,47	52,11
SZKOŁA PODSTAWOWA NR 4 W JAROCINIE	64,25	65	77,25
SZKOŁA PODSTAWOWA NR 5 Z ODDZIAŁAMI INTEGRACYJNYMI W JAROCINIE	58,07	45,87	44,33
SPOŁECZNA SZKOŁA PODSTAWOWA Z ODDZIAŁAMI PRZEDSZKOLNYMI W JAROCINIE	62,38	64	80,38
SZKOŁA PODSTAWOWA AKADEMIA DOBREJ EDUKACJI Z ODDZIAŁEM PRZEDSZKOLNYM W JAROCINIE	46,4	30,4	59,6
Jarocin – miasto	58,63	47,18	62,63
NIEPUBLICZNA SZKOŁA PODSTAWOWA W BACHORZEWIE	58,4	44	
SZKOŁA PODSTAWOWA W CIELCZY	54,08	46,15	61,23
SZKOŁA PODSTAWOWA W GOLINIE	41,33	36,67	46,86
NIEPUBLICZNA SZKOŁA PODSTAWOWA W SIEDLEMINIE			49,2
SZKOŁA PODSTAWOWA W WITASZYCACH	56	46	47,94
Jarocin – obszar wiejski	54,88	44,67	51,85

Źródło: Ministerstwo Edukacji Narodowej (<https://mapa.wyniki.edu.pl/MapaEgzaminow/>).

Komentarz. Wyniki egzaminacyjne uzyskane przez uczniów uczęszczających do szkół na obszarach miejskich i wiejskich różnią się przede wszystkim w zakresie języka angielskiego. Uczniowie uczęszczający do szkół wiejskich uzyskali wyniki średnio o niemal 9 punktów niższe. W przypadku języka polskiego i matematyki różnice te były znacząco niższe.

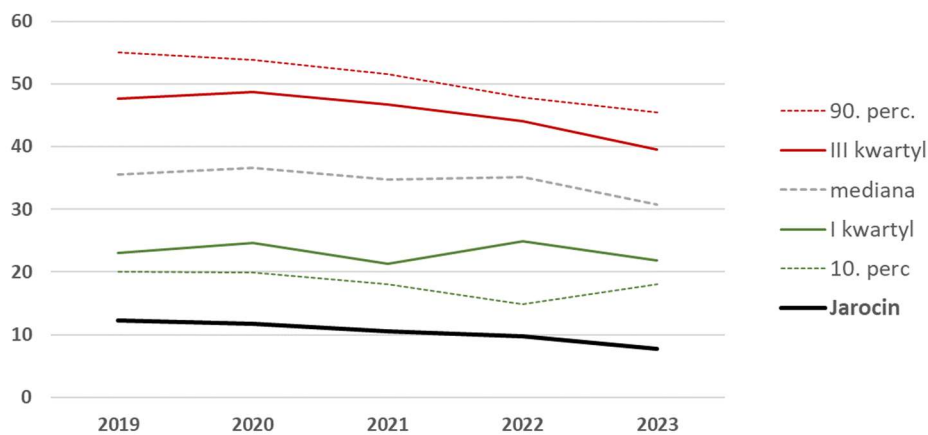
NAUCZYCIELE

Tabela 17. Odsetek nauczycieli dyplomowanych w placówkach wychowania przedszkolnego na tle gmin powiatu

Gmina	2019	2020	2021	2022	2023
Jarocin (gm. m.-w.)	12,3	11,7	10,5	9,8	7,8
Jaraczewo (gm. m.-w.)	14,3	12,3	14,1	17,6	21,2
Kotlin (gm. w.)	17,9	17,9	11,1	11,6	14,8
Żerków (gm. m.-w.)	20,9	19,9	23,5	24	21,9

Źródło: System Monitorowania Usług Publicznych (smup.gov.pl).

Wykres 107. Odsetek nauczycieli dyplomowanych w placówkach wychowania przedszkolnego na tle grupy porównawczej

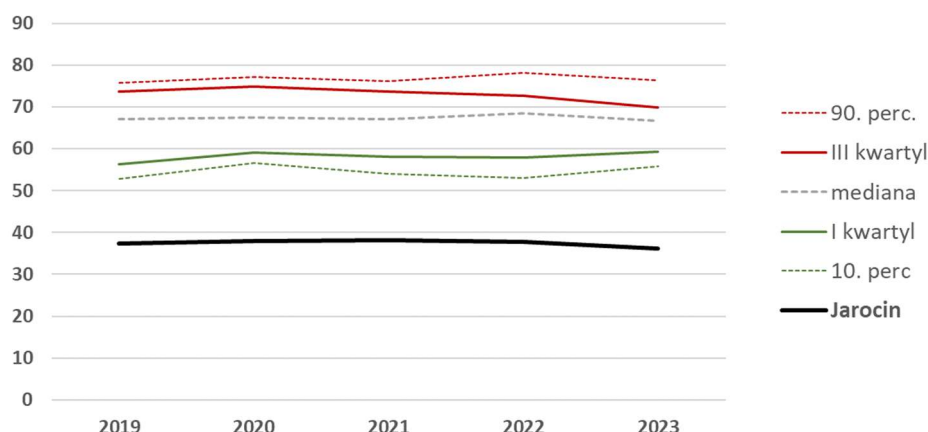
Źródło: System Monitorowania Usług Publicznych (smup.gov.pl).

Tabela 18. Odsetek nauczycieli dyplomowanych w szkołach podstawowych dla dzieci i młodzieży na tle gmin powiatu

Gmina	2019	2020	2021	2022	2023
Jarocin (gm. m.-w.)	37,4	38	38,2	37,8	36,1
Jaraczewo (gm. m.-w.)	53,2	52,8	55,5	63,7	64,5
Kotlin (gm. w.)	67,2	64,1	64	63	59,4
Żerków (gm. m.-w.)	34,1	34,6	33,6	40,5	43,6

Źródło: System Monitorowania Usług Publicznych (smup.gov.pl)

Wykres 108. Odsetek nauczycieli dyplomowanych w szkołach podstawowych dla dzieci i młodzieży na tle grupy porównawczej

Źródło: System Monitorowania Usług Publicznych (smup.gov.pl)

Komentarz. Odsetek nauczycieli dyplomowanych w przedszkolach i szkołach podstawowych jest niski, istotnie niższy niż w gminach z grupy porównawczej. Przyczyny tego należy szukać w strukturze publiczności szkół i przedszkoli. Wynagrodzenie nauczycieli szkół i przedszkoli niepublicznych może być kształtowane przez organ prowadzący w sposób niezależny od formalnego awansu zawodowego.

KOSZT JEDNOSTKOWY EDUKACJI

Analizy kosztów jednostkowych usług przygotowano w oparciu o dane publikowane przez Główny Urząd Statystyczny w Systemie Monitorowania Usług Publicznych (smup.gov.pl).

Szacowanie kosztu całkowitego, a następnie kosztów jednostkowych usług odbywa się na podstawie wydatków i uwzględnia koszty bezpośrednio oraz pośrednio związane z usługą. Źródłem danych o wydatkach są publikowane corocznie przez Ministra Finansów *Sprawozdania RB-28S*.

W przypadku usług edukacyjnych szacowanie kosztów rozpoczyna się od określenia kompletnych wydatków gminy na zadania edukacyjne (wydatki w działach 801, 854). Kwota ta jest następnie dzielona pomiędzy poszczególne usługi na podstawie obowiązków przydzielonych nauczycielom. Kwoty udzielonych dotacji (koszty bezpośrednie) przypisywane są wprost do odpowiednich usług. Pozostałe wydatki (wynagrodzenia nauczycieli, wynagrodzenia pracowników niebędących nauczycielami, wydatki związane z utrzymaniem budynków...) traktowane są jako pośrednie i rozdzielane są w oparciu o klucze etatowe. Klucze etatowe określa się na podstawie danych z *Systemu Informacji Oświatowej*. Do ich wyznaczenia wykorzystano informacje o obowiązkach przydzielonych wszystkim nauczycielom oraz ich stopniach awansu zawodowego.

Oszacowany w ten sposób koszt nie zależy od sposobu zaksięgowania wydatków w jednostkach w rozdziałach klasyfikacji budżetowej. Uwzględnia on wszystkie rodzaje wydatków (np. koszt energii) i dzieli je proporcjonalnie do ilości pracy nauczycieli.

Wyliczony w ten sposób koszt całkowity usługi jest następnie dzielony przez wielkość świadczonej usługi (np. liczbę uczniów, liczbę oddziałów...). Koszt

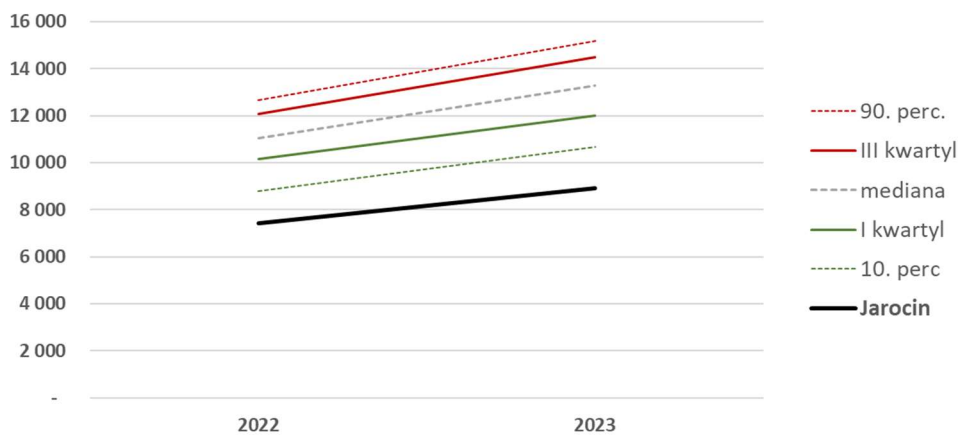
jednostkowy usług edukacyjnych w szkołach/placówkach prowadzonych przez gminę liczony jest analogicznie. Nie są w nim uwzględniane dotacje oraz liczby uczniów i oddziałów w placówkach prowadzonych przez inne podmioty.

Tabela 19. Koszt jednostkowy edukacji przedszkolnej dziecka (ogółem) na tle gmin powiatu

Gmina	2022	2023
Jarocin (gm. m.-w.)	7 418	8 919
Jaraczewo (gm. m.-w.)	8 646	9 788
Kotlin (gm. w.)	9 032	11 446
Żerków (gm. m.-w.)	9 932	11 737

Źródło: System Monitorowania Usług Publicznych (smup.gov.pl)

Wykres 109. Koszt jednostkowy edukacji przedszkolnej dziecka (ogółem) na tle grupy porównawczej

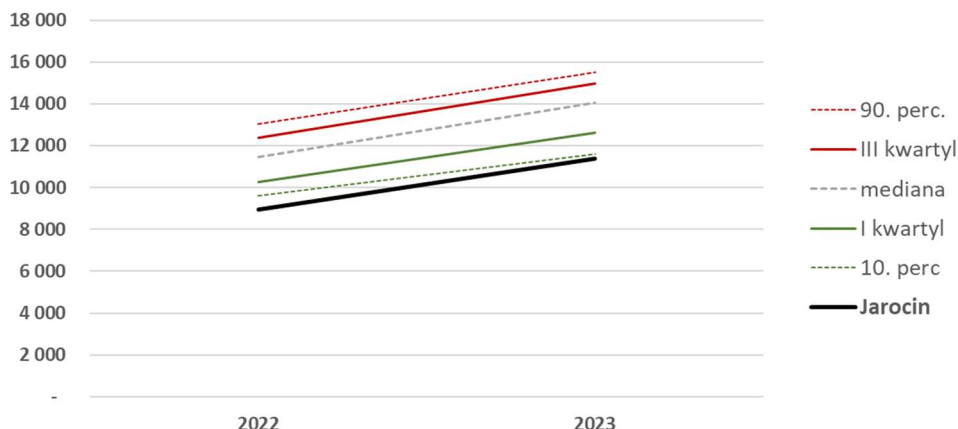
Źródło: System Monitorowania Usług Publicznych (smup.gov.pl)

Tabela 20. Koszt jednostkowy edukacji przedszkolnej dziecka w jednostce prowadzonej przez gminę na tle gmin powiatu

Gmina	2022	2023
Jarocin (gm. m.-w.)	8 937	11 382
Jaraczewo (gm. m.-w.)	9 672	11 518
Kotlin (gm. w.)	9 032	11 446
Żerków (gm. m.-w.)	9 245	11 737

Źródło: System Monitorowania Usług Publicznych (smup.gov.pl)

Wykres 110. Koszt jednostkowy edukacji przedszkolnej dziecka w jednostce prowadzonej przez gminę a tle grupy porównawczej

Źródło: System Monitorowania Usług Publicznych (smup.gov.pl)

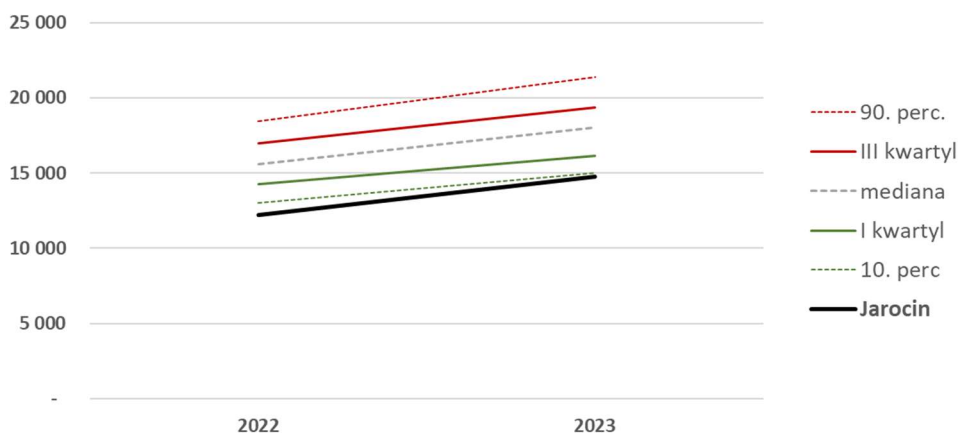
Komentarz. Koszt jednostkowy edukacji dziecka (ogółem) w Jarocinie jest niski, znacząco niższy od 10. percentyla. Jednocześnie niski koszt jednostkowy edukacji dziecka w jednostce prowadzonej przez gminę jest zbliżony do 10. percentyla dla grupy. Wyraźnie pokazuje to dwa zjawiska: po pierwsze, wspomnianą już korzyść finansową Gminy wynikającą z dużej liczby dzieci w przedszkolach niepublicznych, po drugie, dobrą i oszczędną organizację przedszkoli własnych.

Tabela 21. Koszt jednostkowy edukacji ucznia w szkole podstawowej (ogółem) na tle gmin powiatu

Gmina	2022	2023
Jarocin (gm. m.-w.)	12 225	14 735
Jaraczewo (gm. m.-w.)	17 573	20 050
Kotlin (gm. w.)	19 260	21 751
Żerków (gm. m.-w.)	18 692	20 474

Źródło: System Monitorowania Usług Publicznych (smup.gov.pl)

Wykres 111. Koszt jednostkowy edukacji ucznia w szkole podstawowej (ogółem) na tle grupy porównawczej

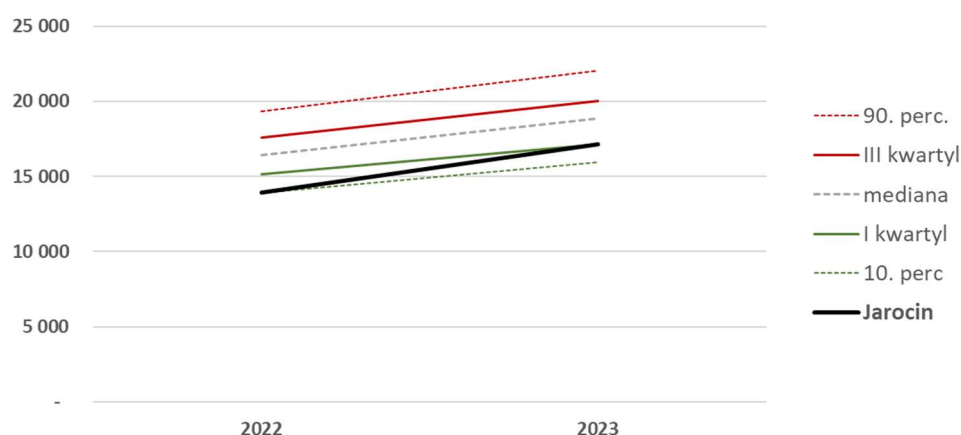
Źródło: System Monitorowania Usług Publicznych (smup.gov.pl)

Tabela 22. Koszt jednostkowy edukacji ucznia w szkole podstawowej prowadzonej przez gminę na tle gmin powiatu

Gmina	2022	2023
Jarocin (gm. m.-w.)	13 908	17 168
Jaraczewo (gm. m.-w.)	18 285	20 717
Kotlin (gm. w.)	19 260	21 751
Żerków (gm. m.-w.)	18 118	20 474

Źródło: System Monitorowania Usług Publicznych (smup.gov.pl)

Wykres 112. Koszt jednostkowy edukacji ucznia w szkole podstawowej prowadzonej przez gminę a tle grupy porównawczej.

Źródło: System Monitorowania Usług Publicznych (smup.gov.pl)

Komentarz. Koszt jednostkowy edukacji w szkołach podstawowych zmienia się podobnie do tego dla edukacji przedszkolnej, z tą jednak różnicą, że wartości są wyższe. Koszt jednostkowy ogółem jest zbliżony do 10. percentyla, a ten wyliczony dla szkół własnych wzrósł w roku 2023 do I kwartyla. Mniejsze wartości odnotowano w co czwartej gminie z grupy porównawczej.

To w dalszym ciągu dobre wartości, świadczące o gospodarnym dysponowaniu środkami na edukację. Dynamika zmiany wskazuje jednak na konieczność monitorowania w kolejnych latach.

✓ MIĘDZYGMINNE DOJAZDY UCZNIÓW DO SZKÓŁ

Na wielkość szkół i ich organizację wpływa dowożenie dzieci i młodzieży do szkół poza gminą zamieszkania ucznia.

Przedstawiony niżej opis dojazdów uczniów do szkół jest wynikiem badania przeprowadzonego przez *Główny Urząd Statystyczny*. Źródłem danych do tego badania jest *System Informacji Oświatowej* i opisane w nim miejsce zamieszkania każdego ucznia. Ze względu na eksperymentalny charakter badania, nie jest ono przeprowadzane corocznie i aktualnie nie są dostępne dane o dowożeniu dzieci do przedszkoli. Ostatni raz przeprowadzono to badanie wg stanu na dzień 30 września 2022. W kolejnych tabelach podano: kierunki migracji edukacyjnych uczniów szkół podstawowych we wszystkich gminach powiatu oraz główne kierunki dowozów uczniów do i ze szkół podstawowych w gminie. Ze względu na konieczność zachowania tajemnicy statystycznej druga tabela obejmuje wyłącznie pory gmin, między którymi dojeżdża przynajmniej trzech uczniów.

Tabela 23. Dojazdy uczniów do szkół podstawowych

Gmina	Wyjeżdżający do innej gminy	Przyjeżdżający z innej gminy	Saldo migracji
Jarocin	57	210	153
Jaraczewo	59	23	-36
Kotlin	53	17	-36
Żerków	62	9	-53

Źródło: System Monitorowania Usług Publicznych (smup.gov.pl)

Tabela 24. Dojazdy uczniów do szkół podstawowych

Miejsce zamieszkania (gmina)	Miejsce nauki (gmina)	Liczba uczniów
Jarocin	Jaraczewo	18
	Kotlin	10
	Nowe Miasto nad Wartą	6
	Dobrzyca	5
	Koźmin Wielkopolski	5
	Ślesin	4
Jaraczewo	Jarocin	52
Żerków		51
Kotlin		43
Nowe Miasto nad Wartą		32
Koźmin Wielkopolski		8
Dobrzyca		3
Pleszew		3
Krzykosy		3
Pyzdry		3

Źródło: System Monitorowania Usług Publicznych (smup.gov.pl)

Komentarz. Do szkół podstawowych w Gminie Jarocin w roku 2022/23 przyjeżdżało 210 uczniów a wyjeżdżało z niej 57. Saldo migracji wynosi więc 153 osoby (3,7 proc. ogółu uczniów w Gminie).

WYDATKI

✓ WPROWADZENIE

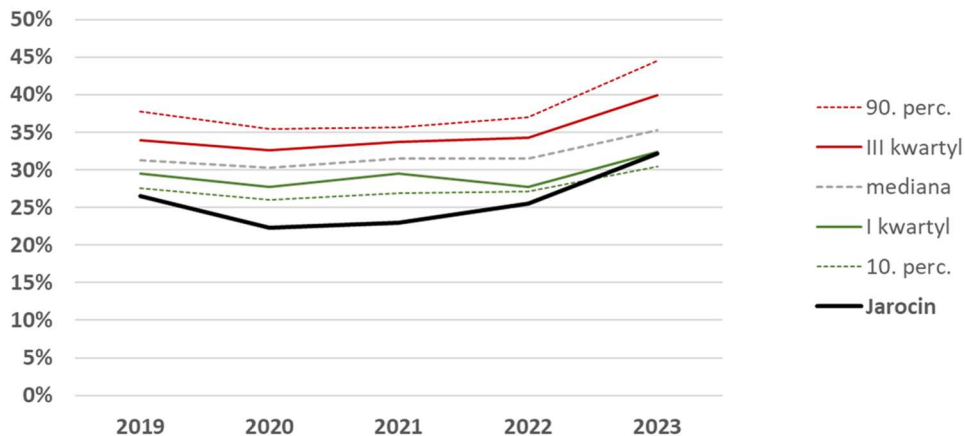
Wszystkie zestawienia wydatków przygotowane zostały na podstawie *Sprawozdań RB-28S* publikowanych przez Ministra Finansów. W dokumencie konsekwentnie przyjęto definicje grup wydatków:

Wydatki	To wydatki zaksięgowane w:
na edukację	działach 801 i 854
na edukację przedszkolną	rozdziałach 80103, 80104, 80106
na szkoły podstawowe i świetlice	rozdziałach 80101, 80107, 85401
na edukację włączającą	rozdziałach 80149, 80150
na edukację włączającą w przedszkolach	rozdziale 80149
na edukację włączającą w szkołach podstawowych	rozdziale 80150
na wynagrodzenia z pochodnymi	paragrafach 401, 402, 404 do 412, 417, 418, 471, 474, 475, 478 do 480, 483 do 485
bieżących rzeczowych	paragrafach 4xx, z wyłączeniem wynagrodzeń i pochodnych
na dotacje dla jednostek niepublicznych	paragrafie 254
na dotacje dla jednostek publicznych	paragrafie 259
majątkowych	paragrafach 6xx, 8xx
finansowane lub współfinansowane ze środków zewnętrznych	z czwartą cyfrą różną od 0

Jeśli nie zaznaczono inaczej analizowane są środki krajowe (czwarta cyfra równa 0).

✓ **EDUKACJA W BUDŻECIE GMINY**

Wykres 113. Udział wydatków na edukację w budżecie Gminy na tle grupy odniesienia

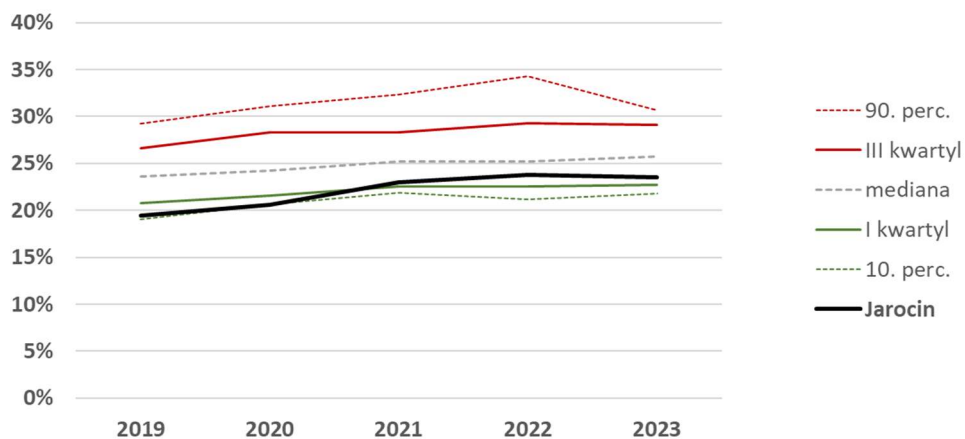

Źródło: System Monitorowania Usług Publicznych (smup.gov.pl).

Komentarz. Udział wydatków na edukację w budżecie Gminy rośnie od roku 2020. Przez niemal cały analizowany okres był jednym z najniższych w grupie porównawczej, jednakże dynamika zmian w ostatnim roku była duża i wskaźnik nie tylko przekroczył 10. percentyl ale wręcz zrównał się z I kwartylem dla grupy. To znaczący wzrost, zdecydowanie większy niż w odnotowany w podobnych gminach. Przyczyny tej zmiany wymagają pogłębionej analizy.

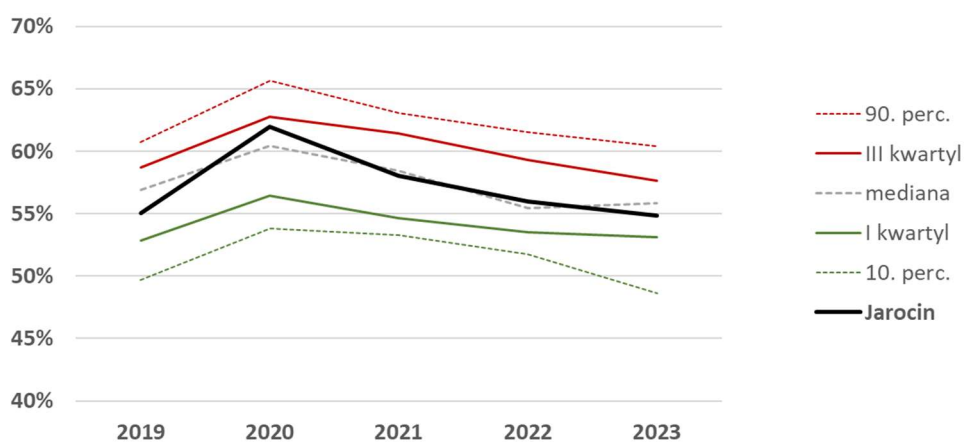
✓ **WYBRANE USŁUGI/ZADANIA W WYDATKACH NA EDUKACJĘ**

Wykres 114. Udział wydatków na edukację przedszkolną w wydatkach na oświatę gminy na tle grupy odniesienia

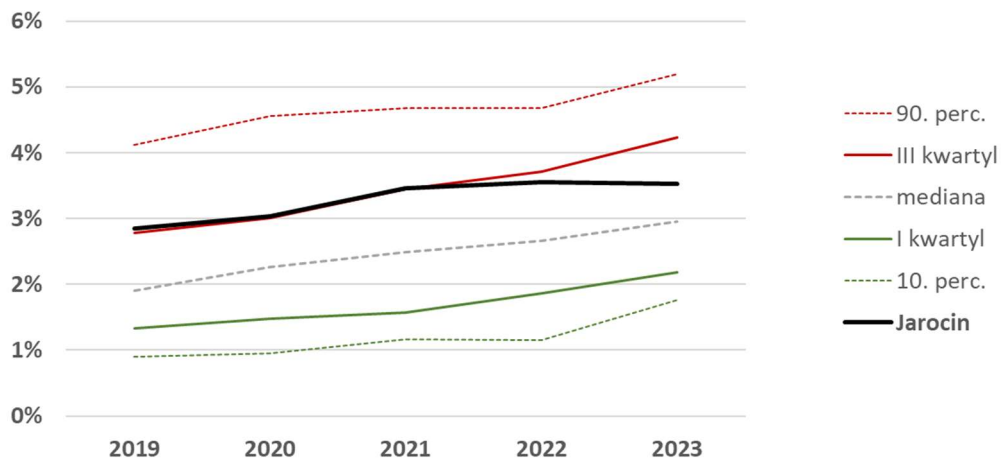
Źródło: System Monitorowania Usług Publicznych (smup.gov.pl).

Wykres 115. Udział wydatków na szkoły podstawowe w wydatkach na oświatę gminy na tle grupy odniesienia

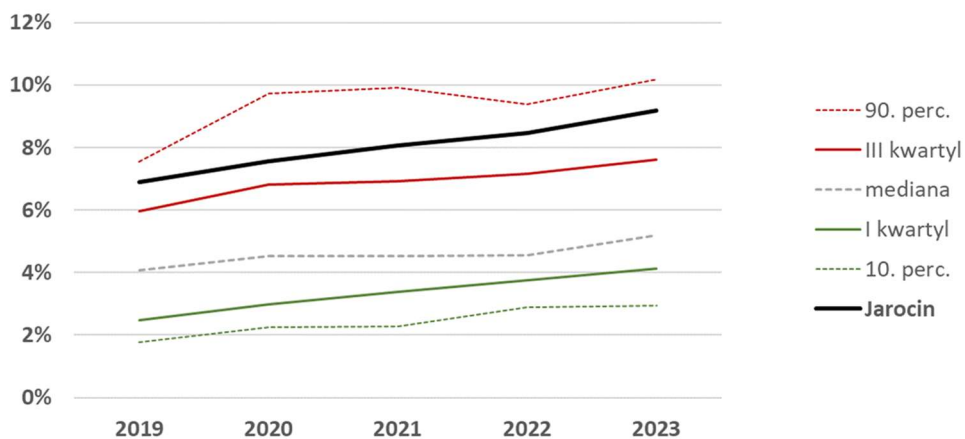
Źródło: Opracowanie własne.

Wykres 116. Udział wydatków na edukację włączającą w przedszkolach w wydatkach na oświatę gminy na tle grupy odniesienia

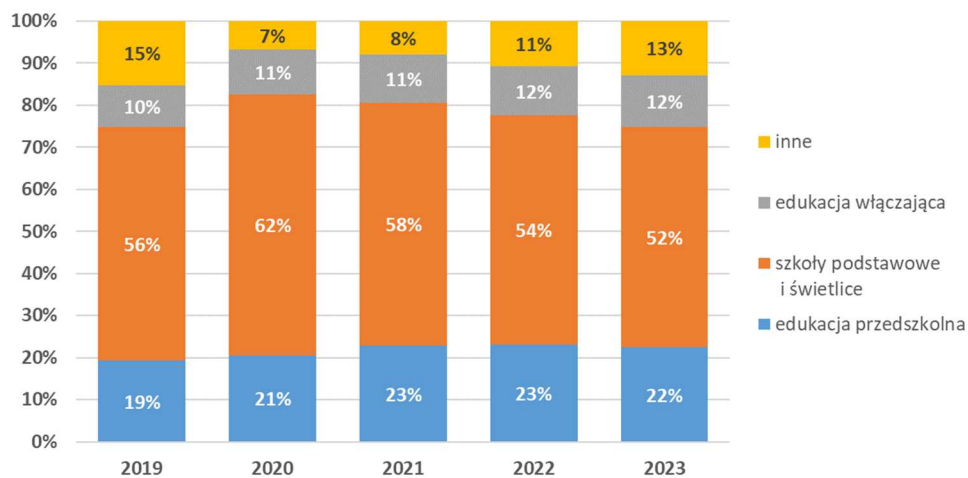
Źródło: Opracowanie własne.

Wykres 117. Udział wydatków na edukację włączającą w szkołach podstawowych w wydatkach na oświatę gminy na tle grupy odniesienia

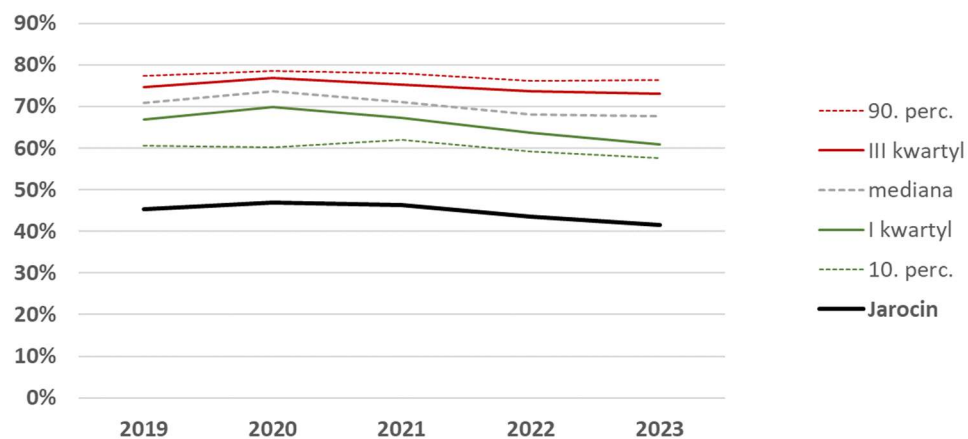
Źródło: Opracowanie własne.

Wykres 118. Zmiana struktury funkcjonalnej wydatków oświatowych gminy w czasie

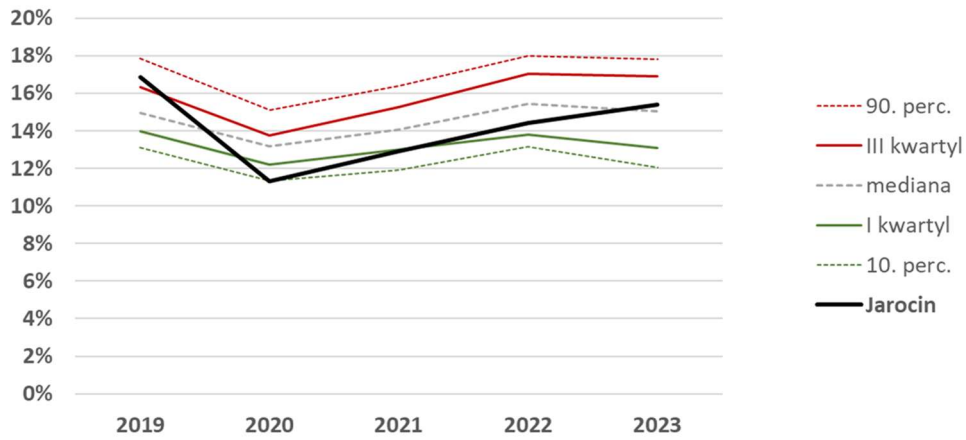
Źródło: Opracowanie własne.

Wykres 119. Udział wynagrodzeń z pochodnymi w wydatkach na oświatę gminy na tle grupy odniesienia

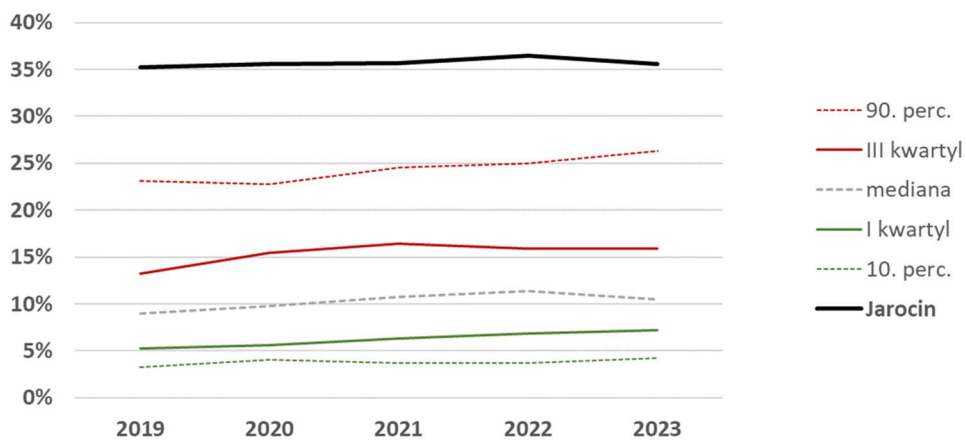
Źródło: Opracowanie własne.

Wykres 120. Udział wydatków bieżących rzeczowych w wydatkach na oświatę gminy na tle grupy odniesienia

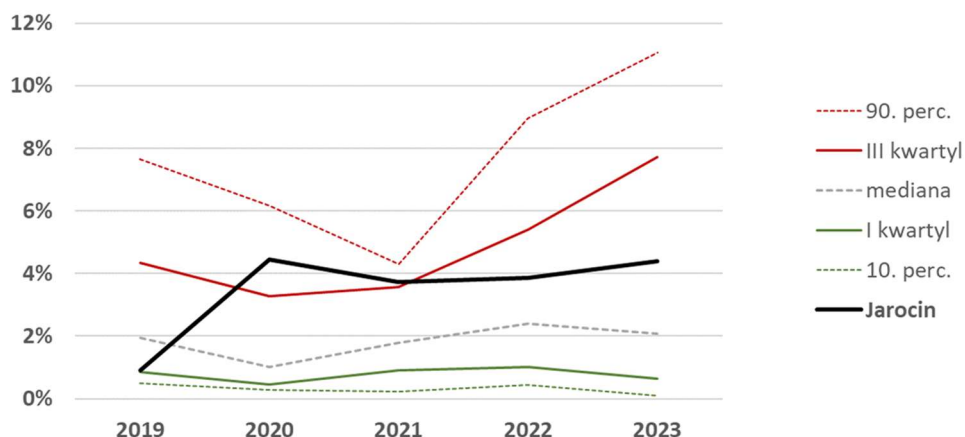
Źródło: Opracowanie własne.

Wykres 121. Udział dotacji udzielonych organom prowadzącym publiczne i niepubliczne jednostki oświatowe w wydatkach na oświatę gminy na tle grupy odniesienia

Źródło: Opracowanie własne.

Wykres 122. Udział wydatków majątkowych w wydatkach na oświatę gminy na tle grupy odniesienia

Źródło: Opracowanie własne.

Komentarz. W strukturze wydatków Gminy Jarocin zwraca uwagę bardzo wysoki udział dotacji udzielonych innym podmiotom prowadzącym szkoły i przedszkola oraz niski udział wynagrodzeń w wydatkach na edukację. Jest to skutkiem struktury szkół w gminie. Dokładniejszej analizy wymagają wydatki rzeczowe. Ich wzrost wynika głównie ze wzrostu wydatków z tytułu zakupu energii oraz usług. Nie są to jednak jedyne źródła wzrostu.

ANALIZA STANU FINANSÓW

Jednym z najistotniejszych obszarów, które są szczególnie ważne zarówno w momencie rozpoczynania nowej kadencji samorządowej, ale także w trakcie jej trwania są finanse lokalne. Podejmowanie działań rozwojowych jest determinowane możliwościami finansowymi rozumianymi jako potencjał finansowy umożliwiający realizację zadań bieżących oraz inwestycyjnych, a także zapewniający bezpieczeństwo spłaty i obsługi zaciągniętego długu.

Właściwe gospodarowanie zasobami finansowymi jest związane z działaniami podejmowanymi przez władze lokalne również w latach wcześniejszych. Niewątpliwie część kosztów stałych jako składnika wydatków bieżących jest pochodną podejmowanych wcześniej decyzji o znaczeniu strategicznym, czy też operacyjnym. Ponadto mogą one dotyczyć również efektów finansowych zakończonych inwestycji, zarówno po stronie dochodowej, jak i wydatkowej.

Wiedza o stanie finansów jest szczególnie ważna również z perspektywy planowanych nowych rozwiązań systemu finansowania jednostek samorządu terytorialnego. Oprócz bazy ekonomicznej istotna będzie bowiem struktura wydatków. Z tego względu niniejsza część obejmować będzie analizę danych finansowych za okres 2019-2023, co pozwoli również na uchwycenie tendencji istotnych z punktu widzenia funkcjonowania w nowych warunkach finansowania zadań lokalnych.

Mając na uwadze kompleksowe podejście do oceny potencjału finansowego miasta Jarocin, niniejsza część zawiera następujące elementy:

- wysokość i struktura dochodów,
- wysokość i struktura wydatków,
- wielkość zadłużenia i potencjał inwestycyjny.

WYSOKOŚĆ I STRUKTURA DOCHODÓW

Wykonywanie przez Gminę zadań publicznych wymaga zapewnienia jej środków finansowych na ich realizację. Źródła dochodów JST oraz zasady ustalania i gromadzenia tych dochodów określono w ustawie o dochodach jednostek samorządu terytorialnego.

Analiza dochodów Gminy została dokonana w podziałach merytorycznych, a następnie sklasyfikowana w podziały wymagane ustawowo. Podział merytoryczny został sporządzony za pomocą paragrafów klasyfikacji budżetowej na następujące kategorie:

1. dochody bieżące:
 - 1) dochody podatkowe bez udziałów w PIT i CIT,
 - 2) udziały w podatkach centralnych,
 - 3) część bieżąca subwencji ogólnej,
 - 4) dotacje i środki na zadania bieżące,
 - 5) pozostałe dochody bieżące (w tym: grzywny i kary pieniężne, wpływy z usług, odsetki od środków na rachunkach bankowych, dochody z najmu i dzierżawy, a także inne dochody),
2. dochody majątkowe, w tym:
 - 1) dotacje i środki na inwestycje,

- 2) dochody ze sprzedaży majątku,
- 3) pozostałe dochody majątkowe.

Dzięki takiemu ujęciu dochodów zachowano wynikający z klasyfikacji budżetowej merytoryczny podział ułatwiający późniejsze prognozowanie kolejnych kategorii. Ponadto zastosowany podział umożliwia zachowanie zgodności prezentowanych informacji z uwzględnieniem układu danych w załączniku nr 1 do wieloletniej prognozy finansowej.

Wartość dochodów w latach 2019-2023 zgodnie z powyższym podziałem zaprezentowano w poniższej tabeli.

Tabela 25. Struktura zrealizowanych i planowanych dochodów w latach 2019-2023 [tys. PLN]

Zmienna	2019	2020	2021	2022	2023
Dochody ogółem	225 815,00	244 283,40	277 153,00	269 710,90	283 046,90
Dochody bieżące	207 128,10	225 449,30	251 681,40	258 567,70	256 087,70
Dochody podatkowe bez PIT i CIT	34 526,60	37 104,50	39 185,30	42 788,50	46 251,00
Udział w podatkach centralnych PIT i CIT	46 889,80	49 010,20	54 969,70	53 958,40	48 108,70
Subwencja na zadania bieżące	37 970,10	39 485,00	50 462,20	45 686,50	78 961,20
Dotacje i środki na zadania bieżące	68 865,70	81 905,80	85 300,40	85 770,80	42 550,80
Pozostałe dochody bieżące	18 876,00	17 943,90	21 763,70	30 363,60	40 216,10
Dochody majątkowe	18 687,00	18 834,10	25 471,60	11 143,20	26 959,20
Dotacje i środki na inwestycje	9 892,20	18 421,50	19 711,20	9 108,80	23 624,10
Dochody ze sprzedaży majątku	7 933,50	290,70	5 632,40	1 596,40	3 104,80
Pozostałe dochody majątkowe	861,20	121,80	128,10	438,00	230,30

Źródło: opracowanie własne.

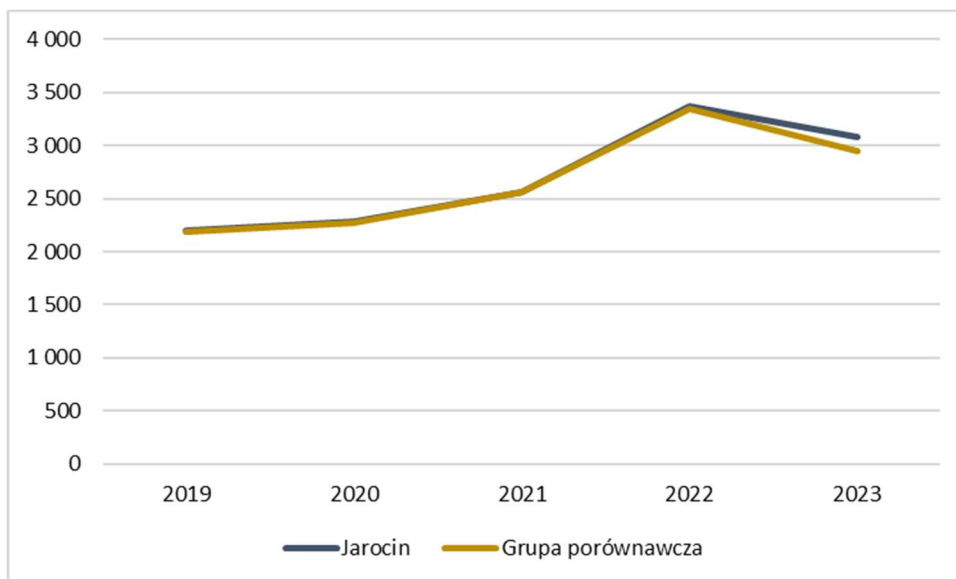
Tabela prezentuje wykonane dochody w latach 2018-2023 z uwzględnieniem podziału dochodów zgodnie z przyjętą metodologią. Uwzględniając wykonane wartości dochodów, ich średnia wartość w analizowanym okresie kształtowała się na poziomie niewiele ponad 260,0 mln zł, a ich średnia dynamika wyniosła 8,1%.

Istotny wpływ na poziom średniej wartości dochodów Gminy ma wzrost dochodów bieżących w latach 2019 i 2021, których zwiększenie determinują przede wszystkim udziały w podatkach centralnych PIT i CIT, a także znaczący wzrost dochodów bieżących z tytułu subwencji ogólnej w 2021 r. Ponadto w każdym z lat poza 2020 r. zaobserwowano wysoki wzrost pozostałych dochodów bieżących. Elementy te mają wpływ na przyszłe możliwości realizacji zadań inwestycyjnych, jak również spłaty i obsługi długu Gminy. Analizując poszczególne źródła zrealizowanych dochodów warto zauważyć, że w latach 2022-2023 zmniejszyły się dochody w podatkach centralnych (PIT i CIT), natomiast utrzymana została tendencja wzrostu pozostałych dochodów bieżących, na które składają się dochody własne inne niż dochody podatkowe. Analizując strukturę dochodów warto zauważyć, że nieznacznie zmniejszało się uzależnienie budżetu od wpływów z tytułu udziału w podatkach centralnych na korzyść dochodów bieżących z subwencji ogólnej (z 18,3% w 2019 r. do 30,8% w 2023 r.), a także pozostałych dochodów bieżących (z 9,1% w 2019 r. do 15,7% w 2023 r.). W przypadku dochodów majątkowych, oprócz dotacji i środków pozyskanych na inwestycje istotnym źródłem były dochody ze sprzedaży majątku, które w latach 2019-2023 wyniosły blisko 18,6 mln zł.

Powyższe elementy wpływały korzystnie na zachowanie relacji dotyczącej spłaty i obsługi długu z art. 243 ustawy o finansach publicznych. Dalsze utrzymanie tej

tendencji korzystnie wpływałoby na możliwości inwestycyjne i spłaty długu wraz z kosztami jego obsługi.

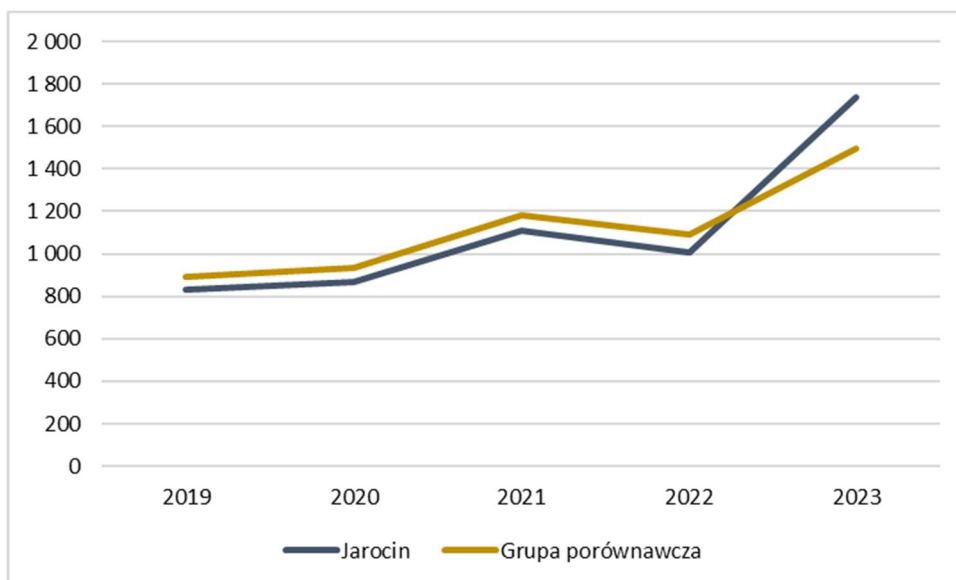
Wykres 123. Dochody własne bieżące na 1 mieszkańca [PLN]

Źródło: opracowanie własne.

Dochody własne bieżące w przeliczeniu na 1 mieszkańca w Jarocinie były zbliżone względem grupy porównawczej. W tym miejscu warto zwrócić uwagę na uzyskanie niewielkiej przewagi nad średnią w grupie porównawczej w 2023 r. Tym samym powyższe potwierdza korzystne zjawiska, które miały miejsce w kategorii pozostałych dochodów bieżących Jarocina. Wykonanie ostatnich lat wskazuje bowiem na utrzymanie korzystnej tendencji. Wysoką dynamiką i znaczeniem w okresie 2019-2023 wśród dochodów własnych charakteryzowały się m.in. wpływy z innych lokalnych opłat pobieranych przez jednostki samorządu terytorialnego na podstawie odrębnych ustaw, wpływy z różnych dochodów, wpłaty z tytułu odpłatnego nabycia prawa własności oraz prawa użytkowania wieczystego nieruchomości, wpływy z podatku od czynności cywilnoprawnych.

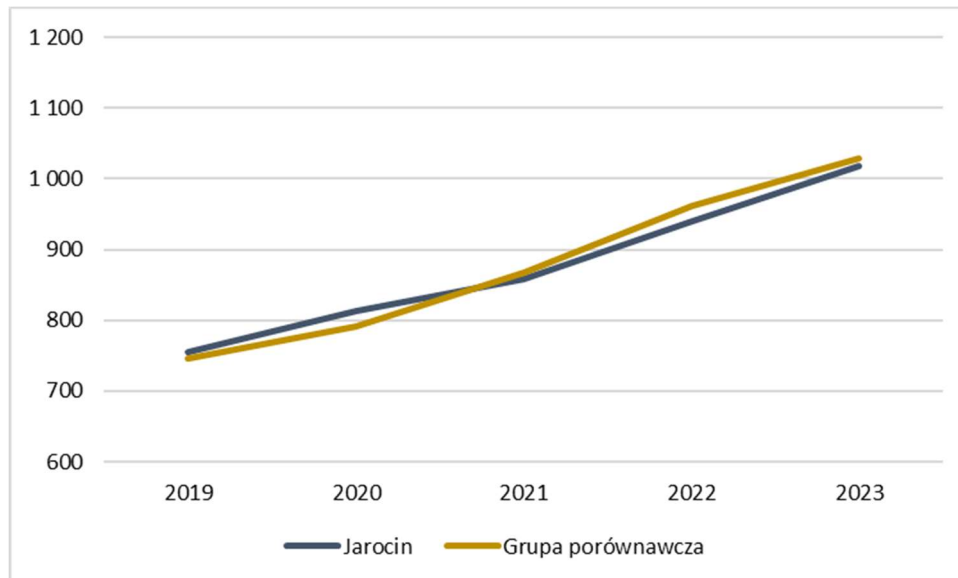
Wykres 124. Wpływy z subwencji ogólnej na 1 mieszkańca [PLN]

Źródło: opracowanie własne.

Odnosząc się do wpływów z subwencji ogólnej w przeliczeniu na 1 mieszkańca dla Jarocina istotna zmiana nastąpiła w 2023 r. Wówczas wykonanie dochodów z tego tytułu przewyższyło średnią w grupie porównawczej. Wzrost ten był związany m.in. m.in. z oświatową częścią subwencji ogólnej. Z tego względu istotne dla przyszłej polityki miasta są wnioski sformułowane w rozdziale dotyczącym analizy oświaty.

Wykres 125. Dochody podatkowe bez PIT i CIT na 1 mieszkańca [PLN]

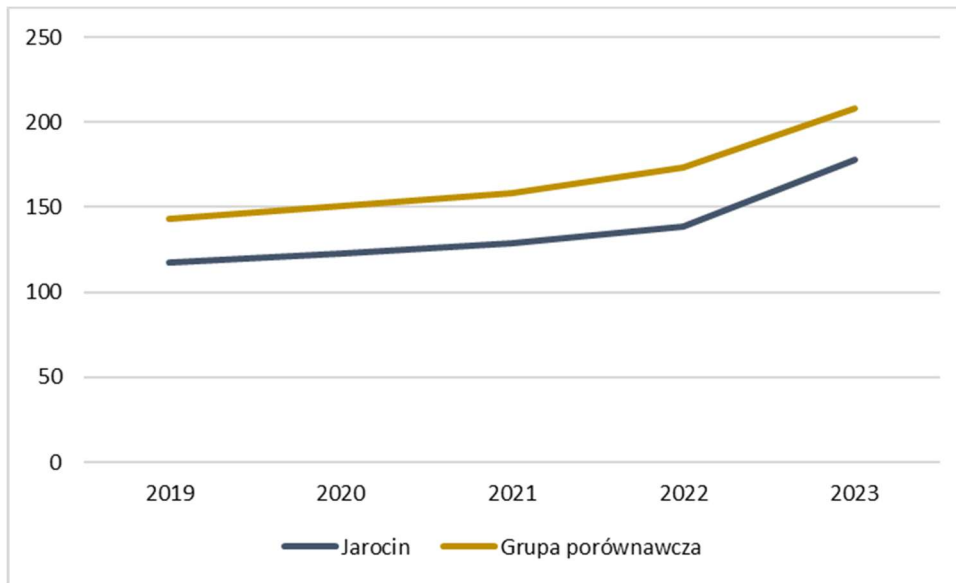

Źródło: opracowanie własne.

W analizowanym okresie wzrastało znaczenie dochodów podatkowych w dochodach bieżących (z wyłączeniem PIT i CIT) – z 16,7% (2019 r.) do 18,1% (2023 r.). Jednak analiza w przeliczeniu na 1 mieszkańca w odniesieniu do grupy porównawczej wykazała, że w 2021 r. nastąpiło odwrócenie tendencji z lat 2019-2020 i skutkowało to pogorszeniem sytuacji względem grupy porównawczej. Średnia dla grupy porównawczej była bowiem wyższa od wartości dla Jarocina. W ramach dochodów podatkowych bez PIT i CIT analizowane były wpływy z podatku od nieruchomości, rolnego, leśnego, od środków transportowych i od czynności cywilno-prawnych, a także pozostałe źródła dochodów zgodnie z art. 20 ust. 3 ustawy o dochodach jednostek samorządu terytorialnego (Dz. U. z 2024 r. poz. 356 ze zm.).

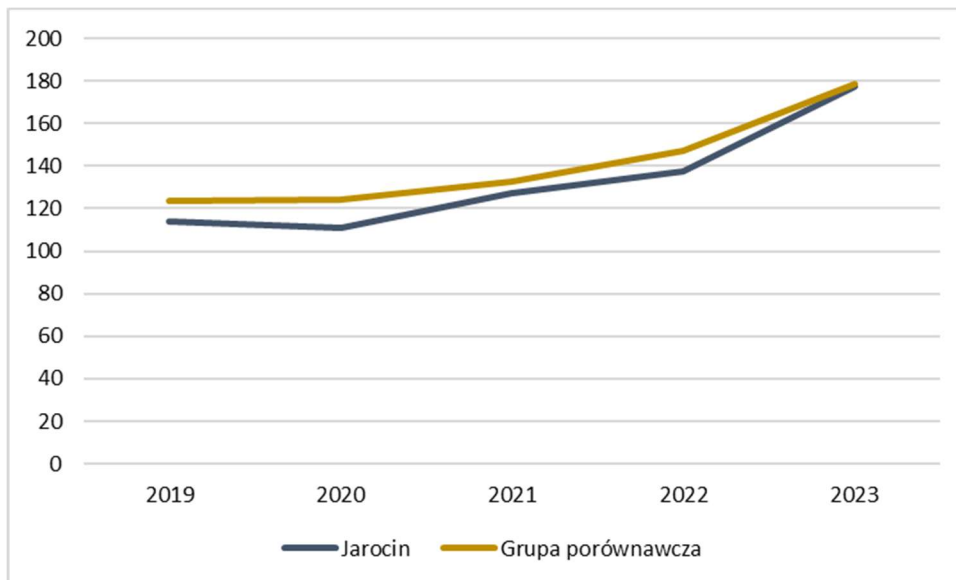
W 2021 r. zaobserwowano słabszy wzrost dochodów z tytułu podatku od nieruchomości, których średni wzrost w latach 2019-2023 wynosił 2,4 mln zł, a w 2021 r. było to niewiele ponad 1,2 mln zł. W pozostałych przypadkach zwraca uwagę wyższy wzrost w 2021 r. dochodów z podatku od środków transportowych (504 tys. zł) względem do wcześniejszego. Na przestrzeni badanego okresu był to wzrost incydentalny. W 2022 r. dochody z tego tytułu były niższe o niewiele ponad 148 tys. zł.

Wykres 126. Kwota skutków finansowych prowadzonej polityki podatkowej na 1 mieszkańca [PLN]

Źródło: opracowanie własne.

Wykres 127. Skutki finansowe wynikające z obniżenia górnych stawek podatków na 1 mieszkańca [PLN]

Źródło: opracowanie własne.

Tabela 26. Skutki polityki podatkowej wybranych dochodów podatkowych

Wyszczególnienie	2019	2020	2021	2022	2023
Podatek od nieruchomości					
wykonanie	29 016 548	31 438 114	32 639 912	35 722 462	38 879 366
skutki obniżenia górnych stawek podatków	4 177 748	3 939 661	4 441 733	4 780 370	6 223 738
udzielone ulgi i zwolnienia	18 758	11 945	30 118	0	35 850
umorzenie zaległości	6 409	25 475	682	283	0
pozostałe (rozłożenie na raty, odroczenie terminu)	138 897	472 869	53 125	27 013	0

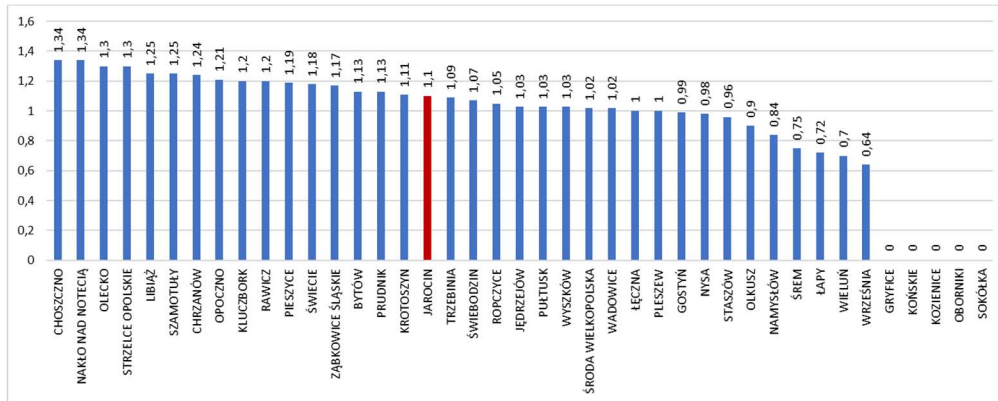
Wyszczególnienie	2019	2020	2021	2022	2023
Razem skutki polityki podatkowej	4 341 812	4 449 950	4 525 657	4 807 665	6 259 588
Podatek rolny					
wykonanie	1 549 742	1 688 101	1 684 259	1 753 278	2 091 847
skutki obniżenia górnych stawek podatków	0	0	0	0	0
udzielone ulgi i zwolnienia	0	0	0	0	0
umorzenie zaległości	10	0	465	0	0
pozostałe (rozłożenie na raty, odroczenie terminu)	0	0	261	98	0
Razem skutki polityki podatkowej	10	0	725	98	0
Podatek leśny					
wykonanie	156 348	163 297	167 183	179 442	272 935
skutki obniżenia górnych stawek podatków	0	0	0	0	0
udzielone ulgi i zwolnienia	0	0	0	0	0
umorzenie zaległości	0	0	0	0	0
pozostałe (rozłożenie na raty, odroczenie terminu)	0	0	0	0	0
Razem skutki polityki podatkowej	0	0	0	0	0
Podatek od środków transportowych					
wykonanie	1 228 874	1 160 854	1 664 877	1 516 744	1 543 768
skutki obniżenia górnych stawek podatków	1 041 880	1 136 990	1 350 950	1 489 269	1 842 550
udzielone ulgi i zwolnienia	0	0	0	0	0
umorzenie zaległości	0	1 465	0	0	0
pozostałe (rozłożenie na raty, odroczenie terminu)	4 557	1 533	43	0	0
Razem skutki polityki podatkowej	1 046 437	1 139 988	1 350 993	1 489 269	1 842 550

Źródło: opracowanie własne.

Analiza prowadzonej polityki podatkowej potwierdza wzrost w 2021 r. wartości wynikających z obniżenia górnych stawek podatków, a także z udzielonych ulg i umorzeń. Tym samym organy gminy w sposób aktywny stosowały mechanizmy związane z decyzjami w zakresie podatków. Nie mniej jednak przełożyło się to na pogorszenie sytuacji względem średniej w grupie porównawczej w zakresie wysokości dochodów podatkowych, które są jednym z istotniejszych źródeł dochodów własnych. W szczególności jest to konsekwencją wynikającą z niższych niż maksymalne stawek podatku, w tym podatku od nieruchomości. Podobna sytuacja miała miejsce w działaniach dotyczących 2023 r. W obu przypadkach dynamika kwot wynikających z obniżenia górnych stawek podatków na 1 mieszkańca w przypadku Jarocina wyniosła 113% (2021 r.) i 130% (2023 r.), a w przypadku średniej dla grupy porównawczej było to 104% (2021 r.) i 120% (2023 r.). Powyższa tabela prezentuje skutki prowadzonej polityki podatkowej dla wybranych dochodów podatkowych. Z punktu widzenia Jarocina najistotniejsze są dochody uzyskiwane z tytułu podatku od nieruchomości i podatku od środków transportowych. Kluczową kwestią są decyzje wynikające z obniżenia górnych stawek podatkowych. Łączna suma skutków polityki podatkowej w analizowanym okresie wyniosła blisko 31,3 mln zł, z tego w przypadku podatku od nieruchomości było to niespełna 24,4 mln zł, a w przypadku podatku od środków transportowych było to blisko 6,9 mln zł.

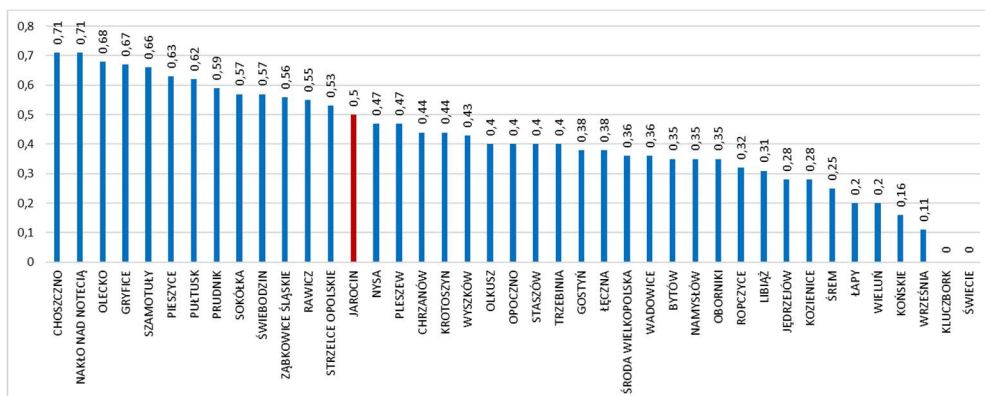
Mając na uwadze tendencje, które uwidoczniły się w zakresie prowadzonej polityki podatkowej pod uwagę wzięto kształtowanie się stawek podatkowych podatku od nieruchomości w Jarocinie i innych miastach grupy porównawczej.

Wykres 128. Stawki podatkowe w 2024 r. - grunty związane z prowadzeniem działalności gospodarczej, bez względu na sposób zakwalifikowania w ewidencji gruntów i budynków [PLN]

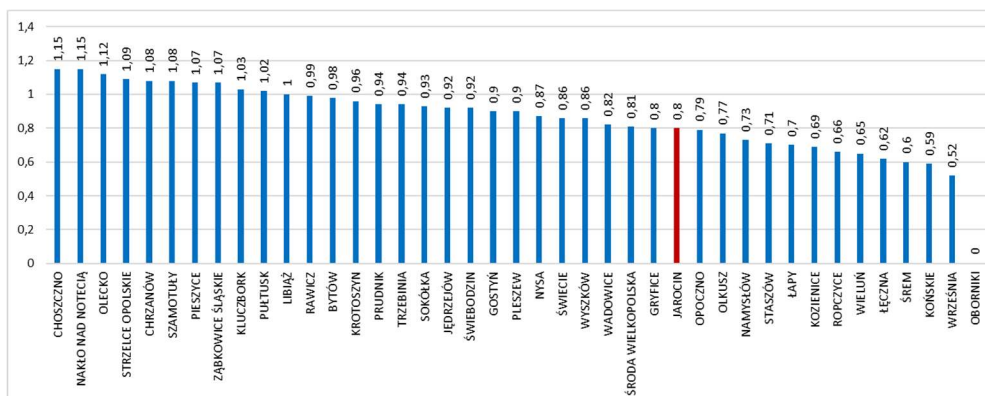
Źródło: opracowanie własne.

Wykres 129. Stawki podatkowe w 2024 r. - grunty pozostałe, w tym zajęte na prowadzenie odpłatnej statutowej działalności pożytku publicznego przez organizacje pożytku publicznego [PLN]

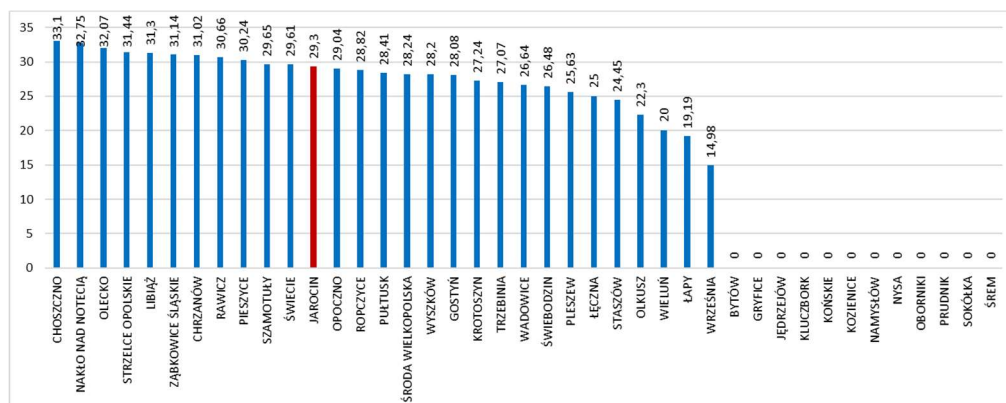
Źródło: opracowanie własne.

Wykres 130. Stawki podatkowe w 2024 r. – budynki mieszkalne [PLN]

Źródło: opracowanie własne.

Wykres 131. Stawki podatkowe w 2024 r. – budynki związane z prowadzeniem działalności gospodarczej oraz budynki mieszkalne lub ich części zajęte na prowadzenie działalności gospodarczej [PLN]

Źródło: opracowanie własne.

Analiza stawek podatku od nieruchomości w Gminie Jarocin wskazuje, że nie są stosowane stawki maksymalne. Było to już widoczne w zakresie zaprezentowanych skutków stosowanej polityki podatkowej. Analizie poddano wybrane przedmioty opodatkowania. Jeżeli chodzi o **grunty związane z prowadzeniem działalności gospodarczej, bez względu na sposób zakwalifikowania w ewidencji gruntów i budynków** stawka w Jarocinie w 2024 r. wynosi 1,10 zł, podczas gdy maksymalna stawka to 1,34 zł. Najwyższe stawki zostały zidentyfikowane w Gminach Choszczno i Nakło nad Notecią (1,34 zł). Mediana stawek w tym zakresie wynosi 1,03 zł, tym samym Jarocin znajduje się nieznacznie ponad medianą. Istnieje zatem przestrzeń do zwiększenia stawki opodatkowania o poziom wyższy niż planowana inflacja na 2025 r.

W przypadku stawek od **gruntów pozostałych, w tym zajętych na prowadzenie odpłatnej statutowej działalności pożytku publicznego przez organizacje pożytku publicznego** w 2024 r. mediana wynosiła 0,40 zł, a stawka maksymalna wynosi 0,71 zł. W przypadku Jarocina była to stawka 0,50 zł, jednak najwyższe poziom został zidentyfikowany ponownie w Gminie Choszczno i Nakło nad Notecią (0,71 zł). W grupie porównawczej 13 JST w tym przypadku miało wyższe stawki. Również w tym przypadku istnieje przestrzeń do zwiększenia stawki opodatkowania o poziom wyższy niż planowana inflacja na 2025 r.

Stawki podatku od nieruchomości **od budynków mieszkalnych** w Jarocinie wynoszą 0,80 zł i są jednymi z najniższych w grupie porównawczej. Najwyższe, a jednocześnie maksymalne (1,15 zł) zostały zidentyfikowane ponownie w Gminie Choszczno i Nakło nad Notecią. W tym przypadku Jarocin znajduje się nawet poniżej mediany wynoszącej 0,90 zł i pod względem wysokości stawki zajmuje 28 pozycję na 41 gmin. Taka sytuacja tym bardziej wskazuje na istniejącą przestrzeń do zwiększenia stawek podatkowych w celu zapewnienia utrzymania stabilności finansowej JST.

Budynki związane z prowadzeniem działalności gospodarczej oraz budynki mieszkalne lub ich części zajęte na prowadzenie działalności gospodarczej są opodatkowane stawką 29,30 zł, przy stawce maksymalnej wynoszącej 33,10 zł. W tym przypadku Jarocin znajduje się powyżej mediany (26,64 zł) i średniej (19,56 zł), co wskazuje, że choć istnieje również przestrzeń do zwiększenia stawki podatku od nieruchomości z tego tytułu, jest ona niewielka. Ma to związek z

kwestią konkurencji podatkowej, jak również z pobudzaniem aktywności gospodarczej mieszkańców.

Podsumowując analizę dochodów należy zauważyć, że Jarocin posiada potencjał w zakresie dochodów własnych, które są niezwykle istotne z punktu widzenia możliwości finansowych w zakresie realizacji nowych projektów (zarówno inwestycyjnych, jak również bieżących), a także spłaty długu. Ponadto na podstawie analizy dochodów podatkowych wykazano, że istnieje przestrzeń do ich zwiększenia, co zminimalizowałoby ryzyko związane z wyższym wzrostem wydatków bieżących niż dochodów bieżących, a tym samym obniżeniem możliwości finansowych w przyszłości.

Kwestia ta dotyczy również pozostałych dochodów własnych, na które bezpośredni wpływ mają decyzje podejmowane przez JST. Niewątpliwie wśród tych działań znajdują się kwestie związane z szeroko rozumianymi podatkami i opłatami lokalnymi, które (jeżeli jest do tego przestrzeń) powinny rekompensować zakładany wzrost inflacji. Dotyczy to z jednej strony poszukiwania nowych źródeł dochodów, takich jak np. opłata parkingowa, czy też opłata adiacencka.

Ponadto z punktu widzenia poprawy potencjału dochodowego, który na koniec 2023 r. był korzystniejszy niż średnia w grupie porównawczej warto podjąć działania mające na celu zwiększenie bazy podatkowej poprzez przyciągnięcie nowych mieszkańców i inwestorów. W tym przypadku rozliczanie podatku w Jarocinie mogłoby zostać połączone z systemem benefitów w zakresie korzystania z usług publicznych poprzez posiadanie np. karty mieszkańca.

WYSOKOŚĆ I STRUKTURA WYDATKÓW

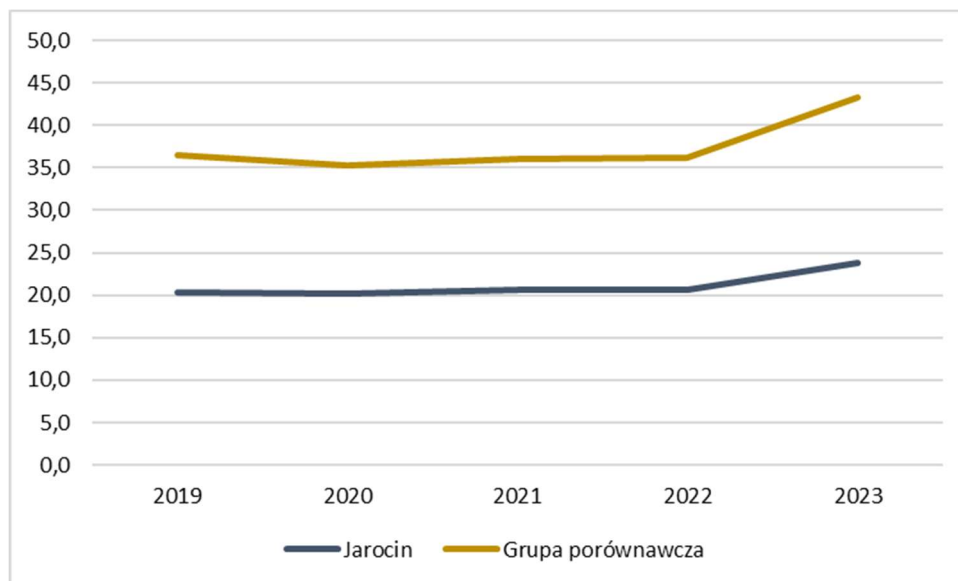
Analiza wydatków została przeprowadzona na podstawie danych wykazanych w rocznych sprawozdaniach z wykonania planu wydatków budżetowych za lata 2019-2023. Analizę wydatków przeprowadzono w analogiczny sposób, jak w przypadku dochodów – tj. w przeliczeniu na 1 mieszkańca, a także z uwzględnieniem struktury i dynamiki wydatków, co umożliwiło uzyskanie wartości porównawczej.

W ramach każdego działu budżetowego wydatki zostały podzielone na:

1. wydatki bieżące, w tym:
 - a. wynagrodzenia i pochodne oraz pozostałe wydatki bieżące;
 - b. wydatki bieżące związane z realizacją zadań statutowych;
 - c. wydatki bieżące na obsługę długu i poręczenia;
 - d. pozostałe wydatki bieżące;
2. wydatki majątkowe.

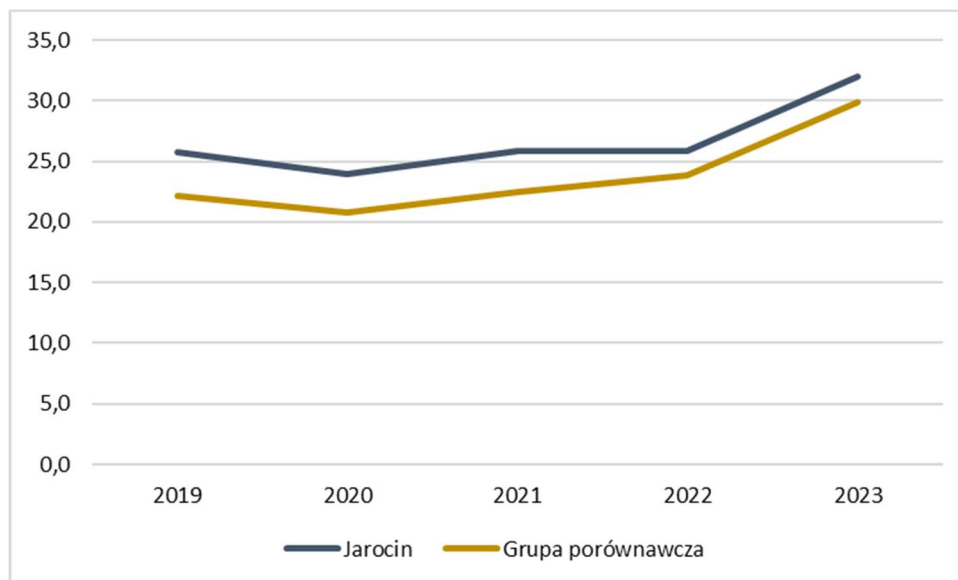
Dzięki takiemu ujęciu wydatków zachowano wynikający z klasyfikacji budżetowej merytoryczny podział ułatwiający późniejsze formułowanie głównych rekomendacji.

Wykres 132. Udział wydatków na wynagrodzenia w wydatkach bieżących [%]

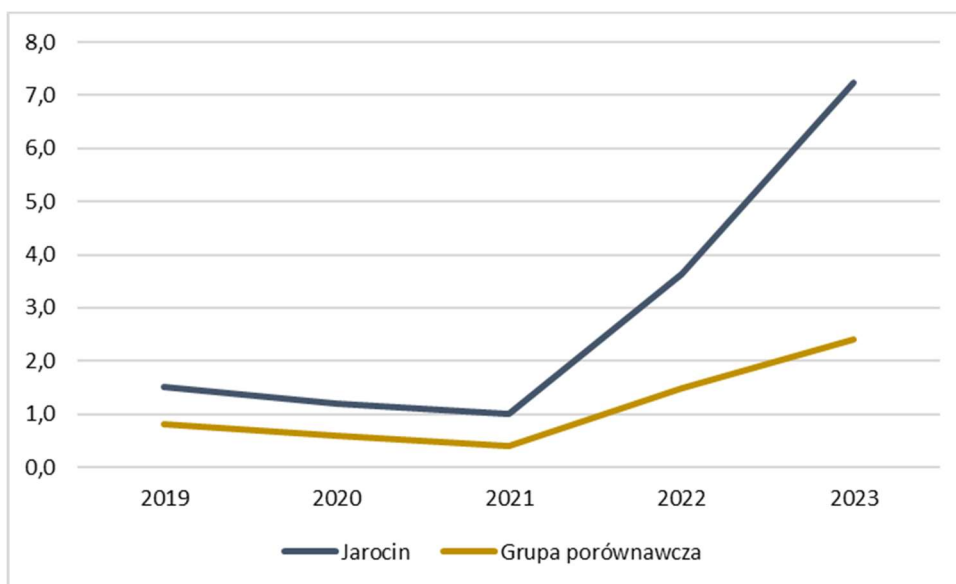
Źródło: opracowanie własne.

Wykres 133. Udział wydatków związanych z realizacją ich statutowych zadań w wydatkach bieżących [%]

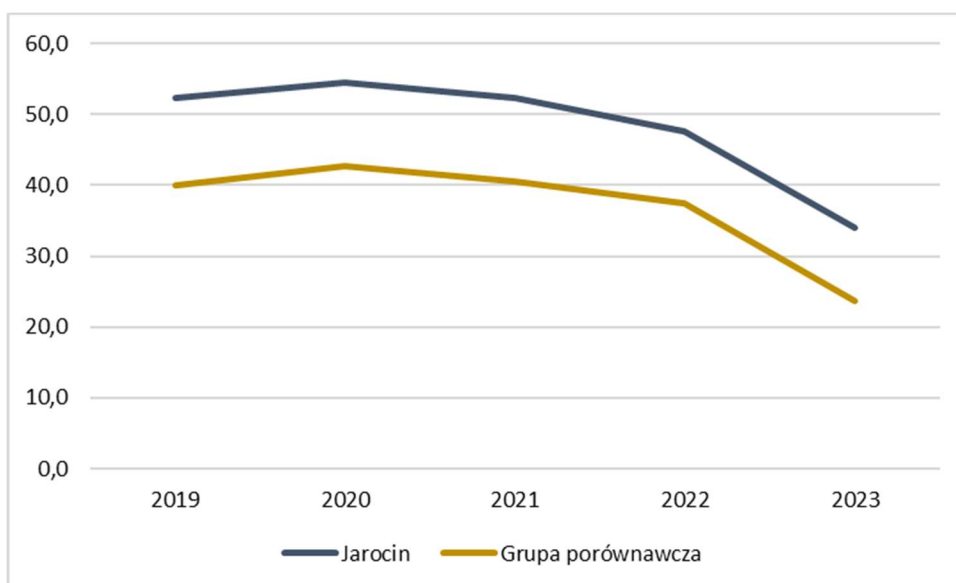
Źródło: opracowanie własne.

Wykres 134. Udział wydatków bieżących na obsługę długu i poręczenia w wydatkach bieżących [%]

Źródło: opracowanie własne.

Wykres 135. Udział pozostałych wydatków bieżących (bez UE) w wydatkach bieżących [%]

Źródło: opracowanie własne.

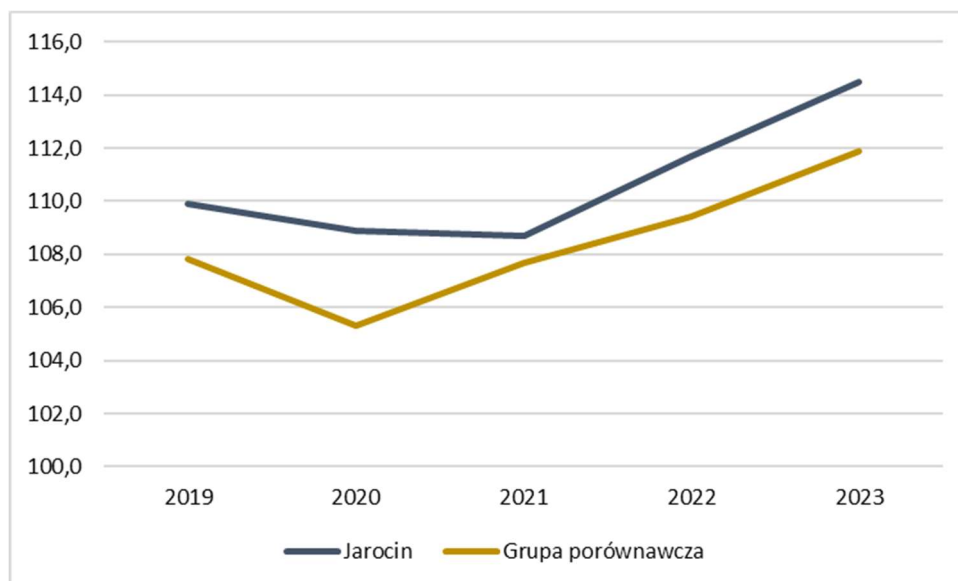
W pierwszej kolejności pod uwagę wzięto strukturę wydatków bieżących, którą zestawiono z wyniki dla grupy porównawczej. W przypadku wydatków bieżących na wynagrodzenia i składki od nich naliczane obserwowano zdecydowanie niższe wyniki dla Jarocina niż średnia dla grupy porównawczej. Tym samym wydatki z tego tytułu w znacznie mniejszym stopniu obciążają budżet Jarocina. Co prawda w 2023 r. nastąpił wzrost o 3 pkt. proc., ale w przypadku średniej dla grupy porównawczej był to wzrost blisko o 7 pkt. proc. Powyższe potwierdza, że wydatki bieżące Jarocina charakteryzują się stabilną strukturą sztywnych wydatków z tytułu wynagrodzeń i składek od nich naliczanych.

Istotną kwestią jest wyższy udział wydatków bieżących związanych z realizacją zadań statutowych, obsługą długu i pozostałych wydatków bieżących. Zjawisko to może wskazywać na wyższe koszty o charakterze rzeczowym i usługowym związane z realizacją usług publicznych, w tym z utrzymaniem Gminy. Wzrost wydatków bieżących związanych z realizacją zadań statutowych w 2023 r. był związany m.in. z sytuacją społeczno-gospodarczą, w kontekście której omówione wcześniej skutki polityki podatkowej wpływały negatywnie na sytuację budżetową.

Zwrócić należy uwagę na stosunkowo wysoki udział (i stale rosnący) w zakresie wydatków związanych z obsługą długu. Znaczenie tych wydatków w całym okresie były wyższe niż średnia w grupie porównawczej, ale począwszy od 2022 r. zaobserwowano znaczący wzrost. Tendencja ta była widoczna również w grupie porównawczej, ale była ona jednak słabsza niż w przypadku Jarocina. Powyższe jest skutkiem z jednej strony wzrostu oprocentowania zadłużenia, ale z drugiej strony przyrostu kwoty długu, który następował zdecydowanie szybciej niż w przypadku grupy porównawczej. Tym samym wydatki te w kolejnych latach mogą stanowić znaczące obciążenie dla budżetu Jarocina.

Również wyższy o średnio 11 pkt. proc. był udział pozostałych wydatków bieżących w łącznej kwocie wydatków bieżących. Na wydatki składają się m.in. świadczenia na rzecz osób fizycznych, jak również udzielone z budżetu dotacje na zadania bieżące. Spadek wielkości udziału zarówno dla Jarocina i średniej w grupie porównawczej w 2023 r. był związany z wydatkami dotyczącymi świadczeń wypłacanych na rzecz osób fizycznych. O ile w związku ze zmianą wypłaty świadczenia „Rodzina 500+”, które zostało przekazane do realizacji przez ZUS spadły wydatki na świadczenia na rzecz osób fizycznych, o tyle w 2023 r. nastąpił wzrost wydatków bieżących z tytułu udzielanych dotacji z budżetu. Ich udział z poziomu 17,5% w 2019 r. zwiększył się do poziomu blisko 22,1% w 2023 r. Jednocześnie w wartościach nominalnych było to zwiększenie z poziomu blisko 31,5 mln zł (2019 r.) do wielkości prawie 51,4 mln zł (2023 r.). Tym samym wydatki z tego tytułu mogą w większym stopniu obciążać budżet JST.

Wykres 136. Dynamika wydatków na wynagrodzenia i składki od nich naliczane [%]

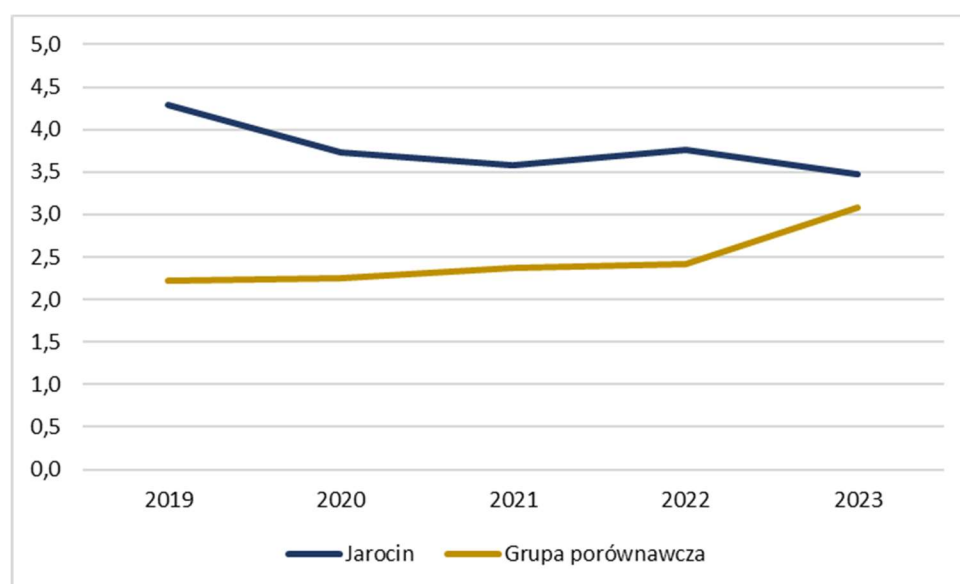

Źródło: opracowanie własne.

Dodatkowo na potrzeby niniejszego opracowania przeprowadzono analizę dynamiki wydatków wg powyższych grup. Co do zasady w większości przypadków zarówno tendencja i wartość wskaźnika dynamiki była bardzo zbliżona do średniej dla grupy porównawczej, co uzasadnia zmianę wydatków w poszczególnych latach. Warto zauważyć jednak, że zidentyfikowano rozbieżności w zakresie wydatków na wynagrodzenia i składki od nich naliczane. W całym okresie ich dynamika była wyższa od średniej w grupie porównawczej. W 2020 r. widoczne jest spowolnienie, które było m.in. skutkiem odpowiedzi na negatywne konsekwencje COVID-19. Natomiast począwszy od 2021 r. wydatki z tego tytułu w obu przypadkach charakteryzowały się stopniowym wzrostem. Jednak w przypadku Jarocina wzrost ten od 2022 r. był wyższy o ok. 2,5 pkt. proc. niż w przypadku średniej dla grupy porównawczej. Sytuacja ta może wynikać z kształtowania się wynagrodzeń w jednostkach organizacyjnych, co mogło mieć na celu zapewnienie atrakcyjności warunków zatrudnienia względem innych JST, a także pracodawców. Wskazuje na to fakt, że udział wydatków z tego tytułu w wydatkach bieżących jest nadal niższy niż średnia w grupie porównawczej.

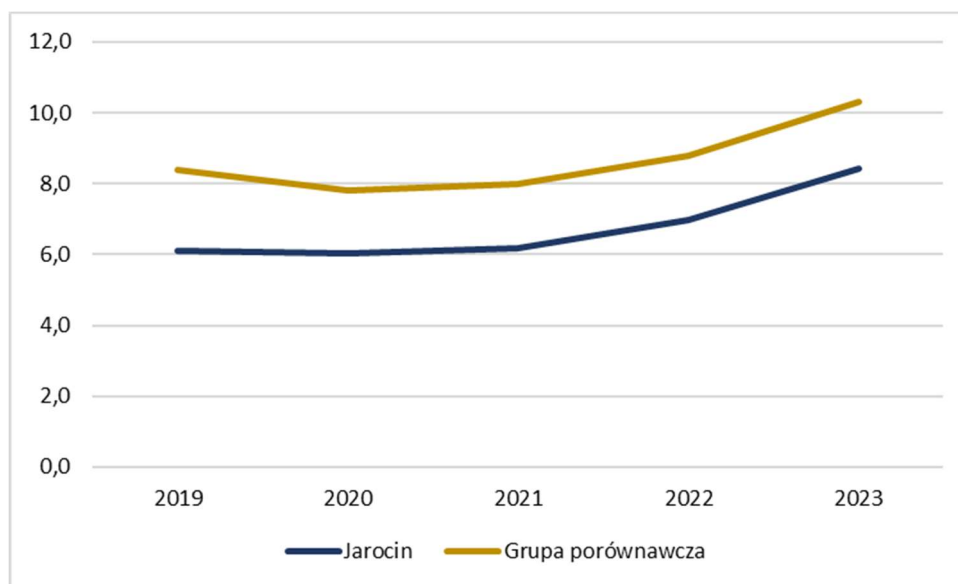
W dalszej części opracowania dotyczącego sytuacji finansowej uwaga została skupiona na kierunkach wydatków bieżących, które są istotne zarówno z punktu widzenia realizacji zadań publicznych, jak również obciążenia budżetu.

Wykres 137. Udział wydatków bieżących na transport i łączność (600) w wydatkach bieżących [%]

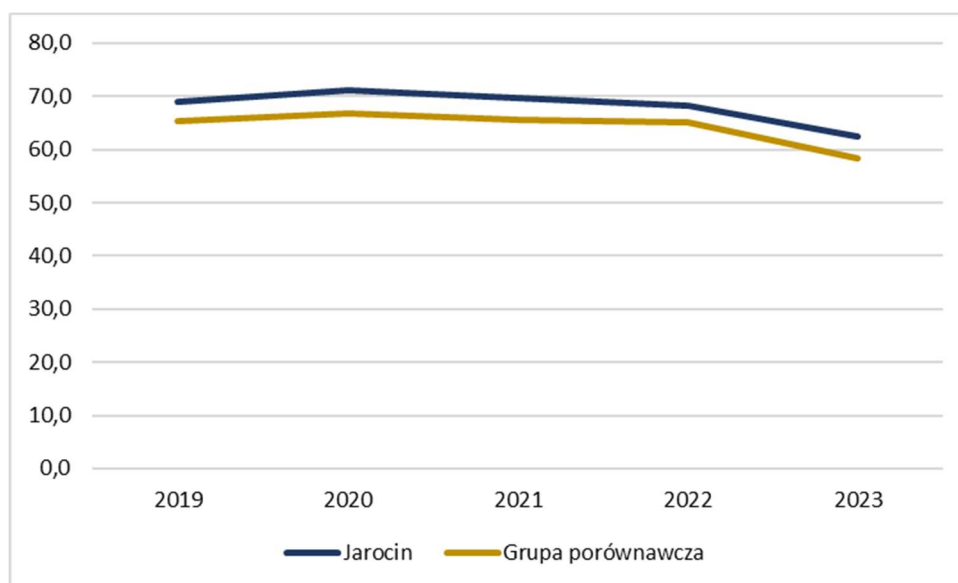
Źródło: opracowanie własne.

Wykres 138. Udział wydatków bieżących na administrację publiczną (750) w wydatkach bieżących [%]

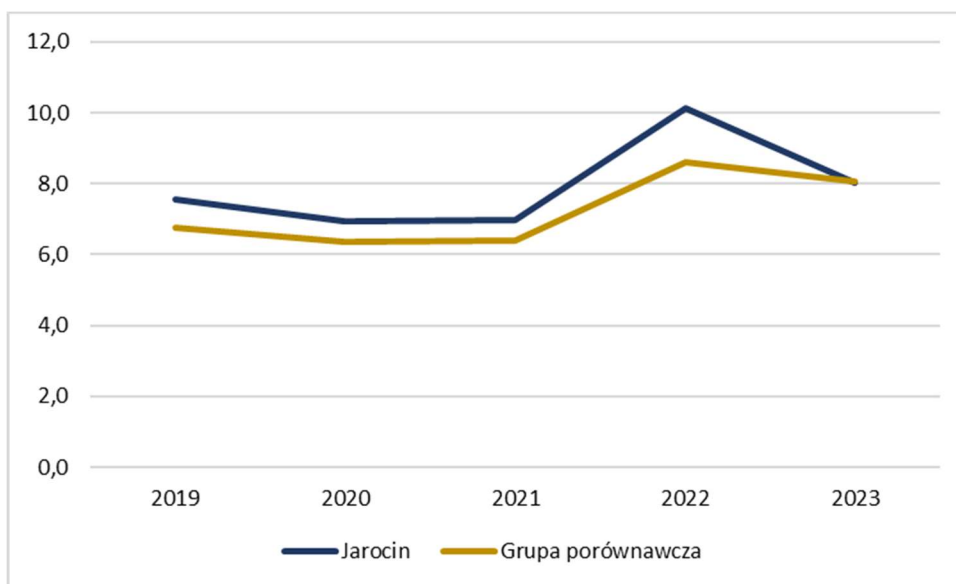
Źródło: opracowanie własne.

Wykres 139. Udział wydatków bieżących na edukację (dział 801 i 854) w wydatkach bieżących [%]

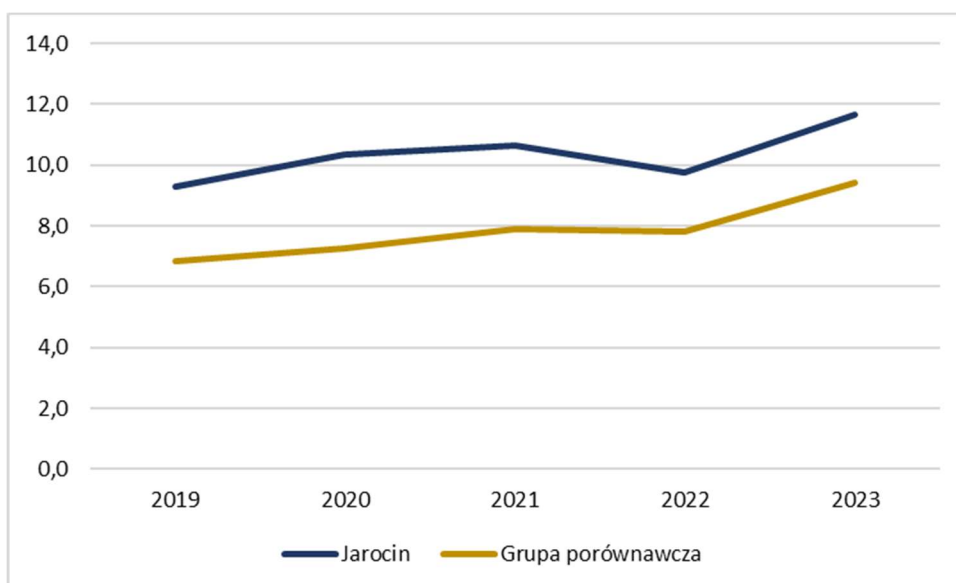
Źródło: opracowanie własne.

Wykres 140. Udział wydatków bieżących na pomoc społeczną (852) w wydatkach bieżących [%]

Źródło: opracowanie własne.

Wykres 141. Udział wydatków bieżących na gospodarkę komunalną i ochronę środowiska (900) w wydatkach bieżących [%]

Źródło: opracowanie własne.

W ramach analizy badania poddano wszystkie kierunków wydatków bieżących, a na potrzeby niniejszego opracowania wyodrębniono wybrane kierunki wydatków bieżących odnoszące się do następujących sfer realizacji zadań publicznych, które są istotne z punktu widzenia budżetu analizowanej JST:

1. Transport i łączność, tj. zadania w drogownictwie (dział 600);
2. Administracja publiczna (dział 750);
3. Edukacja (dział 801 i 854);
4. Pomoc społeczna (dział 852);
5. Gospodarka komunalna i ochrona środowiska (dział 900).

W powyższych przypadkach dokonano zarówno analizy struktury wydatków oraz ich dynamiki w poszczególnych latach. Co do zasady we wszystkich analizowanych kierunkach wydatków bieżących obciążają one budżet Jarocina w większym stopniu niż średnia w grupie porównawczej. Wyjątkiem są wydatki bieżące związane z administracją publiczną (dział 750). W tym przypadku ich udział w wydatkach bieżących jest niższy średnio o 1,9 pkt. proc. od średniej w grupie porównawczej. Tym samym wydatki bieżące w zakresie administracji publicznej nie pochłaniały tak istotnej części budżetu, jak w przypadku średniej dla grupy porównawczej. Pomimo ich corocznego wzrostu, na koniec 2023 r. stanowiły jedynie 8,4% wydatków bieżących budżetu, podczas, gdy średnia w grupie porównawczej wyniosła 10,3%.

Największym obciążeniem budżetu charakteryzowały się wydatki bieżące związane z działalnością edukacyjną (dział 801 i 854). Jest to sytuacja zbliżona do grupy porównawczej. Wydatki bieżące z tego tytułu w znacznym stopniu obciążają budżety lokalne. Dodatkowo tendencja jest analogiczna, jak w przypadku średniej dla grupy porównawczej – w 2023 r. nastąpiło nieznaczne zmniejszenie wskaźnika struktury względem 2022 r. W zakresie działalności edukacyjnej więcej informacji można znaleźć w rozdziale poświęconym analizie stanu oświaty.

Zwrócić należy uwagę, że Jarocin charakteryzował się znacząco wyższym udziałem wydatków w dziale dotyczącym transportu i łączności, tj. przeznaczał relatywnie więcej środków na zadania w drogownictwie niż średnia w grupie porównawczej. Głównymi rodzajami wydatków są wydatki związane z usługami remontowymi (par. 427) i tzw. usługi pozostałe (par. 430) ponoszone w ramach rozdziału 60016 (Drogi publiczne gminne). Po 2021 r. zauważalny jest spadek dynamiki w przypadku Jarocina, co w konsekwencji doprowadziło do zmniejszenia udziału wydatków bieżących na zadania w drogownictwie w łącznej kwocie wydatków bieżących budżetu. Analizując wartości nominalne również spadek ten nastąpił również w tych tytułach. Przykładowo w 2020 r. były to wydatki niższe (par. 427 i 430) o kwotę 478 tys. zł w stosunku do 2019 r., a w 2023 r. były niższe o kwotę blisko 205 tys. zł w stosunku do 2022 r. Tym samym następowało obniżanie wydatków bieżących związanych z zadaniami w drogownictwie. W tym miejscu warto nadmienić, że do 2022 r. nastąpiło znaczące podniesienie nakładów inwestycyjnych na drogi, które koreluje ze wzrostem poziomu zadłużenia.

W przypadku zadań realizowanych z zakresu pomocy społecznej wyższe obciążenie budżetu Jarocina jest widoczne do 2022 r., a następnie nastąpiło zrównanie ze średnią w grupie porównawczej. Najwyższy wzrost znaczenia tych wydatków był obserwowany w 2022 r. Warto w tym miejscu zwrócić uwagę, że w związku z procesem starzenia się społeczeństwa istotnym elementem będzie zabezpieczenie potrzeb osób starszych, w tym m.in. należy liczyć się ze wzrostem wydatków bieżących związanych z opłatami za przebywanie mieszkańców Jarocina w domach pomocy społecznej.

Jednym z głównych aspektów jest również gospodarka komunalna i ochrona środowiska (dział 900). Szerzej obszar ten zostanie opisany w rozdziale poświęconemu gospodarce komunalnej. W tym miejscu warto zauważyć, że udział wydatków bieżących w łącznej kwocie wydatków bieżących w przypadku Jarocina jest wyższy, a od 2023 r. podobnie jak w grupie porównawczej nastąpił kolejny wzrost ich znaczenia w finansach JST. W 2022 r. nastąpiło zmniejszenie dysproporcji pomiędzy Jarocinem a grupą porównawczą (1,9 pkt. proc.), ale już w 2023 r. nastąpiło kolejne zwiększenie i dysproporcja wskaźnika struktury wyniosła blisko 2,3 pkt. proc. To oznacza, że jest to obszar nie tylko istotny, ale wskazujący

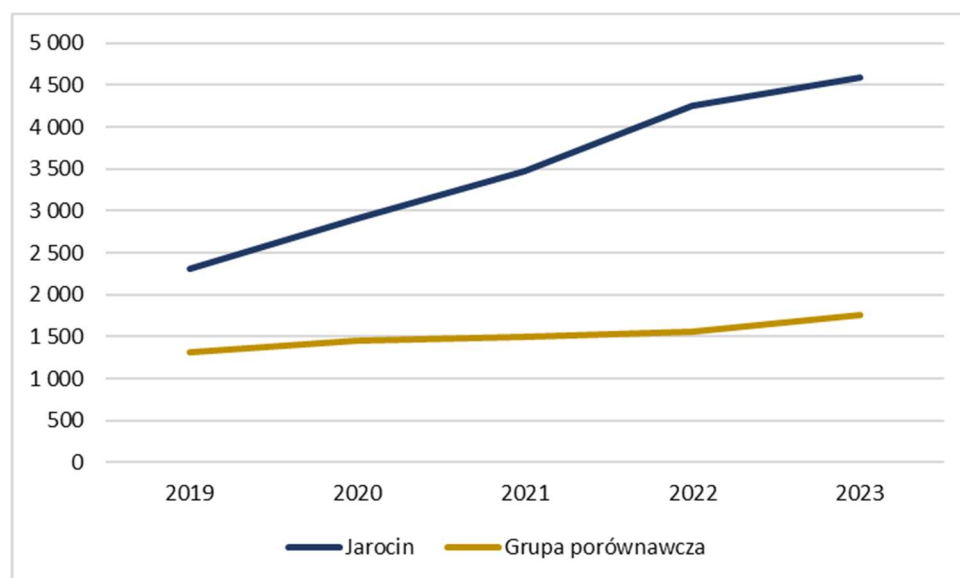
na ryzyko wzrostu obciążeń budżetu z tego tytułu w kolejnych latach. Podobna sytuacja miała miejsce na przestrzeni lat 2018/2019. Warto zauważyć, że co prawda wzrosły koszty funkcjonowania systemu gospodarowania odpadami w 2023 r., ale w efekcie końcowym system się bilansował. W 2023 r. zmniejszyły się z kolei wydatki bieżące w zakresie gospodarki ściekowej i ochrony wód. Zmniejszenie wartości nominalnych w tym przypadku jest obserwowane począwszy od 2021 r.

Podsumowując analizę wydatków należy zauważyć, że pozytywnym aspektem jest utrzymywanie stałej struktury wydatków, zarówno w kontekście grup wydatków, jak również ich kierunków. Umożliwia to stabilne planowanie przyszłych wydatków bieżących w zakresie zależnym od JST. Z kolei należy zwrócić na ryzyko związane z wyższym obciążeniem kosztów obsługi zadłużenia, które w przyszłości może stanowić wyzwanie dla budżetu i utrzymania możliwości finansowych umożliwiających realizację założonych celów. Pogłębionej analizie warto byłoby poddać aspekty obejmujące zarówno pomoc społeczną, gospodarkę komunalną i ochronę środowiska, a także działania edukacyjne. W zakresie przyszłych budżetów należy mieć na uwadze w szczególności wspomniane koszty obsługi długu (a także rozchody na spłaty długu) wraz z innymi wydatkami bieżącymi, w tym wysokością udzielanych dotacji z budżetu na zadania bieżące.

WIELKOŚĆ ZADŁUŻENIA I POTENCJAŁ INWESTYCYJNY

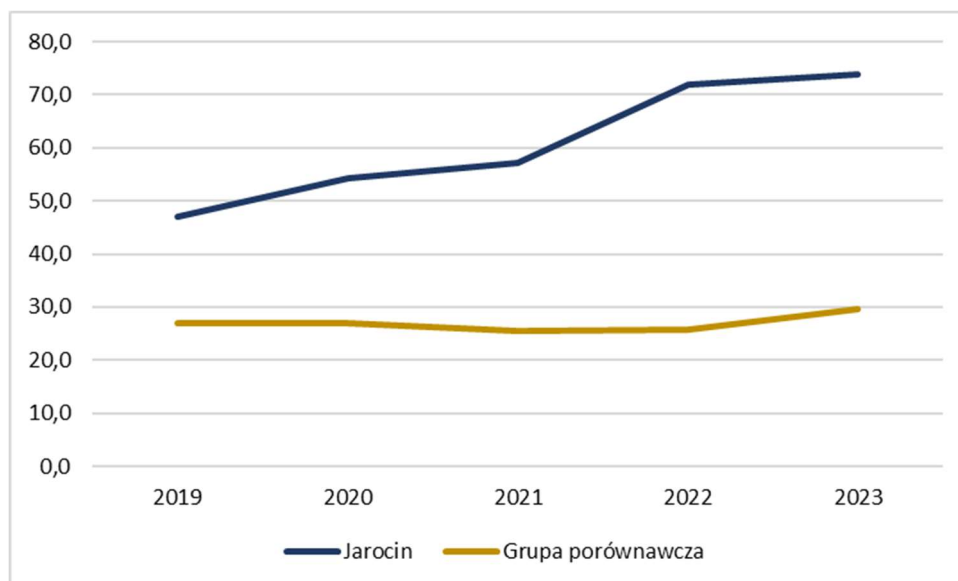
Analizując główne ryzyka związane z zarządzaniem długiem zwrócić należy uwagę na elementy wpływające na relacje z art. 243 ustawy o finansach publicznych, jak również podejmowane decyzje przez organy gminy w zakresie kosztów obsługi długu, a w szczególności rozchodów na spłaty rat kapitałowych.

Wykres 142. Kwota długu na 1 mieszkańca [PLN]

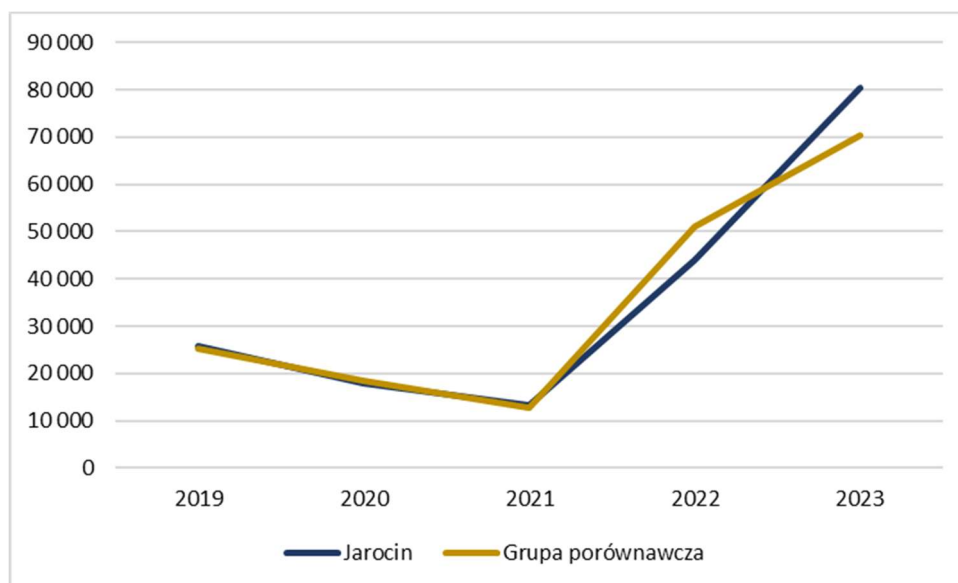
Źródło: opracowanie własne.

Wykres 143. Dług do dochodów ogółem [%]

Źródło: opracowanie własne.

Wykres 144. Szacunkowy koszt obsługi 1 mln zł długu

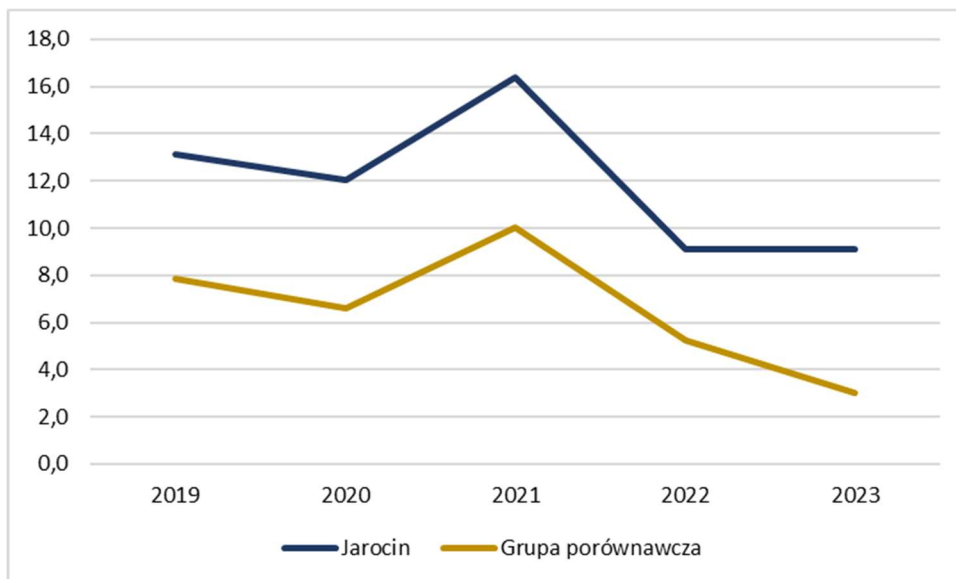
Źródło: opracowanie własne.

Kwestia zadłużenia w przypadku Jarocina jest jedną z najistotniejszych. Jest to związane ze znacznie wyższą kwotą długu, co potwierdzają wskaźniki prezentowane zarówno w przeliczeniu na 1 mieszkańca, jak również w relacji do dochodów ogółem. W obu przypadkach wartości wskaźników znacząco przewyższają średnią w grupie porównawczej. Analiza wartości nominalnych wskazuje na systematyczne zwiększanie kwoty zadłużenia, które korelowało z wydatkami majątkowymi. Warto zauważyć, że w przeliczeniu na 1 mieszkańca kwota długu Jarocina w 2023 r. była ponad 2,6 razy wyższa od średniej w grupie porównawczej. W 2019 r. była ona 1,8 razy wyższa. Potwierdza to znaczący przyrost kwoty zadłużenia Jarocina. Na koniec 2019 r. kwota długu wynosiła blisko 106,0 mln zł, a na koniec 2023 r. wyniosła prawie 209,0 mln zł. Wg uchwały nr V/47/2024 Rady

Miejskiej w Jarocinie z dnia 17 lipca 2024 r. na koniec 2024 r. planuje się, że wyniesie ona niespełna 226,7 mln zł.

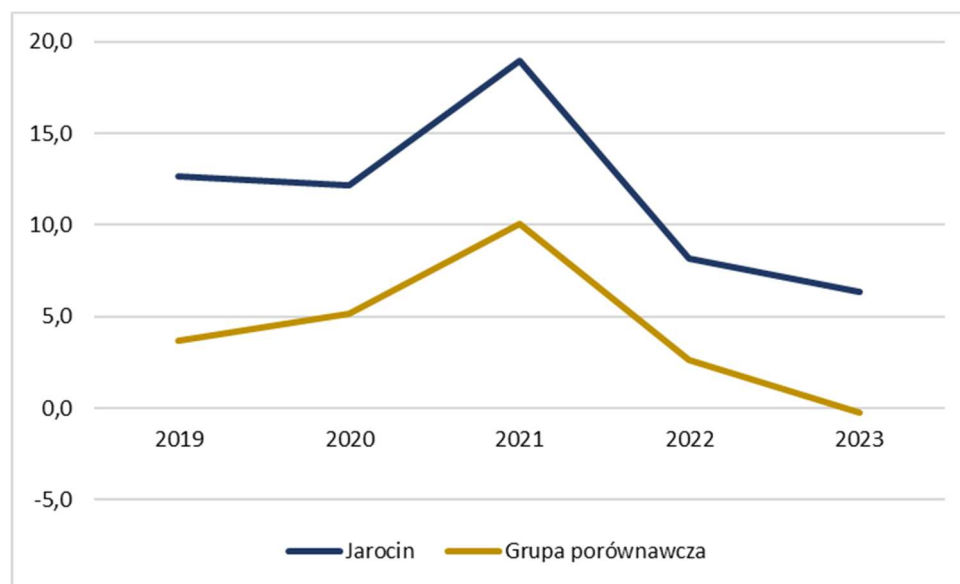
Podobnie kształtuje się kwota długu w relacji do dochodów ogółem. Skokowy wzrost wartości wskaźnika nastąpił w 2022 r., kiedy z poziomu 57,2% w 2021 r. wzrósł do wielkości 71,8%. Na koniec 2023 r. relacja długu do dochodów ogółem wyniosła 73,8%. Powyższe powoduje wzrost obciążeń z tytułu kosztów obsługi długu (wydatki bieżące), jak również z tytułu rozchodów na spłaty zadłużenia w kolejnych latach. Sytuacja ta przekłada się na wielkość szacunkowego kosztu obsługi 1 mln zł długu. W przypadku Jarocina po 2022 r., kiedy koszt ten był niższy nastąpił blisko dwukrotny wzrost, co skutkowało, że w 2023 r. szacunkowy koszt obsługi 1 mln zł długu był wyższy o blisko 10,1 tys. zł w porównaniu ze średnią w grupie porównawczej. Aspekty te będą przekładały się na zdolności finansowe Jarocina w kolejnych latach – mogą niekorzystnie wpływać na wynik operacyjny, jak również na finansowanie procesów inwestycyjnych.

Wykres 145. Relacja kwoty wyniku operacyjnego do kwoty dochodów bieżących [%]

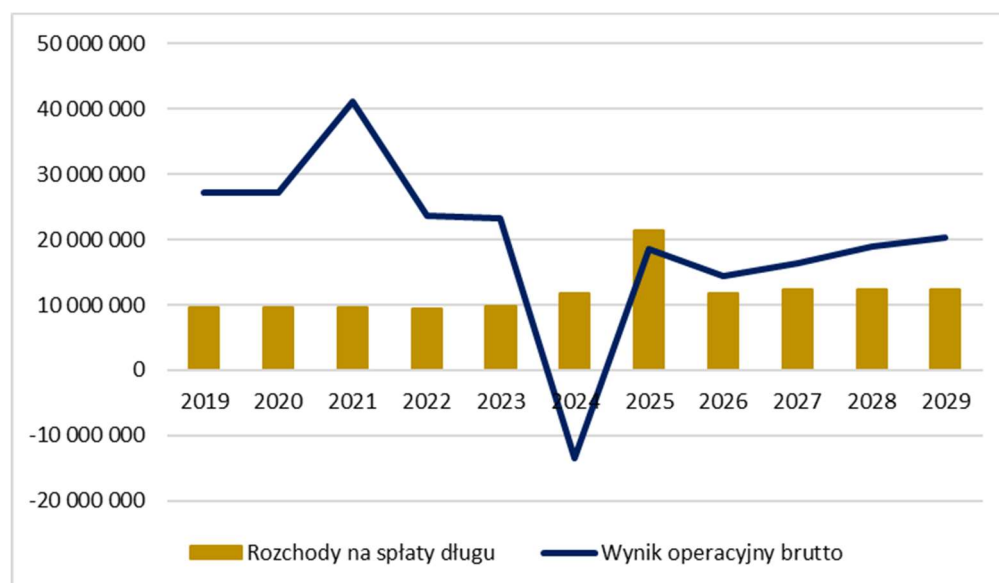
Źródło: opracowanie własne.

Wykres 146. Relacja kwoty wyniku operacyjnego pomniejszonego o spłaty długu do kwoty dochodów bieżących pomniejszonych o dotacje i środki na zadania bieżące [%]

Źródło: opracowanie własne.

Wykres 147. Potencjał finansowy Jarocina [PLN]

Źródło: opracowanie własne.

Podsumowaniem analizy dochodów i wydatków jest wynik budżetu osiągnięty w poprzednich latach. Dla celów niniejszego opracowania, szczególnym zainteresowaniem objęto wynik operacyjny budżetu. Wynik operacyjny budżetu, stanowi różnicę pomiędzy uzyskiwanymi dochodami bieżącymi, a ponoszonymi wydatkami bieżącymi. Jest jednym z najistotniejszych wskaźników sytuacji finansowej Gminy. Informuje, czy Gmina jest w stanie pokryć wydatki bieżące uzyskiwanymi dochodami bieżącymi. Dodatkowo z punktu widzenia możliwości inwestycyjnych istotne są przyszłe spłaty rat kapitałowych zaciągniętego długu (rozchody). Z tego względu posłużono się uchwałą nr V/47/2024 Rady Miejskiej w Jarocinie z dnia 17 lipca 2024 r.

Z przeprowadzonej analizy wynika, że Jarocin charakteryzował się korzystniejszą sytuacją w zakresie wyniku operacyjnego niż grupa porównawcza. Tym samym posiadał możliwości finansowe umożliwiające spłatę zaciąganych zobowiązań i realizację zadań inwestycyjnych. Incydentalny wzrost widoczny w 2021 r. zarówno w przypadku Jarocina, jak i grupy porównawczej jest związany z jednorazową kwotą transferów przekazanych z budżetu państwa na koniec roku budżetowego. W kolejnych latach zauważalny jest spadek wskaźnika marży operacyjnej (relacja wyniku operacyjnego do dochodów bieżących) i jego ustabilizowanie w latach 2022-2023. Podobnie sytuacja prezentuje się w zakresie relacji kwoty wyniku operacyjnego pomniejszonego o spłaty długu do kwoty dochodów bieżących pomniejszonych o dotacje i środki na zadania bieżące. Wskaźnik ten informuje o rzeczywistym potencjale finansowym JST. Pożądane jest uzyskiwanie zarówno wartości dodatnich, jak również tendencja wzrostowa. Pomimo spadku względem 2020 r. zauważyć należy, że sytuacja jest znacznie korzystniejsza niż w grupie porównawczej. Dodatkowo spadek w 2023 r. względem 2022 r. był znacznie słabszy niż średnia w grupie porównawczej. Jest to zatem sytuacja korzystna.

Zwrócić należy jednak uwagę na to, że widoczna tendencja spadkowa w połączeniu z wnioskami wynikającymi z analizy dochodów i wydatków, a także potencjalnym wzrostem kosztów obsługi długu i wzrostem kwot przeznaczanych na spłatę rat kapitałowych zaciągniętego długu, przyszła sytuacja finansowa może być mniej korzystna. Zostało to zaprezentowane na wykresie dotyczącym potencjału finansowego Jarocina. W szczególności należy zwrócić uwagę na lata 2024-2025. W 2024 zaplanowano deficyt operacyjny, natomiast w kolejnym roku (2025 r.) nadwyżka operacyjna ma być nieznacznie niższa od wykonanej w 2023 r. Jest to wyzwanie dla władz lokalnych, bowiem w znacznej części będzie to wynikało z decyzji (zarówno o charakterze oszczędnościowym, jak i organizacyjnym) podejmowanych w 2024 r. W tym miejscu należy zwrócić uwagę na potencjalną zmianę systemu dochodów, który zacznie obowiązywać od 2025 r. W obecnej wieloletniej prognozie finansowej zmiany te z oczywistych względów nie mogą zostać uwzględnione. Z tego względu zaleca się przeprowadzenie analizy dla lat 2025+ po uchwaleniu nowej ustawy o dochodach, której rozwiązania istotnie wpłyną na przyszły potencjał finansowy JST. Warto jednak zauważyć, że począwszy od 2024 r. zwiększeniu ulegają rozchody na spłaty rat kapitałowych. Przykładowo w 2023 r. wyniosły one prawie 9,8 mln zł, w 2024 r. jest to wartość planowana na poziomie ponad 11,8 mln zł, a w 2025 r. kwota ta ma wynieść blisko 21,4 mln zł. Następnie od 2026 r. rozchody na spłaty długu będą wynosiły średnio 12,2 mln zł (2026-2029). W stosunku zatem do historycznego okresu 2019-2023 jest to istotne zwiększenie, które będzie wpływało na zmniejszenie środków przeznaczanych np. na inwestycje. Z tego względu istotne będzie dokonanie przeglądu wydatków pod kątem potencjalnych możliwości, ale także źródeł dochodów własnych pod kątem ich optymalizacji.

Podsumowując analizę zadłużenia i potencjału inwestycyjnego należy zwrócić uwagę, że w przypadku spłaty i obsługi długu istotnym ryzykiem są koszty ponoszone w związku z posiadanym zadłużeniem i zwiększenie rozchodów na spłatę długu. Korzystnie natomiast prezentuje się sytuacja związana z własnymi możliwościami wynikającymi z realizacji dochodów bieżących i wydatków bieżących. Zauważalna jest przewaga nad średnią w grupie porównawczej, ale także tendencja spadkowa będąca następstwem decyzji podejmowanych w zakresie polityki dochodowej (w tym podatkowej) i wydatkowej. Z punktu widzenia oceny przyszłych możliwości finansowych, należy mieć na uwadze potencjalne nowe uregulowania, których wejście w życie planowane jest na 01 stycznia 2025 r.

Z tego względu rekomenduje się rewizję założeń przyjętych w wieloletniej prognozie finansowej na lata 2025+ na podstawie nowych uregulowań. Dodatkowo rekomenduje się każdorazowo dokonywanie kalkulacji skutków finansowych dla przyszłych budżetów zarówno w odniesieniu do decyzji po stronie dochodowej, jak również po stronie wydatkowej (w tym również w związku z realizowanymi inwestycjami).

GOSPODARKA KOMUNALNA

Gmina Jarocin stanowiąc podstawową jednostkę samorządu terytorialnego wykonuje zadania publiczne służące bieżącemu i nieprzerwanemu zaspokajaniu potrzeb wspólnoty samorządowej w drodze świadczenia usług powszechnie dostępnych, jako zadania własne¹ (zadania użyteczności publicznej), niezastrzeżone dla innych jednostek samorządu terytorialnego. Do zakresu działania gminy Jarocin należą wszystkie sprawy publiczne o znaczeniu lokalnym. Ustawy określają zadania własne gminy, które mają charakter obowiązkowy. Część zadań własnych wykonywanych przez każdą gminę składa się na gospodarkę komunalną obejmującą w szczególności zadania o charakterze użyteczności publicznej, których celem jest bieżące i nieprzerwane zaspokajanie zbiorowych potrzeb ludności wskutek świadczenia usług powszechnie dostępnych. Należy podkreślić, że organ stanowiący gminy Jarocin (Rada Miejska w Jarocinie) podejmuje, w formie uchwały, decyzje o wyborze sposobu prowadzenia i formy gospodarki komunalnej. Do podstawowego katalogu zadań znajdujących się w obszarze gospodarki komunalnej wchodzi sprawy wiążące się m.in. z²:

- zbiorowym zaopatrzeniem w wodę i zbiorowym odprowadzaniem ścieków (wodociągi i zaopatrzenie w wodę, kanalizacja, usuwanie i oczyszczania ścieków komunalnych);
- utrzymaniem czystości i porządku (utrzymaniem urządzeń sanitarnych, obsługa wysypisk i unieszkodliwianie odpadów komunalnych);
- zaopatrzeniem w energię elektryczną i ciepłą oraz gaz, działalnością w zakresie telekomunikacji;
- lokalnym transportem zbiorowym;
- gminnymi drogami, ulicami, mostami, placami;
- utrzymaniem gminnych obiektów i urządzeń użyteczności publicznej, w tym targowisk i hal targowych oraz cmentarzy gminnych;
- utrzymaniem zieleni gminnej i zadrzewień;
- gminnym budownictwem mieszkaniowym.

Na podstawie przepisów prawa obowiązujących w Polsce gospodarka komunalna może być prowadzona przez gminę w formach: jednostki organizacyjnej, samorządowego zakładu budżetowego lub spółki prawa handlowego (spółka z o.o., spółka akcyjna). Ponadto, każda gmina wykorzystując cywilnoprawne formy realizacji zadań z zakresu gospodarki komunalnej może powierzać ich wykonywanie osobom fizycznym, osobom prawnym lub jednostkom organizacyjnym nieposiadającym osobowości prawnej. Warto podkreślić, że przy zawieraniu tych umów muszą być uwzględnione zasady ogólne albo tryby określone w przepisach ustaw (ustawa o finansach publicznych, ustawa – Prawo zamówień publicznych, ustawa o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie, ustawa o publicznym transporcie zbiorowym, ustawa o umowie koncesji na roboty budowlane lub usługi, ustawa o partnerstwie publiczno-prywatnym)³.

Bez wątpienia gmina Jarocin, jak każda gmina w Polsce, jest odpowiedzialna za zaspokajanie potrzeb wspólnoty samorządowej w zakresie zadań własnych o charakterze użyteczności publicznej. Niestety ze względu na fakt, że gmina stanowi sferę gry interesów (rozbieżnych i zmiennych w czasie) różnych podmiotów działających w granicy jej terytorium, np. partie polityczne, organizacje gospodarcze, organizacje społeczne czy też użytkownicy infrastruktury publicznej, trudno jest organom gminy w pełni realizować odpowiedzialność za zaspokajanie potrzeb.

¹ Gmina może wykonywać zadania organów administracji rządowej zlecone na podstawie ustaw lub porozumień zawartych z tymi organami oraz zadania należące do właściwości organów powiatu i organów województwa przekazane na podstawie porozumień z tymi organami, zgodnie z art. 8 ust. 1-5 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz. U. z 2024 r. poz. 609 ze zm.).

² Katalog zadań własnych gminy określony w art. 7 ust. 1 ustawy o samorządzie gminnym.

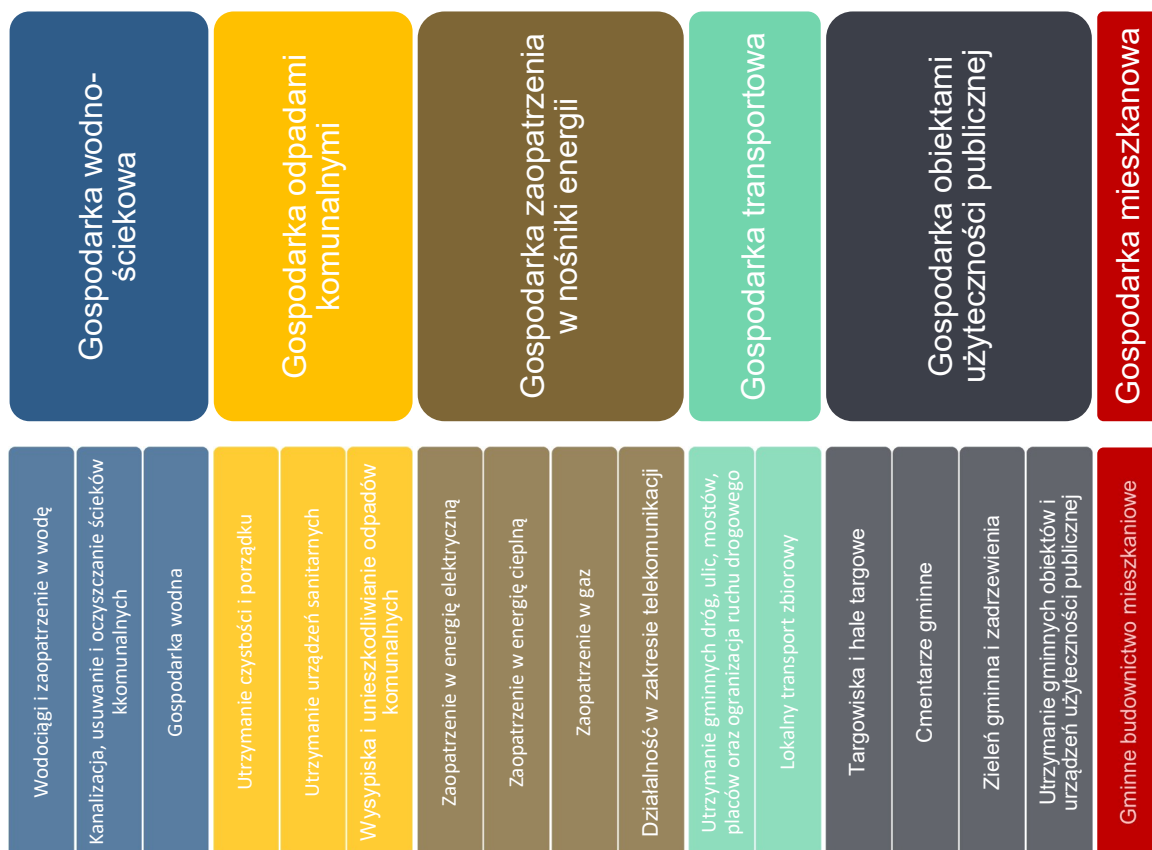
³ Ustawa z dnia 20 grudnia 1996 r. o gospodarce komunalnej (Dz. U. z 2021 r. poz. 679), art. 1 ust. 1 i 2, art. 2, art. 3 ust. 1, art. 4 ust. 1 pkt 1 w związku z ustawą z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz. U. z 2024 r. poz. 609 ze zm.), art. 9 ust. 1, 3 i 4.

Nierzadko, w szczególności w obszarze prowadzenia gospodarki komunalnej, gmina występuje w podwójnej, zazwyczaj sprzecznej roli. Z jednej strony odpowiada za reprezentowanie społeczności lokalnej. Z drugiej strony funkcjonuje jak przedsiębiorca kierujący się ekonomicznymi zasadami rynku. Rola ta w znacznym stopniu jest determinowana od obszaru działalności gminy i formy prawno-organizacyjnej sposobu realizacji zadań użyteczności publicznej.

Na potrzeby oceny stanu realizacji gospodarki komunalnej w gminie Jarocin ze względu na jej złożoność koniecznym jest wyodrębnienie kluczowych (branżowych) obszarów. Stąd też ocenie zostały poddane następujące obszary:

- 1) gospodarka wodno-ściekowa;
- 2) gospodarka odpadami komunalnymi;
- 3) gospodarka zaopatrzenia w nośniki energii;
- 4) gospodarka transportowa;
- 5) gospodarka obiektami użyteczności publicznej;
- 6) gospodarka mieszkaniowa.

Gospodarka komunalna

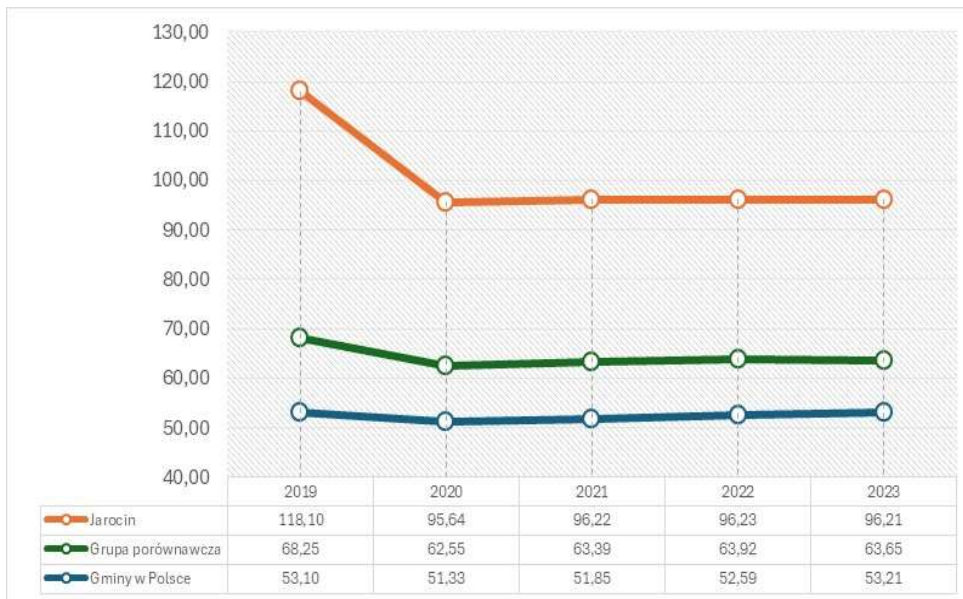
Źródło: Opracowanie własne na podstawie ustawy o samorządzie gminnym, art. 7 ust. 1

GOSPODARKA WODNO-ŚCIEKOWA

Gospodarka komunalna realizowana przez gminę Jarocin w obszarze gospodarki wodno-ściekowej jest oparta na stabilnej infrastrukturze wodno-kanalizacyjnej. Poziom dostępu mieszkańców do infrastruktury należy ocenić pozytywnie. Z kolei

stopień rozwoju infrastruktury w zakresie sieci kanalizacji i sieci wodociągowej pozostaje zrównoważony, co przedstawia wykres prezentujący wskaźnik relacji długości sieci kanalizacji do długości sieci wodociągowej. Warto podkreślić, że **poziom zbilansowania sieci kanalizacji i sieci wodociągowej w gminie Jarocin jest na znacznie wyższym poziomie w porównaniu średniej wartości przedmiotowego wskaźnika ustalonego dla gmin z grupy porównawczej**, jak i wszystkich gmin w Polsce (różnica w wartości wskaźnika odpowiada, np. 32 p.p. w stosunku do gmin wchodzących w skład grupy porównawczej na korzyść gminy Jarocin).

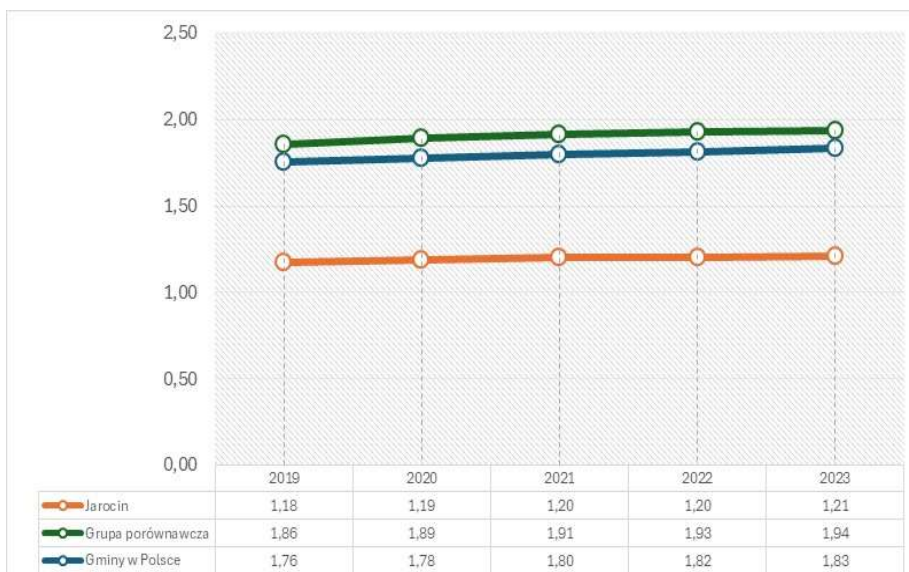
Wykres 148. Wskaźnik relacji długości sieci kanalizacji do długości sieci wodociągowej w latach 2019-2023 [%]

Źródło: Opracowanie własne na podstawie BDL GUS.

Zapewnienie równowagi w prowadzeniu gospodarki wodno-ściekowej w gminie Jarocin odzwierciedla również wartość wskaźnika zabezpieczenia oczyszczania ścieków w latach 2019-2023 prezentowanego na wykresie poniżej.

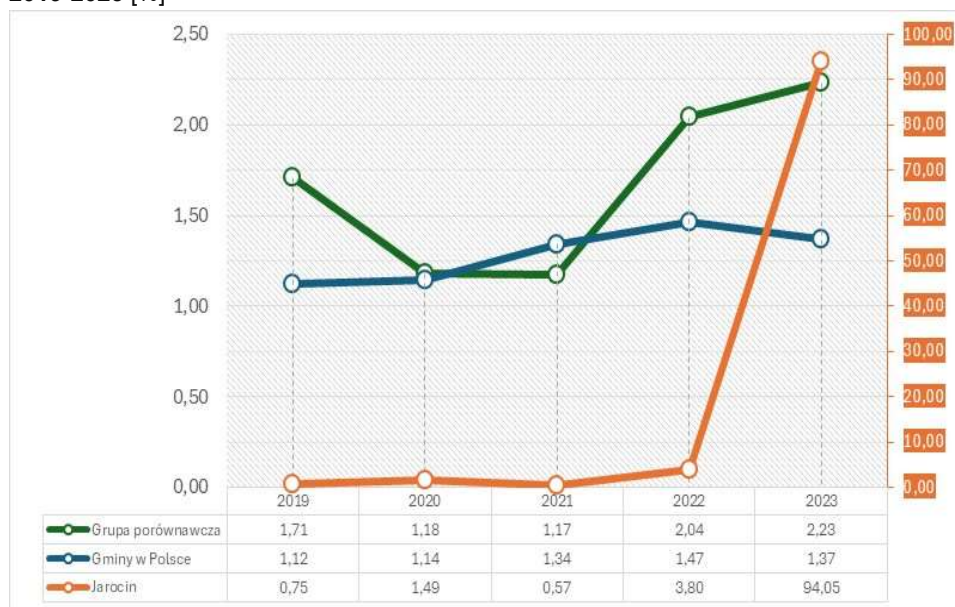
Wykres 149. Wskaźnik zabezpieczenia oczyszczania ścieków w latach 2019-2023 [RML/osoba]

Źródło: Opracowanie własne na podstawie BDL GUS.

Należy podkreślić, iż wydajność infrastruktury gminy Jarocin związanej z oczyszczaniem ścieków zabezpiecza w pełni możliwość oczyszczenia ścieków odprowadzanych przez mieszkańców tejże gminy przy zachowaniu rezerwy na poziomie 20%. Niemniej jednak w gminach z grupy porównawczej średni poziom rezerwy dla możliwości oczyszczenia ścieków komunalnych jest większy od analogicznej rezerwy w gminie Jarocin (np. o 73% w 2023 r.). Analogiczna sytuacja występuje w przypadku średniego poziomu rezerwy oczyszczania ścieków wśród wszystkich gmin w Polsce (np. średni poziom rezerwy wszystkich gmin w Polsce jest o 83% większy w porównaniu do rezerwy w gminie Jarocin w 2023 r.). Ważne, że rezerwa w zakresie oczyszczania ścieków odprowadzanych przez mieszkańców jest na stabilnym poziomie, lecz powinna podlegać monitorowaniu ze względu na tempo rozwoju gminy, w szczególności w zakresie rozbudowy infrastruktury mieszkaniowej. Taka ocena jest o tyle istotna w przypadku oceny wskaźnika przyrostu przyłączy prowadzących do budynków mieszkalnych i zbiorowego zamieszkania w relacji do przyrostu długości sieci kanalizacyjnej, który przedstawia wykres poniżej. Na podstawie wartości przedmiotowego wskaźnika należy stwierdzić, że w gminie Jarocin, w szczególności w 2023 r., zwiększyła się znacznie ilość przyłączy prowadzących do budynków mieszkalnych i zbiorowego zamieszkania w stosunku do przyrostu sieci kanalizacyjnej. Niewspółmierny przyrost ilości przyłączy do sieci kanalizacyjnej może stanowić istotne obciążenie możliwości przepływu odprowadzanych ścieków i wywoływać negatywne skutki lokalnie. Rozwój sieci infrastruktury wodno-kanalizacyjnej powinien być adekwatny do tempa urbanizacji gminy, aby nie obniżać standardu jakości życia mieszkańców.

Wykres 150. Wskaźnik przyrostu przyłączy prowadzących do budynków mieszkalnych i zbiorowego zamieszkania w relacji do przyrostu długości sieci kanalizacyjnej w latach 2019-2023 [%]

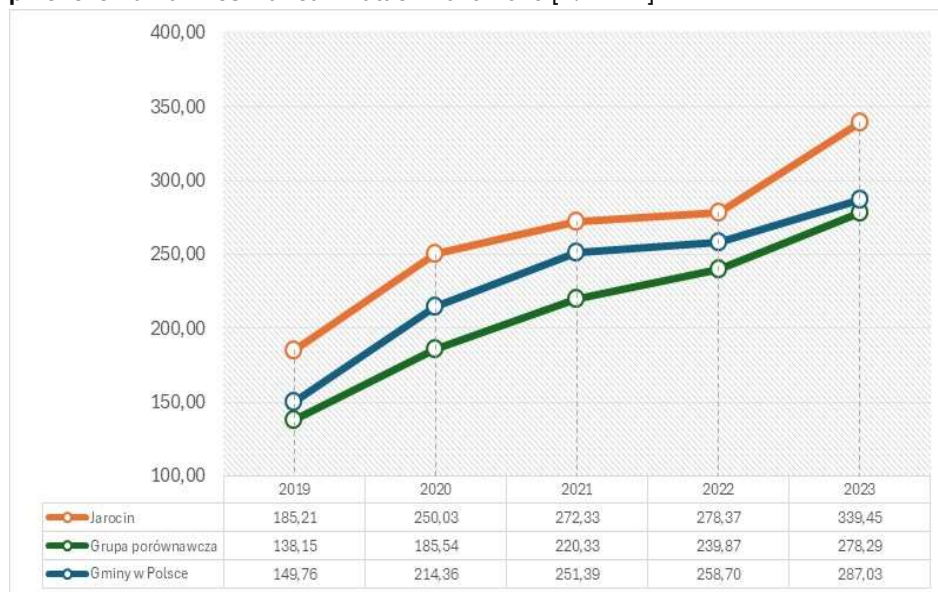
Źródło: Opracowanie własne na podstawie BDL GUS.

GOSPODARKA ODPADAMI KOMUNALNYMI

Od 2013 r. gospodarowanie odpadami komunalnymi przez gminy w Polsce jest kluczowym obszarem realizowanych zadań publicznych. Warto zauważyć, że po

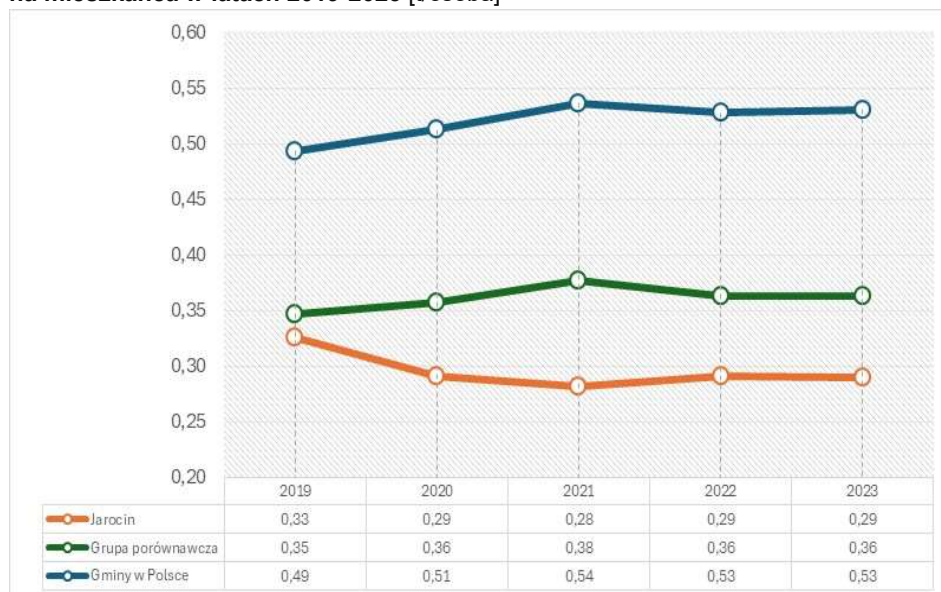
pierwsze obszar ten podlega szczególnym zasadom organizacji i funkcjonowania. Po drugie, często stanowi przedmiot analiz i dyskusji ze względu na specyfikę wykonywanych zadań oraz wysokie koszty prowadzenia gospodarki odpadami komunalnymi, których ciężar zazwyczaj jest przenoszony na mieszkańców. W takiej sytuacji ważnym w ocenie sposobu prowadzenia gospodarki odpadami komunalnymi w gminie Jarocin jest wskaźnik kosztochłonności gospodarki odpadami komunalnymi w przeliczeniu na mieszkańca, który prezentuje wykres poniżej.

Wykres 151. Wskaźnik kosztochłonności gospodarki odpadami komunalnymi w przeliczeniu na mieszkańca w latach 2019-2023 [zł/osoba]

Źródło: Opracowanie własne na podstawie BDL GUS.

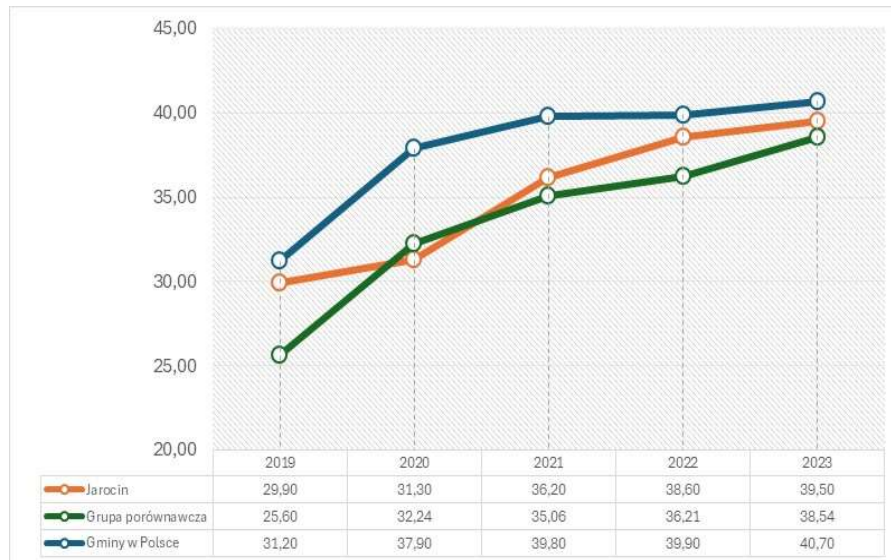
Efektywność kosztowa prowadzenia gospodarki odpadami komunalnymi w gminie Jarocin **jest mniejsza w porównaniu do gmin z grupy porównawczej oraz gmin w Polsce** (np. kosztochłonność w gminie Jarocin jest większa o 22% w porównaniu do gmin grupy porównawczej w 2023 r.) **W latach 2019-2023 kosztochłonność gospodarowania odpadami komunalnymi w gminie Jarocin zwiększyła się o 83%**, jednakże wzrost ten jest mniejszy od analogicznego zwiększenia średniej kosztochłonności wyliczonej dla gmin z grupy porównawczej (zwiększenie kosztów prowadzenia gospodarki odpadami komunalnymi o 101% w latach 2019-2023), czy też średniej kosztochłonności ustalonej dla wszystkich gmin w Polsce (zwiększenie kosztów prowadzenia gospodarki odpadami komunalnymi o 92% w latach 2019-2023). Wartym zastanowienia pozostaje jednak fakt, iż **mimo większej kosztochłonności prowadzenia gospodarki odpadami komunalnymi przez gminę Jarocin, ilość wytworzonych odpadów komunalnych w przeliczeniu na każdego mieszkańca jest mniejsza w porównaniu do tejże ilości obliczonej dla gmin z grupy porównawczej oraz wszystkich gmin w Polsce**. W sytuacji mniejszej ilości obsługi wytworzonych odpadów komunalnych gmina Jarocin powinna odznaczać się mniejszą kosztochłonnością prowadzenia systemu, co jednak nie znajduje uzasadnienia w rzeczywistości. Na taki stan może składać się wiele innych czynników, np. rozproszenie zabudowy powodujące większe koszty transportu odpadów komunalnych w momencie ich odbioru od mieszkańców. Szczegółowe dane o ilości wytworzonych odpadów komunalnych ogółem w przeliczeniu na mieszkańca w latach 2019-2023 prezentuje wykres poniżej.

Wykres 152. Wskaźnik wytworzonych odpadów komunalnych ogółem w przeliczeniu na mieszkańca w latach 2019-2023 [t/osoba]

Źródło: Opracowanie własne na podstawie BDL GUS.

Kolejnym istotnym elementem podlegającym ocenie w obszarze gospodarki odpadami komunalnymi jest udział odpadów zebranych selektywnie w relacji do ogółu odpadów komunalnych. Warto podkreślić, że **w gminie Jarocin udział odpadów zebranych selektywnie w relacji do ogółu odpadów komunalnych zwiększył się o 25% w 2023 r. w porównaniu do 2019 r.** Udział odpadów zebranych selektywnie w ogólnej ilości odpadów komunalnych w gminie Jarocin pozostaje na zbliżonym poziomie w stosunku do analogicznego udziału ustalonej dla gminy z grupy porównawczej, jak i wszystkich gmin w Polsce (np. w 2023 r. wartość wskaźnika dla gminy Jarocin większa o 1,2 p.p. w porównaniu do gmin z grupy porównawczej oraz mniejsza o 0,97 p.p. względem średniej wartości wszystkich gmin w Polsce). Informacje dotyczące kształtowania się wartości wskaźnika odpadów zebranych selektywnie w relacji do ogółu odpadów w latach 2019-2023 przedstawia wykres poniżej.

Wykres 153. Wskaźnik odpadów zebranych selektywnie w relacji do ogółu odpadów w latach 2019-2023 [%]

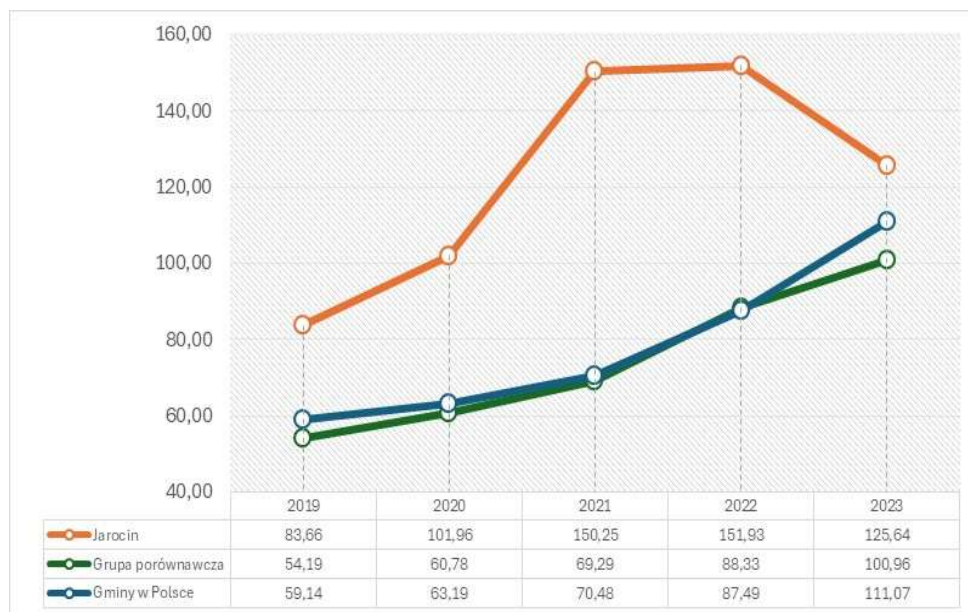
Źródło: Opracowanie własne na podstawie BDL GUS.

GOSPODARKA ZAOPATRZENIA W NOŚNIKI ENERGII

Zadania nałożone na gminy w Polsce w zakresie zaopatrzenia w nośniki energii, a więc zaopatrzenia w energię elektryczną, energię ciepłą, gaz i dostępność do telekomunikacji, w zasadzie są pozbawione zasadności ich realizacji przy aktualnie obowiązującej sytuacji prawno-rynkowej. Na ograniczone możliwości podejmowania jakichkolwiek działań ze strony gminy w przedmiocie zaopatrzenia w nośniki energii również wpływają komercjalizacja tego obszaru, kosztowność budowy, rozbudowy i utrzymania infrastruktury, jak i reżim prawno-instytucjonalny regulacji cen. Stąd też rzadko kiedy gminy angażują się w ściśle wykonywanie zadań obejmujących zaopatrzenie w nośniki energii i zazwyczaj wynika to z uwarunkowań historycznych powiązań lub lokalnego zapotrzebowania. W przypadku gminy Jarocin w celu realizacji zadań własnych w zakresie zaopatrzenia w energię elektryczną oraz ochrony środowiska została powołana Energia Jarocin Spółka z o.o. Głównym celem działalności Spółki jest podejmowanie oraz koordynacja prac i działań na rzecz zwiększenia wykorzystania energii pochodzącej ze źródeł odnawialnych na terenie objętym obszarem klastra energii. W związku z zawartym porozumieniem o zawiązaniu Klastra Energia Jarocin, Spółka została wyznaczona do pełnienia funkcji Lidera Klastra i będzie przez cały okres jego funkcjonowania organem naczelnym i decyzyjnym.

W ocenie obszaru dotyczącego zaopatrzenia w nośniki energii weryfikacji poddano kosztowność zużycia energii elektrycznej gminy Jarocin w przeliczeniu na mieszkańca, której wartość w latach 2019-2023 przedstawia wykres poniżej.

Wykres 154. Wskaźnik kosztowności zużycia energii elektrycznej w przeliczeniu na mieszkańca w latach 2019-2023 [zł/osoba]

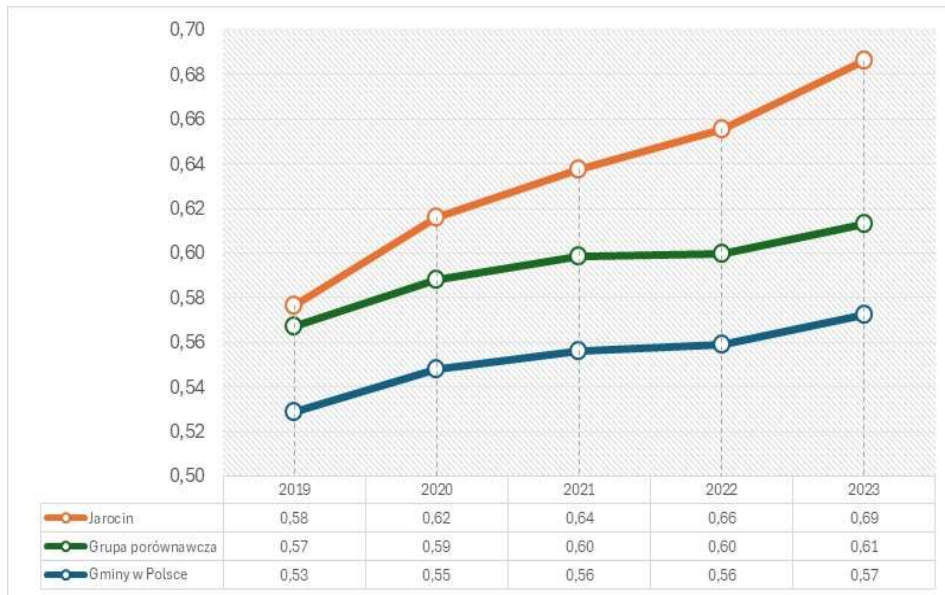

Źródło: Opracowanie własne na podstawie BDL GUS.

Należy zauważyć, że **efektywność kosztowa** zużycia energii elektrycznej w gminie Jarocin **jest mniejsza w porównaniu do gmin z grupy porównawczej oraz gmin w Polsce** (np. kosztochłonność w gminie Jarocin w 2023 r. jest większa o 24 p.p. w porównaniu do gmin grupy porównawczej oraz 14,57 p.p. w stosunku średniej wartości wszystkich gmin w Polsce). Nie można jednak nie zauważyć, że **w latach 2019-2023 kosztochłonność** zużycia energii elektrycznej w **gminie Jarocin zmniejszyła się od 16% do 17% w porównaniu do wartości w latach 2021 i 2022.**

Gaz jest kolejnym, po energii elektrycznej, ważnym źródłem zaopatrzenia mieszkańców oraz inne podmioty lokalne, ponieważ dostarcza materiał przetwarzany na energię cieplną. **Dostęp mieszkańców gminy Jarocin do możliwości korzystania z gazu z sieci jest na wyższym poziomie w porównaniu do gminy z grupy porównawczej oraz wszystkich gmin w Polsce** (np. poziom dostępności mieszkańców gminy Jarocin do gazu z sieci wynosi 69% w 2023 r. i jest większy o 8 p.p. w porównaniu do średniej wartości gmin grupy porównawczej oraz większy o 12 p.p. w stosunku do średniej wartości wszystkich gmin w Polsce).

Wykres 155. Wskaźnik dostępu mieszkańców do możliwości korzystania z gazu w latach 2019-2023 [%]

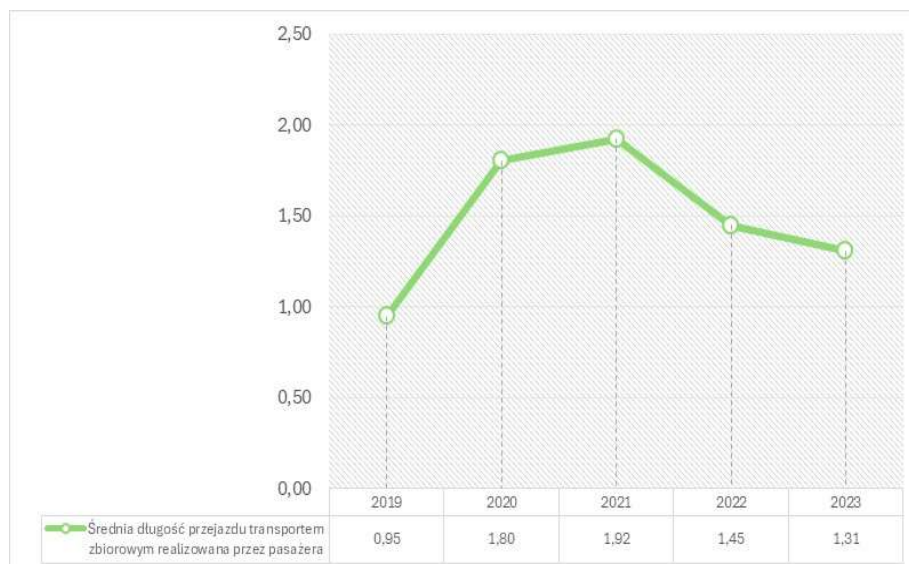
Źródło: Opracowanie własne na podstawie BDL GUS.

GOSPODARKA TRANSPORTOWA

W przedmiocie gospodarki transportowej prowadzonej w gminie Jarocin należy zwrócić uwagę na Jarocińskie Linie Autobusowe Sp. z o.o., której właścicielem jest gmina Jarocin (od 2001 r.). Działalność gminnej spółki przede wszystkim wiąże się ze świadczeniem usług użyteczności publicznej, polegających na bieżącym i nieprzerwanym zaspokajaniu zbiorowych potrzeb mieszkańców gminy Jarocin z zakresu lokalnego transportu zbiorowego. Istotą funkcjonowania Jarocińskie Linie Autobusowe Sp. z o.o. jest zapewnienie pasażerom kilkunastu linii komunikacyjnych obsługiwanych przez nowoczesne autobusy przy zachowaniu cen biletów atrakcyjnych dla mieszkańców oraz optymalnej sieci połączeń komunikacji miejskiej w gminie.

W celu oceny obszaru prowadzenia gospodarki transportowej, w szczególności w zakresie lokalnego transportu zbiorowego, ustalono wskaźnik średniej długości przejazdu transportem zbiorowym realizowany w przeliczeniu na jednego pasażera w gminie Jarocin w latach 2019-2023, co prezentuje wykres poniżej.

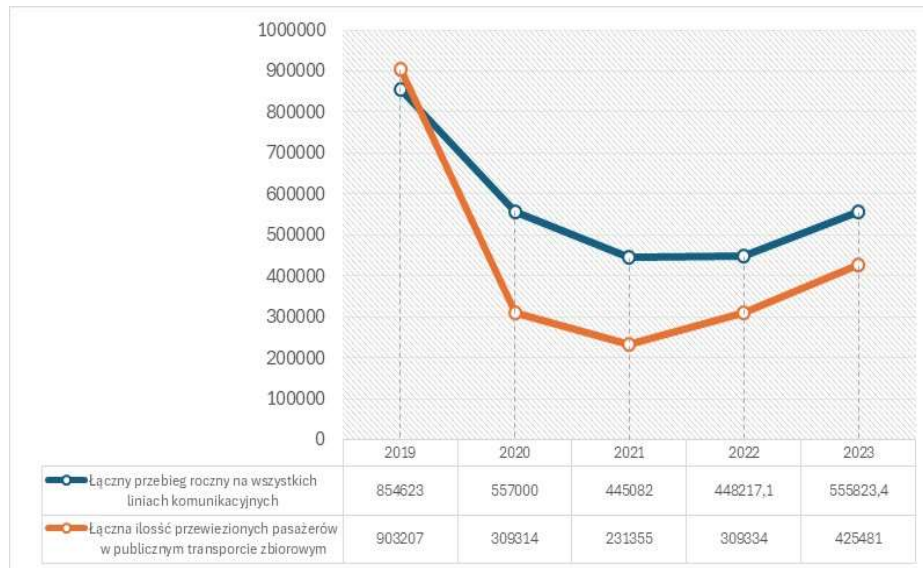
Wykres 156. Średnia długość przejazdu transportem zbiorowym realizowana przez pasażera w latach 2019-2023 [km]

Źródło: Opracowanie własne na podstawie Informacji dotyczących publicznego transportu zbiorowego w gminie Jarocin za lata 2019-2023.

Mając na uwadze ilość pasażerów korzystających z transportu publicznego w ramach sieci komunikacji miejskiej w porównaniu do ilości kilometrów zrealizowanych przez wszystkie pojazdy transportu publicznego należy stwierdzić, że pasażerowie (przede wszystkim mieszkańcy gminy Jarocin) korzystając w coraz mniejszym stopniu z przejazdów komunikacją publiczną w latach 2019-2023. Każdy z pasażerów komunikacji publicznej (średnio) pokonuje coraz to mniejszą długość przejazdu transportem zbiorowym. Analizując oddzielnie łączny przebieg roczny na wszystkich liniach komunikacyjnych i łączną ilość przewiezionych pasażerów w publicznym transporcie zbiorowym warto podkreślić, że w 2023 r. w porównaniu do 2019 r. ilość pasażerów korzystających z komunikacji zbiorowej zmniejszyła się o 53%, z kolei ilość łącznego przebiegu na wszystkich liniach zmniejszyła się o 35%. Nie można jednak nie zauważyć, że drastyczne zmniejszenie przebiegu rocznego i ilości pasażerów wiązało się z okresem pandemii w Polsce w latach 2020-2021. Istotnym jest stopniowe zwiększanie ilości pasażerów korzystających z komunikacji publicznej w latach 2022 i 2023 (w 2023 r. ilość pasażerów korzystających z komunikacji publicznej zwiększyła się o 84% w porównaniu do 2021 r.).

Wykres 157. Przebieg roczny na wszystkich liniach komunikacyjnych i ilość przewiezionych pasażerów w publicznym transporcie zbiorowym w latach 2019-2023 [km; pasażer]

Źródło: Opracowanie własne na podstawie Informacji dotyczących publicznego transportu zbiorowego w gminie Jarocin za lata 2019-2023.

Ważnym w ocenie transportu publicznego w gminie Jarocin jest także weryfikacja kosztów rekompensaty przekazanej operatorowi publicznego transportu zbiorowego w przeliczeniu na km i pasażera w latach 2019-2023 (patrz wykres poniżej). Wartym uwagi jest fakt, że jednostkowy koszt rekompensaty przekazanej operatorowi publicznego transportu zbiorowego w przeliczeniu na km i pasażera zwiększył się w 2023 r. w porównaniu do 2019 r. (koszt rekompensaty w przeliczeniu na km zwiększył się o 68%; koszt rekompensaty w przeliczeniu na pasażera zwiększył się o 132%). Niemniej jednak koszt rekompensaty przekazanej operatorowi publicznego transportu zbiorowego zmniejszył się w 2023 r. w porównaniu do analogicznego kosztu rekompensaty w latach 2021 i 2022. Należy ocenić taką sytuację pozytywnie ze względu na nie tylko mniejszy koszt rekompensaty, lecz również z uwzględnieniem zwiększenia ilości pasażerów sieci komunikacji publicznej i zwiększenia długości przebiegu pojazdów na wszystkich liniach.

Wykres 158. Jednostkowy koszt rekompensaty przekazanej operatorowi publicznego transportu zbiorowego w przeliczeniu na km i pasażera w latach 2019-2023 [zł/km; zł/pasażera]

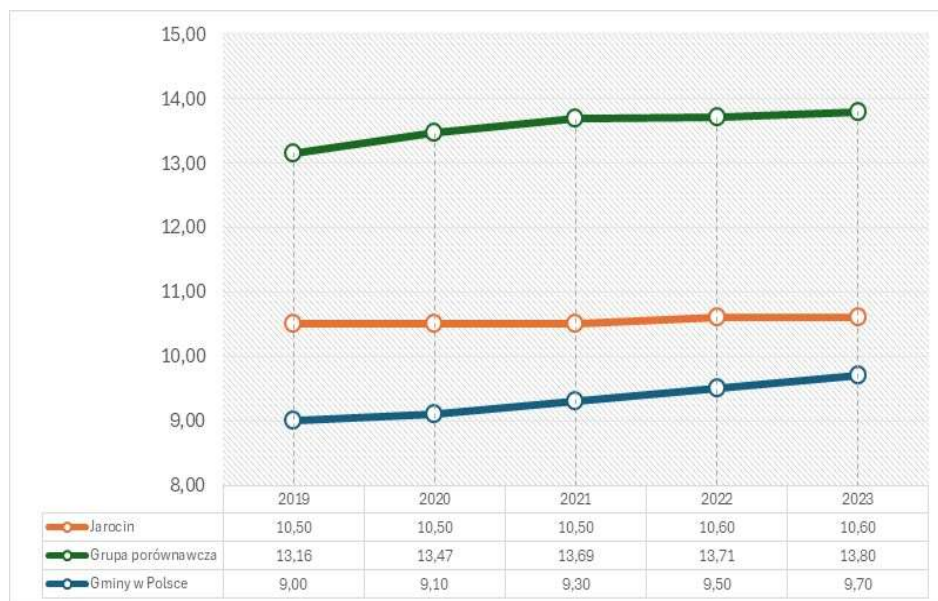

Źródło: Opracowanie własne na podstawie Informacji dotyczących publicznego transportu zbiorowego w gminie Jarocin za lata 2019-2023.

GOSPODARKA OBIEKTAMI UŻYTECZNOŚCI PUBLICZNEJ

W skład szerokiego obszaru gospodarki komunalnej, w ramach której wiele zadań realizuje gmina również jednym z elementów jest gospodarowanie obiektami użyteczności publicznej, a więc przestrzenią sfery publicznej dostępnej dla mieszkańców. W przestrzeni tej gmina wykonuje zadania publiczne w celu zaspokojenia potrzeb zbiorowych, np. parki, skwery zieleni, place zabaw, tereny rekreacji i sportu itd. Biorąc powyższe pod uwagę – w kontekście rozwoju trendu proekologicznego – ocenie poddano powierzchnie gminnych terenów zieleni w przeliczeniu na mieszkańca (patrz wykres poniżej). Warto zauważyć, że przestrzeń zieleni publicznej pozostaje na stałym poziomie w latach 2019-2023, przy niewielkiej tendencji wzrostu. Gmina Jarocin w stosunku do gmin grupy porównawczej udostępnia mieszkańcom mniej terenów gminnej zieleni (np. w 2023 r. w gminie Jarocin mieszkańiec ma do dyspozycji 10,60m² powierzchni terenów zieleni, z kolei w gminach grupy porównawczej powierzchnia ta wynosi 13,80m² na mieszkańca) i powierzchnia ta pozostaje na stałym poziomie w latach 2019-2023. Należy jednak podkreślić, że powierzchnia gminnych terenów zieleni w przeliczeniu na mieszkańca w gminie Jarocin jest większa w porównaniu do średniej analogicznej powierzchni wszystkich gmin w Polsce.

Wykres 159. Powierzchnia gminnych terenów zieleni w przeliczeniu na mieszkańca [m²]

Źródło: Opracowanie własne na podstawie BDL GUS.

Rozwój przestrzeni obiektów użyteczności publicznej zazwyczaj wiąże się ze zwiększeniem kosztów jej bieżącego utrzymania czy też konieczności poniesienia większych nakładów na modernizację obiektów w przyszłości. Stąd ocenie poddano efektywność kosztową utrzymania czystości i porządku oraz utrzymania zieleni w latach 2019-2023, co przedstawiają wykresy poniżej.

Wykres 160. Wskaźnik efektywności kosztowej ogółem utrzymania czystości i porządku [zł/t]

Źródło: Opracowanie własne na podstawie BDL GUS.

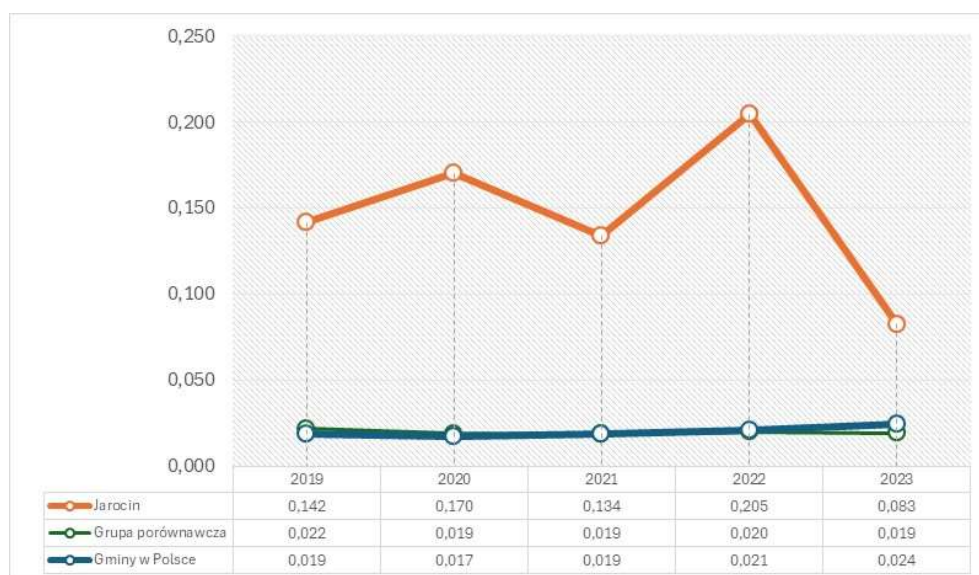
Efektywność kosztowa utrzymania czystości i porządku w gminie Jarocin **jest mniejsza w porównaniu do gmin z grupy porównawczej oraz gmin w Polsce** (np. kosztochłonność w gminie Jarocin jest większa o 32% w porównaniu do gmin grupy porównawczej w 2023 r.)

W latach 2019-2023 kosztochłonność utrzymania czystości i porządku w **gminie Jarocin** zwiększyła się o 105%, w szczególności wzrost ten wystąpił w 2023 r.

w porównaniu do 2022 r. (zwiększenie jednostkowego kosztu utrzymania czystości i porządku o 22%).

W przypadku **efektywności kosztowej ogółem utrzymania zieleni publicznej gmina Jarocin odznacza się zdecydowanie większą kosztownością tego obszaru działalności w stosunku do gmin z grupy porównawczej** (np. w 2023 r. jednostkowy koszt utrzymania zieleni jest większy trzykrotnie w gminie Jarocin), jak również **średniej wartości wszystkich gmin w Polsce** (np. w 2023 r. jednostkowy koszt utrzymania zieleni jest większy dwukrotnie w gminie Jarocin). Nie przesądza to oczywiście o niegospodarności ze strony gminy Jarocin w porównaniu do innych gmin, ponieważ na kwestie utrzymania zieleni wpływ ma wiele innych czynników, np. standard utrzymania zieleni, charakter przestrzeni zieleni publicznej podlegający utrzymaniu.

Wykres 161. Wskaźnik efektywności kosztowej ogółem utrzymania zieleni publicznej [zł/m²]

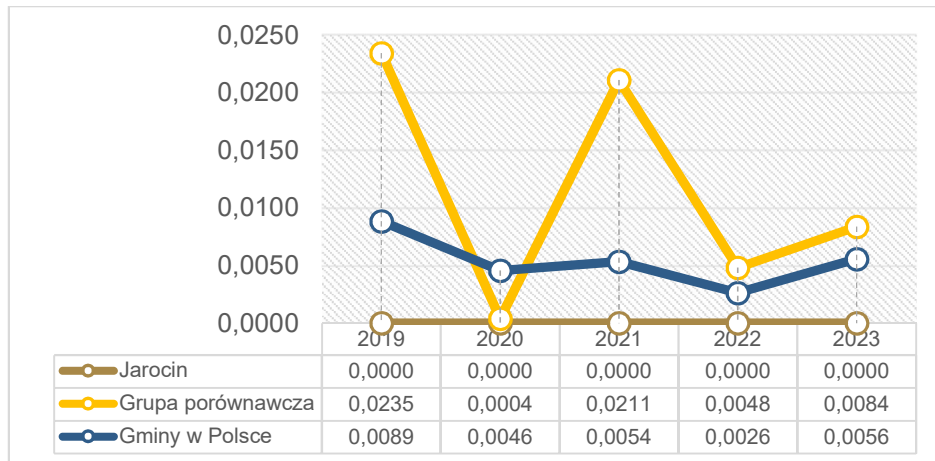
Źródło: Opracowanie własne na podstawie BDL GUS.

GOSPODARKA MIESZKANIOWA

W każdej z gmin w Polsce gospodarka mieszkaniowa jest jednym z istotnych obszarów działalności. Wynika to z wielu kwestii. Niemniej jednak gmina jako wspólnota mieszkańców ma największy interes w tym, aby zwiększała się liczebność jej populacji, a jednocześnie gmina posiada realne instrumenty w postaci miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego pozwalające na kształtowanie rozwoju publiczno-prywatnego zasobu mieszkaniowego. Należy również pamiętać, że gminne zasoby nieruchomości mogą być wykorzystywane na cele rozwojowe gmin i zorganizowanej działalności inwestycyjnej, a w szczególności na realizację budownictwa mieszkaniowego oraz związanych z tym budownictwem urządzeń infrastruktury technicznej. Gmina też stanowi podmiot, którego jednym z wielu zadań jest zaspokojenie potrzeb mieszkaniowych mieszkańców gminy, w szczególności mieszkańców o trudnej sytuacji życiowej, np. poprzez gminne budownictwo mieszkaniowe. W ocenie działalności gminy Jarocin w tym obszarze należy stwierdzić, że w latach 2019-2023 gmina nie oddała do użytku żadnego nowego mieszkania

komunalnego, tzn. nie poszerzyła gminnego zasobu mieszkaniowego. Warto jednak podkreślić, iż zarówno w przypadku gmin grupy porównawczej, jak i średniej wartości ustalonej dla wszystkich gmin w Polsce udział mieszkań komunalnych oddanych do użytku w ogólnej ilości mieszkań oddanych do użytku jest znikomy (wskaźnik ten wynosi średnio 1%).

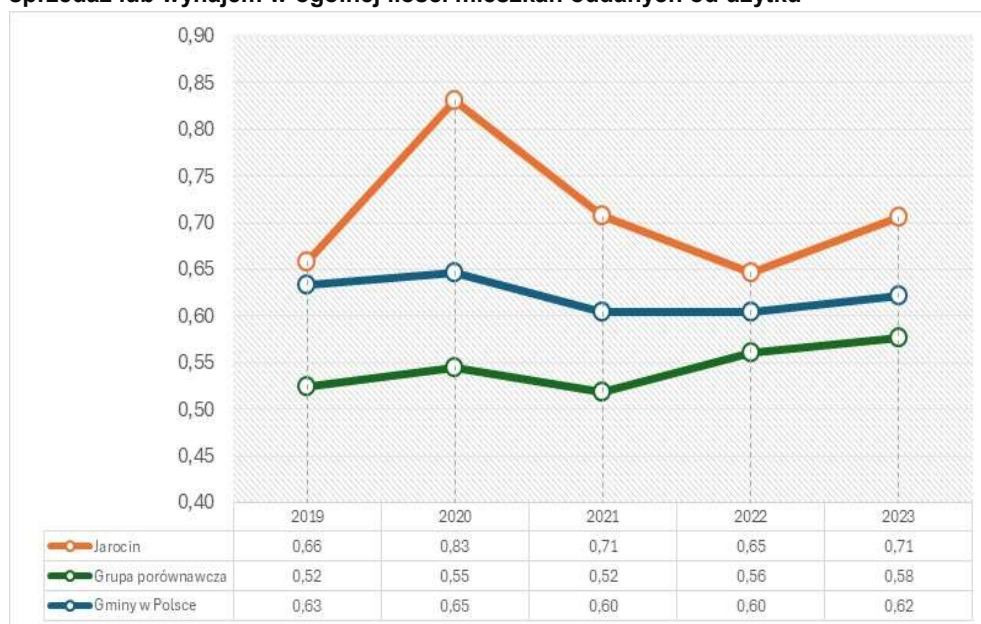
Wykres 162. Wskaźnik relacji mieszkań komunalnych oddanych do użytku w ogólnej ilości mieszkań oddanych do użytku w latach 2019-2023

Źródło: Opracowanie własne na podstawie BDL GUS.

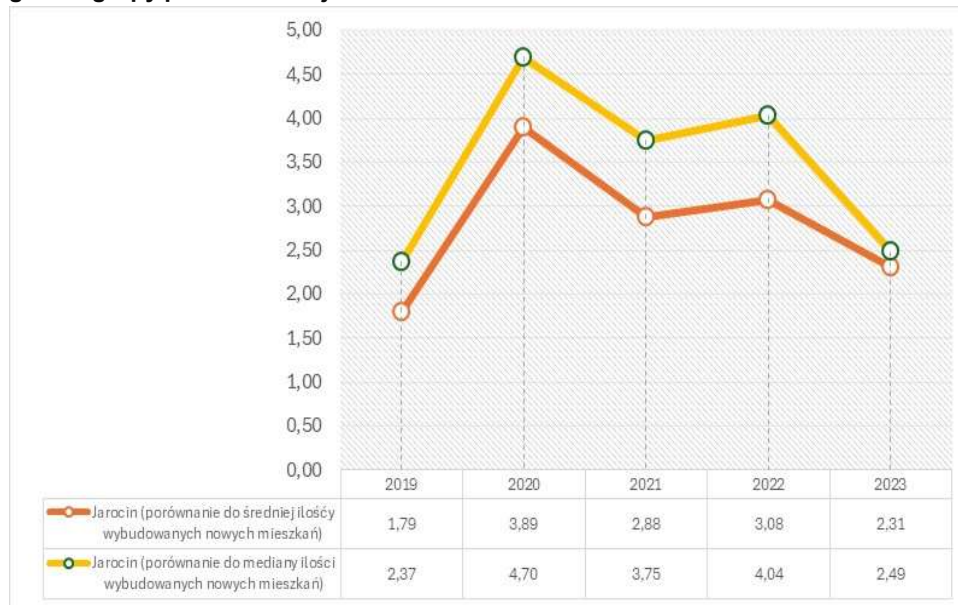
Gmina Jarocin nie realizowała przedsięwzięć inwestycyjnych w zakresie komunalnego budownictwa mieszkaniowego w latach 2019-2023, jednakże **zaspokojenie potrzeb mieszkaniowych było wypełniane przede wszystkim przez podmioty działające na rynku komercyjnym**, co przedstawia wykres poniżej. Udział rynku komercyjnego w zaspokajaniu potrzeb mieszkaniowych w latach 2019-2023 wynosi ponad 50% w przypadku gminy grupy porównawczej oraz ponad 60% w zakresie średniej wartości ustalonej dla wszystkich gmin w Polsce. Gmina Jarocin w tym przedmiocie zdecydowanie wyróżnia się w stosunku do wyżej wymienionych dwóch grup porównawczych gmin, gdzie udział podmiotów rynku komercyjnego w zaspokajaniu potrzeb mieszkaniowych wynosi średnio ponad 70% w latach 2019-2023. **W gminie Jarocin komercyjne budownictwo mieszkaniowe związane z realizacją inwestycji mieszkaniowych z przeznaczeniem na sprzedaż lub wynajem stanowiło od 65% do 83% mieszkań oddanych do użytku w latach 2019-2023.**

Wykres 163. Wskaźnik relacji mieszkań oddanych do użytku z przeznaczeniem na sprzedaż lub wynajem w ogólnej ilości mieszkań oddanych od użytku

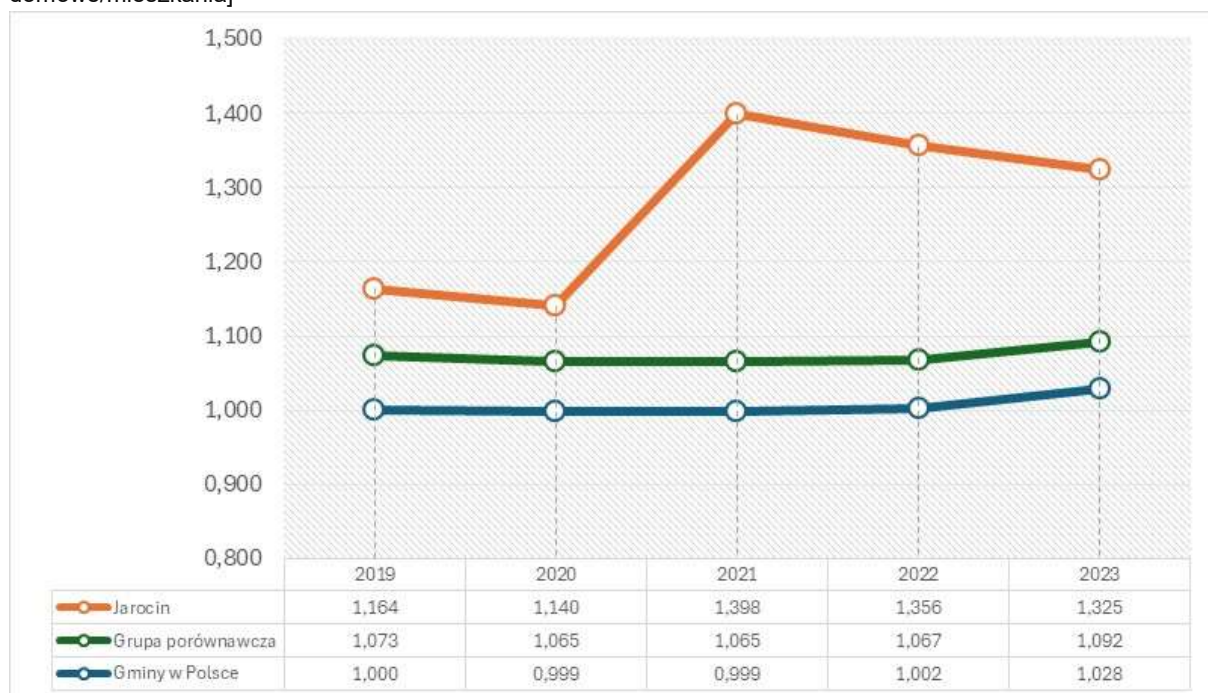
Źródło: Opracowanie własne na podstawie BDL GUS.

Mając na uwadze znaczne zaangażowanie w gminie Jarocin budownictwa mieszkaniowego realizowanego przez podmioty rynku komercyjnego ocenie poddano intensyfikację budownictwa mieszkaniowego w stosunku do gmin z grupy porównawczej ustalając dla tejże grupy wartości średnią i medianę, co prezentuje wykres poniżej. W gminie Jarocin w latach 2019-2023 intensywność rozwoju budownictwa była od dwu- do trzykrotnie większa w porównaniu do średniej ilości nowych mieszkań oddanych od użytku w gminach z grupy porównawczej. Z kolei w odniesieniu do ustalonej mediany gmin grupy porównawczej intensyfikacja budownictwa w gminie Jarocin była nawet od trzy-do pięciokrotnie większa. Taka sytuacja pozwala stwierdzić, że **gmina Jarocin w zakresie budownictwa mieszkaniowego intensywnie rozbudowywała swoją przestrzeń w latach 2019-2023, przede wszystkim w oparciu o inwestycje podmiotów sektora komercyjnego.**

Wykres 164. Wskaźnik intensyfikacji budownictwa mieszkaniowego w stosunku do gmin z grupy porównawczej

Źródło: Opracowanie własne na podstawie BDL GUS.

Oceniając obszar gospodarki mieszkaniowej należy również zwrócić uwagę na istotne zjawisko występujące w Polsce, a mianowicie na teoretycznie pełne zaspokojenie potrzeb mieszkaniowych w przeliczeniu ilości gospodarstwa domowych na ilość mieszkań dostępnych na rynku (patrz wykres poniżej). Niemniej jednak z roku na rok powstają kolejne nowe mieszkania, na które jest popyt na rynku nieruchomości, jeżeli to przede wszystkim podmioty rynku komercyjnego zaspokajają te potrzeby, a więc podmioty nastawione na działalność przynoszącą ekonomiczne korzyści. Warto zauważyć, iż coraz powszechniejszy staje się rynek wynajmu mieszkań, co wynika nie tylko z faktu napływu osób do pracy z zagranicy, lecz także zwiększających się cen nieruchomości na rynku i zwiększenia kosztów pozyskania zewnętrznych źródeł finansowania nabycia nieruchomości (kredyty hipoteczne), których tempo jest niewspółmierne do wzrostu wynagrodzeń pracowników na rynku pracy.

Wykres 165. Wskaźnik zaspokojenia potrzeb mieszkaniowych [gospodarstwa domowe/mieszkania]

Źródło: Opracowanie własne na podstawie BDL GUS.

PODSUMOWANIE

W ramach syntetycznej oceny obszaru prowadzenie gospodarki komunalnej przez gminę Jarocin należy zwrócić uwagę na następujące aspekty:

- **Monitorowanie wydajności infrastruktury wodno-kanalizacyjnej** gminy Jarocin, w tym związanej z oczyszczaniem ścieków, ze względu na zabezpieczenie możliwości odbioru i oczyszczenia ścieków odprowadzanych przez mieszkańców.
- **Weryfikacja systemu gospodarowania odpadami komunalnymi w celu zmniejszenia kosztachłonności** prowadzenia gospodarki odpadami komunalnymi przez gminę Jarocin, **przy jednoczesnym dążeniu do poprawy selektywności odbieranych odpadów komunalnych.**
- **Zweryfikować przyczyny wysokiej kosztachłonności zużycia energii elektrycznej** w gminie Jarocin **w celu poprawy efektywności** w tym zakresie, jeżeli będzie taka możliwość prawno-organizacyjna.
- **Zweryfikować przyczyny wysokiej kosztachłonności bieżącego utrzymania przestrzeni publicznej** w gminie Jarocin **w celu poprawy efektywności, w szczególności w obszarach utrzymania czystości i porządku, jak również pielęgnacji zieleni.**
- **Dokonać przeglądu procesów wiążących się intensyfikacją komercyjnego budownictwa mieszkaniowego na terenie gminy Jarocin** w kontekście zaangażowania podmiotu publicznego w realizację podstawowego zadania dotyczącego zaspokajania potrzeb mieszkaniowych. Dotychczas gmina Jarocin nie realizowała przedsięwzięć inwestycyjnych w zakresie komunalnego budownictwa mieszkaniowego w latach 2019-2023, jednakże zaspokojenie potrzeb mieszkaniowych było wypełniane przede wszystkim przez podmioty działające na rynku komercyjnym.

ANALIZA ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO

PLANOWANIE STRATEGICZNE, GOSPODARKA PRZESTRZENNA ORAZ ARCHITEKTURA JAROCINA

✓ ORGANIZACJA URZĘDU MIEJSKIEGO W JAROCINIE

Zarządzeniem Nr 149/VIII/2019. K Burmistrza Jarocina z dnia 9 września 2019 roku w Regulaminie Organizacyjnym Urzędu Miejskiego w Jarocinie, utworzona została z dniem 1 listopada 2019 roku nowa jednostka organizacyjna – Wydziału Planowania Strategicznego. Do jej zadań przekazano w sprawy związane z zagospodarowaniem przestrzennym, rewitalizacją, programowaniem Strategii rozwoju Miasta i Gminy, tworzenia systemu bazy danych w oparciu o wskaźniki i informacje przestrzenne, partycypacją społeczną, rewitalizacją, kreowaniem wizerunku Miasta i Gminy. Ze względu na rangę powierzonych zadań Wydział podporządkowany został bezpośrednio Burmistrzowi Miasta.

W szczególności do zadań Wydziału przekazano:

- w zakresie tworzenia systemu tworzenia baz danych w oparciu o wskaźniki i informacje przestrzenne:
 - ✓ pozyskiwanie, gromadzenie i analizowanie zebranych danych i informacji statystycznych dotyczących sytuacji społeczno-gospodarczej i przestrzeni Miasta i Gminy;
 - ✓ analizowanie tendencji społeczno-rozwojowych Miasta i Gminy;
 - ✓ tworzenie informacji przestrzennej Miasta i gminy w oparciu o technologie GIS;
 - ✓ opiniowanie zasadności inwestycji miejskich;
 - ✓ przygotowywanie analiz przestrzennych zapewniających racjonalne przygotowanie i zarządzanie procesem rozwoju;
 - ✓ analizowanie danych w celu określenia zasadności sporządzania opracowań dotyczących rozwoju gminy (miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego, studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego);
 - ✓ opracowanie materiałów w zakresie kompleksowego programowania i ustalania kierunków rozwoju Gminy, w tym monitorowanie i aktualizacja Strategii Rozwoju Miasta i Gminy Jarocin oraz Planu Rozwoju Lokalnego;
- w zakresie partycypacji społecznych:
 - ✓ opracowanie modelu konsultacji społecznych poprzedzających nowe inwestycje;
 - ✓ wdrażanie nowych metod konsultacji społecznych (np. geoankieta, possible living, design thinking);
 - ✓ zapewnienie ogólnodostępnej informacji przestrzennej wynikającej z procesu konsultacji;
 - ✓ prowadzenie hepeningów opartych na miejskich technologiach partycypacji;
- w zakresie rewitalizacji:
 - ✓ przygotowanie oraz realizacja gminnego programu rewitalizacji w oparciu o współpracę z ekspertami, przedstawicielami struktur miejskich; poprzedzonego diagnozą i delimitacją obszaru zdegradowanego;
 - ✓ koordynacja realizacji gminnego programu rewitalizacji w zakresie:
 - działań w sferze społeczno-gospodarczej,

- podejmowania współpracy z interesariuszami rewitalizacji, w szczególności mieszkańcami obszaru rewitalizacji, z podmiotami prowadzącymi lub zamierzającymi prowadzić działalność na obszarze rewitalizacji,
- inicjowania oraz koordynacji działań na obszarze rewitalizacji na rzecz przeciwdziałania koncentracji negatywnych zjawisk społecznych, w szczególności: bezrobocia, ubóstwa, przestępczości, niskiemu poziomowi edukacji lub kapitału społecznego, niewystarczającego poziomu uczestnictwa w życiu publicznym i kulturalnym, na rzecz podnoszenia stopnia przedsiębiorczości oraz poprawy kondycji przedsiębiorstw,
- działań w sferze przestrzenno-funkcjonalnej,
- podejmowania współpracy z właścicielami, użytkownikami wieczystymi i podmiotami zarządzającymi nieruchomościami na obszarze rewitalizacji,
- inicjowania oraz koordynowania działań na obszarze rewitalizacji na rzecz obniżenia negatywnych skutków zjawisk środowiskowych, przestrzenno-funkcjonalnych oraz technicznych,
- monitorowanie efektów działań realizowanych na obszarze rewitalizacji zapisanych w gminnym programie rewitalizacji,
- podejmowanie działań w zakresie informacji i promowania gminnego programu rewitalizacji,
- wspieranie oraz kreowanie i wdrażanie innowacyjnych działań społecznych, partycypacji społecznej;
- ✓ przygotowanie materiałów do studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego;
- ✓ przygotowanie materiałów niezbędnych do sporządzania projektów planów zagospodarowania przestrzennego;
- ✓ koordynacja i obsługa działań związanych z uzgodnieniami projektu planu oraz wprowadzaniem zadań rządowych do miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego;
- ✓ przechowywanie planów zagospodarowania;
- ✓ prowadzenie i aktualizacja rejestru miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego;
- ✓ ocena zmian w zagospodarowaniu przestrzennym Gminy i przygotowanie wyników tej oceny oraz analiza wniosków w sprawach sporządzania lub zmiany planu zagospodarowania przestrzennego;
- ✓ udział w negocjacjach mających na celu wprowadzenie do miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego zadań rządowych dla realizacji ponadlokalnych celów publicznych;
- ✓ przygotowanie projektów decyzji o warunkach zabudowy oraz decyzji o ustaleniu lokalizacji inwestycji celu publicznego;
- w zakresie działań Głównego Ogrodnika Miasta:
 - ✓ kreowanie wizerunku przestrzeni miejskiej w zakresie zieleni oraz nadzór nad estetyką terenów zieleni na terenie Miasta i gminy Jarocin, a w szczególności:
 - opracowanie wytycznych do koncepcji i projektów urządzenia zieleni i elementów małej architektury na terenie Miasta i Gminy Jarocin, w tym planowanie i nadzór nad rozwojem terenów zielonych, w szczególności poprzez koordynowanie projektów nasadzeń zieleni wraz z małą architekturą,

- nadzór nad odbiorem prac związanych z nasadzeniami roślin,
- nadzór nad przygotowaniem opinii dotyczących stanu zdrowotnego drzew i krzewów w toku wybranych postępowań prowadzonych w sprawie ich wycinki,
- nadzór nad udziałem w kontrolowaniu nasadzeń rekompensujących,
- nadzór nad prowadzeniem spraw związanych z utworzeniem obszarów i obiektów przyrodniczych podlegających prawnej ochronie oraz nadzór nad prowadzeniem stosownego rejestru;
- ✓ nadzór nad bieżącymi pracami pielęgnacyjnymi zieleni;
- ✓ nadzór nad rewitalizacją istniejących zadrzewień;
- ✓ promowanie nowoczesnego designu i sztuki przestrzeni;
- ✓ planowanie i kompleksowy nadzór rozwoju zieleni poprzez:
 - integrację rozproszonych struktury zieleni w ciągły system,
 - tworzenie nowych terenów zieleni miejskiej i ochronę terenów cennych przyrodniczo,
 - zachowanie istniejących terenów zieleni miejskiej i ich rozwój,
 - opiniowanie dokumentacji projektowej w zakresie gospodarowania zielenią oraz przyjętych rozwiązań projektowych,
 - ochronę przyrody we współpracy z Wojewódzkim Konserwatorem Przyrody,
 - propagowanie akcji edukacyjnych związanych z podnoszeniem świadomości przyrodniczej;
- ✓ nadzór nad działaniami wynikającymi z przepisów ustawy o rewitalizacji;
- ✓ realizacja zadań w zakresie rewitalizacji terenów zielonych i kompleksu pałacowo-parkowego;
- ✓ wykonywanie prac związanych z rewitalizacją.

Utworzenie Wydziału Planowania Strategicznego stanowi istotny przełom w sposobie traktowania spraw związanych z programowaniem strategii rozwoju miasta, gospodarki przestrzennej i architektury Miasta i Gminy Jarocin. Jednak zakres powierzonych kompetencji oraz zbyt mocne akcentowanie niektórych z nich winno być skorygowane.

PODSTAWOWE DOKUMENTY KREUJĄCE ROZWÓJ MIASTA I GMINY JAROCIN

- **Strategia Rozwoju Miasta i Gminy Jarocin** na lata 2023 – 2030 została zrealizowana w ramach projektu „Aktualizacja Strategii Rozwoju Gminy Jarocin” w związku z realizacją umowy o dofinansowanie nr DPT/BDG-II/POPT/5/22 zawartej dnia 14 stycznia 2022 r. w ramach inicjatywy pt. „Wsparcie rozwoju miast” w ramach Programu Operacyjnego Pomoc Techniczna 2014-2020, współfinansowane ze środków Unii Europejskiej. Zastąpiła ona strategię przygotowaną przez gminę na lata 2011 – 2025 (Uchwałą nr LXV/614/2010 Rady Miejskiej w Jarocinie z dnia 29 września 2010 roku), która wcześniej była dwukrotnie nowelizowana (w 2013 i 2015 roku).

Przesłanką do aktualizacji strategii było uznanie, że obecny dokument jest trudny do monitorowania i ewaluacji. Informacje oraz wnioski zawarte w nim

zawarte straciły swą aktualność i należy je dostosować do stanu rzeczywistego. Ustalono też, że konieczne jest uspołecznienie procesu zarządzania strategicznego. Aktualizacja ma poprawić czytelność zapisów strategii, określić dokładne wskaźniki umożliwiające jej monitoring oraz zwiększyć świadomość wagi dokumentu, by usprawnić i przyspieszyć rozwój miasta i gminy oraz polepszyć sytuację społeczno-ekonomiczną. Między innymi w oparciu o te przesłanki wykreowano obraz przyszłości miasta będący jednocześnie wizją gminy, który brzmiał następująco:

**„Gmina Jarocin w 2030 r. jest:
przyjazna i atrakcyjna dla mieszkańców,
dostosowana dla niepełnosprawnych,
przedsiębiorcza i atrakcyjna inwestycyjnie,
samowystarczalna energetycznie,
przyjazna środowisku”.**

W dokumencie wskazano również na misję gminy, którą określono:

Misją Gminy Jarocin „jest zaspokajanie potrzeb oraz podniesienie jakości życia mieszkańców poprzez rozbudowę infrastruktury społecznej i technicznej, rozwój przedsiębiorczości oraz zapewnienie bezpieczeństwa energetycznego przy jednoczesnym uwzględnianiu zasady zrównoważonego rozwoju”.

Wyróżniono siedem celów strategicznych:

- Podnoszenie jakości usług kierowanych do mieszkańców.
- Aktywizacja i integracja społeczności lokalnej gminy.
- Promocja i rozwój gospodarczy gminy.
- Spójna polityka rozwoju gminy Jarocin.
- Samowystarczalność energetyczna gminy Jarocin.
- Zrównoważony rozwój infrastruktury technicznej.
- Ochrona środowiska naturalnego.

Celom strategicznym przypisano wymiary: społeczny – cel 1 i 2, gospodarczy – cel 3 i 4 oraz przestrzenny – cele 5, 6 i 7. Ich realizację ujęto w 24 celach operacyjnych rozpisanych na 69 kierunków działań. Zgodnie z aktualną modą w specjalnej tabeli przedstawiono oczekiwane rezultaty planowanych działań oraz wskaźniki ich osiągnięcia.

Niestety pomimo dużego wysiłku autorów brakują w strategii lakonicznego określenia priorytetów będących podstawą jej realizacji, które tak dobrze zostały przedstawione w uchylanym dokumencie:

- Jarocin – miejsce warte zamieszkania,
- Jarocin – dobre miejsce dla podejmowania działalności gospodarczej,
- Jarocin – miejsce, gdzie każdy otrzyma szansę rozwoju,
- Jarocin – miejsce warte odwiedzin (zakupy, usługi).

W zakresie przestrzennym strategia stara się wypełnić wymagania ustawowe. Zasadniczym jej brakiem jest uchylenie się autorów przed bardziej precyzyjnym określeniem poszczególnych polityk (brak lokalnych OSI). Na ich usprawiedliwienie należy wskazać trudności jakie mieli przy precyzyjnym oddaniu celów i kierunków inwestycyjnych strategii oraz brak szerszych doświadczeń w formułowaniu tego typu dokumentów.

Tak przygotowana i uchwalona strategia stanowi wystarczającą podstawę prawną do procedowania Planu Ogólnego także po 01 stycznia 2026 roku.

Obowiązująca Strategia Jarocina jest dokumentem poprawnym, silnie nastawionym na pełną realizację wymogów ustawowych. Unika odpowiedzi na zasadnicze i trudne wyzwania przyszłości. W wielu wypadkach nie dostrzega zmian, które już zaistniały, a ich echa można znaleźć w diagnozie. Pomimo świadomości, że dokument ma bardzo krótki horyzont czasowy (7/8 lat) nadmiernie rozbudowuje układ celów strategicznych. Dodatkowo brak jasnego określenia systemu priorytetów utrudniać będzie konieczne wybory. Szczególnie dotkliwym może się okazać brak systemu wartości, którym winni się posługiwać decydenci w wypadku zaistnienia jakichkolwiek sytuacji nie przewidzianych w strategii.

Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Miasta i Gminy Jarocin zostało przyjęte Uchwałą nr LXX/621/2022 Rady Miejskiej w Jarocinie z dnia 17 sierpnia 2022 r. Powyższe opracowanie zmieniło wcześniej obowiązujące Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego miasta i gminy Jarocin: zatwierdzone uchwałami Rady Miejskiej w Jarocinie: nr XVI/199/99 z dnia 29 października 1999 roku i nr XXV/274/2000 z dnia 30 czerwca 2000 roku, ze zmianami zatwierdzonymi uchwałami Rady Miejskiej w Jarocinie: nr XLIII/714/2006 i nr XLIII/715/2006 z dnia 28 września 2006 roku, nr XXII/228/2008 i nr XXII/229/2008 z dnia 22 lutego 2008 roku, nr LVI/522/2010 z dnia 26 stycznia 2010 roku oraz nr LIV/566/2017 z dnia 29 czerwca 2017 roku. Zmiana dotychczasowego Studium dokonana została zarówno w części dotyczącej uwarunkowań (głównie wynikająca z aktualizacji danych statystycznych, ale także z potrzeby weryfikacji niektórych tez z zakresu diagnozy), jak i w części dotyczącej kierunków polityki przestrzennej na obszarze całej gminy.

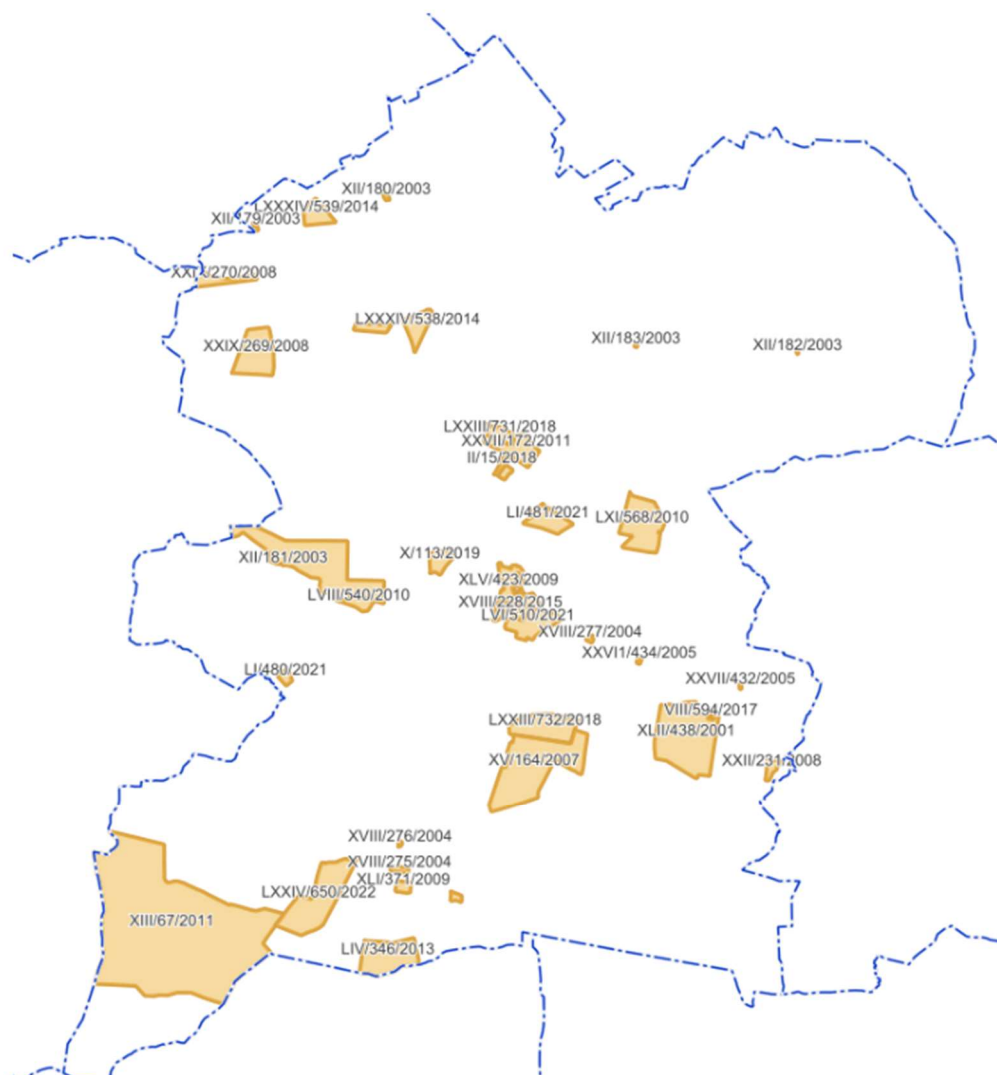
Przystąpienie do sporządzenia niniejszej zmiany Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego miasta i gminy Jarocin, zwanej dalej w skrócie „zmianą Studium”, wynikało m.in. z potrzeby wskazania nowych połączeń komunikacyjnych, jak również wyznaczenia nowych terenów przeznaczonych pod inwestycje, w tym zabudowę (wybrane obszary położone w mieście Jarocin oraz w obrębach: Cielcza, Golina, Kąty, Mieszków, Osiek-Cząszczew, Potarzyca, Radlin, Wilkowyja, Witaszyce i Witaszyczki).

Krótki okres obowiązywania (do końca 2025 roku) czynią z obowiązującego Studium dokument przestarzały i mało użyteczny. Sens tym pracom może jedynie nadać uchwalenie do w/w daty nowych lub nowelizacji obowiązujących planów miejscowych zagospodarowania przestrzennego.

- **Plan Ogólny Gminy.** Nowelizacja ustawy o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym z dnia 7 lipca 2023 roku (DU, z dnia 24 sierpnia 2023, poz. 1688) wprowadziła nowy rodzaj dokumentu planistycznego – Plan Ogólny Gminy. Zastąpi on studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy. W przeciwieństwie do studium będzie on aktem prawa miejscowego. To znaczy, że będzie miał moc prawną. Jego ustalenia dadzą podstawę do uchwalania planów miejscowych oraz wydawania decyzji o warunkach zabudowy. Trzeba będzie w nim określić strefy planistyczne oraz gminne standardy urbanistyczne. Można będzie też ustalić obszary uzupełnienia zabudowy i

obszary uzupełnienia zabudowy śródmiejskiej. Plany trzeba będzie sporządzić do końca 2025 roku. W dniu 3 kwietnia 2024 roku gmina rozpoczęła procedurę prac nad przygotowaniem projektu planu ogólnego miasta i gminy Jarocin.

- **Miejscowe Plany Zagospodarowania przestrzennego.** Na terenie gminy Jarocin obowiązuje 45 miejscowych planów. W 2023 roku uchwalono 6 nowych planów, co powinno wpłynąć korzystnie na dostępność terenów inwestycyjnych. Przyjęte plany obejmują zwykle niewielkie obszary o z góry zdeterminowanym przeznaczeniu. Powierzchnia gminy, która została objęta MPZP do 2023 r. wyniosła 2253,0 ha, co stanowi około 8% powierzchni całej gminy. Liczba wydanych decyzji to: WZ (281) i ICP (32). W efekcie prowadzenie polityki przestrzennej jest niezwykle skomplikowane i mało skuteczne. Jest też kosztowne – przygotowywanie decyzje o warunkach zabudowy oraz decyzji o ustaleniu lokalizacji inwestycji celu publicznego. Sytuacja taka prowadzi często do rażących błędów lokalizacyjnych (np. budowa Powiatowej Komendy Policji poza zabudową miasta).

Rys. 3. Miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego.

Zapaść w planowaniu przestrzennym Jarocina jest zdumiewająca. Władze miasta muszą w trybie pilnym doprowadzić do uchwalenia kluczowych dla funkcjonowania miasta planów miejscowych. Przygotowywane plany powinny obejmować duże obszary miasta i odpowiadać na jego rzeczywiste problemy. Do końca bieżącej kadencji co najmniej połowa obszaru miasta winna mieć obowiązujące miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego. Na obszarach gdzie brak jest obowiązujących planów miejscowych, należy dla znaczącego przedsięwzięcia rozważyć organizację konkursu urbanistycznego. Konkursy urbanistyczne i architektoniczne winny być zasadą przy realizacji przedsięwzięć o charakterze publicznym.

- **Rewitalizacja.** Program rewitalizacji dla Gminy Jarocin został przyjęty Uchwałą nr LXVIII/676/2018 Rady Miejskiej w Jarocinie z dnia 24.01.2018 roku. Kluczową rolę nad realizacją Gminnego Programu Rewitalizacji pełni Burmistrz Miasta, który kieruje działaniami rewitalizacyjnymi. Przygotowanie, prowadzenie, wdrażanie oraz koordynacja GPR została powierzona spółce gminnej Jarociński Fundusz Poręczeń Kredytowych spółka z o.o. W ramach tej spółki wyodrębniono Zespół ds. rewitalizacji. Reprezentantem interesariuszy jest Komitet Rewitalizacji Gminy Jarocin, który wspiera działania Burmistrza Jarocina na obszarze rewitalizacji, stanowi forum współpracy i dialogu interesariuszy z organami gminy w sprawach dotyczących przygotowania, prowadzenia i oceny rewitalizacji oraz pełni funkcję opiniodawczo-doradczą Burmistrza Jarocina. W ramach Programu dokonano podziału Gminy Jarocin na 9 jednorodnych okręgów rewitalizacji, z których każdy obejmuje teren o podobnej strukturze i charakterystyce. Dziewiąty okręg, którym jest miasto Jarocin, z powodu przekroczenia dopuszczalnej liczby mieszkańców wg ustawy, został dodatkowo podzielony na podokręgi (16). Po podziale przystąpiono do analizy negatywnych zjawisk oraz analizy lokalnych potencjałów. W procesie rewitalizacji wyznaczono następujące dziewięć celów strategicznych oraz rozwijające te cele kierunki działań. Siedem z nich (celów strategicznych) bezpośrednio dotyczy działań w przestrzeni miasta i w oparciu o istniejącą zabudowę miasta.

- ✓ Cel. Rozwój rynku pracy – kierunki działań:
 - tworzenie nowych miejsc pracy,
 - tworzenie miejsc inwestycyjnych,
 - walka z bezrobociem,
 - nadanie nowych funkcji obszarowi rewitalizacji.
- ✓ Cel. Odnowienie przestrzeni, modernizacja zasobu mieszkaniowego i usługowego – kierunki działań:
 - renowacja najbardziej wartościowych obiektów,
 - wprowadzenie Specjalnej Strefy Rewitalizacji,
 - termomodernizacja obiektów,
 - przystosowanie obiektów do pełnienia nowych funkcji,
 - poprawa warunków zamieszkania.
- ✓ Cel. Nowoczesne rozwiązania z zakresie komunikacji – kierunki działań:
 - Utworzenie SMART CITY,
 - zaplanowanie nowej organizacji ruchu,
 - wskazanie nowych miejsc parkingowych,
 - promowanie transportu zbiorowego.
- ✓ Cel. Utworzenie i modernizacja infrastruktury założenia pałacowo-parkowego – kierunki działań:
 - kompleksowa rewaloryzacja założenia pałacowo-parkowego,

- tworzenie i zagospodarowanie systemu zieleni miejskiej w Jarocinie,
 - adaptacja budynku Pałacu Radolińskich do nowych funkcji.
- ✓ Cel. Stworzenie wysokiej jakości przestrzeni publicznych – kierunki działań:
- ożywienie rynku i przywrócenie jego świetności,
 - stworzenie przestrzeni przyciągającej i integrującej mieszkańców,
 - uporządkowanie przestrzeni i nadanie jej nowego wymiaru,
 - adaptacje przestrzeni publicznych i nadanie im nowego wymiaru.
- ✓ Cel. Miejsce utożsamiane z regionem – tworzenie produktu wyróżniającego Jarocin – kierunki działania:
- tworzenie regionalnego produktu wyróżniającego miasto,
 - budowa tożsamości lokalnej,
 - podkreślenie wartości historycznych i kulturalnych miasta,
 - stworzenie miejsc przyciągających mieszkańców,
 - nadanie nowych funkcji.
- ✓ Cel. Poprawa jakości środowiska przyrodniczego – kierunki działań:
- wspieranie technologii przyjaznych dla środowiska,
 - wykorzystywanie alternatywnych źródeł energii,
 - podnoszenie świadomości ekologicznej.

Przyjęty do realizacji program rewitalizacji Miasta i Gminy Jarocin jest dokumentem o zasadniczym znaczeniu dla tego bogatego w zabytki miasta. Jest dokumentem obszernym, wręcz szczegółowym. W dużym zakresie (zwłaszcza dotyczy to miasta Jarocina) wypełnia braki jakimi charakteryzuje się studium miasta oraz brak planów miejscowych. Zakres przewidzianych do realizacji działań rewitalizacyjny obejmuje dziesiątki działań i inwestycji. Jego łączny koszty realizacji programu oszacowano na kwotę 204 272 810,00 zł. Jego powodzenie w dużej mierze zależy od zdolności władz gminnych do pozyskania funduszy zewnętrznych – ponad 170 mln złotych przewidzianych do wydania w tym programie to fundusze zewnętrzne. W wielu jednak wypadkach powodzenie działań rewitalizacyjnych będzie również zależeć od dobrej polityki przestrzennej, której podstawą jest nowoczesne studium i dobre plany miejscowe.

PROGRAM ROZWÓJ LOKALNY

Jarocin znalazł się w drugim etapie konkursu „Budowanie potencjału instytucjonalnego średnich i małych miast w Polsce na rzecz wdrażania skutecznych lokalnych polityk rozwoju” finansowanego z funduszy EOG i Norweskiego Mechanizmu Finansowego. Miasto zdefiniowało cel główny swojego projektu jako stworzenie modelu zrównoważonego rozwoju miasta bazującego na potencjałach i generującego trwałą poprawę jakości życia mieszkańców. Wskazało na osiem celów szczegółowych:

- zatrzymanie negatywnych trendów demograficznych,
- koordynacja zarządzania rozwojem miasta,
- zwiększenie obszaru gminy objętego mpzp,
- rozwój mieszkalnictwa,
- wzrost przedsiębiorczości,
- zmiana struktury dochodów budżetowych,

- zrównoważenie antropopresji,
- poprawa sytuacji materialnej mieszkańców.

Realizacja pięciu wyżej wymienionych celów ma bezpośredni, a wszystkie pozostałe pośredni związek z polityką przestrzenną gminy. W ramach przygotowywanego wniosku konkursowego Jarocin musi opracować Plan Rozwoju Lokalnego i Plan Rozwoju Instytucjonalnego.

Wieloletni program gospodarowania mieszkaniowym zasobem gminy Jarocin na lata 2020 – 2024

Podstawą prawną realizacji programu jest uchwała Nr XXIV/239/2019 Rady Miejskiej w Jarocinie z dnia 23 grudnia 2019 r. w sprawie wieloletniego programu gospodarowania mieszkaniowym zasobem gminy Jarocin na lata 2020 – 2024.

Program ma na celu tworzenie warunków, które zapewnią mieszkańcom zaspokojenie potrzeb mieszkaniowych. Podejmowane działania pozwalają utrzymać w należytym stanie technicznym zasób mieszkaniowy Gminy Jarocin, przede wszystkim poprzez realizację planu remontów i modernizacji. Program stanowi kontynuację budownictwa mieszkaniowego realizowanego przez Gminę w systemie TBS oraz w oparciu o rządowy program Mieszkanie Plus.

Inne programy funkcjonujące na obszarze gminy Jarocin, których ustalenia oddziałują na obszar ładu przestrzennego JST.

- **Program ochrony środowiska dla gminy Jarocin na lata 2022-2025 z perspektywą na lata 2026-2029 (uchwała Nr LXXI/625/2022 Rady Miejskiej w Jarocinie z dnia 25 sierpnia 2022 r.).**
Cel: Narzędzie prowadzenia polityki ekologicznej, mające na celu poprawę stanu środowiska oraz zrównoważenie zarządzania zasobami naturalnymi. Podejmowane zadania mają zapewnić skuteczne mechanizmy chroniące środowisko przed degradacją.
- **Miejski plan adaptacji do zmiany klimatu dla Gminy Jarocin (uchwała Nr LXIX/617/2022 Rady Miejskiej w Jarocinie z dnia 18 lipca 2022 r.).**
Cel: Zwiększenie odporności Gminy Jarocin na zmiany klimatu i osiągnięcie zdolności adaptacyjnych do zmian klimatu. Ograniczenie związanych ze zmianami strat ekonomicznych i gospodarczych i ekonomiczne oraz zagrożeń społecznych towarzyszących tym zmianom. Poprawa jakości i komfortu życia mieszkańców.
- **Plan Gospodarki niskoemisyjnej dla gminy Jarocin na lata 2021-2030 (uchwała Nr LVI/504/2021 Rady Miejskiej w Jarocinie z dnia 15 grudnia 2021 r.).**
Cel: Kierunki i działania zmierzające do redukcji emisji gazów cieplarnianych, poprawy efektywności energetycznej oraz wykorzystania odnawialnych źródeł energii (działania ukierunkowane przede wszystkim na zadania związane z transportem, oświetleniem ulicznym, budownictwem publicznym, gospodarką przestrzenną oraz produkcją energii elektrycznej i ciepła).
- **Założenia do planu zaopatrzenia w ciepło, energię elektryczną i paliwa gazowe dla gminy Jarocin Uchwała Nr LXIX/616/2022 Rady Miejskiej w Jarocinie z dnia 18 lipca 2022 r.).**
Cel: Zabezpieczenie zapotrzebowania w energię na rynku lokalnym gminy oraz każdego z odbiorców, w tym wykorzystanie istniejących nadwyżek i

lokalnych zasobów paliw i energii, z uwzględnieniem energii elektrycznej i ciepła wytwarzanych w odnawialnych źródłach energii.

- **Plan zrównoważonej mobilności miejskiej (uchwała Nr LVI/505/2021 Rady Miejskiej w Jarocinie z dnia 15 grudnia 2021 r.).**

Cel: Określenie planu działań oraz analiza możliwych do realizacji inwestycji w celu pełnego wykorzystania potencjału mobilności na terenie gminy. Redukcja emisji lokalnej szkodliwych substancji do powietrza oraz do obniżenia poziomu hałasu.

- **Wieloletni program rozwoju i modernizacji urządzeń wodociągowych i urządzeń kanalizacyjnych PWIK sp. z o.o. w Jarocinie na lata 2022-2026 z perspektywą na lata 2027-2031 (uchwała Nr LXII/554/2022 Rady Miejskiej w Jarocinie z dnia 17.03.2022 r.).**

Cel: Określenie inwestycji i poziomów nakładów planowanych na ich realizację, uzasadnienie konieczności ich realizacji oraz określenie zakresów rzeczowych prac.

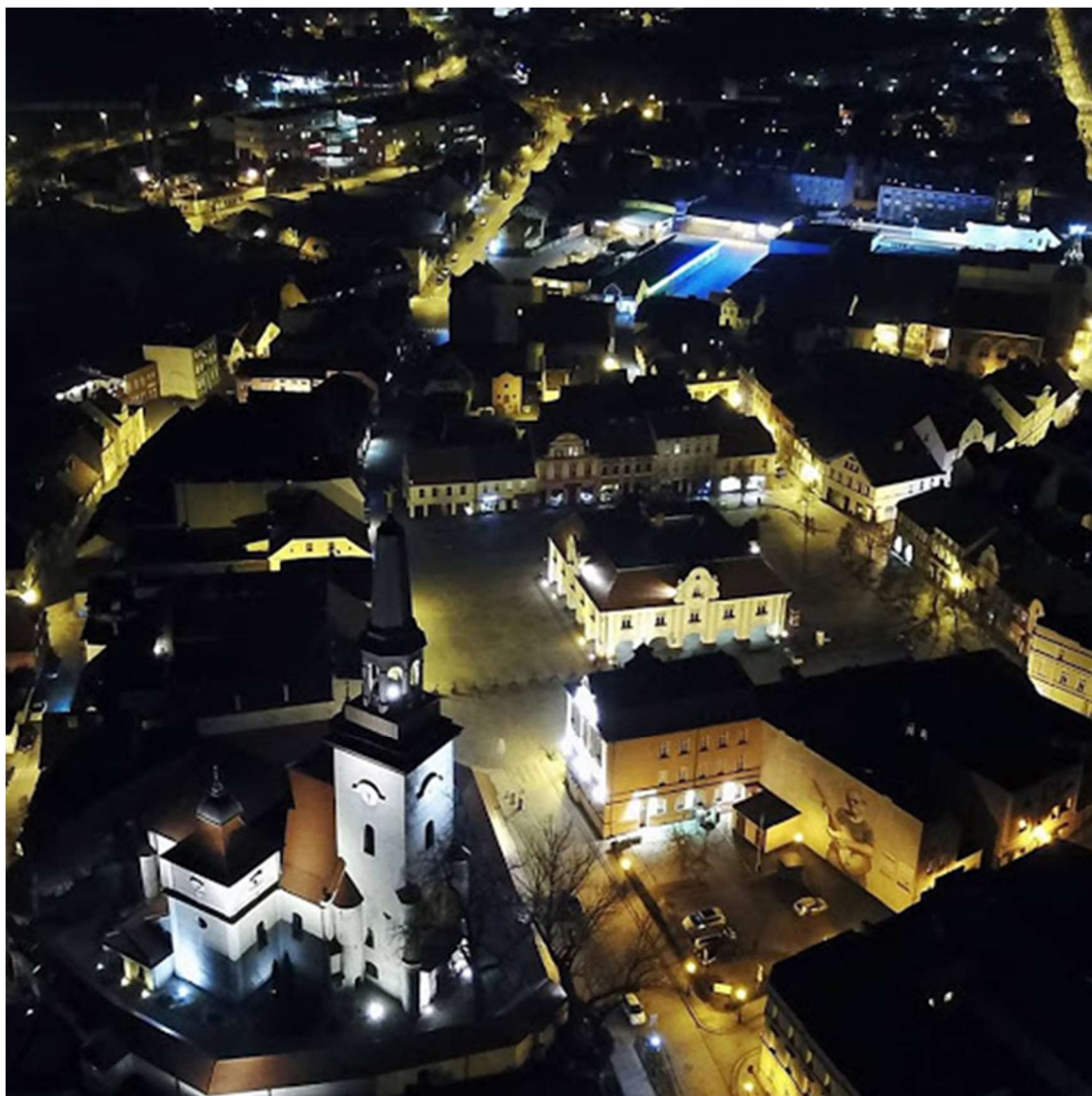
Wszystkie te dokumenty wymagają przejrzenia i dostosowania do przyszłych ustaleń Planu ogólnego.

WNIOSKI I REKOMENDACJE

✓ WNIOSKI GENERALNE

Mając na uwadze wnioski z wizji lokalnej oraz dotychczasowych rozważań, w których przedstawiono cele miasta, podstawowe dokumenty rozwojowe, sposób organizacji Urzędu oraz plany władz Miasta i Gminy Jarocin przedkładam do rozważenia szereg postulatów, których wprowadzenie mogłoby się przyczynić do poprawienia ładu przestrzennego, a co za tym idzie warunków życiowych mieszkańców Jarocina. Postulaty te uporządkowałem wokół kilka kwestii:

- Strategia i lokalizacja.
- Urbanistyka.
- Architektura.
- Wyposażenie miasta.
- Marketing.
- Społeczność.

Rys. 4. Panorama centrum miasta Jarocin.

Każda grupa zawiera od kilku do kilkunastu propozycji działań. Ich skala waha się od poziomu makro przestrzennego operującego wręcz w skali regionalnej, aż do konkretnych, pojedynczych decyzji (np. dotyczących małej architektury). Zatrącam również o problemy marketingu miasta oraz sposobu angażowania lokalnych społeczności w proces podejmowania decyzji i ich późniejszej realizacji.

Pamiętaj dziś masz rzadką szansę, możliwość nowego otwarcia. Wykorzystaj głębokie zmiany prawa w zakresie planowania strategicznego i przestrzennego do realizacji założonych od lat celów i projektów, dla dalszego rozwoju miasta.

Kilka generalnych rad wynikających z przeprowadzonych analiz dotyczących aspektów przestrzennych i architektonicznych miasta:

- Pamiętaj, miasto musi być niedopowiedziane; wszystko co jest idealne i kompletne szybko się nudzi.
- Traktuj przestrzeń miasta jako zasób a nie jako surowiec; nie wszystko w mieście musi się „opłacać”.
- Urząd Miejski musi być instytucją sprawną i nowoczesną, trafnie odczytującą trendy rozwojowe.

- W strukturach Urzędu Miejskiego musi funkcjonować jednostka (muszą funkcjonować ludzie), która będzie skupiać całość kompetencji w zakresie planowania strategicznego, ładu urbanistycznego, architektury, rewitalizacji i środowiska oraz koordynować wdrażanie wypracowanych programów i projektów.
- Miasto musi posiadać długofalową, nowoczesną koncepcję działań przestrzennych i architektonicznych (nowe Studium).
- Urbanistyka musi sprzyjać koncentracji i spajać miasto.
- Architektura musi eksponować i podkreślać walory przestrzeni miejskiej.
- Infrastruktura komunalna musi być nowoczesna, odpowiadać współczesnym trendom, a dostęp do niej musi być tani.
- W komunikacji należy oddać prymat komunikacji pieszej, rowerowej i publicznej.
- Miasto musi być miastem zieleni - w zieleni (wykorzystaj walory sąsiedztwa).
- Z pietyzmem dbaj o detal w mieście.
- Konkursy, zasadą w realizacji prowadzonych przez miasto; zaleceniem przy działaniach prywatnych inwestorów.
- Marketing miasta musi być konsekwentny, uwypuklający walory i historię miejscowości.
- Głos mieszkańców musi być słuchany i respektowany.

✓ **DZIAŁANIA W ZAKRESIE STRATEGII – WNIOSKI SZCZEGÓŁOWE**

- Myśl o Jarocinie w perspektywie 20-tu lat.
- Dobrze identyfikuj i odczytuj trendy współczesności; od zmian społecznych, w ekologii, klimacie, migracji, itp. nie ma już odwrotu.
- Bądź otwarty na współpracę w przypadku projektów zgłaszanych do wspólnej realizacji lub do realizacji na obszarze miasta przez inne samorządy (gminy, powiaty, województwo) lub administracją rządową.
- Twardo broń interesów miasta i mieszkańców (przypadek Powiatowej Komendy Policji).
- Pamiętaj - największą wartością Jarocina są jego mieszkańcy; konsekwentnie angażuj mieszkańców, NGO-sy i inne podmioty funkcjonujące w obszarze miasta w rozwiązywanie jego problemów.
- Szanuj lokalnych przedsiębiorców i inwestorów; bądź również aktywny w pozyskiwaniu nowych z poza miasta.
- Otwórz się na podmioty komercyjne zainteresowane świadczeniem usług i inwestycjami w mieście o charakterze publicznym.
- Dbaj o dobre skomunikowanie Miasta i Gminy Jarocin z ważnymi centrami usług, których Jarocin nie oferuje.

✓ **DZIAŁANIA W ZAKRESIE URBANISTYKI – WNIOSKI SZCZEGÓŁOWE:**

Reorganizuj Wydział Planowania Strategicznego Jarocina kładąc zdecydowany nacisk na władcze kompetencje w zakresie planowania strategicznego, przestrzennego i architektury.

- W Wydziale Planowania Strategicznego utwórz stanowisko Architekta Miasta.
- Bądź konkurencyjny na rynku pracy, miasto potrzebuje dobrych i dobrze wynagradzanych fachowców.
- Opracuj nowe Studium uwarunkowań i kierunków rozwoju Jarocina - nowy zespół autorski, nowe podejście, współczesne wyzwania.
- Pamiętaj o konkursach urbanistycznych.

- Pilnie doprowadź do uchwalenia planów zagospodarowania przestrzennego dla całego miasta.
- Stwórz prawdziwe centrum miasta w oparciu o RYNEK i jego okolice; wzbogacaj go o nowe usługi, zwłaszcza generujące ruch; walcz o jego prestiż i znaczenie.
- Nadaj poszczególnym obszarom miasta w miarę spójny charakter, poprzez podkreślenie jego wiodącej funkcji.
- Popraw połączenia komunikacyjne pomiędzy najważniejszymi obiektami i obszarami miasta (np. Powiatowa Komenda Policji, nowe osiedla mieszkaniowe, itd.).
- Popraw połączeń miasta z miejscowościami Gminy oraz z obszarami atrakcyjnymi turystycznie (np. lasy na północy gminy).
- Uporządkuj organizację ruchu w mieście.
- Chodzenie pieszo może być męczące, dbaj o istniejące i wytyczaj nowe przejścia i skróty; czyń je bezpiecznymi.
- Ekspozuj, odpowiednio akcentując, główne osie urbanistyczne miasta.
- Buduj najpierw ulice i przestrzenie publiczne, potem dopiero budynki mieszkalne.
- Burz w ostateczności – szukaj i nadawaj starym obiektom nowe funkcje.
- Chroń i dbaj o rzeczywiste zabytki, ale broń miasto przed przekształceniem w skansen.
- Nie wpuszczaj handlu wielkopowierzchniowego do centrum miasta, wyjątkowo (do 1000 m kw), pod warunkiem lokowania się w parterach istniejących budynków lub obiektach przemysłowych.
- Stwórz wyraźne granice między miastem a nie miastem.
- Rozbuduj system zieleni miejskiej: stwórz nowe parki, buduj system zielonych ciągów pieszych i rowerowych łączących różne obszary miasta.
- Rozbuduj system ścieżek rowerowych.
- Sadź jak najwięcej drzew; używaj zieleni do tworzenia przestrzeni publicznych; rozwijaj i dbaj o zielen przyuliczną; inwestuj w zielen na prywatnych posesjach (rozdawaj wysokiej jakości sadzonki drzew i krzewów).
- Nie zapominaj o oświetleniu przestrzeni i obiektów publicznych - światłem można zdziałać cuda.
- Estetyzuj przestrzeń publiczną.
- Ustawiaj drogowskazy urbanistyczne.
- Miasto ma swoją historię, ekspozuj ją informując mieszkańców i przyjezdnych.

✓ **DZIAŁANIA W ZAKRESIE ARCHITEKTURY – WNIOSKI SZCZEGÓŁOWE:**

- Opracowując projekty planów przestrzennych nie bądź zbyt totalny, zostaw trochę miejsca dla inwencji twórczej architekta.
- Nie bój się mądrych i konkretnych masterplanów zabudowy szczegółowo definiujących zabudowę w ważnych fragmentach miasta.
- W Jarocinie, przy budowie obiektów publicznych konkurs architektoniczny winien być zasadą.
- Propaguj konkursy architektoniczne wśród inwestorów prywatnych.
- Dbaj o lokalną architekturę i jej tradycje, czerp z niej wzory na przyszłość.
- Zmuś projektantów i inwestorów o dbanie o detal architektoniczny (kominy, okna, drzwi, elewacje, itd.).

- Ekspozuj walory i wartości starej architektury miasta (również tej po-przemysłowej) – ona posiada coś unikalnego - duszę.
- Sprzedając działki komunalne deweloperom pracującymi z dobrymi ar-chitektami.
- Nie bój się aktywnej polityki nieruchomościowej, dokupując lub sprze-dając nieruchomości możesz tworzyć ciekawe lokalizacje pod przyszłe inwestycje, wpływać na ład przestrzenny miasta oraz na jakość archi-tektury nowo wznoszonych obiektów.

✓ **DZIAŁANIA W ZAKRESIE WYPOSAŻENIA MIASTA:**

- Ustawiaj ławki i inne meble miejskie dla tworzenia przestrzeni publicznej – dla zatrzymywania ludzi.
- Stawiaj stojaki na rowery i twórz parkingi rowerowe.
- Buduj pochylnie dla niepełnosprawnych i rodziców z wózkami.
- Obniżaj krawężniki.
- Wszystkie ciągi piesze (chodniki, ścieżki) zrób gładkie pozbawione ja-kichkolwiek przeszkód.
- Pamiętaj o kobietach w obcasach.
- Wspieraj tworzenie ogródków kawiarnianych.
- Za pomocą mebli miejskich twórz przestrzenie wyjątkowe (na przykład place zabaw).
- Zmierz się z dziką i brzydką reklamą w mieście.
- Uporządkuj oznakowanie budynków i ulic.
- Kupuj i instaluj w mieście tylko najlepsze i trwałe meble uliczne i ele-menty małej architektury.
- Ekspozuj najlepsze fragmenty architektury miasta (światłem, usuwając zbędne przesłony, pozwalając zbliżyć się mieszkańcowi).
- Ale też nie bój się nowoczesnej architektury, nowoczesnego wzornic-twa, każde pokolenie ma prawo do własnego zaznaczenia się w prze-strzeni miasta, choćby latarnią.

✓ **DZIAŁANIA W ZAKRESIE MARKETINGU:**

- Wzmacniaj lokalną tożsamość – choć Jarocin ma wiele zalet, reklamuj jedną lub kilka mocnych stron.
- Używaj jednolitego języka marketingowego: logo, znaki, typografia.
- Utrzymuj profesjonalną, żywą i interaktywną stronę www.
- Buduj profesjonalne konto Jarocin na Facebooku.
- Promuj miasto i jego mieszkańców.
- Nie bój się reklamować jarocińskie firmy i ich produkty.
- Kreuj i wzmacnia markę Jarocin.
- Wróć do źródeł, buduj na tym co wcześniej dużym wysiłkiem zostało wykreowane (muzyka młodzieżowa).
- Dobrze oznakuj atrakcje miasta, zarówno te materialne, zmysłowe jak i duchowe; turysta ma mało czasu i nie może ich szukać.

✓ **DZIAŁANIA W ZAKRESIE BUDOWY SPOŁECZNOŚCI LOKALNEJ:**

- Dbaj o lokalną oświatę, to w szkole najlepiej kształtuje się lokalny pa-triotyzm.

- Pamiętaj i wspieraj jarocińską młodzież, walczysz o nią z trudnymi przeciwnikami (np. Poznań, Wrocław, inne kraje); nawet jeśli wyemigrują niech zachowają dobre wspomnienia i sentyment, nigdy nie wiadomo czy nie wrócą.
- Organizuj lokalne wydarzenia związane z historią i dniem dzisiejszym Miasta i Gminy.
- Promuj nową architekturą i urbanistyką miasta (włączaj mieszkańców w dyskusje nad proponowanymi rozwiązaniami, zapraszaj do ciał decyzyjnych i komisji konkursowych, publicznie inauguruj i odbieraj inwestycje).
- Stwórz klub dyskusyjny poświęcony problemom ładu przestrzennego i architektury miasta.
- Merytorycznie odpowiadaj na każdy wniosek i pomysł zgłoszony do gminy.
- Dbaj o przyjazny stosunek urzędników gminy do klientów.
- Regularnie komunikuj się z mieszkańcami za pomocą Internetu.
- W kontaktach z mieszkańcami bądź cierpliwy i wyrozumiały, sprawy architektury i urbanistyki są trudne i skomplikowane.
- Współpracuj z lokalnymi mediami, nie zawsze będą Ci przychylni, ale przecież nie na tym polega ich misja.

REALIZOWANE POLITYKI, PROGRAMY I STRATEGIE - GŁÓWNE DOKUMENTY STRATEGICZNE W LATACH 2019 - 2024

Niniejsza część opracowania przedstawia zestawienie i opis najważniejszych dokumentów strategicznych przyjętych do realizacji w Gminie Jarocin.

PROGRAMY O CHARAKTERZE OGÓLNYM

Spośród wielu uchwał Rady Miejskiej stanowiących o kierunkach realizacji lokalnych polityk, programów i strategii, w pierwszej kolejności należy zwrócić uwagę na **Strategię Rozwoju Gminy Jarocin na lata 2023 - 2030**, która jest dokumentem o charakterze strategicznym, wyznaczającym główne kierunki rozwoju gminy.

✓ STRATEGIA ROZWOJU GMINY JAROCIN NA LATA 2011-2025

Podstawa prawna:

Uchwała Nr XXI/254/2015 Rady Miejskiej w Jarocinie z dnia 9 września 2015 w sprawie przyjęcia zmian do Strategii Rozwoju Gminy na lata 2011 - 2025.

Cel:

Dokument, poprzez powiązanie bezpośrednio z Budżetem Gminy oraz Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego i miejscowym planem zagospodarowania przestrzennego, jest jednym z ważniejszych instrumentów działania władz samorządowych, niemniej uznano, że jest trudny do monitorowania i ewaluacji. Informacje oraz wnioski zawarte w nim straciły swą aktualność i należy je dostosować do stanu rzeczywistego. Ustalono, że konieczne jest uspołecznienie procesu zarządzania strategicznego. Rozpoczęto przygotowania do aktualizacji dokumentu. 18 lipca 2022 roku podjęto uchwałę o przystąpieniu do **sporządzenia Strategii Rozwoju na lata 2023-2030**. Uchwała wskazywała tryb i harmonogram prac nad strategią.

✓ STRATEGIA ROZWOJU GMINY JAROCIN NA LATA 2023-2030

Podstawa prawna:

Uchwała nr XCIII/811/2023 Rady Miejskiej w Jarocinie z dnia 5 września 2023 r. w sprawie przyjęcia Strategii Rozwoju Gminy Jarocin na lata 2023-2030.

Cel:

Strategia Rozwoju Gminy Jarocin na lata 2023-2030 stanowi jeden z najważniejszych dokumentów określających strategiczne kierunki rozwoju gminy na najbliższe lata. Wskazane w Strategii cele strategiczne, cele operacyjne i kierunki działań są odzwierciedleniem wizji rozwoju Gminy Jarocin oraz misji, która przyświeca całej samorządowej wspólnotcie. Strategia jest podstawą do opracowania i wdrażania projektów współfinansowanych ze środków zewnętrznych.

Strategia została zrealizowana w ramach projektu „Aktualizacja Strategii Rozwoju Gminy Jarocin” w związku z realizacją umowy o dofinansowanie nr DPT/BDG-II/POPT/5/22 zawartej dnia 14 stycznia 2022 r. w ramach inicjatywy pt. „Wsparcie rozwoju miast” w ramach Programu Operacyjnego Pomoc Techniczna 2014-2020, współfinansowane ze środków Unii Europejskiej. Zastąpiła ona strategię przygotowaną przez gminę na lata 2011 – 2025 (Uchwałą nr LXV/614/2010 Rady Miejskiej w

Jarocinie z dnia 29 września 2010 roku), która wcześniej była dwukrotnie nowelizowana (w 2013 i 2015 roku).

Przesłanką do aktualizacji strategii było uznanie, że obecny dokument jest trudny do monitorowania i ewaluacji. Informacje oraz wnioski zawarte w nim straciły swą aktualność i należy je dostosować do stanu rzeczywistego. Ustalono też, że konieczne jest uspołecznienie procesu zarządzania strategicznego. Aktualizacja ma poprawić czytelność zapisów strategii, określić dokładne wskaźniki umożliwiające jej monitoring oraz zwiększyć świadomość wagi dokumentu, by usprawnić i przyspieszyć rozwój miasta i gminy oraz polepszyć sytuację społeczno-ekonomiczną.

W Strategii określona została **wizja Gminy Jarocin**:

Gmina Jarocin w 2030 r. jest:

- przyjazna i atrakcyjna dla mieszkańców,
- dostosowana dla niepełnosprawnych,
- przedsiębiorcza i atrakcyjna inwestycyjnie,
- samowystarczalna energetycznie,
- przyjazna środowisku.

W dokumencie wskazano również na misję gminy, którą określono: **Misją Gminy Jarocin jest zaspokajanie potrzeb oraz podniesienie jakości życia mieszkańców poprzez rozbudowę infrastruktury społecznej i technicznej, rozwój przedsiębiorczości oraz zapewnienie bezpieczeństwa energetycznego przy jednoczesnym uwzględnianiu zasady zrównoważonego rozwoju.**

W Strategii zostały określone cele strategiczne – jest ich siedem, każdy z nich został przypisany do określonego wymiaru:

Wymiar społeczny:

1. Podnoszenie jakości usług kierowanych do mieszkańców.
2. Aktywizacja i integracja społeczności lokalnej gminy.

Wymiar gospodarczy:

3. Promocja i rozwój gospodarczy gminy.
4. Spójna polityka rozwoju gminy Jarocin.

Wymiar środowiskowy

5. Samowystarczalność energetyczna gminy Jarocin.
6. Zrównoważony rozwój infrastruktury technicznej.
7. Ochrona środowiska naturalnego.

Realizację celów strategicznych ujęto w 24 celach operacyjnych rozpisanych na 69 kierunków działań.

PROGRAMY Z OBSZARU POMOCY SPOŁECZNEJ

✓ JAROCIŃSKA STRATEGIA ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH DO ROKU 2030

Podstawa prawna:

Uchwała Nr LXVII/603/2022 Rady Miejskiej w Jarocinie z dnia 22 czerwca 2022 r. w sprawie przyjęcia Jarocińskiej Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych do roku 2030.

Jarocińska strategia rozwiązywania problemów społecznych do 2030 r. wyznacza cele, zadania i działania służące podnoszeniu jakości życia mieszkańców. Ukierunkowując wysiłki służb społecznych, organizacji obywatelskich i władz samorządowych na podnoszenie jakości życia mieszkańców ma za zadanie przyczynić się nie

tylko do rozwiązywania istniejących problemów społecznych, ale także do zapobiegania powstawaniu nowych. Zgodnie z założeniami dokumentu uwaga skupiona została na następujących kategoriach mieszkańców: osoby starsze, rodzina, osoby z ograniczoną sprawnością, osoby z kręgu wysokiego ryzyka socjalnego i migranci.

Mieszkańcy gminy Jarocin, dzięki realizacji celów i przedsięwzięć planowanych w Strategii 2030, uzyskają odpowiednią infrastrukturę instytucjonalną do zaspokajania istotnych potrzeb życiowych, rozwijania różnorodnych potencjałów oraz uzyskiwania adekwatnego wsparcia w sytuacjach trudnych i kryzysowych. Cele, zadania i działania w Strategii 2030 zostały zaplanowane więc w ten sposób, by wzmocnić lokalną odporność na różnorodne kryzysy zewnętrzne i wewnętrzne, czyli spowodować „efekt rezyliencji społecznej”.

Jarocińska strategia rozwiązywania problemów społecznych do 2030 roku została opracowana zgodnie z podejściem pozytywnym, które zakłada skupienie uwagi na podnoszeniu jakości życia mieszkańców, profilaktyce społecznej i wzmacnianiu potencjałów społecznych i instytucjonalnych oraz na dążeniu do zbudowania społecznej odporności (tzw. rezyliencji) na skutki różnorodnych kryzysów. Przygotowanie Strategii 2030 miało charakter partycypacyjny, czyli wiązało się z uwzględnieniem i uzgodnieniem stanowisk reprezentantów wszystkich sektorów, instytucji publicznych i środowisk społecznych. Pozytywne i partycypacyjne podejście zaowocowało z kolei sformułowaniem ambitnych, ale realistycznych celów, które zostaną osiągnięte dzięki realizacji komplementarnych zadań i zastosowaniu innowacyjnych rozwiązań.

Cel strategiczny: Stworzenie warunków sprzyjających podnoszeniu jakości życia mieszkańców, rozwijaniu usług społecznych dopasowanych do ich potrzeb i wzmacnianiu odporności na sytuacje kryzysowe

Cele operacyjne:

1. Instytucje wrażliwe na potrzeby mieszkańców
2. Mieszkańcy włączeni w rozwiązywanie wspólnych problemów
3. Usługi społeczne dopasowane do potrzeb

Każdy z wyróżnionych celów operacyjnych odnosi się do sytuacji adresatów Strategii 2030, co dobrze odzwierciedlają wskazane kierunki działań. O ile kierunki działań mają charakter ogólny, odzwierciedlając głównie intencje autorów strategii, o tyle zadania są konkretnymi przedsięwzięciami. Przedsięwzięcia rozpisane są w tabelach, pokazano, które cele i kierunki działań mogą być zrealizowane dzięki wykonaniu poszczególnych zadań. Zadania w większości mają charakter kompleksowy i przekrojowy, w tym sensie, że odnoszą się do wielu aspektów i różnych adresatów.

✓ PROGRAM USŁUG SPOŁECZNYCH NA LATA 2023-2026

Podstawa prawna:

Uchwała Nr LXXVII/666/2022 Rady Miejskiej w Jarocinie z dnia 28 listopada 2022 r. w sprawie przyjęcia Programu Usług Społecznych.

Cel:

Głównym celem Programu Usług Społecznych jest zwiększenie dostępu do zintegrowanych usług społecznych odpowiadających na zdiagnozowane potrzeby mieszkańców gminy Jarocin.

Zgodnie z założeniami Planu Wdrażania CUS cele szczegółowe opierają się w szczególności na:

- rozszerzeniu i rozwoju usług społecznych zgodnie z potrzebami mieszkańców gminy,

- zintegrowaniu systemu usług społecznych i ich koordynacja na poziomie lokalnym poprzez Centrum Usług Społecznych w Jarocinie,
- zwiększeniu udziału partnerów społecznych, w tym podmiotów ekonomii społecznej oraz lokalnych organizacji pozarządowych i instytucji a także indywidualnych podmiotów, lokalnych liderów oraz grup nieformalnych w realizacji usług społecznych adresowanych do mieszkańców gminy Jarocin.

Realizatorem Programu Usług Społecznych jest Centrum Usług Społecznych w Jarocinie. Program był realizowany od 1 lutego 2022 r. do 31 października 2023 r. w ramach realizacji projektu „Jarocińskie Centrum Usług Społecznych”.

W zakresie projektu świadczone były usługi, które zostały wprowadzone na podstawie opracowanego Planu Wdrażania CUS z wstępnie wypracowanymi założeniami do rozwoju usług społecznych. Założenia do katalogu usług społecznych zostały wypracowane w oparciu o przeprowadzoną diagnozę rozpoznania potrzeb mieszkańców i zasobów potencjalnych partnerów w zakresie usług społecznych. W wyniku przeprowadzonej diagnozy zaproponowane zostały cztery obszary, w których realizowane były usługi z zakresu:

- kultury,
- pobudzania aktywności obywatelskiej,
- wspierania rodziny,
- promocji i ochrony zdrowia.

Zgodnie z zapisami w dokumencie realizacja Programu Usług Społecznych podlega monitorowaniu w zakresie poszczególnych etapów jego realizacji. Monitorowanie polegać ma w szczególności na analizie danych ilościowych w formie danych sprawozdawczych, jakościowych (ankiety, rozmowy) i finansowych gromadzonych w trakcie realizacji Programu.

Usługi realizowane w ramach Programu będą finansowane w ramach Europejskich Funduszy dla Wielkopolski, innych programów krajowych i regionalnych. W programie są również zawarte usługi, które są realizowane ze środków własnych samorządu oraz ze środków z budżetu państwa. Program może ulegać modyfikacji ze względu na możliwości finansowania oraz pozyskiwania środków finansowych ze źródeł zewnętrznych.

Czas realizacji:

- Program jest realizowany w okresie od **1 listopada 2023 r. do 31 grudnia 2026 r.**, z możliwością przedłużenia na podstawie analizy potrzeb mieszkańców
- ✓ **GMINNY PROGRAM PRZECIWDZIAŁANIA PRZEMOCY W RODZINIE ORAZ OCHRONY OFIAR PRZEMOCY W RODZINIE NA LATA 2021–2024**

Podstawa prawna:

Uchwała Nr XXXVII/377/2020 Rady Miejskiej w Jarocinie z dnia 16 grudnia 2020 r. w sprawie „Gminnego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie na lata 2021-2024”.

Cel:

Celem głównym Programu na lata 2021-2024 będzie tworzenie skutecznego systemu przeciwdziałania przemocy w rodzinie w Gminie Jarocin poprzez zmniejszenie zjawiska przemocy w rodzinie, zwiększenie skuteczności profesjonalnej pomocy oraz ochrona ofiar przemocy w rodzinie.

Główne cele:

- **Stworzenie skutecznego systemu przeciwdziałania przemocy w rodzinie** na terenie Gminy Jarocin.
- **Zmniejszenie zjawiska przemocy w rodzinie** oraz zwiększenie skuteczności profesjonalnej pomocy dla ofiar przemocy.
- **Ochrona ofiar przemocy** poprzez udostępnienie odpowiednich form wsparcia i interwencji (Gminny program przemocy).

Cele szczegółowe:

- **Diagnozowanie problemu przemocy w rodzinie** – analiza danych i identyfikacja skali problemu w gminie.
- **Podnoszenie wiedzy i kwalifikacji** służb i instytucji zajmujących się przeciwdziałaniem przemocy w rodzinie.
- **Zwiększenie skuteczności działań** w zakresie przeciwdziałania przemocy.
- **Zwiększenie pomocy i ochrony dla ofiar przemocy** – tworzenie punktów informacyjnych oraz zapewnienie bezpiecznego schronienia.
- **Oddziaływanie na sprawców przemocy** – wdrażanie działań motywujących do zmiany zachowań.
- **Podnoszenie świadomości społecznej** na temat przemocy w rodzinie (Gminny program przemocy).

Założenia:

- **Interdyscyplinarna współpraca** instytucji takich jak Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej, Policja, Ośrodek Interwencji Kryzysowej, Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, sądy i inne placówki.
- **Kompleksowa pomoc** obejmująca poradnictwo, interwencję kryzysową, wsparcie socjalne, prawne oraz terapeutyczne.
- **Edukacja społeczna** poprzez kampanie informacyjne, szkolenia, warsztaty oraz prowadzenie działań profilaktycznych wśród dzieci, młodzieży i dorosłych (Gminny program przemocy).

Czas realizacji:

Program obejmuje lata **2021–2024**

Powiązania z innymi programami:

- Program jest zgodny z **ustawą o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie** oraz innymi krajowymi aktami prawnymi, takimi jak ustawa o pomocy społecznej, kodeks rodzinny i opiekuńczy.
- Powiązany z **Krajowym Programem Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie** oraz lokalnymi strategiami, w tym **Strategią Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Jarocin**

Źródłem finansowania Programu są środki własne gminy będące w budżecie Gminy Jarocin przeznaczone na realizację zadań przeciwdziałania przemocy w rodzinie i ochrony ofiar przemocy w rodzinie oraz środki zewnętrzne pozyskiwane w ramach programów i konkursów na dofinansowywanie działań z zakresu przeciwdziałania przemocy w rodzinie.

Monitorowanie realizacji Programu odbywać się będzie w oparciu o sprawozdawczość podmiotów zaangażowanych w jego realizację. Podmioty realizujące Program składają sprawozdania do MGOPS do dnia 31 stycznia każdego roku

PROGRAMY Z OBSZARU OCHRONY ZDROWIA

✓ PROGRAM OCHRONY ZDROWIA PSYCHICZNEGO DLA GMINY JAROCIN NA LATA 2021-2024

Podstawa prawna:

Uchwała Nr XXXVII/378/2020 Rady Miejskiej w Jarocinie z dnia 16 grudnia 2020 r. w sprawie „Programu Ochrony Zdrowia Psychicznego dla Gminy Jarocin na lata 2021- 2024”.

Cel Programu

1. Promocja zdrowia psychicznego i zapobiegania zaburzeniom zdrowia psychicznego.
Cele szczegółowe:
 - 1.1 Upowszechnianie wiedzy na temat zdrowia psychicznego, ukształtowanie zachowań i stylów życia korzystnych dla zdrowia psychicznego, rozwijanie umiejętności radzenia sobie w sytuacjach zagrażających zdrowiu psychicznemu.
 - 1.2 Zwiększenie integracji społecznej osób z zaburzeniami psychicznymi
 - 1.3 Zapobieganie zaburzeniom psychicznym
2. Zapewnienie osobom z zaburzeniami psychicznymi wielostronnej i powszechnie dostępnej opieki zdrowotnej oraz innych form opieki i pomocy niezbędnych do życia w środowisku rodzinnym i społecznym
Cele szczegółowe:
 - 2.1 Skoordynowanie różnych form opieki i pomocy
 - 2.2 Aktywizacja osób z zaburzeniami psychicznymi
 - 2.3. Upowszechnianie środowiskowego modelu psychiatrycznej opieki zdrowotnej

Założenia:

- **Działania edukacyjno-informacyjne** – m.in. organizowanie prelekcji, szkoleń, kampanii oraz rozwijanie postaw tolerancji wobec osób z zaburzeniami psychicznymi.
- **Wsparcie społeczne** – tworzenie mieszkań chronionych, organizowanie usług opiekuńczych oraz integracja osób z zaburzeniami psychicznymi ze społecznością lokalną.
- **Aktywizacja zawodowa i społeczna** osób z zaburzeniami psychicznymi poprzez współpracę z Powiatowym Urzędem Pracy oraz organizowanie wizyt studyjnych w zakładach pracy (PROGRAM ochrony zdrowia...).

Czas realizacji:

- Program realizowany jest w latach **2021–2024**, z możliwością kontynuacji działań w zależności od potrzeb mieszkańców i wyników ewaluacji programu

Powiązania z innymi programami:

- Narodowym Programem Ochrony Zdrowia Psychicznego na lata 2017–2022, a także z ustawą o ochronie zdrowia psychicznego z 1994 roku.
- Powiązania z lokalnymi programami, takimi jak działania Środowiskowego Domu Samopomocy w Jarocinie oraz współpraca z gminnymi jednostkami odpowiedzialnymi za pomoc społeczną

Finansowanie Programu odbywa się w ramach środków budżetu Gminy Jarocin, dotacji oraz środków pozabudżetowych pozyskanych z innych źródeł.

✓ **GINNY PROGRAM PROFILAKTYKI I ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW ALKOHOLOWYCH ORAZ PRZECIWDZIAŁANIA NARKOMANII NA LATA 2022-2024**

Podstawa prawna:

Uchwała Nr LXIII/576/2022 Rady Miejskiej w Jarocinie z dnia 13 kwietnia 2022 w sprawie Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii na lata 2022-2024.

Cel:

Dokument obejmuje działania profilaktyczne oraz zmierzające do minimalizacji szkód społecznych i indywidualnych, które są skutkiem nadużywania alkoholu. Ponadto obejmuje zagadnienia z zakresu przeciwdziałaniu podejmowaniu zachowań ryzykownych przez mieszkańców gminy Jarocin. Działania podejmowane w Programie nakierowane są na podwyższenie granicy wieku podejmowania tych zachowań, a w następstwie ograniczenie ilości osób zażywających środki psychoaktywne. Ważnym elementem Programu jest także prowadzenie działań profilaktycznych w placówkach oświatowych gminy.

Zrealizowane zadania:

- prowadzenie zajęć terapeutyczno-integracyjnych dla osób uzależnionych i współuzależnionych,
- prowadzenie świetlic socjoterapeutycznych i opiekuńczo - wychowawczych dla dzieci i młodzieży,
- prowadzenie profilaktycznych oraz socjoterapeutycznych półkolonii zimowych,
- prowadzenie pozalekcyjnych zajęć dla dzieci i młodzieży z programem profilaktycznym lub socjoterapeutycznym promujących zdrowy styl życia oraz alternatywne formy spędzania wolnego czasu,
- organizacja przedsięwzięć promujących zdrowy styl życia wśród osób starszych z programem profilaktycznym,
- organizacja półkolonii w trakcie wakacji letnich z programem profilaktycznym lub socjoterapeutycznym dla dzieci i młodzieży,
- organizacja obozu terapeutycznego dla osób uzależnionych i współuzależnionych z terenu Gminy Jarocin,
- organizacja obozów letnich z programem profilaktycznym lub socjoterapeutycznym dla dzieci i młodzieży,
- dotacja celowa na uczestników Centrum Integracji Społecznej,
- dotacja celowa dla Powiatu Jarocińskiego na prowadzenie Ośrodka Interwencji Kryzysowej
- organizacja bezpłatnej pomocy psychologicznej dla mieszkańców Gminy Jarocin,
- prowadzenie grup terapeutycznych,
- organizacja festynów i pikników profilaktycznych,
- organizacja kampanii „Rodzina na basenie”,
- szkolenia członków gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych,
- szkolenie dla kuratorów sądowych.

PROGRAMY Z OBSZARU ŁADU PRZESTRZENNEGO

✓ **STUDIUM UWARUNKOWAŃ I KIERUNKÓW ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO GMINY JAROCIN**

Podstawa prawna:

Uchwała Nr LXX/621/2022 Rady Miejskiej w Jarocinie z dnia 17 sierpnia 2022 r. w sprawie uchwalenia zmiany studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Jarocin.

Cel:

Niniejszy dokument określa politykę przestrzenną gminy, w tym lokalne zasady zagospodarowania przestrzennego. Ustalenia studium są wiążące przy sporządzaniu miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego.

Powyższe opracowanie zmieniało wcześniej obowiązujące Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego miasta i gminy Jarocin: zatwierdzone uchwałami Rady Miejskiej w Jarocinie: nr XVI/199/99 z dnia 29 października 1999 roku i nr XXV/274/2000 z dnia 30 czerwca 2000 roku, ze zmianami zatwierdzonymi uchwałami Rady Miejskiej w Jarocinie: nr XLIII/714/2006 i nr XLIII/715/2006 z dnia 28 września 2006 roku, nr XXII/228/2008 i nr XXII/229/2008 z dnia 22 lutego 2008 roku, nr LVI/522/2010 z dnia 26 stycznia 2010 roku oraz nr LIV/566/2017 z dnia 29 czerwca 2017 roku. Zmiana dotychczasowego Studium dokonana została zarówno w części dotyczącej uwarunkowań (głównie wynikająca z aktualizacji danych statystycznych, ale także z potrzeby weryfikacji niektórych tez z zakresu diagnozy), jak i w części dotyczącej kierunków polityki przestrzennej na obszarze całej gminy.

Przystąpienie do sporządzenia niniejszej zmiany Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego miasta i gminy Jarocin, zwanej dalej w skrócie „zmianą Studium”, wynikało m.in. z potrzeby wskazania nowych połączeń komunikacyjnych, jak również wyznaczenia nowych terenów przeznaczonych pod inwestycje, w tym zabudowę (wybrane obszary położone w mieście Jarocin oraz w obrębach: Cielcza, Golina, Kąty, Mieszków, Osiek-Cząszczew, Potarzyca, Radlin, Wilkowyja, Witaszyce i Witaszyczki).

Krótki okres obowiązywania (do końca 2025 roku) czynią z obowiązującego Studium dokument przestarzały i mało użyteczny. Sens tym pracom może jedynie nadać uchwalenie do w/w daty nowych lub nowelizacji obowiązujących planów miejscowych zagospodarowania przestrzennego.

PROGRAMY Z OBSZARU GOSPODARKI MIESZKANIOWEJ I KOMUNALNEJ

✓ **WIELOLETNI PROGRAM GOSPODAROWANIA MIESZKANIOWYM ZASOBEM GMINY JAROCIN NA LATA 2020–2024**

Podstawa prawna:

Uchwała Nr XXIV/239/2019 Rady Miejskiej w Jarocinie z dnia 23 grudnia 2019 r. w sprawie wieloletniego programu gospodarowania mieszkaniowym zasobem gminy Jarocin na lata 2020 – 2024.

Cel:

Program ma na celu tworzenie warunków, które zapewnią mieszkańcom zaspokojenie potrzeb mieszkaniowych. Podejmowane działania pozwalają utrzymać w

należyтым stanie technicznym zasób mieszkaniowy Gminy Jarocin, przede wszystkim poprzez realizację planu remontów i modernizacji.

Najważniejsze założenia programu:

1. **Opracowanie strategii gospodarowania mieszkaniowym zasobem gminy na lata 2020–2024**, która obejmuje:
 - Prognozę wielkości oraz stanu technicznego zasobu mieszkaniowego.
 - Analizę potrzeb remontowych i modernizacyjnych.
 - Planowaną sprzedaż lokali w kolejnych latach.
 - Zasady polityki czynszowej i warunki obniżania czynszu.
 - Sposoby zarządzania lokalami i budynkami.
 - Źródła finansowania gospodarki mieszkaniowej.
2. **Monitorowanie i zaspokajanie potrzeb mieszkaniowych** poprzez zakup lub wynajem lokali od innych podmiotów oraz bieżąca aktualizacja programu w miarę potrzeb.

Cele strategiczne:

- **Zapewnienie warunków do zaspokajania potrzeb mieszkaniowych** wspólnoty samorządowej.
- **Utrzymanie odpowiedniego stanu technicznego budynków** poprzez realizację planów remontowych i modernizacyjnych.
- **Zapewnienie dostępności lokali socjalnych i zamiennych** oraz ich efektywne zarządzanie.
- **Racjonalizacja gospodarowania mieszkaniowym zasobem gminy** i dostosowanie lokali do potrzeb najemców.

Cele szczegółowe:

- **Realizacja planu remontów i modernizacji** budynków i lokali wchodzących w skład mieszkaniowego zasobu gminy w latach 2020–2024.
- **Sprzedaż lokali mieszkalnych** w wytypowanych budynkach w kolejnych latach.
- **Ustalenie polityki czynszowej** oraz warunków obniżania czynszu.
- **Zapewnienie odpowiedniego finansowania** gospodarki mieszkaniowej z czynszów, budżetu gminy oraz środków zewnętrznych.
- **Podjęcie działań na rzecz poprawy i racjonalizacji gospodarowania mieszkaniowym zasobem gminy** (np. zamiana mieszkań, windykacja zaległości czynszowych).
-

PROGRAMY Z OBSZARU OCHRONY ŚRODOWISKA

- ✓ **PROGRAM OCHRONY ŚRODOWISKA DLA GMINY JAROCIN NA LATA 2022-2025 Z PERSPEKTYWĄ NA LATA 2026-2029**

Podstawa prawna:

Uchwała Nr LXXI/625/2022 Rady Miejskiej w Jarocinie z dnia 25 sierpnia 2022 r. w sprawie uchwalenia „Programu Ochrony Środowiska dla Gminy Jarocin na lata 2022-2025 z perspektywą na lata 2026-2029”.

Cel:

Niniejszy Program, będący podstawowym narzędziem prowadzenia polityki ekologicznej, ma na celu poprawę stanu środowiska oraz zrównoważone zarządzanie zasobami naturalnymi. Podejmowane zadania mają zapewnić skuteczne mechanizmy chroniące środowisko przed degradacją.

Główne cele:

- **Zrównoważony rozwój gminy** z jednoczesnym zachowaniem i ochroną jej cennych zasobów przyrodniczych.
- **Ochrona klimatu i poprawa jakości powietrza**, w tym walka ze smogiem oraz ograniczanie emisji zanieczyszczeń.
- **Zarządzanie zasobami wodnymi** i przeciwdziałanie zanieczyszczeniom środowiska wodno-ściekowego

Cele szczegółowe:

- **Ochrona zasobów wodnych** – poprawa gospodarki wodnej, retencja wód oraz ochrona wód podziemnych.
- **Poprawa jakości powietrza** – eliminacja niskiej emisji poprzez wymianę źródeł ciepła i wsparcie ekologicznych rozwiązań.
- **Gospodarka odpadami** – zwiększenie poziomu segregacji odpadów i zapobieganie ich powstawaniu.
- **Zarządzanie hałasem** – ograniczenie poziomu hałasu komunikacyjnego oraz przemysłowego.
- **Ochrona różnorodności biologicznej** – zachowanie obszarów chronionych i ochrona siedlisk przyrodniczych(program-ochrony-srodowi...).

Założenia:

- **Kompleksowa analiza stanu środowiska** w gminie Jarocin, uwzględniająca zagrożenia i potencjalne problemy, m.in. w zakresie zanieczyszczeń powietrza, hałasu, wód i gleby.
- **Realizacja celów w oparciu o środki z budżetu gminy**, wsparcie finansowe z funduszy krajowych oraz unijnych.
- **Współpraca z instytucjami i organizacjami ekologicznymi**, w tym z mieszkańcami, w celu zwiększenia świadomości ekologicznej oraz promowania zrównoważonego rozwoju

Czas realizacji:

- Program jest przewidziany na lata **2022-2025** z perspektywą na lata **2026-2029**, co oznacza możliwość kontynuacji działań na dłuższy okres, w zależności od wyników monitorowania

Powiązania z innymi programami:

- **Spójność z krajowymi i regionalnymi strategiami**, takimi jak: Długookresowa Strategia Rozwoju Kraju Polska 2030, Krajowa Polityka Miejska, Polityka Ekologiczna Państwa 2030.
- **Zgodność z Wojewódzkim Planem Gospodarki Odpadami**, Krajowym Programem Ochrony Powietrza oraz innymi dokumentami strategicznymi na poziomie krajowym, wojewódzkim i lokalnym

Opracowanie niniejszego dokumentu prowadzone było w kilku etapach. W pierwszym etapie pracy zgromadzono materiały źródłowe oraz dane dotyczące aktualnego stanu środowiska gminy Jarocin. Pozyskano je głównie z materiałów przekazanych przez gminy oraz opracowań statystycznych Głównego Urzędu Statystycznego, a także z raportów i opracowań instytucji zajmujących się problematyką ochrony środowiska. Wykorzystano również dane uzyskane ze Starostwa Powiatowego, Urzędu Marszałkowskiego oraz Nadleśnictwa. Podczas opracowywania dokumentu wykorzystano również z dokumentów strategicznych opracowywanych na poziomie krajowym, regionalnym i lokalnym. Na podstawie uzyskanych danych zdiagnozowano stan poszczególnych obszarów interwencji, w skład których wchodzi: ochrona klimatu i jakości powietrza, zagrożenie hałasem, pola elektromagnetyczne, gospodarowanie wodami, gospodarka wodno-ściekowa, zasoby geologiczne, gleby,

gospodarka odpadami, zasoby przyrodnicze, zagrożenie poważnymi awariami. Następnie wyznaczono cele oraz kierunki interwencji wynikające ze zdefiniowanych zagrożeń i problemów dla poszczególnych obszarów interwencji wyznaczonych na podstawie analizy SWOT. 109 Ostatnim etapem było określenie zadań mających na celu poprawę, naprawę lub przeciwdziałanie pogarszaniu się stanu środowiska naturalnego gminy. Do każdego celu przypisane zostały wskaźniki umożliwiające monitoring realizacji POŚ. Wybrano takie wskaźniki, aby możliwe było liczbowe przedstawienie stanu lub tendencji, które określa w sposób mierzalny wpływ podejmowanych działań na środowisko, aby umożliwiły określenie postępu realizacji zadań, ponieważ wskaźniki te mają być narzędziem oceny realizacji POŚ w momencie przygotowywania raportów z jego wykonania.

Podczas wdrażania programu ochrony środowiska, ważna jest kontrola przebiegu realizacji przyjętych w nim zadań oraz osiągnięcia postawionych celów. W tym celu należy opracować system monitoringu. Monitoring będzie wykonywany w dwóch zakresach: monitoring środowiskowy, oraz monitoring programowy. Monitoring środowiskowy dostarcza informacji o efektach działań w zakresie wszystkich komponentów środowiska na terenie gminy i powinien być traktowany jako podstawa do oceny całej polityki ochrony środowiska realizowanej na jego terenie. Monitoring środowiskowy będzie jednym z najważniejszych kryteriów, na podstawie których zostanie utworzona aktualizacja programu. Nowelizacja ustawy o Inspekcji Ochrony Środowiska z 2018 r. (ustawa z dnia 20 lipca 2018 r. o zmianie ustawy o Inspekcji Ochrony Środowiska oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. 1479) zmieniła uwarunkowania realizacji zadań Państwowego Monitoringu Środowiska. W myśl nowych przepisów zasoby i zadania PMŚ realizowane do końca 2018 r. przez wojewódzkie inspektoraty ochrony środowiska zostały przeniesione do Głównego Inspektoratu Ochrony Środowiska i tym samym od 1 stycznia 2019 r. zadania PMŚ są realizowane wyłącznie przez Głównego Inspektora Ochrony Środowiska (GIOŚ). Monitoring programowy opierać będzie się na monitorowaniu realizacji poszczególnych zadań i poziomie osiągnięcia wyznaczonych celów. Zgodnie z artykułem art. 18 ustawy Prawo Ochrony Środowiska po dwóch latach obowiązywania programu zostanie sporządzony raport stanu realizacji programu, który następnie zostanie przedstawiony radzie miasta. W raporcie zostanie dokonana ewaluacja realizowanych zadań i poziomu osiągnięcia przyjętych wskaźników. Wskaźniki te wskazano w Tabeli W przypadku nie wykonania zaplanowanych zadań zostanie dokonana analiza sytuacji umożliwiająca poznanie przyczyny takiej sytuacji i dokonanie ewaluacji celów i zadań. Kolejny raport zostanie wykonany na koniec obowiązywania dokumentu. Przed końcem obowiązywania programu ochrony środowiska wymagane jest opracowanie kolejnej aktualizacji. Aktualizacja programu ochrony środowiska nie może następować po upływie okresu jego obowiązywania.

✓ **MIEJSKI PLAN ADAPTACJI DO ZMIAN KLIMATU DLA GMINY JAROCIN**

Podstawa prawna:

Uchwała Nr LXIX/617/2022 Rady Miejskiej w Jarocinie z dnia 18 lipca 2022 r. w sprawie przyjęcia „Miejskiego Planu Adaptacji do zmian klimatu dla Gminy Jarocin”.

Cel:

Celem głównym tworzenia poniższego planu jest zwiększenie odporności Gminy Jarocin na zmiany klimatu i osiągnięcie zdolności adaptacyjnych do zmian klimatu.

Działania podjęte do realizacji głównego celu będą zarazem zmniejszały straty gospodarcze i ekonomiczne związane ze zmianami klimatu i minimalizowały zagrożenia społeczne towarzyszące tym zmianom. Nieodłącznym elementem adaptacji do zmian klimatu jest poprawa jakości i komfortu życia mieszkańców.

Cele szczegółowe koncentrują się na czterech głównych obszarach:

- Podtopienia związane z gwałtownymi opadami deszczu.
- Silne i porywiste wiatry.
- Fale upałów i miejskie wyspy ciepła.
- Długotrwałe susze

Założenia:

- Plan przewiduje działania w następujących obszarach:
- **Zrównoważona gospodarka przestrzenna** – zwiększenie terenów zielonych, poprawa planowania przestrzennego.
- **Gospodarka wodna** – uporządkowanie gospodarki wodnej, rozwój infrastruktury retencyjnej.
- **Zarządzanie terenami zielonymi** – rozwój zielonych przestrzeni i wprowadzanie roślinności odpornej na zmiany klimatu.
- **Odporność infrastruktury** – modernizacja budynków, tworzenie zielonych dachów i ścian.
- **Wzrost udziału energii odnawialnej** – rozwój OZE, m.in. fotowoltaika.
- **Społeczeństwo świadome zmian klimatycznych** – edukacja na temat zmian klimatu i działań adaptacyjnych

Realizacja:

- Realizacja planu przewidziana jest do roku 2030 z perspektywą dalszych działań do 2050 r. Część działań, takich jak termomodernizacja, modernizacja infrastruktury wodnej oraz edukacja, ma być realizowana w najbliższych latach

Powiązania z innymi programami:

- Plan jest ściśle powiązany z innymi dokumentami strategicznymi, zarówno na szczeblu międzynarodowym (Agenda 2030, Europejski Zielony Ład), jak i krajowym (Polityka energetyczna Polski do 2040 r., Strategia na rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju do 2030 r.) oraz lokalnym (Plan Gospodarki Niskowęglowej dla Gminy Jarocin, Program Ochrony Środowiska)

✓ **PROGRAM WALKI ZE SMOGIEM (PWS) W GMINIE JAROCIN**

Podstawa prawna:

Uchwała nr XXXIV/330/2020 Rady Miejskiej w Jarocinie z dnia 28 września 2020 r. w sprawie przyjęcia "Programu walki ze smogiem (PWS) w Gminie Jarocin"

Cel:

Celem programu jest stworzenie wytycznych i narzędzi do walki ze smogiem na terenie gminy, stworzenie i opracowanie systemów ostrzegania i alarmowania, jak również stworzenie programów pomocowych. Gmina Jarocin zwraca również uwagę na znaczenie szerzenia wiedzy o wpływie smogu na zdrowie i komfort życia.

Celem założeń planu jest działanie w zakresie ograniczania grzewczych źródeł niskiej emisji oraz w późniejszej perspektywie czasowej opracowanie harmonogramu działań wymienionych w dokumencie Gminnego Programu Walki ze Smogiem, który jako dokument strategiczny pozwoli na opracowanie zadań umożliwiających polepszenie jakości życia i zdrowia w gminie Jarocin oraz ograniczenie emisji pyłu PM10 i PM2,5, a także osiągnięcie poziomów dopuszczalnych dla pyłu zawieszonego w powietrzu.

CELE PROGRAMU:

ŚRODOWISKO:

- Zmniejszenie zanieczyszczenia powietrza pyłami PM10, PM2,5 oraz benzoapirenem;
- Ograniczenie śladu węglowego,
- Promocja OZE,
- Inwentaryzacja źródeł występowania smogu na terenie Gminy

ZDROWIE I ŻYCIE

- Minimalizacja ryzyka występowania m.in. chorób związanych ze smogiem,
- Zwiększenie komfortu życia mieszkańców,
- Zachęcanie do osiedlania się ludności na terenie gminy,
- Wprowadzenie systemów informujących mieszkańców o stanie powietrza w gminie

GOSPODARKA

- Pozytywny wpływ na rozwój ekonomiczny
- Rozwój i polepszanie warunków turystycznych
- Poprawa warunków do inwestowania
- Rozbudowa infrastruktury dla transportu ekologicznego

Gmina Jarocin złożyła wniosek do programu priorytetowego „CIEPŁE MIESZKANIE”. Nabór ogłosił Wojewódzki Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Poznaniu.

Celem programu jest poprawa jakości powietrza oraz zmniejszenie emisji pyłów oraz gazów cieplarnianych poprzez wymianę źródeł ciepła i poprawę efektywności energetycznej w lokalach mieszkalnych znajdujących się w budynkach mieszkalnych wielorodzinnych.

✓ ZAŁOŻENIA DO PLANU ZAOPATRZENIA W CIEPŁO, ENERGIĘ ELEKTRYCZNĄ I PALIWA GAZOWE DLA GMINY JAROCIN

Podstawa prawna:

Uchwała Nr LXIX/616/2022 Rady Miejskiej w Jarocinie z dnia 18 lipca 2022 r.

Cel:

Celem dokumentu była ocena stanu aktualnego i przewidywanych zmian zapotrzebowania na ciepło, energię elektryczną i paliwa gazowe. Realizacja programu ma umożliwić zabezpieczenie zapotrzebowania w energię na rynku lokalnym gminy oraz każdego z odbiorców, w tym wykorzystanie istniejących nadwyżek i lokalnych zasobów paliw i energii, z uwzględnieniem energii elektrycznej i ciepła wytwarzanych w odnawialnych źródłach energii.

- Najważniejsze cele programu „Założenia do planu zaopatrzenia w ciepło, energię elektryczną i paliwa gazowe dla Gminy Jarocin”:
- **Ocena stanu bezpieczeństwa energetycznego Gminy** – analiza obecnej sytuacji i przyszłych potrzeb energetycznych.
- **Dostosowanie planów rozwojowych przedsiębiorstw energetycznych** – zapewnienie zgodności z strategią rozwoju społeczno-gospodarczego Gminy.
- **Rozwój konkurencji na rynku energii** – wprowadzenie i promowanie alternatywnych źródeł zasilania.
- **Optymalny model pokrycia potrzeb energetycznych** – wypracowanie najlepszego sposobu zaspokajania potrzeb energetycznych mieszkańców.
- **Zapewnienie dostępności i racjonalnych cen usług energetycznych** – stabilność cen i jakości dostaw energii.
- **Minimalizacja kosztów usług energetycznych** – ograniczenie wydatków związanych z dostarczaniem energii.
- **Zgodność rozwoju energetycznego Gminy z „Polityką energetyczną Polski”** – współpraca z politykami państwowymi.

- **Ocena potencjału odnawialnych źródeł energii** – identyfikacja możliwości wykorzystania energii odnawialnej.
- **Poprawa stanu środowiska naturalnego** – dążenie do zmniejszenia emisji i większej efektywności energetycznej.
- **Uwiarygodnienie popytu na energię** – wsparcie przedsiębiorstw energetycznych w planowaniu inwestycji poprzez precyzyjne prognozy popytu na energię.

Program przewiduje swoje działania do **roku 2035**.

✓ **STRATEGIA ROZWOJU ELEKTROMOBILNOŚCI DLA GMINY JAROCIN NA LATA 2020-2037**

Podstawa prawna:

Uchwała Nr XXXVII/367/2020 Rady Miejskiej w Jarocinie z dnia 16 grudnia 2020 r.

Cel:

Stworzenie warunków do jej rozwoju poprzez: upowszechnianie infrastruktury ładowania pojazdów elektrycznych, zachętę do zakupu pojazdów elektrycznych, oraz rozwój publicznego transportu elektrycznego wraz z tworzeniem koniecznej infrastruktury technicznej. Stworzenie efektywnego i bezpiecznego systemu transportu, który zredukuje emisję zanieczyszczeń, poprawi jakość powietrza oraz wpłynie na poprawę jakości życia mieszkańców.

Sformułowane w niniejszym dokumencie cele wynikają z potrzeb zdiagnozowanych w trakcie tworzenia dokumentu, są spójne z celami sformułowanymi w dokumentach strategicznych, zarówno dla Gminy, województwa wielkopolskiego oraz działań na poziomie lokalnym, krajowym i europejskim. Celem głównym niniejszej Strategii jest: Rozwój elektromobilności w Gminie Jarocin oraz stworzenie efektywnego i bezpiecznego systemu transportu, przyjaznego środowisku poprzez redukcję zanieczyszczeń, szczególnie CO₂, wpływając na poprawę jakości powietrza na terenie całej gminy.

Osiągnięcie powyższego założenia możliwe będzie dzięki realizacji poniższych celów strategicznych:

Cele szczegółowe:

- Modernizacja taboru transportu publicznego – przejście na pojazdy elektryczne i niskoemisyjne.
- Poprawa jakości powietrza – redukcja emisji CO₂ i innych szkodliwych substancji.
- Promowanie transportu przyjaznego środowisku – zwiększenie udziału transportu publicznego i alternatywnych form transportu, takich jak rowery.
- Zwiększenie dostępności dla osób niepełnosprawnych – dostosowanie infrastruktury i transportu publicznego

Strategia elektromobilności będzie wpływać na rozwiązanie następujących problemów analizowanego obszaru:

- wysokiej emisji zanieczyszczeń do atmosfery, szczególnie w godzinach szczytu, spowodowana słabą drożnością dróg na odcinkach najbardziej uczęszczanych, przy użytkowaniu autobusów z silnikiem diesla,

- degradacja gleb, roślin i zwierząt, zmiany w atmosferze, wzmożony hałas,
- nasilone zjawisko smogu spowodowanego motoryzacją, zagęszczeniem samochodów i ich spalin,
- ograniczony dostęp taboru publicznego do potrzeb osób niepełnosprawnych, niski udział wspólnego wykorzystania samochodu przez kilka gospodarstw domowych (tzw. car pooling).

Założenia:

- **Wymiana taboru:** Zastąpienie pojazdów spalinowych w transporcie publicznym i komunalnym pojazdami elektrycznymi oraz stopniowa elektryfikacja floty pojazdów wykorzystywanych przez gminę.
- **Infrastruktura ładowania:** Tworzenie sieci punktów ładowania dla pojazdów elektrycznych na terenie Jarocina, zarówno dla pojazdów prywatnych, jak i transportu publicznego.
- **Wsparcie dla mieszkańców:** Promowanie car-sharingu oraz rozwój infrastruktury rowerowej i zachęcanie do korzystania z rowerów miejskich jako alternatywy dla samochodów

Realizacja:

- Realizacja programu przewidziana jest na lata **2020–2037**. Proces wdrożenia jest podzielony na etapy, obejmujące zarówno wymianę pojazdów, rozwój infrastruktury ładowania, jak i działania promocyjne oraz informacyjne.
- Harmonogram przewiduje stopniowe wprowadzanie zmian w transporcie publicznym oraz prywatnym, z naciskiem na rozwój infrastruktury ładowania oraz zachęty finansowe dla mieszkańców korzystających z pojazdów elektrycznych

Powiązania z innymi programami:

- Strategia jest powiązana z krajowymi oraz europejskimi programami dotyczącymi elektromobilności i polityki klimatycznej. Dokument nawiązuje m.in. do **Planu Rozwoju Elektromobilności „Energia do Przyszłości”** oraz **Krajowych Ram Polityki Rozwoju Infrastruktury Paliw Alternatywnych**. Ponadto, strategia wspiera cele wyznaczone w **Planie Gospodarki Niskoemisyjnej dla Gminy Jarocin**

- ✓ **WIELOLETNI PLAN ROZWOJU I MODERNIZACJI URZĄDZEŃ WODOCIĄGOWYCH I URZĄDZEŃ KANALIZACYJNYCH PWiK SP. Z O.O. W JAROCINIE NA LATA 2022-2026 Z PERSPEKTYWĄ NA LATA 2027-2031**

Podstawa prawna:

Uchwała Nr LXII/554/2022 Rady Miejskiej w Jarocinie z dnia 17.03.2022 r. w sprawie uchwalenia WPRiM Urzędzeń Wodociągowych i Urzędzeń Kanalizacyjnych PWiK sp. z o.o. w Jarocinie.

Cel:

W ramach sporządzonego dokumentu określono planowane inwestycje i poziom nakładów planowanych na ich realizację, uzasadnienie konieczności ich realizacji oraz określenie zakresów rzeczowych prac nakładów finansowych na planowane prace.

Najważniejsze założenia i cele Wieloletniego Planu Rozwoju i Modernizacji Urządzeń Wodociągowych i Kanalizacyjnych na lata 2022-2026 (z perspektywą na lata 2027-2031) zawartego w uchwale Rady Miejskiej w Jarocinie to

Cele główne Planu:

- **Poprawa infrastruktury wodociągowej i kanalizacyjnej** na terenie Gminy Jarocin.
- **Zagwarantowanie wysokiej jakości usług wodociągowych i kanalizacyjnych** poprzez modernizację istniejących urządzeń oraz rozbudowę infrastruktury.

Cele szczegółowe:

- **Racjonalizacja zużycia wody** – poprzez modernizację sieci wodociągowej i kanalizacyjnej oraz zmniejszenie strat wody.
- **Zwiększenie zasięgu usług kanalizacyjnych** – rozbudowa sieci kanalizacyjnej i modernizacja oczyszczalni ścieków.
- **Poprawa efektywności energetycznej** – wdrożenie technologii zmniejszających zużycie energii w infrastrukturze wodociągowej i kanalizacyjnej.

Założenia:

- Plan obejmuje realizację przedsięwzięć inwestycyjnych, w tym modernizację oraz rozbudowę urządzeń wodociągowych i kanalizacyjnych.
- **Nakłady inwestycyjne** będą ponoszone w każdym roku w zależności od potrzeb wynikających z eksploatacji sieci oraz dostosowania do nowoczesnych technologii.

Powiązania z innymi programami:

- Plan jest **zgodny z kierunkami rozwoju gminy** Jarocin, określonymi w studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego.
- Plan uwzględnia ustalenia miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego i zezwolenia na prowadzenie zbiorowego zaopatrzenia w wodę i odprowadzania ścieków

PROGRAMY Z OBSZARU REWITALIZACJI

✓ **GMINNY PROGRAM REWITALIZACJI DLA GMINY JAROCIN**

Podstawa prawna:

Uchwała Nr LXVIII/676/2018 Rady Miejskiej w Jarocinie z dnia 24 stycznia 2018 r. w sprawie przyjęcia „Gminnego Programu Rewitalizacji dla Gminy Jarocin”.

Cel:

Celem programu jest realizacja przedsięwzięć rewitalizacyjnych, które wpłyną na poprawę jakości życia mieszkańców.

Kluczową rolę nad realizacją Gminnego Programu Rewitalizacji pełni Burmistrz Miasta, który kieruje działaniami rewitalizacyjnymi. Przygotowanie, prowadzenie, wdrażanie oraz koordynacja GPR została powierzona spółce gminnej Jarociński Fundusz Poręczeń Kredytowych spółka z o.o. W ramach tej spółki wyodrębniono Zespół ds. rewitalizacji. Reprezentantem interesariuszy jest Komitet Rewitalizacji Gminy Jarocin, który wspiera działania Burmistrza Jarocina na obszarze rewitalizacji, stanowi forum współpracy i dialogu interesariuszy z organami gminy w sprawach

dotyczących przygotowania, prowadzenia i oceny rewitalizacji oraz pełni funkcję opiniodawczo-doradczą Burmistrza Jarocina.

W ramach Programu dokonano podziału Gminy Jarocin na 9 jednorodnych okręgów rewitalizacji, z których każdy obejmuje teren o podobnej strukturze i charakterystyce. Dziewiąty okręg, którym jest miasto Jarocin, z powodu przekroczenia dopuszczalnej liczby mieszkańców wg ustawy, został dodatkowo podzielony na podokręgi (16). Po podziale przystąpiono do analizy negatywnych zjawisk oraz analizy lokalnych potencjałów.

W procesie rewitalizacji wyznaczono następujące dziewięć celów strategicznych oraz rozwijające te cele kierunki działań. Siedem z nich (celów strategicznych) bezpośrednio dotyczy działań w przestrzeni miasta i w oparciu o istniejącą zabudowę miasta.

Cel. Rozwój rynku pracy – kierunki działań:

- tworzenie nowych miejsc pracy,
- tworzenie miejsc inwestycyjnych,
- walka z bezrobociem,
- nadanie nowych funkcji obszarowi rewitalizacji.

Cel. Odnowienie przestrzeni, modernizacja zasobu mieszkaniowego i usługowego – kierunki działań:

- renowacja najbardziej wartościowych obiektów,
- wprowadzenie Specjalnej Strefy Rewitalizacji,
- termomodernizacja obiektów,
- przystosowanie obiektów do pełnienia nowych funkcji,
- poprawa warunków zamieszkania.

Cel. Nowoczesne rozwiązania z zakresie komunikacji – kierunki działań:

- Utworzenie SMART CITY,
- zaplanowanie nowej organizacji ruchu,
- wskazanie nowych miejsc parkingowych,
- promowanie transportu zbiorowego.

Cel. Utworzenie i modernizacja infrastruktury założenia pałacowo-parkowego – kierunki działań:

- kompleksowa rewaloryzacja założenia pałacowo-parkowego,
- tworzenie i zagospodarowanie systemu zieleni miejskiej w Jarocinie,
- adaptacja budynku Pałacu Radolińskich do nowych funkcji.

Cel. Stworzenie wysokiej jakości przestrzeni publicznych – kierunki działań:

- ożywienie rynku i przywrócenie jego świetności,
- stworzenie przestrzeni przyciągającej i integrującej mieszkańców,
- uporządkowanie przestrzeni i nadanie jej nowego wymiaru,
- adaptacje przestrzeni publicznych i nadanie im nowego wymiaru.

Cel. Miejsce utożsamiane z regionem – tworzenie produktu wyróżniającego Jarocin – kierunki działania:

- tworzenie regionalnego produktu wyróżniającego miasto,
- budowa tożsamości lokalnej,
- podkreślenie wartości historycznych i kulturalnych miasta,
- stworzenie miejsc przyciągających mieszkańców,
- nadanie nowych funkcji.

Cel. Poprawa jakości środowiska przyrodniczego – kierunki działań:

- wspieranie technologii przyjaznych dla środowiska,
- wykorzystywanie alternatywnych źródeł energii,
- podnoszenie świadomości ekologicznej.

Przyjęty do realizacji program rewitalizacji Miasta i Gminy Jarocin jest dokumentem o zasadniczym znaczeniu dla tego bogatego w zabytki miasta. Jest dokumentem obszernym, wręcz szczegółowym. W dużym zakresie (zwłaszcza dotyczy to miasta Jarocina) wypełnia braki jakimi charakteryzuje się studium miasta oraz brak planów miejscowych. Zakres przewidzianych do realizacji działań rewitalizacyjny obejmuje dziesiątki działań i inwestycji. Jego łączny koszt realizacji programu oszacowano na kwotę 204 272 810,00 zł. Jego powodzenie w dużej mierze zależy od zdolności władz gminnych do pozyskania funduszy zewnętrznych – ponad 170 mln złotych przewidzianych do wydania w tym programie to fundusze zewnętrzne. W wielu jednak wypadkach powodzenie działań rewitalizacyjnych będzie również zależać od dobrej polityki przestrzennej, której podstawą jest nowoczesne studium i dobre plany miejscowe.

Dokumenty aktualne:

- ✓ Strategia Rozwoju Gminy Jarocin na lata 2023-2030 – Dokument ten wyznacza główne kierunki rozwoju gminy, z aktualizowanymi celami strategicznymi w wymiarach społecznym, gospodarczym i środowiskowym. Jest aktualny i obejmuje okres do 2030 roku
- ✓ Program Usług Społecznych na lata 2023-2026 – Aktualny program, który koncentruje się na zwiększeniu dostępu do usług społecznych oraz ich koordynacji na poziomie lokalnym. Dokument jest w trakcie realizacji i uwzględnia zmieniające się potrzeby mieszkańców
- ✓ Program Ochrony Środowiska na lata 2022-2025 – Zawiera szczegółowe plany dotyczące ochrony środowiska w gminie, z naciskiem na poprawę jakości powietrza i gospodarkę odpadami. Program obejmuje okres do 2025 roku z perspektywą na lata 2026-2029

Dokumenty wymagające aktualizacji lub weryfikacji:

- ✓ Wieloletni Program Gospodarowania Mieszkaniowym Zasobem Gminy Jarocin na lata 2020-2024 – Z uwagi na zmieniające się potrzeby mieszkaniowe oraz konieczność modernizacji zasobu mieszkaniowego, dokument wymaga aktualizacji po 2024 roku
- ✓ Gminny Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie na lata 2021-2024 – Ze względu na kończący się okres obowiązywania, należy rozważyć jego aktualizację lub przygotowanie nowej edycji na kolejne lata
- ✓ Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego – Dokument ten ma krótki okres obowiązywania (do 2025 roku) i wymaga weryfikacji oraz aktualizacji, aby uwzględniać dynamicznie zmieniające się potrzeby inwestycyjne i komunikacyjne gminy
- ✓ Program Ochrony Zdrowia Psychicznego na lata 2021-2024 – Program należy ocenić przed zakończeniem okresu obowiązywania i rozważyć kontynuację działań na kolejne lata

Najważniejsze działania na kolejne lata wynikające z aktualnie obowiązujących dokumentów:

- ✓ **Rozwój infrastruktury społecznej i technicznej** w ramach realizacji Strategii Rozwoju Gminy Jarocin na lata 2023-2030, w tym działania związane z poprawą usług społecznych, ochroną środowiska i promocją inwestycji
- ✓ **Modernizacja systemu wodociągowego i kanalizacyjnego** zgodnie z Wieloletnim Planem Rozwoju i Modernizacji Urządzeń Wodociągowych i Kanalizacyjnych na lata 2022-2026, w tym rozbudowa sieci kanalizacyjnej i poprawa efektywności energetycznej
- ✓ **Ochrona środowiska i adaptacja do zmian klimatycznych** – Działania przewidziane w Miejskim Planie Adaptacji do Zmian Klimatu do 2030 r. oraz Programie Ochrony Środowiska na lata 2022-2025

BUDŻET OBYWATELSKI

Nie jest realizowany.

KLUCZOWE WNIOSKI I REKOMENDACJE

OGÓLNA SYTUACJA W JAROCINIE

Na podstawie wskaźnika ogólnego rozwoju Jarocina w latach 2018-2022 można za- uważać pozytywny trend. Wskaźnik wzrósł z 0,26 w 2018 r. do 0,32 w 2022 r., co wskazuje na stabilny rozwój miasta. **Jarocin wypada korzystnie na tle swojej grupy porównawczej (GMW: ośrodki wielofunkcyjne) w większości analizowa- nych obszarów.**

Wymiar gospodarczy

Jarocin wykazuje mocne strony w gospodarce:

Potencjał i konkurencyjność lokalnej gospodarki – Wartość wskaźnika w 2022 r. wyniosła 0,46, co pokazuje wzrost w porównaniu do 0,21 w 2018 r. Ten wzrost potwierdza pozytywne zmiany, szczególnie w zakresie przedsiębiorczości oraz zdy- wersyfikowanej struktury podmiotów gospodarczych

Rynek pracy – Wskaźnik wzrósł z 0,50 w 2018 r. do 0,56 w 2022 r., co oznacza stabilną sytuację na rynku pracy. Liczba ofert pracy na 1000 mieszkańców jest wyż- sza niż w grupie porównawczej.

Sytuacja materialna mieszkańców – Choć wciąż jest niższa w porównaniu do in- nych wskaźników, poprawa jest widoczna. W 2022 r. wartość wskaźnika wyniosła 0,14, co oznacza znaczną poprawę w stosunku do lat poprzednich, kiedy wskaźniki były ujemne.

Stan finansów lokalnych

Wskaźnik zdolności finansowania rozwoju utrzymuje się na stabilnym poziomie 0,43 w latach 2021 i 2022, co oznacza, że Jarocin ma odpowiednie środki do realizacji swoich celów rozwojowych. Warto jednak zauważyć kilka niepokojących trendów:

Zadłużenie miasta znacząco wzrosło. Kwota długu przypadająca na jed- nego mieszkańca wzrosła z 2145 zł w 2018 r. do 4254 zł w 2022 r., co jest wyraźnie wyższe niż średnia dla grupy porównawczej (1566 zł na miesz- kańca w 2022 r.) Tak wysoki poziom zadłużenia może ograniczać przyszłe możliwości inwestycyjne.

Nadwyżka operacyjna pomniejszona o spłatę długu na 1 mieszkańca, choć wzrosła z 348 zł w 2020 r. do 462 zł w 2022 r., wciąż jest niższa od niektó- rych miast w grupie porównawczej, co wskazuje na potencjalnie trudną sy- tuację budżetową w przyszłości, jeżeli zadłużenie będzie dalej rosnąć.

Rekomendacje w zakresie wymiaru gospodarczego:

- **Konieczne działania naprawcze w zakresie zadłużenia**

- **Wzmocnienie polityki równoważenia budżetu**

Sytuacja budżetu, mimo pozytywnych aspektów, wymaga więc pilnych działań w celu zmniejszenia zadłużenia i zapewnienia stabilnych finansów w przyszłości.

Wymiar społeczny

Dostępność i jakość usług oraz infrastruktury: Wskaźnik wynosi 0,17 w 2022 r., co jest stabilnym wynikiem, ale istnieją wyraźne różnice między poszczególnymi sektorami. Na przykład edukacja jest mocną stroną Jarocina – miasto przyciąga uczniów z sąsiednich gmin. Jednak oferta związana z kulturą, sportem i rekreacją jest mniej atrakcyjna, co można poprawić.

Dostępność i jakość zasobów mieszkaniowych: Ten wskaźnik wzrósł do 0,4 w 2022 r., co świadczy o poprawie sytuacji mieszkaniowej, jednak liczba mieszkań komunalnych pozostaje niewielka. Mieszkania na wynajem w sektorze publicznym są zbyt mało dostępne, co wymaga działań, szczególnie w kontekście osób o niższych dochodach.

Poziom bezpieczeństwa: Jarocin wykazuje umiarkowane wskaźniki w zakresie bezpieczeństwa osobistego, natomiast bezpieczeństwo zdrowotne (np. zachorowalność na choroby nowotworowe) wypada gorzej niż w grupie porównawczej. To może świadczyć o potrzebie większego wsparcia w zakresie profilaktyki zdrowotnej i opieki zdrowotnej

Rekomendacje w zakresie wymiaru społecznego:

- **Rozbudowa oferty kulturalnej, sportowej i rekreacyjnej** – Mimo że edukacja w Jarocinie jest dobrze rozwinięta, warto zainwestować w dalszy rozwój infrastruktury kulturalnej i sportowej.
- **Zwiększenie zasobów mieszkań komunalnych** – Obecnie liczba mieszkań komunalnych w Jarocinie jest niewielka, co ogranicza możliwości mieszkańców o niższych dochodach.
- **Poprawa profilaktyki zdrowotnej i bezpieczeństwa zdrowotnego**
- **Wzmocnienie zasobów instytucjonalnych** – Wskaźnik integracji społecznej (0,07 w 2022 r.) jest jednym z najniższych w Jarocinie. Dlatego warto rozwijać lokalne organizacje społeczne, wspierać integrację społeczną poprzez programy społeczne i działania angażujące

Wymiar środowiskowy

Wskaźnik dla wymiaru środowiskowego wyniósł 0,31 w 2022 r., co również wskazuje na przewagę nad innymi miastami w grupie porównawczej. Szczególnie wyróżnia się:

Dostępność komunikacyjna – Wskaźnik utrzymuje się na wysokim poziomie 0,8 w 2022 r. Jarocin wypada dobrze pod względem infrastruktury drogowej oraz alternatywnych środków transportu, jak ścieżki rowerowe.

Ład przestrzenny – To jeden z najsłabszych obszarów z wartością wskaźnika: -0,19 w 2022 r. Wskazuje na potrzebę dalszych działań w zakresie planowania przestrzennego.

Rekomendacje w zakresie wymiaru środowiskowego:

- **Ład przestrzenny** – analiza wskazuje na potrzebę dalszych działań w zakresie planowania przestrzennego.

ANALIZA STANU OŚWIATY

Przyjęty w Jarocinie przed laty model oświaty oparty na dużej liczbie szkół i przedszkoli niepublicznych jest korzystny dla Gminy. Przy znaczącej liczbie uczniów objętych edukacją koszt jednostkowy jest bardzo niski, Jarocin jest wśród 10 proc. miast z grupy porównawczej, w których jest on najmniejszy.

Udział wydatków na edukację w budżecie Gminy jest niski ale rośnie, od roku 2022 – znacząco. Należy zwrócić uwagę na edukację włączającą oraz wydatki rzeczowe. W ostatnim roku znacząco wzrósł koszt jednostkowy edukacji uczniów w szkołach podstawowych prowadzonych przez gminę – wymaga to uwagi w kolejnych latach.

Przedszkola prowadzone przez Gminę są dobrze zorganizowane, skala usług (liczba przedszkolaków) relatywnie duża. Szkoły prowadzone przez gminę są zarówno duże, łatwe w organizacji jak i małe, mogące sprawiać w tym zakresie kłopoty. Należy zwrócić szczególną uwagę na migracje między obwodami i dojazdy uczniów zamieszkałych poza Gminą. Przyjęcie zbyt wielu uczniów spoza obwodu może bowiem przekładać się na koszty (konieczność utworzenia kolejnych oddziałów lub dodatkowych podziałów na grupy). Skala dojazdów uczniów do jarocińskich szkół spoza terenu gminy jest znaczna.

Wyniki egzaminacyjne uczniów szkół podstawowych w mieście są dość dobre, znacząco lepsze od wyników uczniów szkół wiejskich.

ANALIZA STANU FINANSÓW

Podsumowując **analizę dochodów** należy zauważyć, że Jarocin posiada potencjał w zakresie dochodów własnych, które są niezwykle istotne z punktu widzenia możliwości finansowych w zakresie realizacji nowych projektów (zarówno inwestycyjnych, jak również bieżących), a także spłaty długu. Ponadto na podstawie analizy dochodów podatkowych wykazano, że istnieje przestrzeń do ich zwiększenia, co zminimalizowałoby ryzyko związane z wyższym wzrostem wydatków bieżących niż dochodów bieżących, a tym samym obniżeniem możliwości finansowych w przyszłości.

Kwestia ta dotyczy również pozostałych dochodów własnych, na które bezpośredni wpływ mają decyzje podejmowane przez JST. Niewątpliwie wśród tych działań znajdują się kwestie związane z szeroko rozumianymi podatkami i opłatami lokalnymi, które (jeżeli jest do tego przestrzeń) powinny rekompensować zakładany wzrost inflacji. Dotyczy to z jednej strony poszukiwania nowych źródeł dochodów, takich jak np. opłata parkingowa, czy też opłata adiacencka.

Ponadto z punktu widzenia poprawy potencjału dochodowego, który na koniec 2023 r. był korzystniejszy niż średnia w grupie porównawczej warto podjąć działania mające na celu zwiększenie bazy podatkowej poprzez przyciągnięcie nowych mieszkańców i inwestorów. W tym przypadku rozliczanie podatku w Jarocinie mogłoby zostać połączone z systemem benefitów w zakresie korzystania z usług publicznych poprzez posiadanie np. karty mieszkańca.

Podsumowując **analizę wydatków** należy zauważyć, że pozytywnym aspektem jest utrzymywanie stałej struktury wydatków, zarówno w kontekście grup wydatków, jak również ich kierunków. Umożliwia to stabilne planowanie przyszłych wydatków bieżących w zakresie zależnym od JST. Z kolei należy zwrócić na ryzyko związane z wyższym obciążeniem kosztów obsługi zadłużenia, które w przyszłości może stanowić wyzwanie dla budżetu i utrzymania możliwości finansowych umożliwiających realizację założonych celów. Poglębionej analizie warto byłoby poddać aspekty obejmujące zarówno pomoc społeczną, gospodarkę komunalną i ochronę środowiska, a także działania edukacyjne. W zakresie przyszłych budżetów należy mieć na uwadze w szczególności wspomniane koszty obsługi długu (a także rozchody na spłaty długu) wraz z innymi wydatkami bieżącymi, w tym wysokością udzielanych dotacji z budżetu na zadania bieżące.

Podsumowując **analizę zadłużenia** i potencjału inwestycyjnego należy zwrócić uwagę, że w przypadku spłaty i obsługi długu istotnym ryzykiem są koszty ponoszone w związku z posiadanym zadłużeniem i zwiększenie rozchodów na spłaty długu. Korzystnie natomiast prezentuje się sytuacja związana z własnymi możliwościami wynikającymi z realizacji dochodów bieżących i wydatków bieżących. Zauważalna jest przewaga nad średnią w grupie porównawczej, ale także tendencja spadkowa będąca następstwem decyzji podejmowanych w zakresie polityki dochodowej (w tym podatkowej) i wydatkowej. Z punktu widzenia oceny przyszłych możliwości finansowych, należy mieć na uwadze potencjalne nowe uregulowania, których wejście w życie planowane jest na 01 stycznia 2025 r. Z tego względu rekomenduje się rewizję założeń przyjętych w wieloletniej prognozie finansowej na lata 2025+ na podstawie nowych uregulowań. Dodatkowo rekomenduje się każdorazowo dokonywanie kalkulacji skutków finansowych dla przyszłych budżetów zarówno w odniesieniu do decyzji po stronie dochodowej, jak również po stronie wydatkowej (w tym również w związku z realizowanymi inwestycjami).

GOSPODARKA KOMUNALNA

W ramach syntetycznej oceny obszaru prowadzenie gospodarki komunalnej przez gminę Jarocin należy zwrócić uwagę na następujące aspekty:

Monitorowanie wydajności infrastruktury wodno-kanalizacyjnej gminy Jarocin, w tym związanej z oczyszczaniem ścieków, ze względu na zabezpieczenie możliwości odbioru i oczyszczenia ścieków odprowadzanych przez mieszkańców.

Weryfikacja systemu gospodarowania odpadami komunalnymi w celu zmniejszenia kosztochłonności prowadzenia gospodarki odpadami komunalnymi przez gminę Jarocin, **przy jednoczesnym dążeniu do poprawy selektywności odbieranych odpadów komunalnych.**

Zweryfikować przyczyny wysokiej kosztochłonności zużycia energii elektrycznej w gminie Jarocin **w celu poprawy efektywności** w tym zakresie, jeżeli będzie taka możliwości prawno-organizacyjna.

Zweryfikować przyczyny wysokiej kosztochłonności bieżącego utrzymania przestrzeni publicznej w gminie Jarocin **w celu poprawy efektywności, w szczególności w obszarach utrzymania czystości i porządku, jak również pielęgnacji zieleni.**

Dokonać przeglądu procesów wiążących się intensyfikacją komercyjnego budownictwa mieszkaniowego na terenie gminy Jarocin w kontekście zaangażowania podmiotu publicznego w realizację podstawowego zadania dotyczącego

zaspokajania potrzeb mieszkaniowych. Dotychczas gmina Jarocin nie realizowała przedsięwzięć inwestycyjnych w zakresie komunalnego budownictwa mieszkaniowego w latach 2019-2023, jednakże zaspokojenie potrzeb mieszkaniowych było wypełniane przede wszystkim przez podmioty działające na rynku komercyjnym.

REALIZOWANE POLITYKI, PROGRAMY I STRATEGIE

Dokumenty aktualne:

- ✓ Strategia Rozwoju Gminy Jarocin na lata 2023-2030 – Dokument ten wyznacza główne kierunki rozwoju gminy, z aktualizowanymi celami strategicznymi w wymiarach społecznym, gospodarczym i środowiskowym. Jest aktualny i obejmuje okres do 2030 roku
- ✓ Program Usług Społecznych na lata 2023-2026 – Aktualny program, który koncentruje się na zwiększeniu dostępu do usług społecznych oraz ich koordynacji na poziomie lokalnym. Dokument jest w trakcie realizacji i uwzględnia zmieniające się potrzeby mieszkańców
- ✓ Program Ochrony Środowiska na lata 2022-2025 – Zawiera szczegółowe plany dotyczące ochrony środowiska w gminie, z naciskiem na poprawę jakości powietrza i gospodarkę odpadami. Program obejmuje okres do 2025 roku z perspektywą na lata 2026-2029

Dokumenty wymagające aktualizacji lub weryfikacji:

- ✓ Wieloletni Program Gospodarowania Mieszkaniowym Zasobem Gminy Jarocin na lata 2020-2024 – Z uwagi na zmieniające się potrzeby mieszkaniowe oraz konieczność modernizacji zasobu mieszkaniowego, dokument wymaga aktualizacji po 2024 roku
- ✓ Gminny Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie na lata 2021-2024 – Ze względu na kończący się okres obowiązywania, należy rozważyć jego aktualizację lub przygotowanie nowej edycji na kolejne lata
- ✓ Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego – Dokument ten ma krótki okres obowiązywania (do 2025 roku) i wymaga weryfikacji oraz aktualizacji, aby uwzględniać dynamicznie zmieniające się potrzeby inwestycyjne i komunikacyjne gminy
- ✓ Program Ochrony Zdrowia Psychicznego na lata 2021-2024 – Program należy ocenić przed zakończeniem okresu obowiązywania i rozważyć kontynuację działań na kolejne lata

Najważniejsze działania na kolejne lata wynikające z aktualnie obowiązujących dokumentów:

- ✓ **Rozwój infrastruktury społecznej i technicznej** w ramach realizacji Strategii Rozwoju Gminy Jarocin na lata 2023-2030, w tym działania związane z poprawą usług społecznych, ochroną środowiska i promocją inwestycji
- ✓ **Modernizacja systemu wodociągowego i kanalizacyjnego** zgodnie z Wieloletnim Planem Rozwoju i Modernizacji Urządzeń Wodociągowych i Kanalizacyjnych na lata 2022-2026, w tym rozbudowa sieci kanalizacyjnej i poprawa efektywności energetycznej
- ✓ **Ochrona środowiska i adaptacja do zmian klimatycznych** – Działania przewidziane w Miejskim Planie Adaptacji do Zmian Klimatu do 2030 r. oraz Programie Ochrony Środowiska na lata 2022-2025

SPIS TABEL

TABELA 1. DZIECI W WIEKU 3-5 LAT OBJĘTE EDUKACJĄ PRZEDSZKOLNĄ NA 1000 LUDNOŚCI NA TLE GMIN POWIATU.....	60
TABELA 2. DZIECI W WIEKU 6 LAT OBJĘTE EDUKACJĄ PRZEDSZKOLNĄ NA 1000 LUDNOŚCI NA TLE GMIN POWIATU.	61
TABELA 3. DZIECI I ODDZIAŁY W JEDNOSTKACH WYCHOWANIA PRZEDSZKOLNEGO PROWADZONYCH PRZEZ GMINĘ W GMINIE W ROKU SZKOLNYM 2023/24	62
TABELA 4. DZIECI W JEDNOSTKACH WYCHOWANIA PRZEDSZKOLNEGO PROWADZONYCH PRZEZ INNE PODMIOTY W GMINIE W ROKU SZKOLNYM 2023/24	62
TABELA 5. ŚREDNIA WIELKOŚĆ ODDZIAŁU W PLACÓWKACH WYCHOWANIA PRZEDSZKOLNEGO NA TLE GMIN POWIATU.....	63
TABELA 6. WSPÓŁCZYNNIK SKOLARYZACJI NETTO DLA EDUKACJI PRZEDSZKOLNEJ NA TLE GMIN POWIATU	64
TABELA 7. UCZNIOWIE SZKÓŁ PODSTAWOWYCH DLA DZIECI I MŁODZIEŻY NA 1000 LUDNOŚCI NA TLE GMIN POWIATU.....	65
TABELA 8. ŚREDNIA WIELKOŚĆ ODDZIAŁU W SZKOŁACH PODSTAWOWYCH NA TLE GMIN POWIATU.....	65
TABELA 9. ŚREDNIA LICZBA UCZNIÓW PRZYPADAJĄCA NA ETAT NAUCZYCIELA W SZKOLE PODSTAWOWEJ NA TLE GMIN POWIATU.....	66
TABELA 10. UCZNIOWIE W SZKOŁACH PODSTAWOWYCH PROWADZONYCH PRZEZ GMINĘ W ROKU SZKOLNYM 2023/24 W PODZIALE NA KLASY.....	66
TABELA 11. ODDZIAŁY W SZKOŁACH PODSTAWOWYCH PROWADZONYCH PRZEZ GMINĘ W ROKU SZKOLNYM 2023/24 W PODZIALE NA KLASY.....	67
TABELA 12. UCZNIOWIE W SZKOŁACH PODSTAWOWYCH PROWADZONYCH PRZEZ INNE PODMIOTY W ROKU SZKOLNYM 2023/24 W PODZIALE NA KLASY	67
TABELA 13. WSPÓŁCZYNNIK SKOLARYZACJI NETTO W SZKOŁACH PODSTAWOWYCH NA TLE GMIN POWIATU	68
TABELA 14. ŚREDNI WYNIK EGZAMINU ÓSMOKLASISTY W SZKOŁACH PODSTAWOWYCH W GMINIE W ROKU SZKOLNYM 2023/24.....	69
TABELA 15. ŚREDNI WYNIK EGZAMINU ÓSMOKLASISTY W GMINIE NA TLE GMIN POWIATU.....	70
TABELA 16. ŚREDNI WYNIK EGZAMINU ÓSMOKLASISTY Z JĘZYKA POLSKIEGO W SZKOŁACH PODSTAWOWYCH DLA DZIECI I MŁODZIEŻY NA TLE GRUPY PORÓWNAWCZEJ.....	70
TABELA 17. ODSETEK NAUCZYCIELI DYPLOMOWANYCH W PLACÓWKACH WYCHOWANIA PRZEDSZKOLNEGO NA TLE GMIN POWIATU.....	71
TABELA 18. ODSETEK NAUCZYCIELI DYPLOMOWANYCH W SZKOŁACH PODSTAWOWYCH DLA DZIECI I MŁODZIEŻY NA TLE GMIN POWIATU.....	71
TABELA 19. KOSZT JEDNOSTKOWY EDUKACJI PRZEDSZKOLNEJ DZIECKA (OGÓŁEM) NA TLE GMIN POWIATU	73
TABELA 20. KOSZT JEDNOSTKOWY EDUKACJI PRZEDSZKOLNEJ DZIECKA W JEDNOSTCE PROWADZONEJ PRZEZ GMINĘ NA TLE GMIN POWIATU	73
TABELA 21. KOSZT JEDNOSTKOWY EDUKACJI UCZNIA W SZKOLE PODSTAWOWEJ (OGÓŁEM) NA TLE GMIN POWIATU.....	74
TABELA 22. KOSZT JEDNOSTKOWY EDUKACJI UCZNIA W SZKOLE PODSTAWOWEJ PROWADZONEJ PRZEZ GMINĘ NA TLE GMIN POWIATU	75
TABELA 23. DOJAZDY UCZNIÓW DO SZKÓŁ PODSTAWOWYCH.....	76
TABELA 24. DOJAZDY UCZNIÓW DO SZKÓŁ PODSTAWOWYCH.....	76
TABELA 25. STRUKTURA ZREALIZOWANYCH I PLANOWANYCH DOCHODÓW W LATACH 2019-2023 [TYS. PLN].....	84
TABELA 26. SKUTKI POLITYKI PODATKOWEJ WYBRANYCH DOCHODÓW PODATKOWYCH ..	87

SPIS WYKRESÓW

WYKRES 1. OGÓLNY WSKAŹNIK ROZWOJU GMINY JAROCIN.....	10
WYKRES 2. OGÓLNY WSKAŹNIK ROZWOJU GMINY DLA 2022 ROKU W GRUPIE PORÓWNAWCZEJ	10
WYKRES 3. ZMIANA WARTOŚCI OGÓLNEGO WSKAŹNIKA ROZWOJU GMINY W LATACH 2018-2022 W GRUPIE PORÓWNAWCZEJ	11
WYKRES 4. SYNTETYCZNY WSKAŹNIK ROZWOJU W WYMIARZE GOSPODARCZYM GMINY DLA 2022 ROKU	11
WYKRES 5. ZMIANA WARTOŚCI SYNTETYCZNEGO WSKAŹNIKA ROZWOJU W WYMIARZE GOSPODARCZYM GMINY W LATACH 2018-2022 ROKU W GRUPIE PORÓWNAWCZEJ	12
WYKRES 6. SYNTETYCZNY WSKAŹNIK ROZWOJU W WYMIARZE SPOŁECZNYM GMINY DLA 2022 ROKU W GRUPIE PORÓWNAWCZEJ	12
WYKRES 7. ZMIANA WARTOŚCI SYNTETYCZNEGO WSKAŹNIKA ROZWOJU W WYMIARZE SPOŁECZNYM GMINY W LATACH 2018-2022 ROKU W GRUPIE PORÓWNAWCZEJ	13
WYKRES 8. SYNTETYCZNY WSKAŹNIK ROZWOJU W WYMIARZE ŚRODOWISKOWYM GMINY DLA 2022 ROKU W GRUPIE PORÓWNAWCZEJ	13
WYKRES 9. ZMIANA WARTOŚCI SYNTETYCZNEGO WSKAŹNIKA ROZWOJU W WYMIARZE ŚRODOWISKOWYM GMINY W LATACH 2018-2022 ROKU W GRUPIE PORÓWNAWCZEJ	14
WYKRES 10. WSKAŹNIK ROZWOJU W LATACH (OBSZARY) DLA JAROCINA.....	14
WYKRES 11. WSKAŹNIK ROZWOJU W LATACH – WYMIAR GOSPODARCZY	15
WYKRES 12. OBSZAR 1: ROZKŁAD WARTOŚCI DLA WSKAŹNIKÓW W PODOBSZARACH... ..	15
WYKRES 13. LICZBA PODMIOTÓW GOSPODARCZYCH ZAREJESTROWANYCH W REGON NA 1000 MIESZKAŃCÓW (WSK. MRL: 1.1.1)	16
WYKRES 14. DOCHODY BUDŻETU JST Z TYTUŁU UDZIAŁU W PIT NA 1000 OSÓB W WIEKU PRODUKCYJNYM (ŚREDNIA 3LETNIA, WSK. MRL: 1.1.3).....	16
WYKRES 15. RÓŻNICA LICZBY MIESZKAŃCÓW W WIEKU 10-24 I 50-64 LAT NA 1000 MIESZKAŃCÓW GMINY (WSK. MRL: 1.2.1).....	17
WYKRES 16. DOCHODY BUDŻETU JST Z TYTUŁU UDZIAŁU W CIT NA 1000 OSÓB W WIEKU OD 18 LAT (ŚREDNIA 3LETNIA; WSK. MRL: 1.3.1)	17
WYKRES 17. LICZBA PODMIOTÓW GOSPODARCZYCH PROWADZĄCYCH DZIAŁALNOŚĆ W SEKTORZE USŁUG FINANSOWYCH NA 1000 ZAREJESTROWANYCH PODMIOTÓW GOSPODARCZYCH (WSK. MRL: 1.4.1)	18
WYKRES 18. OBSZAR 2: ROZKŁAD WARTOŚCI DLA WSKAŹNIKÓW W PODOBSZARACH... ..	18
WYKRES 19. DOCHODY BUDŻETU JST Z TYTUŁU UDZIAŁU W PIT NA 1 MIESZKAŃCA (ŚREDNIA 3LETNIA, WSK. MRL: 2.1.1)	19
WYKRES 20. OFERTY PRACY (STAN NA KONIEC ROKU) NA 1000 MIESZKAŃCÓW (WSKA. MRL: 2.1.4)	19
WYKRES 21. RÓŻNICA LICZBY MIESZKAŃCÓW W WIEKU 10-24 I 50-64 LAT NA 1000 MIESZKAŃCÓW GMINY (WSK. MRL 2.2.1)	20
WYKRES 22. LICZBA ABSOLWENTÓW SZKÓŁ ZAWODOWYCH I BRANŻOWYCH I STOPNIA W OSTATNICH PIĘCIU LATACH W PRZELICZENIU NA 1000 MIESZKAŃCÓW (W BADANYM ROKU; WSK. MRL 2.2.3.A)	20
WYKRES 23. UDZIAŁ BEZROBOTNYCH ZAREJESTROWANYCH POWYŻEJ ROKU W OGÓLNEJ LICZBIE MIESZKAŃCÓW W WIEKU PRODUKCYJNYM (WSK. MRL 2.2.6)	21
WYKRES 24. LICZBA UCZNIÓW W ŚREDNICH SZKOŁACH ZAWODOWYCH NA 1000 MIESZKAŃCÓW GMINY (WSK. MRL 2.3.1)	21
WYKRES 25. LICZBA BEZROBOTNYCH ZAREJESTROWANYCH DO 25 ROKU ŻYCIA NA 1000 MIESZKAŃCÓW GMINY (WSK. MRL 2.4.2)	22
WYKRES 26. ROZKŁAD WARTOŚCI WSKAŹNIKÓW W OBSZARZE 3	22
WYKRES 27. DOCHODY BUDŻETU JST Z TYTUŁU UDZIAŁU W PIT NA 1 MIESZKAŃCA (ŚREDNIA 3 LETNIA; WSK. MRL 3.1.1)	23

WYKRES 28. PRZECIĘTNE MIESIĘCZNE WYNAGRODZENIE BRUTTO (DANE POWIATOWE, WSK. MRL 3.1.2)	23
WYKRES 29. OSOBY KORZYSTAJĄCE ZE ŚRODOWISKOWEJ POMOCY SPOŁECZNEJ (OGÓŁEM) NA 1000 MIESZKAŃCÓW (WSK. MRL 3.1.3)	24
WYKRES 30. LICZBA PRYZNANYCH DODATKÓW MIESZKANIOWYCH NA 1000 MIESZKAŃCÓW (WSK. MRL 3.1.4)	24
WYKRES 31. POTENCJALNE DOCHODY OD OSÓB FIZYCZNYCH Z PODATKU OD NIERUCHOMOŚCI, ROLNEGO I LEŚNEGO NA 1 MIESZKAŃCA W WIEKU PRODUKCYJNYM (ŚREDNIA 3LETNIA; WSK. MRL 3.3.1)	25
WYKRES 32. ROZKŁAD WARTOŚCI DLA WSKAŹNIKÓW W OBSZARZE 4	25
WYKRES 33. UDZIAŁ DOCHODÓW WŁASNYCH W DOCHODACH OGÓŁEM (ŚREDNIA 3 LETNIA; WSK. MRL 4.1.2)	26
WYKRES 34. UDZIAŁ WYDATKÓW MAJĄTKOWYCH W WYDATKACH OGÓŁEM (ŚREDNIA 3LETNIA; WSK. MRL 4.2.2)	26
WYKRES 35. NADWYŻKA OPERACYJNA NA 1 MIESZKAŃCA (ŚREDNIA 3LETNIA; WSK. MRL 4.3.3.)	27
WYKRES 36. NADWYŻKA OPERACYJNA POMNIEJSZONA O SPŁATĘ DŁUGU NA 1 MIESZKAŃCA (ŚREDNIA 3LETNIA; WSK. MRL 4.3.4)	27
WYKRES 37. KWOTA DŁUGU JST NA KONIEC ROKU PRZYPADAJĄCA NA 1 MIESZKAŃCA (WSK. MRL 4.4.2)	28
WYKRES 38. WYDATKI MAJĄTKOWE NA PROJEKTY Z UE W PRZELICZENIU NA MIESZKAŃCA (ŚREDNIA 3 LETNIA; WSK. MRL 4.5.2)	28
WYKRES 39. WARTOŚĆ WSKAŹNIKA SYNTETYCZNEGO W LATACH – WYMIAR SPOŁECZNY	29
WYKRES 40. ROZKŁAD WARTOŚCI DLA WSKAŹNIKÓW W OBSZARZE 5	29
WYKRES 41. WSPÓŁCZYNNIK SKOLARYZACJI BRUTTO DLA SZKÓŁ PODSTAWOWYCH (WSK. MRL 5.1.1)	30
WYKRES 42. LICZBA OSÓB ODWIEDZAJĄCYCH FILHARMONIE, MUZEA, WYSTAWY, KONCERTY NA 1000 MIESZKAŃCÓW WSK. MRL 5.2.1)	30
WYKRES 43. WYDATKI OGÓŁEM Z BUDŻETU JST NA ZADANIA WŁASNE Z ZAKRESU POMOCY SPOŁECZNEJ NA 1 MIESZKAŃCA (ŚREDNIA 3LETNIA; WSK. MRL 5.3.4) ...	31
WYKRES 44. LICZBA LEKARZY I DENTYSTÓW PRACUJĄCYCH WG PODSTAWOWEGO MIEJSCA PRACY NA 1000 MIESZKAŃCÓW (DANE POWIATOWE, WSK. MRL 5.4.2) ...	31
WYKRES 45. STOSUNEK LICZBY DZIECI W PRZEDSZKOLACH (BEZ SPECJALNYCH) DO LICZBY DZIECI W WIEKU 3-6 LAT (%); (WSK MRL 5.6.2)	32
WYKRES 46. LICZBA PODMIOTÓW GOSPODARCZYCH ŚWIADCZĄCYCH USŁUGI NA 1000 MIESZKAŃCÓW (WSK. MRL 5.7.1)	32
WYKRES 47. ROZKŁAD WARTOŚCI DLA WSKAŹNIKÓW W OBSZARZE 6	33
WYKRES 48. LICZBA MIESZKAŃ NA 1000 MIESZKAŃCÓW (WSK. MRL 6.1.1)	33
WYKRES 49. POWIERZCHNIA NOWYCH MIESZKAŃ NA OSOBĘ W WIEKU 25-34 LATA (ŚREDNIA TRZYLETNIA; WSK. MRL 6.1.4)	33
WYKRES 50. ODSETEK MIESZKAŃ Z CENTRALNYM OGRZEWANIEM (WSK. MRL 6.2.1.D)	34
WYKRES 51. ODSETEK MIESZKAŃ Z GAZEM SIECIOWYM (WSK. MRL 6.2.1.E)	35
WYKRES 52. PRZECIĘTNA POWIERZCHNIA MIESZKANIA (WSK. MRL 6.2.2)	35
WYKRES 53. POWIERZCHNIA MIESZKANIA, JAKA MOŻNA KUPIĆ ZA PRZECIĘTNE MIESIĘCZNE WYNAGRODZENIE BRUTTO (DANE POWIATOWE; WSK. MRL 6.3.1)	36
WYKRES 54. ODSETEK ZADŁUŻONYCH LOKALI BĘDĄCYCH W DYSPOZYCJI GMINY (KOMUNALNYCH; WSK. MRL 6.3.3)	36
WYKRES 55. LICZBA LOKALI MIESZKALNYCH SPRZEDANYCH W RAMACH TRANSAKCJI RYNKOWYCH W PRZELICZENIU NA 1000 MIESZKAŃCÓW (DANE POWIATOWE, WSK. MRL 6.4.1)	37
WYKRES 56. ROZKŁAD WARTOŚCI DLA WSKAŹNIKÓW W OBSZARZE 7	37

WYKRES 57. PAŃSTWOWE I SAMORZĄDOWE JEDNOSTKI PRAWA BUDŻETOWEGO NA 1000 MIESZKAŃCÓW (WSK. MRL 7.1.1)	38
WYKRES 58. UDZIAŁ WYDATKÓW NA DOTACJE DLA ORGANIZACJI POŻYTKU PUBLICZNEGO W WYDATKACH BIEŻĄCYCH (ŚREDNIA 3LETNIA, WSK. MRL 7.1.3)	38
WYKRES 59. LICZBA UCZESTNIKÓW IMPREZ KULTURALNYCH NA 1000 MIESZKAŃCÓW (ŚREDNIA 3 LETNIA; WSK. MRL 7.2.3)	39
WYKRES 60. OSOBY KORZYSTAJĄCE ZE ŚRODOWISKOWEJ POMOCY SPOŁECZNEJ NA 1000 MIESZKAŃCÓW (WSK. MRL. 7.3.1)	39
WYKRES 61. LICZBA PRZYZNANYCH DODATKÓW MIESZKANIOWYCH NA 1000 MIESZKAŃCÓW (WSK. MRL 7.3.2)	40
WYKRES 62. LICZBA ROZWODÓW NA 100 ZAWARTYCH MAŁŻEŃSTW (DANE POWIATOWE; WSK. MRL 7.4.1)	40
WYKRES 63. ODSETEK DZIECI URODZONYCH POZA ZWIĄZKAMI MAŁŻEŃSKIMI (DANE POWIATOWE; WSK. MRL 7.4.2)	41
WYKRES 64. ROZKŁAD WARTOŚCI DLA WSKAŹNIKÓW W OBSZARZE 8	41
WYKRES 65. PRZESTĘPSTWA STWIERDZONE PRZEZ POLICJĘ W ZAKOŃCZONYCH POSTĘPOWANIACH PRZYGOTOWAWCZYCH PRZECIWKO ŻYCIU I ZDROWIU NA 10. TYS. MIESZKAŃCÓW (ŚREDNIA 3 LETNIA, DANE POWIATOWE; WSK. MRL . 8.1.1)	42
WYKRES 66. PRZESTĘPSTWA STWIERDZONE PRZEZ POLICJĘ W ZAKOŃCZONYCH POSTĘPOWANIACH PRZYGOTOWAWCZYCH PRZECIWKO MIENIU NA 10. TYS. MIESZKAŃCÓW (ŚREDNIA 3 LETNIA, DANE POWIATOWE, WSK MRL. 8.1.2))	42
WYKRES 67. PRZESTĘPSTWA DROGOWE STWIERDZONE PRZEZ POLICJĘ W ZAKOŃCZONYCH POSTĘPOWANIACH PRZYGOTOWAWCZYCH NA 10. TYS. MIESZKAŃCÓW (ŚREDNIA 3 LETNIA, DANE POWIATOWE); WSK. MRL 8.1.3)	43
WYKRES 68. ODSETEK ZGONÓW WŚRÓD OSÓB PONIŻEJ 60 ROKU ŻYCIA (DANE POWIATOWE, WSK MRL 8.2.1)	43
WYKRES 69. ZGONY Z POWODU ZACHOROWANIA NA NOWOTWORY I CHOROBY KRAŻENIA NA 1000 MIESZKAŃCÓW (DANE POWIATOWE, WSK MRL 8.2.2))	44
WYKRES 70. WYDATKI OGÓŁEM Z BUDŻETU JST NA OCHRONĘ ZDROWIA NA 1000 MIESZKAŃCÓW (ŚREDNIA 3LETNIA, WSK. MRL 8.2.6)	44
WYKRES 71. ROZKŁAD WARTOŚCI DLA WSKAŹNIKÓW W OBSZARZE 9	45
WYKRES 72. ZMIANA LICZBY LUDNOŚCI W OSTATNICH 5 LATACH JAKO % LUDNOŚCI W ROKU BAZOWYM (WSK. MRL 9.1.1)	45
WYKRES 73. LUDNOŚĆ W WIEKU NIEPRODUKCYJNYM NA 100 OSÓB W WIEKU PRODUKCYJNYM (WSK. MRL 9.1.2A)	46
WYKRES 74. LICZBA MIESZKAŃCÓW W WIEKU 25-34 LAT NA 1000 MIESZKAŃCÓW (WSK. MRL 9.1.3)	46
WYKRES 75. PRZYROST NATURALNY W OSTATNICH 3 LATACH NA 1000 LUDNOŚCI (WSK. MRL 9.2.1)	47
WYKRES 76. WSPÓŁCZYNNIK PŁODNOŚCI - URODZENIA ŻYWE NA 1000 KOBIET W WIEKU 15-49 LAT (WSK. MRL 9.23)	47
WYKRES 77. SALDO MIGRACJI OSÓB W WIEKU 15-39 LAT NA 1000 OSÓB (WSK. MRL 9.3.2)	48
WYKRES 78. WSKAŹNIK SYNTETYCZNY W LATACH – WYMIAR ŚRODOWISKOWY	48
WYKRES 79. ROZKŁAD WARTOŚCI DLA WSKAŹNIKÓW W OBSZARZE 10	49
WYKRES 80. DROGI GMINNE I POWIATOWE O TWARDEJ NAWIERZCHNI NA 100 KM² POWIERZCHNI (DANE POWIATOWE) (KM/KM²; WSK. MRL 10.1.2)	49
WYKRES 81. UDZIAŁ DRÓG O NAWIERZCHNI TWARDEJ ULEPSZONEJ W ŁĄCZNEJ DŁUGOŚCI DRÓG GMINNYCH I POWIATOWYCH (%) (DANE POWIATOWE), WSK MRL 10.2.1	49
WYKRES 82. 10.2.4 WYPADKI DROGOWE NA 100 TYSIĘCY LUDNOŚCI (ŚREDNIA 3-LETNIA, DANE POWIATOWE)	50

WYKRES 83. LICZBA SAMOCHODÓW OSOBOWYCH NA 100 MIESZKAŃCÓW (DANE POWIATOWE), WSK. MRL 10.3.1	51
WYKRES 84. ŚCIEŻKI ROWEROWE (KM) NA 10 TYSIĘCY KM² POWIERZCHNI GMINY; WSK. MRL 10.4.1	51
WYKRES 85. DŁUGOŚĆ LINII KOLEJOWYCH NA 100 KM² POWIERZCHNI (DANE WOJEWÓDZKIE) (KM/KM²), WSK. MRL 10.5.1	52
WYKRES 86. TURYSI KORZYSTAJĄCY Z NOCLEGÓW NA 1000 LUDNOŚCI (DANE POWIATOWE), WSK. MRL 10.6.1	52
WYKRES 87. ROZKŁAD WARTOŚCI DLA WSKAŹNIKÓW W OBSZARZE 11	53
WYKRES 88. UDZIAŁ POWIERZCHNI GMINY OBJĘTEJ OBOWIĄZUJĄCYMI MIEJSCOWYMI PLANAMI ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO W POWIERZCHNI GMINY OGÓŁEM (%), WSK. MRL 11.1.1	53
WYKRES 89. LICZBA INWESTYCJI REALIZOWANYCH NA PODSTAWIE WZ W PRZELICZENIU NA 1000 MIESZKAŃCÓW (ŚREDNIA 3-LETNIA), WSK. MRL 11.1.2	54
WYKRES 90. LICZBA MIESZKAŃCÓW W PRZELICZENIU NA KM² POWIERZCHNI GMINY, WSK. MRL 11.3.1	54
WYKRES 91. DŁUGOŚĆ EKSPLOATOWANEJ SIECI WODOCIĄGOWEJ (ROZDZIELCZEJ I PRZESYŁOWEJ) PRZYPADAJĄCA NA 100 OSÓB KORZYSTAJĄCYCH Z SIECI (M/OSOBA) (DANE OD 2020 ROKU), WSK. MRL 11.3.3A	55
WYKRES 92. ROZKŁAD WARTOŚCI DLA WSKAŹNIKÓW W OBSZARZE 12	55
WYKRES 93. LESISTOŚĆ: UDZIAŁ POWIERZCHNI LASÓW W OGÓLNEJ POWIERZCHNI JST (WSK. MRL 12.2.2)	56
WYKRES 94. UDZIAŁ POWIERZCHNI PARKÓW, ZIELEŃCÓW I TERENÓW ZIELENI OSIEDLOWEJ W POWIERZCHNI GMINY (WSK. MRL 12.2.3)	56
WYKRES 95. EMISJA ZANIECZYSZCZEŃ PYŁOWYCH Z ZAKŁADÓW SZCZEGÓLNIE UCIAŹLIWYCH NA 1 KM² POWIERZCHNI JST W CIĄGU ROKU (DANE POWIATOWE, WSK. MRL 12.3.1)	57
WYKRES 96. ZANIECZYSZCZENIA PYŁOWE ZATRZYMANE LUB ZNEUTRALIZOWANE W URZĄDZENIACH DO REDUKCJI ZANIECZYSZCZEŃ W % ZANIECZYSZCZEŃ WYTWORZONYCH (DANE POWIATOWE, WSK. MRL 12.3.2)	57
WYKRES 97. ŚCIEKI PRZEMYSŁOWE I KOMUNALNE WYMAGAJĄCE OCZYSZCZANIA ODPROWADZONE DO WÓD LUB DO ZIEMI W CIĄGU ROKU NA 1 MIESZKAŃCA (WSK. MRL 12.3.4)	58
WYKRES 98. ŚCIEKI OCZYSZCZANE BIOLOGICZNIE, CHEMICZNIE I Z PODWYŻSZONYM USUWANIEM BIOGENÓW W % ŚCIEKÓW WYMAGAJĄCYCH OCZYSZCZANIA (WSK. 12.3.5)	58
WYKRES 99. ODPADY WYTWORZONE W CIĄGU ROKU (Z WYŁĄCZENIEM KOMUNALNYCH) W TONACH NA 1 HA POWIERZCHNI GMINY (ŚREDNIA 3 LETNIA, WSK. MRL 12.3.7)	59
WYKRES 100. DZIECI W WIEKU 3-5 LAT OBJĘTE EDUKACJĄ PRZEDSZKOLNĄ NA 1000 LUDNOŚCI NA TLE GRUPY PORÓWNAWCZEJ	61
WYKRES 101. DZIECI W WIEKU 6 LAT OBJĘTE EDUKACJĄ PRZEDSZKOLNĄ NA 1000 LUDNOŚCI NA TLE GRUPY PORÓWNAWCZEJ	61
WYKRES 102. ŚREDNIA WIELKOŚĆ ODDZIAŁU W PLACÓWKACH WYCHOWANIA PRZEDSZKOLNEGO NA TLE GRUPY PORÓWNAWCZEJ	63
WYKRES 103. WSPÓŁCZYNNIK SKOLARYZACJI NETTO DLA EDUKACJI PRZEDSZKOLNEJ NA TLE GRUPY PORÓWNAWCZEJ	64
WYKRES 104. UCZNIOWIE SZKÓŁ PODSTAWOWYCH DLA DZIECI I MŁODZIEŻY NA 1000 LUDNOŚCI GRUPY PORÓWNAWCZEJ	65
WYKRES 105. ŚREDNIA WIELKOŚĆ ODDZIAŁU W SZKOŁACH PODSTAWOWYCH NA TLE GRUPY PORÓWNAWCZEJ	65
WYKRES 106. WSPÓŁCZYNNIK SKOLARYZACJI NETTO W SZKOŁACH PODSTAWOWYCH NA TLE GRUPY PORÓWNAWCZEJ	68

WYKRES 107. ODSETEK NAUCZYCIELI DYPLOMOWANYCH W PLACÓWKACH WYCHOWANIA PRZEDSZKOLNEGO NA TLE GRUPY PORÓWNAWCZEJ	71
WYKRES 108. ODSETEK NAUCZYCIELI DYPLOMOWANYCH W SZKOŁACH PODSTAWOWYCH DLA DZIECI I MŁODZIEŻY NA TLE GRUPY PORÓWNAWCZEJ	72
WYKRES 109. KOSZT JEDNOSTKOWY EDUKACJI PRZEDSZKOLNEJ DZIECKA (OGÓŁEM) NA TLE GRUPY PORÓWNAWCZEJ	73
WYKRES 110. KOSZT JEDNOSTKOWY EDUKACJI PRZEDSZKOLNEJ DZIECKA W JEDNOSTCE PROWADZONEJ PRZEZ GMINĘ A TLE GRUPY PORÓWNAWCZEJ	74
WYKRES 111. KOSZT JEDNOSTKOWY EDUKACJI UCZNIA W SZKOLE PODSTAWOWEJ (OGÓŁEM) NA TLE GRUPY PORÓWNAWCZEJ	74
WYKRES 112. KOSZT JEDNOSTKOWY EDUKACJI UCZNIA W SZKOLE PODSTAWOWEJ PROWADZONEJ PRZEZ GMINĘ A TLE GRUPY PORÓWNAWCZEJ	75
WYKRES 113. UDZIAŁ WYDATKÓW NA EDUKACJĘ W BUDŻECIE GMINY NA TLE GRUPY ODNIESIENIA	77
WYKRES 114. UDZIAŁ WYDATKÓW NA EDUKACJĘ PRZEDSZKOLNĄ W WYDATKACH NA OŚWIATĘ GMINY NA TLE GRUPY ODNIESIENIA	78
WYKRES 115. UDZIAŁ WYDATKÓW NA SZKOŁY PODSTAWOWE W WYDATKACH NA OŚWIATĘ GMINY NA TLE GRUPY ODNIESIENIA	78
WYKRES 116. UDZIAŁ WYDATKÓW NA EDUKACJĘ WŁĄCZAJĄCĄ W PRZEDSZKOLACH W WYDATKACH NA OŚWIATĘ GMINY NA TLE GRUPY ODNIESIENIA	79
WYKRES 117. UDZIAŁ WYDATKÓW NA EDUKACJĘ WŁĄCZAJĄCĄ W SZKOŁACH PODSTAWOWYCH W WYDATKACH NA OŚWIATĘ GMINY NA TLE GRUPY ODNIESIENIA	79
WYKRES 118. ZMIANA STRUKTURY FUNKCJONALNEJ WYDATKÓW OŚWIATOWYCH GMINY W CZASIE	80
WYKRES 119. UDZIAŁ WYNAGRODZEŃ Z POCHODNYMI W WYDATKACH NA OŚWIATĘ GMINY NA TLE GRUPY ODNIESIENIA	80
WYKRES 120. UDZIAŁ WYDATKÓW BIEŻĄCYCH RZECZOWYCH W WYDATKACH NA OŚWIATĘ GMINY NA TLE GRUPY ODNIESIENIA	81
WYKRES 121. UDZIAŁ DOTACJI UDZIELONYCH ORGANOM PROWADZĄCYM PUBLICZNE I NIEPUBLICZNE JEDNOSTKI OŚWIATOWE W WYDATKACH NA OŚWIATĘ GMINY NA TLE GRUPY ODNIESIENIA	81
WYKRES 122. UDZIAŁ WYDATKÓW MAJĄTKOWYCH W WYDATKACH NA OŚWIATĘ GMINY NA TLE GRUPY ODNIESIENIA	82
WYKRES 123. DOCHODY WŁASNE BIEŻĄCE NA 1 MIESZKAŃCA [PLN]	85
WYKRES 124. WPŁYWY Z SUBWENCJI OGÓLNEJ NA 1 MIESZKAŃCA [PLN]	85
WYKRES 125. DOCHODY PODATKOWE BEZ PIT I CIT NA 1 MIESZKAŃCA [PLN]	86
WYKRES 126. KWOTA SKUTKÓW FINANSOWYCH PROWADZONEJ POLITYKI PODATKOWEJ NA 1 MIESZKAŃCA [PLN]	87
WYKRES 127. SKUTKI FINANSOWE WYNIKAJĄCE Z OBNIŻENIA GÓRNYCH STAWEK PODATKÓW NA 1 MIESZKAŃCA [PLN]	87
WYKRES 128. STAWKI PODATKOWE W 2024 R. - GRUNTY ZWIĄZANE Z PROWADZENIEM DZIAŁALNOŚCI GOSPODARCZEJ, BEZ WZGLĘDU NA SPOSÓB ZAKWALIFIKOWANIA W EWIDENCJI GRUNTÓW I BUDYNKÓW [PLN]	89
WYKRES 129. STAWKI PODATKOWE W 2024 R. - GRUNTY POZOSTAŁE, W TYM ZAJĘTE NA PROWADZENIE ODPLATNEJ STATUTOWEJ DZIAŁALNOŚCI POŻYTKU PUBLICZNEGO PRZEZ ORGANIZACJE POŻYTKU PUBLICZNEGO [PLN]	89
WYKRES 130. STAWKI PODATKOWE W 2024 R. – BUDYNKI MIESZKALNE [PLN]	89
WYKRES 131. STAWKI PODATKOWE W 2024 R. – BUDYNKI ZWIĄZANE Z PROWADZENIEM DZIAŁALNOŚCI GOSPODARCZEJ ORAZ BUDYNKI MIESZKALNE LUB ICH CZĘŚCI ZAJĘTE NA PROWADZENIE DZIAŁALNOŚCI GOSPODARCZEJ [PLN]	90
WYKRES 132. UDZIAŁ WYDATKÓW NA WYNAGRODZENIA W WYDATKACH BIEŻĄCYCH [%]	92
WYKRES 133. UDZIAŁ WYDATKÓW ZWIĄZANYCH Z REALIZACJĄ ICH STATUTOWYCH ZADAŃ W WYDATKACH BIEŻĄCYCH [%]	92

WYKRES 134. UDZIAŁ WYDATKÓW BIEŻĄCYCH NA OBSŁUGĘ DŁUGU I PORĘCZENIA W WYDATKACH BIEŻĄCYCH [%]	93
WYKRES 135. UDZIAŁ POZOSTAŁYCH WYDATKÓW BIEŻĄCYCH (BEZ UE) W WYDATKACH BIEŻĄCYCH [%].....	93
WYKRES 136. DYNAMIKA WYDATKÓW NA WYNAGRODZENIA I SKŁADKI OD NICH NALICZANE [%]	94
WYKRES 137. UDZIAŁ WYDATKÓW BIEŻĄCYCH NA TRANSPORT I ŁĄCZNOŚĆ (600) W WYDATKACH BIEŻĄCYCH [%]	95
WYKRES 138. UDZIAŁ WYDATKÓW BIEŻĄCYCH NA ADMINISTRACJĘ PUBLICZNĄ (750) W WYDATKACH BIEŻĄCYCH [%]	96
WYKRES 139. UDZIAŁ WYDATKÓW BIEŻĄCYCH NA EDUKACJĘ (DZIAŁ 801 I 854) W WYDATKACH BIEŻĄCYCH [%]	96
WYKRES 140. UDZIAŁ WYDATKÓW BIEŻĄCYCH NA POMOC SPOŁECZNĄ (852) W WYDATKACH BIEŻĄCYCH [%]	97
WYKRES 141. UDZIAŁ WYDATKÓW BIEŻĄCYCH NA GOSPODARKĘ KOMUNALNĄ I OCHRONĘ ŚRODOWISKA (900) W WYDATKACH BIEŻĄCYCH [%].....	97
WYKRES 142. KWOTA DŁUGU NA 1 MIESZKAŃCA [PLN]	99
WYKRES 143. DŁUG DO DOCHODÓW OGÓŁEM [%].....	100
WYKRES 144. SZACUNKOWY KOSZT OBSŁUGI 1 MLN ZŁ DŁUGU	100
WYKRES 145. RELACJA KWOTY WYNIKU OPERACYJNEGO DO KWOTY DOCHODÓW BIEŻĄCYCH [%].....	101
WYKRES 146. RELACJA KWOTY WYNIKU OPERACYJNEGO POMNIEJSZONEGO O SPŁATY DŁUGU DO KWOTY DOCHODÓW BIEŻĄCYCH POMNIEJSZONYCH O DOTACJE I ŚRODKI NA ZADANIA BIEŻĄCE [%].....	102
WYKRES 147. POTENCJAŁ FINANSOWY JAROCINA [PLN]	102
WYKRES 148. WSKAŹNIK RELACJI DŁUGOŚCI SIECI KANALIZACJI DO DŁUGOŚCI SIECI WODOCIĄGOWEJ W LATACH 2019-2023 [%].....	107
WYKRES 149. WSKAŹNIK ZABEZPIECZENIA OCZYSZCZANIA ŚCIEKÓW W LATACH 2019-2023 [RML/OSOBA]	107
WYKRES 150. WSKAŹNIK PRZYROSTU PRZYŁĄCZY PROWADZĄCYCH DO BUDYNKÓW MIESZKALNYCH I ZBIOROWEGO ZAMIESZKANIA W RELACJI DO PRZYROSTU DŁUGOŚCI SIECI KANALIZACYJNEJ W LATACH 2019-2023 [%]	108
WYKRES 151. WSKAŹNIK KOSZTOCHŁONNOŚCI GOSPODARKI ODPADAMI KOMUNALNYMI W PRZELICZENIU NA MIESZKAŃCA W LATACH 2019-2023 [ZŁ/OSOBA].....	109
WYKRES 152. WSKAŹNIK WYTWORZONYCH ODPADÓW KOMUNALNYCH OGÓŁEM W PRZELICZENIU NA MIESZKAŃCA W LATACH 2019-2023 [T/OSOBA].....	110
WYKRES 153. WSKAŹNIK ODPADÓW ZEBRANYCH SELEKTYWNE W RELACJI DO OGÓŁU ODPADÓW W LATACH 2019-2023 [%]	110
WYKRES 154. WSKAŹNIK KOSZTOCHŁONNOŚCI ZUŻYCIA ENERGII ELEKTRYCZNEJ W PRZELICZENIU NA MIESZKAŃCA W LATACH 2019-2023 [ZŁ/OSOBA]	111
WYKRES 155. WSKAŹNIK DOSTĘPU MIESZKAŃCÓW DO MOŻLIWOŚCI KORZYSTANIA Z GAZU W LATACH 2019-2023 [%].....	112
WYKRES 156. ŚREDNIA DŁUGOŚĆ PRZEJAZDU TRANSPORTEM ZBIOROWYM REALIZOWANA PRZEZ PASAŻERA W LATACH 2019-2023 [KM]	113
WYKRES 157. PRZEBIEG ROCZNY NA WSZYSTKICH LINIACH KOMUNIKACYJNYCH I ILOŚĆ PRZEWIEZIONYCH PASAŻERÓW W PUBLICZNYM TRANSPORCIE ZBIOROWYM W LATACH 2019-2023 [KM; PASAŻER].....	114
WYKRES 158. JEDNOSTKOWY KOSZT REKOMPENSATY PRZEKAZANEJ OPERATOROWI PUBLICZNEGO TRANSPORTU ZBIOROWEGO W PRZELICZENIU NA KM I PASAŻERA W LATACH 2019-2023 [ZŁ/KM; ZŁ/PASAŻERA]	115
WYKRES 159. POWIERZCHNIA GMINNYCH TERENÓW ZIELENI W PRZELICZENIU NA MIESZKAŃCA [M2].....	116

WYKRES 160. Wskaźnik efektywności kosztowej ogółem utrzymania czystości i porządku [zł/t]	117
WYKRES 161. Wskaźnik efektywności kosztowej ogółem utrzymania zieleni publicznej [zł/m²]	118
WYKRES 162. Wskaźnik relacji mieszkań komunalnych oddanych do użytku w ogólnej ilości mieszkań oddanych do użytku w latach 2019-2023	119
WYKRES 163. Wskaźnik relacji mieszkań oddanych do użytku z przeznaczeniem na sprzedaż lub wynajem w ogólnej ilości mieszkań oddanych do użytku	120
WYKRES 164. Wskaźnik intensyfikacji budownictwa mieszkaniowego w stosunku do gmin z grupy porównawczej	121
WYKRES 165. Wskaźnik zaspokojenia potrzeb mieszkaniowych [gospodarstwa domowe/mieszkania]	122

INFORMACJA O WYKONAWCY

Niniejszy dokument objęty jest prawem autorskim wykonawcy.

Fundacja Miasto

ul. Robocza 42

61-517 Poznań

Tel.: +48 61 633 50 50

e-mail: kontakt@fundacjamiasto.pl

strona: <https://fundacjamiasto.pl/>

Pieczęć wykonawcy	Podpis wykonawcy
--------------------------	-------------------------